

SOGN OG FJORDANE
FYLKESKOMMUNE

Finansutvalet sitt framlegg til Budsjett 2017/økonomiplan 2017-2020

FØREORD

Finansutvalet kjem no med framlegg til budsjett for 2017 og økonomiplan for perioden 2017-20.

POLITISK PROSESS

Finansutvalet sitt framlegg vert handsama av hovudutvala i møte 22. november og i fylkesutvalet i møte 23. november. Fylkestinget (FT) skal ha budsjettet i møte 6.-7. desember. Framlegging og slutthandsaming skjer med grunnlag i kommunelova § 44-45.

FT SITT BUDSJETT-/ØKONOMIPLANDOKUMENT

FT sitt budsjett og tilhøyrande økonomiplan består, i tillegg til det innleiande budsjettreglementet, av 4 delar; ein fellesdel, ein taldel, ein driftsdel og ein investeringsdel.

Kontoplanen som vert nytta skil som tidlegare mellom sektorar, programområde og tenester. Kontoplanen har vore gjeldande frå 01.01.13. På sektornivået er inntektene og utgiftene fordelte på 5 sektorar og 35 programområder.

Fylkestinget vedtek investeringsprogrammet, alle fellesinntekter/-utgifter, samt driftsrammene. Hovudutvala har fullmakt til å endre fordelinga på tenestene innafor dei ulike programområda.

Økonomiplanen gjev rammer for budsjetta 2018-20.

All rapportering til politiske organ (tertialrapportar, årsrapport/årsrekneskap) vil basere seg på vedkomande organ sitt vedtaksnivå.

GJENNOMFØRINGSANSVAR

Fylkestinget vedtek, som ein del av budsjettvedtaket, eit eige reglement for gjennomføringa av budsjettet (budsjettreglementet). Reglementet er teke inn fremst i dette dokumentet. Reglementet viser at fylkesrådmannen har ansvaret for å gjennomføre budsjettet.

Fylkesrådmannen vil, med grunnlag i fylkestinget sitt budsjettvedtak, sende ut oppdrags- og ansvarsbrev til bruk i budsjettgjennomføringa. Desse oppfølgingsdokumenta må leggjast til grunn for budsjettgjennomføringa.

INNHALDSOVERSYN

FØREORD

INNHALDSOVERSYN

BUDSJETTREGLEMENT

FELLESEDEL

1. Innleiing	1
2. Fylkeskommunen sitt styringssystem	4
3. Økonomiplan	17

TALDEL

4. Taldel	21
-----------------	----

DRIFTSDEL

5. Fellesinntekter og -utgifter	30
6. Politisk styring, plan og forvaltning	39
7. Opplæring	52
8. Tannhelsetenesta	64
9. Næring og kultur	66
10. Samferdsle	86

INVESTERINGSDEL

11. Investerings- og finansieringsprogram	94
12. Prosjektmøtar	98

VEDLEGG

1. Obligatoriske budsjett skjema
2. FT-sak 26/16 – Økonomiplan 2017-20 – saksframstilling u/prenta vedlegg
3. Økonomiske bindingar ut over gjeldande økonomiplanperiode

BUDSJETTREGLEMENT

1. STRUKTUR OG SPESIFIKASJONSGRAD

1.1 Budsjettet og økonomiplanen er utforma med ein kapitaldel - investeringar (kontoklasse 0) spesifisert på prosjekt og ein driftsdel (kontoklasse 1) spesifisert på programområde.

1.2 Budsjettet og økonomiplanen sorterer alle inntekter og utgifter på følgjande sektorar og spesifiserer kvar sektor på programområde slik:

Politisk styring, plan og forvaltning

- 400 Politisk styring
- 410 Kontrollutval
- 420 Administrasjon
- 421 Forvaltingsutgifter i eideomsforvaltninga
- 430 Administrasjonslokale
- 460 Tenester utanom ordinært fylkeskommunalt ansvarsområde
- 480 Diverse fellesutgifter
- 490 Interne tenesteeiningar
- 715 Lokal og regional utvikling

Opplæring

- 510 Skulelokale og internatbygningar
- 515 Fellesutgifter og støttefunksjonar knytt til vidaregåande opplæring
- 520 Pedagogisk leining, pedagogiske fellesutgifter og gjesteelevoppgjer
- 521 – 532 Utdanningsprogramma
- 554 Fagskule
- 559 Landsliner
- 561 Oppfølgingstenesta og pedagogisk psykologisk teneste
- 562 Tilpassa opplæring
- 570 Fagopplæring i arbeidslivet
- 581 Vaksenopplæring etter opplæringslova
- 590 Andre føremål

Tannhelsetenesta

- 660 Tannhelsetenesta - fellesfunksjonar
- 665 Tannhelsetenesta - pasientbehandling

Samferdsle og veg

- 722 Fylkesveggar – miljø og trafikktryggingstiltak
- 730 Bilruter
- 731 Fylkesvegferjer
- 732 Båtruter
- 733 Tilrettelagd transport

Næring og kultur

- 701 Tilrettelegging, støttefunksjonar og finansieringsbistand for næringslivet
- 716 Friluftsliv, vassregionstyresmakt og forvaltning av vilt og innlandsfisk
- 740 Bibliotek
- 750 Kulturminnevern
- 760 Museum
- 771 Kunstformidling
- 772 Kunstproduksjon
- 775 Idrett
- 790 Andre kulturaktivitetar

Fellesinntekter og -utgifter

- 800 Skatt på inntekt og formue
- 840 Statleg rammetilskot og andre generelle overføringar
- 850 Generelt statstilskot
- 860 Motpost avskrivningar
- 870 Renter/utbytte og lån (innlån og utlån)
- 710 Fylkeskommunal næringsverksemd
- 711 Konesjonskraft m.v
- 880 Interne finansieringstransaksjonar
- 899 Årets rekneskapsmessige meirforbruk/mindreforbruk

Programområda er vidare delt inn i tenester og funksjonar.

Fylkesrådmannen vil - med høve til å delegere til fylkesdirektørane - spesifisere tenestene/funksjonane på inntekts- og utgiftsarter.

2. BUDSJETTENDRINGAR OG BUDSJETTOPPFØLGING

2.1 Budsjettbindingar og -endringar

- 2.1.1 Budsjettet er – for kvart programområde – bindande på nivå netto driftsutgift. Tekst-kommentaren kan likevel presisere binding på eit anna nivå. Ingen område/ føring kan overskridast utan at det først er gjeve tilleggsløyving.
- 2.1.2 Dersom nettoutgiftene for eit programområde ikkje vil halde, pliktar ansvarleg for området å reise spørsmål om budsjettendring. Budsjettendring kan berre påreknast dersom behovet ikkje var råd å forutsjå på budsjetteringstidspunktet eller meirutgiftene ikkje kan vente.
- 2.1.3 Med unntak av dei fullmakter som vert gjeve i dette reglementet, er det berre fylkestinget som kan endre budsjettet.

2.2 Fylkestinget (FT)

- 2.2.1 Berre FT kan endre fylkestinget sitt eige budsjett. Dersom FT gjer slike endringar, vil desse kome til uttrykk i ordinære budsjettendringsvedtak.

2.3 Fylkesutvalet (FU) / fylkesordføraren

- 2.3.1 FU kan vedta dei same endringane i budsjettet som FT dersom vilkåra i reglementet for hastesaker etter kommunelova § 13 er til stades, jf. FT-sak 46/92 pkt. 6.
- 2.3.2 FU disponerer, på fritt grunnlag, midlane avsett til fylkesutvalet til disposisjon på teneste 4005.

Fylkesordføraren har, frå denne løyvinga, fullmakt til å innvilge tilskot på inntil kr 5.000,- i dei tilfelle ei avgjerd bør takast før neste møte i FU. Fylkesordføraren gjev i slike tilfelle FU melding om innvilga tilskot.

- 2.3.3 FU disponerer midlane på omstillingsfondet.

2.4 Kontrollutvalet

Kontrollutvalet får fullmakt til å omfordele mellom funksjonar på programområde 410.

2.5 Hovudutvala

- 2.5.1 Hovudutvala skal – som eit minimum – vurdere forvaltninga av budsjetterte midlar på eigne sektorar etter 1. og 2. tertial. Dette gjeld likevel ikkje for verksemder der det er inngått driftsavtaler.
- 2.5.2 Hovudutvala får, for sin sektor, fullmakt til å disponere/fordele avsette utviklingsmidlar på teneste 4005 Til disposisjon for utvala.
- 2.5.3 Eventuelle innsparingskrav for sektorane som ligg på teneste 4006 må sjåast i samanheng med det øvrige budsjettet for sektoren.
- 2.5.4 Budsjettreglementet pkt. 2.6.2 omhandlar fylkesrådmannen sine fullmakter i høve administrasjonsutgifter i sentraladministrasjonen. Løyvingar på sektoren knytt til administrasjon er såleis ikkje ein del av hovudutvala sine fullmakter.
- 2.5.5 Hovudutval for opplæring (HO)

Hovudutval for opplæring får fullmakt til å:

- For kvart programområde – endre fordelinga mellom tenester. Fordelinga må tilpassast eventuelle føringar som ligg i FT sitt budsjett og kravet om realistisk budsjettering.
- Sjå dei ufordelte løyvingane til drift av dei vidaregåande skulane på tenestene
  - 5100 Utgifter til lokale
  - 5150 Forvaltning og fellesutgifter
  - 5200 Pedagogisk leing mv
  - 5210 Utdanningsprogramma

i samanheng og fordele grupper mellom skular, finansierte innan den økonomiske ramma av desse tenestene. HO må disponere den samla løyvinga slik at ein tek høgde for behovet som vil oppstå ved nytt skuleår.

HO kan innanfor den økonomiske ramma til opplæringstilbodet gjere unntak frå vedtak i fylkestinget sak 26/13 pkt. 6 om oppfyltingskrav.

2.5.6 Hovudutval for næring og kultur (HNK)

Hovudutval for næring og kultur får fullmakt til å:

- For kvart programområde – endre fordelinga mellom tenester. Fordelinga må tilpassast eventuelle føringar som ligg i FT sitt budsjett og kravet om realistisk budsjettering.
- Sjå følgjande programområde i samanheng
  - 740 Bibliotek
  - 750 Kulturminnevern
  - 760 Museum
  - 771 Kunstformidling
  - 772 Kunstproduksjon
  - 775 Idrett
  - 790 Andre kulturaktivitetar
  - Teneste 4802 Folkehelsearbeid
- HNK får, innan dei rammer og føringar som ligg i budsjettet, fullmakt til å gjere vedtak om tildeling av statlege spelemidlar, tilskot til lag og organisasjonar, tilskot til kunstformidling og kulturtiltak og tilskot til kulturutviklingstiltak. HNK må disponere den samla løyvinga slik at ein tek høgde for dei behov som måtte oppstå gjennom året.
- HNK får, innan dei rammer og føringar som ligg i budsjettet, fullmakt til å utforme føringar og tildele midlar til partnerskapsarbeid.

- HNK får, innan dei rammer og føringar som ligg i budsjettet, fullmakt til å vedta oppdragsbrev til Innovasjon Norge.
- HNK får, innan dei rammer og føringar som ligg i budsjettet, fullmakt til å gjere vedtak om tildeling av statlege ordningar for tilskot til landbruk og breiband,
- HNK får innan dei rammer og føringar som ligg i budsjettet, fullmakt til å gjere vedtak om tildeling av statlege ordningar for førebyggjande folkehelsearbeid, friluftsliv, hjortevilttiltak og lokale vilttiltak
- HNK får, innanfor dei rammer og føringar som ligg i budsjettet, fullmakt til å disponere Marint verdiskapingsfond, og følgje opp forvaltning av midlar frå kompensasjonsordning for høg arbeidsgjevaravgift.

2.5.7 Hovudutval for samferdsle (HS)

Hovudutval for samferdsle får fullmakt til å:

- For kvart programområde – endre fordelinga mellom tenester. Fordelinga må tilpassast eventuelle føringar som ligg i FT sitt budsjett og kravet om realistisk budsjettering.
- Sjå følgjande område i samanheng:
  - programområde 722 Fylkesvegar – miljø og trafikktryggingstiltak
  - programområde 731 Fylkesvegferjer
  - teneste 4606 Diverse tilskot samferdsle
- Sjå følgjande område i samanheng:
  - programområde 730 Bilruter
  - programområde 732 Båtruter
  - programområde 733 Tilrettelagd transport
- HS får, innan dei rammer og føringar som ligg i budsjettet, fullmakt til å fastsetje fylkeskommunen sitt kjøp av samferdsletenester. HS må disponere den samla løyvinga slik at ein tek høgde for dei behov som måtte oppstå gjennom året.
- HS får fullmakt til å overføre innsparte midlar på programområda 730, 732 og 733 til programområde 722.
- HS får, innan dei rammer og føringar som ligg i budsjettet, fullmakt til å disponere løyvingane til planlegging og prosjektering samt andre ufordelte løyvingar.
- HS får fullmakt til å disponere midlane til uføresette hendingar på fylkesvegnettet i tråd med retningslinene.
- Varig innsparte midlar frå investeringsprosjekt - på inntil 5 mill.kr - på samferdslesektoren vert tilført posten "Til fordeling vegsektoren". HS fordelar midlane.

2.6 Fylkesrådmannen

2.6.1 Fylkesrådmannen har ansvaret for å i verksetje vedteke budsjett.

Fylkesrådmannen har tilvisingsfullmakt for alle utgifter og inntekter på budsjettet og har høve til å vidaredelegere tilvisinga til andre leiarar.

Fylkesrådmannen sitt samla oppfølgingsopplegg må formast slik at FT sine fastlagde produksjons- og aktivitetsmål vert realiserte.

2.6.2 Fylkesrådmannen får fullmakt til å gjere tekniske endringar i budsjett og kontoplan som følgje av endringar i KOSTRA-rettleiaren.

2.6.3 Fylkesrådmannen får fullmakt til å sjå løyvingane innafor sentraladministrasjonen (programområde 420 – 490 og teneste 5153 Elev- og lærlingeombod) i samanheng. Fullmakta gjeld også løyvingane til administrasjonsutgifter som er fordelt på andre programområder.

For å få ei tenleg drift på skulane og betre utnytting av ressursar får fylkesrådmannen fullmakt til å sjå budsjetta for følgjande tenester ved den einskilde skule i samanheng:

- 5100 Utgifter til lokale
- 5150 Forvaltning og fellesutgifter
- 5200 Pedagogisk leing mv
- 5210 Utdanningsprogramma

Fylkesrådmannen får fullmakt til å sjå følgjande områder i samanheng i saker som er kurante:

- Programområde 660 Tannhelsetenesta - fellesfunksjonar
- Programområde 665 Tannhelsetenesta - pasientbehandling

2.6.4 Fylkesrådmannen får fullmakt til å sjå løyvingane på tenestene 5203 PC-ordninga og 5211 Gratis læremiddel i samanheng og å sjå desse løyvingane i driftsbudsjettet i samanheng med avsette midlar til PC-ordninga i investeringsbudsjettet.

2.6.5 Fylkesrådmannen får fullmakt til å sjå løyvingane til eleveksamen på teneste 5152 Eleveksamen og privatisteksamen på teneste 5901 Privatisteksamen i samanheng.

2.6.6 Fylkesrådmannen får fullmakt til å sjå løyvingane til tilpassa opplæring på tenestene 5600 Tilpassa opplæring, 5701 Opplæring i bedrift og 5900 Opplæring i sosiale og medisinske institusjonar i samanheng.

2.6.7 Fylkesrådmannen får fullmakt til å forvalte tilskotsordninga i høve tilbydarar av fagskuleutdanning i helse- og sosialfag og tilskot til lærebedrifter.

2.6.8 Fylkesrådmannen får fullmakt til å disponere midlar som er avsett under teneste 7019 Andre næringsområde.

2.6.9 Fylkesrådmannen får, innafor dei rammer og føringar som ligg i budsjettet, fullmakt til å disponere midlar avsett under programområde 715 Lokal og regional utvikling. Som følge av dette kan fylkesrådmannen tildele tilskot, inngå avtalar samt forvalte ev. avsette midlar tidlegare år knytt til dette programområde.

2.6.10 Fylkesrådmannen får fullmakt til å sjå eventuelle endringar i renteføresetnadane – for både kapitalinntektene og –utgiftene – mot avsettinga av gjeldssanering det enkelte budsjettår.

2.6.11 Fylkesrådmannen får fullmakt til å gjere naudsynte transaksjonar, dvs. både bruk av og avsetning til fond, på disposisjonsfondet 25699980 Intern fordeling. Avsette midlar på dette disposisjonsfondet kan nyttast på alle programområde/tenester.

2.6.12 Fylkesrådmannen kan tilpasse drifts- og investeringsbudsjettet for å tilfredsstillе forskriftene sitt krav om at utstyr og inventar skal førast i kapitalrekneskapen. Slike overføringar er unnateke frå reglane om stryking ved ev. driftsunderskot, jf. § 9 i "Forskrift om årsregnskap og årsberetning". Det gjeld i slike høve ikkje noko beløpsgrense.

2.6.13 Fylkesrådmannen får fullmakt til å sette i verk tiltak i ekstraordinære situasjonar der kriseleiinga er operativ. Kriseleiinga disponerer inntil 0,500 mill. kr. til naudsynte tiltak om situasjonen krev det. Det aktuelle hovudutvalet eller eventuelt fylkesutvalet skal snarast mogleg informerast om iverksette tiltak. Dei økonomiske konsekvensane av tiltaka skal i størst mogleg grad søkjast finansiert innafor den aktuelle sektoren sine rammer.

2.6.14 Ved ras, flaumar og liknande uventa hendingar får fylkesrådmannen fullmakt til å setje i verk naudsynte mellombelse strakstiltak som, t.d. oppryddingstiltak, ekstra båtskyss, ferje,

buss o.l., for å oppretthalde naudsynte kommunikasjonar. Hovudutval for samferdsle skal snarast mogleg informerast om i verksette tiltak. Dei økonomiske konsekvensane av tiltaka skal i størst mogleg grad søkjast finansiert innafor sektoren sine rammer.

3. LÅNEOPPTAK

- 3.1** Det kan takast opp årlege samlelån for alle prosjekt som det ikkje er vedteke særskilt lånefinansiering for. Alle lån skal ha ei avdragstid som gjer at det er mogeleg å oppfylle kravet i kommunelova om at den samla lånegjelda vert avdrege planmessig. Attverande løpetid for fylkeskommunen si samla lånegjeld skal ikkje overstige vekta levetid for anleggsmidlane ved utgangen av året.

4. REKNESKAPSAVSLUTNINGA

- 4.1** Kapitalrekneskapen er eittårig. Eventuelle unytta løyvingar på kapitalrekneskapen må budsjetterast opp att seinare år dersom føremålet ikkje er avslutta.
- 4.2** Tannhelsetenesta sitt driftsresultat (overskot eller underskot) skal – så langt fylkeskommunen sin økonomi tillet det – føre til tilsvarande endring i tannhelsetenesta sitt budsjett/rekneskap for neste år.
- Eventuell overføring av unytta midlar til neste år føreset at måltala for tannhelsetenesta vert realiserte.
- 4.3** Driftsresultatet for dei vidaregåande skulane (overskot eller underskot) skal – så langt fylkeskommunen sin økonomi tillet det – føre til tilsvarande endring i skulane sine budsjett/rekneskap for neste år. Dette gjeld alle skulane inkludert landslinene og fagskulen og omfattar alle områda som rektorane har ansvaret for.
- 4.4** Driftsresultatet for kunstmuseet (overskot eller underskot) skal avsettast mot/dekkast av eit eige drift- og vedlikehaldsfond. Fondet vert disponert av Sogn og Fjordane fylkeskommune og Førde kommune.
- 4.5** Rekneskapen for fylkesvegnettet skal avsluttast etter anordningsprinsippet. Etter rekneskapsavslutninga vert innsparingar og overskridingar på driftsløyvingane summert og skal, så langt fylkeskommunen sin økonomi tillet det, føre til tilsvarande endring i budsjettet/rekneskap for neste år.
- 4.6** Det vert lagt til grunn slik strykingsrekkefølge dersom det vert underskot i driftsrekneskapen:
1. Overføring av driftsmidlar til investeringsbudsjettet (ekskl. overføring til fylkesveganlegg)
  2. Avsetjing av eit ev. overskot i samsvar med pkt. 4.2 (resultatoverføring tannhelsetenesta).
Avsetjing av eit ev. overskot i samsvar med pkt. 4.3 (resultatoverføring vidaregåande skular).
Avsetjing av eit ev. overskot i samsvar med pkt. 4.5 (resultatoverføring fylkesvegnettet).
Avsetjingane relatert til pkt. 2, verte strokne høvesvis likt.
  3. Andre avsettingar til disposisjonsfond
  4. Overføring av driftsmidlar til fylkesveganlegg i investeringsbudsjettet.

1. INNLEIING

Sogn og Fjordane fylkeskommune utarbeider økonomiplan for 2017-2020 samstundes med budsjettet for år 2017.

Budsjettarbeidet er lagt opp i samsvar med gjeldande kommunelov og tilhøyrande forskrifter.

1.1 BUDSJETTPROSESSEN

Arbeidet med budsjett/økonomiplan legg til grunn den ansvarsdelinga som ligg i vår valde politiske modell. Dette inneber at finansutvalet/fylkesting (FU/FT) tek det overordna ansvaret og at hovudutvala – som "sektorspesialistar" – vert ansvarleggjorde på sektornivå.

Finansutvalet – som politisk arbeidsutval – består av gruppeleiarane og hovudutvalsleiarane i tillegg til FU-medlemmane. Fylkesrådmannen er sekretær for finansutvalet.

Finansutvalet starta arbeidet med budsjett/økonomiplan 27. januar 2016, og fylkestinget gjorde vedtak om økonomiplan 2017-20 i FT-sak 26/16 i juni. Finansutvalet gjorde vedtak om framlegg til budsjett 2017/økonomiplan 2017-2020 i møte 2. november 2016. Prosess og bakgrunn for arbeidet i finansutvalet er dokumentert i Arbeidsdokument 1-6/16 med tilhøyrande møteprotokollar.

Finansutvalet sitt framlegg danna grunnlag for den politiske slutthandsaminga av budsjett/økonomiplan slik:

- Hovudutvala 22. november 2016
- Fylkesutvalet 23. november 2016 (vedtak om utlegging til offentlig ettersyn).
- Fylkestinget 6.-7. desember 2016

1.2 DOKUMENTET

Fylkestinget sitt endelege økonomiplan- og budsjettokumentet består av fire delar:

- Vedtaket. Viser fylkestinget sitt konkrete vedtak i høve budsjett og økonomiplan.
- Reglementet. Viser kva reglar og mynde som gjeld for budsjettendringar (delegering), budsjettoppfølginga og rekneskapsavslutninga.
- Taldelen. Gjev ein samla oversikt over fellesinntekter og –utgifter, netto sektorrammer fordelt på program- og tenestenivå, samt investerings- og finansieringsprogram for perioden.
- Tekstdelen. Dette er ein "budsjett- og økonomiplankommentar", som gjev nærare greie for føresetnader og premisser, aktivitetar og utfordringar.

Det skal - i økonomiplan- og budsjettokumentet - vere innbyrdes konsistens mellom tal- og tekstdelar. Dersom det her skulle vere motstrid, går taldelen framom tekstdelen.

1.3 BUDSJETTOPPFØLGINGA

Kommunelova sitt utgangspunkt er at ansvaret for å iverksetje vedteke budsjett ligg til administrasjonen. Dette er også presisert i fylkestinget sitt budsjettreglement.

Dette reglementet klargjer at fylkesrådmannen har høve til å delegere oppfølginga (tilvisinga) til andre leiarar. Det er likevel fylkesrådmannen som står ansvarleg andsynes fylkestinget.

Fylkesrådmannen sitt oppfølgingsopplegg byggjer på dei vedtak fylkestinget og hovudutvala gjer, og kjem til uttrykk i eigne ansvars- og oppdragsbrev.

1.4 TEKNISKE SPESIFIKASJONAR

Både drifts- og investeringsbudsjettet er i faste 2017-kr.

I driftsbudsjettet er alle utgifter netto, ekskl. meirverdiavgift. Ved kjøp av varer og tenester vert nettobeløpet ført på aktuell art og det er dette som skal samanliknast med budsjettbeløpet.

Mva-refusjon som gjeld investeringane vert fullt ut nytta som finansieringskjelde på investeringsbudsjettet. Løyvingane på dei enkelte prosjekt er inklusive mva.

Det er berre løyvingar i budsjett/økonomiplanperioden som gir grunnlag for prisjustering. For investeringsprosjekt betyr dette at ikkje heile kostnadsoverslaget vert omrekna. Grunnen er at nytta løyvingar tidlegare år ikkje har behov for prisvekst.

Alle tal som gjeld året 2017 og tidlegare år er gjevne i løpande kroner. For åra etter 2017 er det nytta faste 2017-kroner som må omreknast når årsbudsjettet vert vedteke og når statsbudsjettet sin deflator for det aktuelle året vert kjend.

Statsbudsjettet sin deflator for 2017 er på 2,5 %. Denne representerer ei vekting av forventa lønsvekst i samfunnet (2,7 %) og forventa prisvekst på andre innsatsfaktorar (2,1 %).

Det er i utgangspunktet gjeve ein priskompensasjon på 2,1 % frå 2016-17. For samferdsle er budsjettet til kollektiv (løn, drivstoff o.l.) justert ut ifrå behov for prisvekst. Det er her gjeve ein priskompensasjon på 2,5 %.

Lønsbudsjetteringa byggjer i all hovudsak på lønsnivået ved utgangen av 2016. Forventa lønsvekst i 2017 og seinare er avsett i ein sentral pott og vert fordelt først når det er avklart kva tillegg som måtte bli gitt med heimel i HTA kap 3.4, kap 4.3.1 og kap 5.2. Tillegg utover desse forhandlingane må dekkast innanfor gjevne rammor.

Arbeidsgjevardelen av pensjonspremien:

På dei ein skilde tenestene er det lagt inn pensjonspremie med 21,5 % til Kommunal Landspensjonskasse og 14,15 % til Statens Pensjonskasse.

Arbeidsgjevaravgifta til folketrygda er budsjettert med 14,1 % av løns- og pensjonskostnad for den del av verksemda som ligg i kommunane Flora, Førde og Sogndal, medan verksemda i resten av kommunane er budsjettert med ei avgift på 10,6 %.

1.5 RUTINAR I HØVE SØKNAD OM FINANSIELL MEDVERKNAD

Fylkeskommunane er som regional utviklingsaktør avhengig av eit aktivt samspel med aktørar på ulike arenaer. Som ein del av dette samspelet får fylkeskommunen ei rekke innspel i løpet av året med søknad om finansiell medverknad til ulike prosjekt.

Følgjande rutine er no etablert i høve eksterne søknader/innspel om finansiell medverknad til ulike prosjekt:

- Søknaden/innspelet skal så raskt som mogeleg og løpande gjevast ei fagleg vurdering i høve dei overordna strategiane for den aktuelle sektoren.
- Om søknaden/innspelet har tverrsektoriell tilnærming, avgjer fylkesrådmannen kva fagmiljø som skal inn i vurderinga av søknaden.
- Aktuelt/aktuelle hovudutval skal så raskt som mogeleg avgjere den vidare lagnaden til søknaden (om den skal kanalisert inn mot eksisterande søknadsordningar/ budsjettprosess/eller eventuelt gjevast avslag)

- Søknader/innspele som vert vist til budsjettprosessen skal prioriterast opp mot eksisterande verksemd og aktivitet innafor sektoren sine rammer, eventuelt opp mot tiltak på tilhøyrande marginallister, i hovudutvala sine tilrådingar til finansutvalet.
- Søknader/innspele som vert vist til vurdering i budsjettprosessen, men som kjem til handsaming etter hovudutvala sitt prioriteringsmøte i august/september, skal som hovudregel visast til neste års budsjettprosess.
- Lagnaden til søknaden/innspelet skal meddelast avsendar snarast råd.

2. FYLKESKOMMUNEN SITT STYRINGSSYSTEM

2.1 FØREMÅL OG OPPBYGGING

Eit styringssystem er ein reiskap for å følgje opp politisk vedtekne mål og prioriteringar. Styringssystemet skal også støtte opp om ein inkluderande og god organisasjonskultur, og halde organisasjonen fokusert på strategiske ambisjonar og ulike interessegrupper sine behov og krav. Det er sett fleire tydelege mål for fylkeskommunen sitt styringssystem:

- Styrke fylkestinget sine mulegheiter for overordna styring, og til å vurdere om utviklinga innanfor sentrale politikkområde går i ønskt retning.
- Auke gjennomføringsgrada for fylkeskommunen sine strategiar, planar og prosjekt.
- Bringe større grad av heilskapstenking inn i planarbeidet.
- Oppnå god kopling mellom strategiske planar, budsjett/ressursar og operative mål.
- Medverke til at tilsette får auka forståing for felles mål.
- Oppnå større fokus på resultatoppnåing og resultatoppfølging.
- Få betre og meir open/synleggjort resultatoppfølging med tilhøyrande leiarevaluering.
- Større medverknad og dialog med brukarane/kundane og ålmenta.

Styringssystemet er samansett av to hovudelement:

1. *Styringsdokument* som skal dokumentere politiske mål og stille krav til verksemda for å nå måla. Vi har følgjande styringsdokument:

- Nasjonale mål og føringar, lover og forskrifter
- Regional planstrategi
- Regionale planar
- Sektorvise strategidokument og planar for spesielle satsingsområde (t.d. reiseliv og FOU)
- Årsbudsjett/økonomiplan
- Ansvarsbrev fra fylkesrådmannen
- Verksemdsplan/ar (fylkeskommunal, avdelingsvis og serviceeiningane), i nokre tilfelle.

2. *Styringsverktøy* som utgjer koordinerte aktivitetar for å rettleie og styre organisasjonen. For fylkeskommunen utgjer dette:

- Organisasjon og leiing
  - organisasjonsstruktur
  - roller og ansvar
  - etisk regelverk
- Fullmakter, reglement og rutinar
  - delegeringsreglement
  - fullmakter gjevne i ansvarsbrev
  - dokumenterte rutinar
- Balansert målstyring med årshjul og krav til styringsdialog og rapportering
- Internkontroll

2.2 AKTUELLE STYRINGSDOKUMENT

REGIONAL PLANSTRATEGI (RPS) 2016–2020

Planstrategien vart vedteke av Fylkestinget i sak 23/16 den 14.06.2016, og skal dekke eit regionalt behov for å finne ut kva som kan føre fylket i ynskt retning. Strategien skal etablere eit felles utfordrings- og målbilete for fylket, setje retning for bruk av verkemiddel og ressursar og ta stilling

tilkva som skal takast opp gjennom regionale planar og strategiar framover. Ein kan òg seie at regional planstrategi er ein «plan for planane» som skal styrke samhandlinga mellom forvaltningsnivåa. For fylkeskommunen er planstrategien ein del av den rullerande fireårsplanlegginga som vert kopla til tett opp mot økonomi- og verksemdsplanlegginga.

Overordna utfordringar som det er semje om i RPS:

- Globalisering og sentralisering
- Migrasjon og inkludering
- Kvinner, utdanning og arbeidsmarknad
- Verdiskaping og utvikling av kunnskapssamfunnet
- Klimaendringane

Overordna mål – målbilete og effektar:

Overordna mål - målbilete	Ønska effektar av dei overordna måla
1. Skape 500 nye arbeidsplassar kvart år, der det satsast på å nytte lokale ressursar, vere pådrivar i det grøne skiftet, skape mangfald i arbeidsplassar og samspel mellom kunnskapsmiljø, offentleg sektor og næringsliv.	<ul style="list-style-type: none"> • Fylket har ei årleg netto auke i arbeidsplassar på over 100. • Folketalet i fylket har auka med 1% i året. • Sogn og Fjordane har store naturressursar og kulturverdiar, og vi nyttar desse som drivkraft i samfunnsutviklinga.
2. Det er etablert eit forpliktande samarbeid mellom regionale og lokale aktørar for å utvikle sentra i dei største kommunane, med tiltak knytt til møteplassar, trivsel, kollektiv-, gang- og sykkelløysingar og gode arbeidsplassar med eit næringsliv i vekst.	<p>Fylket har nådd måla ovanfor fordi vi har satsa på ein tredelt strategi med effektane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Har vidareutvikla to sjølvforsterkande bu- og arbeidsmarknadane i fylket; Sunnfjord og Sogndalsområdet. • Har vidareutvikla attraktive regionsentra og kommunesentra som har ein styrka bu- og arbeidsmarknad rundt seg. • Har gitt rom for lokale eldsjeler/-miljø som får høve til å skape si framtid og arbeide for utvikling i mindre sentrale strøk.
3. Utviklinga av sentra er knytt til gode kommunikasjonar i bu- og arbeidsmarknadsregionar.	
4. Strategiar for å utjamne avstandsulemper, skape rammer for utvikling for å skape attraktivitet i mindre sentrale strøk og strategiar for å utvikle sentra skjer samstundes.	
5. Fylket skal tilby utdanningar med kvalitet over landssnittet, både ut frå samfunnet sitt behov og vere leiande i utdanning og skuleresultat.	
6. Fylket skal vere eit ope og inkluderande samfunn og alle kommunane har tydelege strategiar for å inkludere innvandrarar/tilflyttarar.	<ul style="list-style-type: none"> • Fylket har etablert heilskap i plan- og strategiarbeid gjennom mobilisering og forplikting i partnerskapsavtaler. • Fylket har tenester av ein kvalitet og har eit omdøme som gjer at innbyggjarane i Sogn og Fjordane opplever det som eit attraktivt og godt fylke å bu og leve i, arbeide i og besøke. • Fylket har jamna ut sosial ulikskap og har innbyggjarar med høg trivsel og opplevd livsmeistring, frå vogge til grav. • Fylket har kulturopplevingar som gjev eit rikare liv og bygger identiteten vår. • Fylket har redusert kvinneunderskotet.
7. Folkehelse skal vere med som ein grunnleggande del i samfunnsplanlegginga og levekåra i fylket er betra.	
8. Fylket deltek i bygging av verdikjeder som gjev netto nullutslepp, innan bygg og ferje/båttransport og innkjøp	
9. Fylket følgjer opp klimautfordringane gjennom reduksjon av klimagassutslepp og tilpassing til klimaendringane med mål som er tråd med nasjonale og internasjonale målsetjingar, bl.a. Paris-avtalen (2015).	<ul style="list-style-type: none"> • Fylket er eit føregangsfylke i det grøne skiftet og har tatt ein posisjon i å utnytte dei lokale og regionale verkemidla til å bygge verdikjeder for eit samfunn med netto nullutslepp. • Fylket har vorte eit pilotfylke i arbeidet med å auke produksjon av alle typar fornybar energi. Ved utbyggingar har held vi tap av naturmangfald, friluftsområde, kulturminne og landskapsverdiar på eit berekraftig nivå.

KVA SKAL VI JOBBE MED AV REGIONALE PLANAR OG STRATEGIAR I 2016-2020?Nye planar:

- Strategisk plan for kysten
- Regional plan for kultur
- Regional plan for arealbruk

Revidering/rullering av eksisterande planar:

- Regional transportplan
- Fylkesdelplan for klima og miljø
- Regional plan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv
- Regional plan for vassforvaltning
- Regional plan for folkehelse

Plan	2016	2017	2018	2019	2020
Nye planar:					
Strategisk plan for kysten					
Regional plan for arealbruk					
Regional plan for kultur					
Revidering/rullering av eksisterande planar					
Regional transportplan					
Regional plan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv					
Regional plan for vassforvaltning					
Fylkesdelplan for klima og miljø					
Regional plan for folkehelse					

Det skal også utarbeidast en strategi for senterstruktur og tettstadsutvikling i 2016-2017.

Dei regionale planane gjev ein overordna politikk for fylket innan sine område. Dei gjev strategiar for utviklingsarbeid, for forpliktande samarbeid og utformar mål og retningslinjer for partnerskapen.

Den regionale planlegginga dannar, saman med lovverket innanfor dei enkelte sektorane, det overordna grunnlaget for korleis den fylkeskommunale verksemda skal planleggast og drivast. Ein verksemdsplan kan gi mål og strategiar for korleis fylkeskommunen samla skal ivareta utviklarrolla og eigne tenester.

SEKTORPLANAR

Fylkeskommunen har utarbeidd sektorplanar for einskilde sektorar med utgangspunkt i den tidlegare fylkesplanen med handlingsprogram som ligg til grunn for dei vedtekne satsingane.

MÅLA FOR FYLKESKOMMUNEN – FASTLAGT GJENNOM TIDLEGARE BUDSJETT

- Ta vare på og vidareutvikle fylket sine fellesinteresser. Dette arbeidet skal utførast innanfor råma av det nasjonale fellesskapet, og med siktemål å få ei berekraftig utvikling.
- Vere ein aktiv regional utviklingsaktør og samarbeidspart.
- Vere ein brukarorientert organisasjon. Vi skal dekke viktige deler av innbyggjarane sine tenestebehov, og medverke til ei god samfunnsutvikling.
- Sikre kvaliteten på tenestene ved høg fagleg og etisk standard. Vi skal vidareutvikle tenestene gjennom læring og dialog med brukarane og andre samarbeidspartar.
- Medverke til livslang læring og trivsel hjå dei tilsette.
- Det skal takast omsyn til universell utforming i heile den fylkeskommunale verksemda.

2.3 AKTUELLE STYRINGSVERKTØY**ETISKE STYRINGSVERKTØY**

Dei etiske styringsverktøya vart reviderte hausten 2014. Fylkestinget vedtok då følgjande grunnleggjande verksemdsidé for fylkeskommunen:

- Demokratisk forankra
- Gode tenester
- Høg tillit
- Utviklingsorientert

Fylkestinget vedtok også at dei overordna normene for fylkeskommunen skal vere:

- Open – med innsikt, integritet og respekt

Vi skal aktivt skaffe oss innsikt:

- For å kunne vere ein god tenesteytar eller ein viktig samarbeidspart i utviklingsarbeidet er det viktig med innsikt i samfunnstilhøve og -utviklinga i fylket.
- Det krev sær eigen innsikt i det å arbeide eller vere ombodsmann i ein politisk styrd organisasjon.
- For at fylkeskommunen skal oppfylle mål og plikter overfor samfunnet og brukarar, krev det innsikt i arbeidet(-prosessane) for å sikre effektiv ressursbruk.
- Ein fylkeskommune med høg etisk standard, har folkevalde og tilsette som set seg inn i og reflekterer over etiske spørsmål og jamleg har etikk på dagsorden.

Vi har integritet ved at vi har vilje og evne til å halde på viktige prinsipp og vere sjølvstendige:

- Objektivitet er avgjerande for at ålmenta har tillit til at det skjer ei forsvarleg saksbehandling.
- Som folkevalde og tilsette kan vi kome i situasjonar som gjev oss mulegheita til å misbruke posisjon, tillit og makt. Personar utanfor fylkeskommunen kan fremje særinteresser og utøve press som kan vere vanskeleg å handtere, og som kan setje integriteten til den enkelte på prøve.
- Vi må vere medvitne om risikoen for korrupsjon og arbeide med å førebygge og hindre at slik åtferd utviklar seg. Vi skal markere at det ikkje løner seg å misbruke posisjon og tillit for å tilgodesjå seg sjølv eller andre – eller å setje fram tilbod om det.
- Både tilsette og folkevalde skal varsle om kritikkverdige tilhøve i fylkeskommunen. Varsling er ønskjeleg sjølv om dette kjem i konflikt med interessene til fylkeskommunen.

Vi viser respekt og tek omsyn:

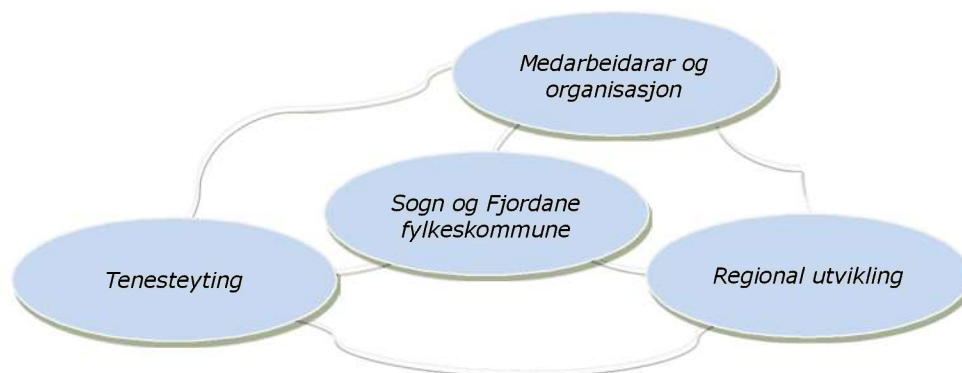
- Fylkeskommunen skal utvikle og forpakte verdiar i vidaste meining til beste for samfunnet.
- Tilhøvet mellom folkevalde og tilsette bør vere prega av tillit, ansvar, engasjement, entusiasme, integritet, ærlegdom, rettferd og lojalitet.
- I møtet med brukarane skal vi vise respekt for den enkelte, ta vare på velferda og tryggleiken deira, og ta omsyn til teieplikta.
- Vi ønskjer ei berekraftig samfunnsutvikling, som sikrar livskvaliteten og livsgrunnlaget både i dag og for komande generasjonar.

Vi fremjar openheit. Fylkeskommunen er demokratisk forankra og vi vernar om demokratiet:

- Kontroll skjer mellom anna gjennom openheit og innsyn i den fylkeskommunale verksemda. Det sikrar også rettstryggleiken til den enkelte og sikrar god etisk standard.
- Det er viktig å utøve myndigheit på ein trygg måte. Slik skaper vi eit levande lokaldemokrati og ei tillitsskapande forvaltning.
- Fylkeskommunen skal drive aktiv informasjon om si verksemd.
- Vi skal legge tilhøva til rette for eit funksjonsdyktig fylkeskommunalt folkestyre, for offentlig innsyn i fylkeskommunen si forvaltning og for ei rasjonell og effektiv forvaltning.

BALANSERT MÅLSTYRING

Balansert målstyring medverkar til at organisasjonen vert styrt ut frå eit fleirdimensjonalt syn. Ein styrer ut frå kunnskap om fortida (t.d. økonomiske resultat), notida (t.d. brukaropplevingar og interne tilhøve) og framtida (t.d. behov for læring og kompetanse), og ein ønskjer å ivareta både eksterne og interne mål. Det balanserte målstyringsfokuset er i fylkeskommunen ivareteke innanfor eit forenkla styrings- og rapporteringssystem med tre fokusområde (jf. illustrasjon):

Figur: Tre overordna fokusområde for Sogn og Fjordane fylkeskommune

Målekartet er meint å vere ein lett tilgjengeleg og kompakt dokumentasjon av kjerneinnhaldet i styringssystemet, og skal nyttast både i planleggings-, oppfølgings- og evalueringsarbeidet.

Målekartet prioriterer auka kunnskap om korleis brukarane og samarbeidspartane våre vurderer tenestetilbodet og tilretteleggingsarbeidet vi gjer. Vidare legg vi eksisterande datagrunnlag til grunn så langt dette let seg gjere.

Det vert lagt opp til at innhenting av data som i utgangspunktet ikkje er tilgjengeleg, og som krev etablering av eigne rutinar for datafangst og analyse, vert koordinert. Dette gjeld i stor grad data frå ulike former for brukar- og/eller medarbeidarundersøkingar. Målet er å samordne og koordinere

datainnsamlinga, slik at vi unngår dobbeltarbeid. Like eins er det viktig at brukarar og samarbeidspartar møter ein koordinert fylkeskommune og ikkje mange parallelle undersøkingar.

Målekartet

Tydelege tilbakemeldingar på jobben vi gjer og resultatane vi oppnår er ein føresetnad for at vi skal kunne tilpasse oss samfunnsendringar og prestere i forhold til måla våre. Krava frå politiske styresmakter, samarbeidspartar og brukarar er store. Samstundes er ressursane avgrensa. Målekartet er eit verktøy for konkretisering av politisk fastsette mål og for resultatmåling.

I budsjettet for 2015 vart målekarta justerte slik at dei vart enklare og meir tenlege i høve styring og rapportering. Dette vart gjort ved å forenkle og justere innretninga i det tidlegare målekartet. Det er no lagt opp til eitt felles målekart. Dette tek i større grad omsyn til at sektorane har svært ulike oppgåver.

Det forenkla styrings- og rapporteringssystemet har tre overordna fokusområde:

- Tenesteyting – tenester med høg kvalitet og brukarane i sentrum
- Regional utvikling – tilrettelegging for samhandling, satsing og vekst i fylket
- Medarbeidar og organisasjon – trivsel, kompetanse og effektivitet i oppgåveløysinga

Dei tre fokusområda ligg fast for alle organisatoriske einingar og sektorar. Dei enkelte sektorane har identifisert inntil 6 suksessfaktorar for si verksemd innan desse gjevne fokusområda. Dette er suksessfaktorar som må inntreffe for at vi skal kunne seie at fylkeskommunen lukkast som organisasjon.

Det er lagt vekt på å identifisere suksessfaktorar og måleindikatorar som måler våre eigne, og ikkje eksterne aktørar, sine prestasjonar. Suksessfaktorane skal utgjere dei mest sentrale elementa i utviklinga av eitt felles, forenkla målekart.

Målekartet har fire omgrep som er sentrale, og desse ligg til grunn for våre justeringar:

- Fokusområde: Dei tre hovudområda vi har valt ut for å vere ein god fylkeskommune er *tenesteyting, regional utvikling og medarbeidar og organisasjon*. Desse er sams for alle.
- Suksessfaktorar: Våre aller viktigaste bidrag for at vi lukkast innan dei tre utvalde fokusområda. Desse har avdelingane sjølve valt ut og prioritert.
- Måleindikator: Måleining- og metode som fortel oss så konkret som muleg korleis vår prestasjon innan suksessfaktorane faktisk er.
- Ambisjonsnivå: Kva resultatmål ønskjer vi å oppnå, og kor stort avvik tolerer vi frå ønskt resultat før vi set i verk tiltak?

Fokusområdet «Medarbeidar og organisasjon» har ikkje ei sektorinnretning, og dette er felles for heile organisasjonen.

Vidareføring med mindre justeringar

Målekartet skal årleg rullerast i samband med budsjettfastlegginga. Ein gjennomgang viser at dei fleste sektorane i hovudsak ønskjer å vidareføre målekartet slik dette var for 2016.

Fylkesrådmannen har starta førebuinga av ei undersøking retta mot samarbeidspartar og brukarar i 2017, då ein ikkje fann kapasitet til å førebu og gjennomføre ei slik undersøking i 2016.

Undersøkinga tek utgangspunkt i gjeldande målekart innan fokusområda «Tenesteytar» og «Regional utviklingsaktør». Sektorane ønskjer ikkje å gjere større endringar innanfor fokusområda før ein kjenner måloppnåinga i høve gjeldande måleindikatorar.

MÅLEKART FOR SOGN OG FJORDANE FYLKESKOMMUNE

FOKUSOMRÅDE		SUKSESSFaktor	MÅLEINDIKATOR	AMBISJONSNIVÅ		
TENESTEYTING						
Kultur	T1	Gode tenester innan kulturformidling. Dette gjeld tilbud fylkeskommunen har ansvar for å tilby i fylket: Formidling av ei profesjonell kulturoppleving, historisk kunnskap og/eller mulegheit til å delta i kulturaktivitetar.	T1.1	Nøgd partnerskap og nøgde brukarar. Brukarundersøkingar: 2017 Kultur for alle 2018 Kulturminne (arkeologi, fartøy) 2019 Arkivtenesta, digital kulturformidling 2020 Tilbod til born og unge:DKS, UKM.	T1.1-1	75% av respondentane er tilfredse (score 4 av 6) med tenesta.
			T1.2	Godt tilbud til publikum v. kulturinstitusjonane. Publikumsundersøking: 2017 Opera Nordfjord 2018 Sogn og Fjordane teater 2019 Musea i fylket 2020 Norsk Countrytreff 2021 Førdefestivalen	T1.2-1	75% av respondentane er tilfredse (score 4 av 6) med tenesta.
	T2	Gode tenester innan språk og litteratur. Dette gjeld litteraturformidling som fylkeskommunen sjølv står for eller legg til rette for gj. utv.arbeid og kompetansebygging, med vekt på formidl. av nynorsk språk og litteratur og formidl. til born og unge.	T2.1	Nøgd partnerskap og nøgde brukarar. Brukarundersøkingar: 2017: Bruk av nynorsk i fylkeskommunen 2018: Litteraturformidling til born og unge 2019: Litteratur med tilknytning til Sogn og Fjordane	T2.1-1	Positiv utvikling over tid.
	T3	Kunnskapsdeling gjennom å gjere historiske kjelder tilgjengeleg.	T3.1	Utvikle gode og oppdaterte digitale tenester for kulturformidling: Digitaliserte kjeldesamlingar, arkivmateriale, fakta, kulturstatistikk.	T3.1-1	Positiv utvikling over tid: Auka etterspurnad når fleire historiske kjelder vert tilgjengelege.

				Skape nye formidlingskanalar. Tenestene skal vere universelt tilrettelagt. Kartlegging i 2017 og 2019.		
Vidaregåande opplæring	T4	Læringsmiljø.	T4.1	Trivsel.	T4.1-1	Elevar: 4,4 (skala 1-5). Kjelde: Elevundersøkinga
					T4.1-2	Lærlingar: 4,5 (skala 1-5). Kjelde: Lærlingundersøkinga
			T4.2	Meistring.	T4.2-1	Elevar: 3,8 (skala 1-5). Kjelde: Elevundersøkinga
					T4.2-2	Lærlingar: 4,0 (skala 1-5). Kjelde: Lærlingundersøkinga
	T5	Læring.	T5.1	Karakterutvikling/ resultat.	T5.1-1	15 fag med sentralt gitt eksamen med resultat over landsgjennomsnittet.
					T5.1-2	25% av lærlingane som tek fag- og sveineprøve oppnår resultatet: <i>Bestått mykje godt.</i>
			T5.2	Standpunktkarakter og eks.res. i norskfaget.	T5.2-1	0,4 karaktergrader i avvik.
	T6	Gjennomføring.	T6.1	Gjennomføring.	T6.1-1	I 2015 skal 77% av dei som byrja i vidareg. opplæring i 2010 ha gjennomført opplæringa.
Samferdsle	T7	Fleire reiser kollektivt med buss og båt.	T7.1	Tal reisande med buss, båt (ekskl.skuleskyss).	T7.1-1	Fleire enn 1,7 mill. reisande med buss.
					T7.1-2	Fleire enn 560 000 reisande med båt.
	T8	Fylkesvegnettet har god framkome.	T8.1	Gjennomsnittleg spordjupne i mm.	T8.1-1	Mindre enn 19 mm.
	T9	Kollektivtrafikktilbodet vert opplevd som godt.	T9.1	Tal som opplever tilbodet som godt.	T9.1-1	Positiv utvikling over tid.
Tannhelse	T10	Fungerande teneste-produksjon.	T10.1	Tal prioriterte pasientar under tilsyn.	T10.1-1	Gruppe A2: 90% Gruppe B: 95% Gruppe C1: 85% Gruppe C2: 70%

						Gruppe D: 60%
	T11	Tannhelse-tilstand prioritert klientell.	T11.1	DMFT = 0 ¹	T11.1-1	5-åringar: 80% 12-åringar: 60% 18-åringar: 25%
¹ DMFT er definert som tal tenner (teeth) med karies (decayed), manglar (missing) og fylt (filled) på individnivå. DMFT gjev eit oversyn over total tannhelsestilstand, både tidlegare sjukdomserfaring og no-situasjon.						
REGIONAL UTVIKLING						
Kultur	R1	Fremje og legge til rette for eit breitt spekter av kulturverksemd , slik at alle kan få høve til å delta i kulturaktivitetar og oppleve eit mangfald av kulturuttrykk.	R1.1	Gode tenester innan kulturformidling. Sikre føreseielege rammevilkår for kulturlivet. Fremje profesjonalitet og kvalitet i kulturlivet.	R1.1-1	Positiv utvikling over tid.
	R2	Kulturområdet si rolle i samfunnsutviklinga vert styrkt.	R2.1	God samhandling med kommunane og frivillig sektor, jf. årlege tilbakemeldingar.	R2.1-1	Positiv utvikling over tid.
			R2.2	Tal kulturtilsette i kommunane som deltek i kompetansehevande tiltak innan planlegging, utvikling og tilrettelegging for kulturutvikling aukar.	R2.2-1	Positiv utvikling over tid.
			R2.3	Initiere kompetansebyggande tiltak innan dei ulike kulturfagområda. Årleg kartlegging av deltakarar og tal.	R2.3-1	Positiv utvikling over tid.
			R2.4	Innspel til kommunale planstrategiar og samfunnsdelen til kommuneplan.	R2.4-1	Ambisjon: Kultur skal uttale seg om alle planstrategiar og kommuneplanar sin samfunnsdel.
	R3	Stimulere til verdiskaping bygd på kulturarverdiar i Sogn og Fjordane.	R3.1	Kommunane kartlegg kulturminna og tek desse i bruk i lokalsamfunnsutviklinga.	R3.1-1	Ambisjon: Alle kommunar kartlegg kulturminne. I 2015 har > 20 kommunar sett i gang arbeidet med å utarbeide lokal kulturminneplan.
			R3.2	Verdiskapingsprosjekt basert på utvikling av kulturminneverdiar vert initiert.	R3.2-1	Positiv utvikling over tid.

	R4	Dialogen og samhandlinga med kulturaktørane vert vidareutvikla.	R4.1	Skape regelmessige møteplassar.	R4.1-1	Arrangere årlege dialogmøte mellom frivillig sektor/ kulturarrangørar og kulturinstitusjonane.
					R4.1-2	Deltak på minst 1 møte med kvart regionale kulturnettverk i året.
					R4.1-3	Initiere, delta i og vidareutvikle faglege nettverk.
			R4.2	Utviklingsavtalar m. fagmiljø og frivillig sektor.	R4.2-1	Minst 3 nye avtalar vert inngått kvart år.
Vidaregåande opplæring	R5	Samsvar mellom dimensjonering av opplærings-tilbodet og behovet for fagarbeidarar.	R5.1	Samsvar mellom tilgang til læreplassar og tal søkjarar til læreplass.	R5.1-1	90% av alle med ungdoms- eller vaksenrett som søker læreplass som første ønske får tilbod.
Næring	R6	Framdrift og effektivitet i prosjekta fylkeskommunen støttar.	R6.1	Tal avslutta prosjekt registrert i databasen regionalforvaltning.no	R6.1-1	Komplett oversyn over prosjekt og registrert avslutning på ferdige/ikkje sette i gang prosjekt.
					R6.1-2	Samsvar budsjett og rekneskap i alle registrerte prosjekt.
	R7	Bestillar-kompetanse.	R7.1	Tal spesifiserte oppdrag, vurdering av kvalitet.	R7.1-1	Komplett oversyn over oppdrag i samband med regional plan for verdiskaping.
	R8	Nøgd regional partnerskap.	R8.1	Nøgd partnerskap og nøgde brukarar. Brukarundersøking årleg.	R8.1-1	Samla skår på 80% nøgde partnarar.
	R9	Rask sakshandsaming.	R9.1	Tal marine saker handsama i tråd med forskrift.	R9.1-1	Alle sakene handsama i tråd med forskrift.
			R9.2	Andre saker Informasjonsnivå til søkjarar, god skriftleg standard.	R9.2-1	Alle søkjarane skal ha informasjon i tråd med skriftleg standard.
	R10	Utvikling i tal arbeidsplassar jf. målsetting i verdiskapingsplanen.	R10.1	Tal brutto og netto nye arbeidsplassar.	R10.1-1	Saman med partnerskapen legge til rette for 500 nye arbeidsplassar kvart år, med ein arbeidsplassvekst på

						netto 100 i året.
Plan og samfunn	R11	Formalisert og godt samarbeid mellom kommunane og fylkeskommunen om planstrategiar og planarbeid.	R11.1	Tal kommunar som er med i samarbeidet.	R11.1-1	Minst 50% av kommunane deltek.
			R11.2	Tal årlege møtepunkt i samarbeidet.	R11.2-1	Minst 4 årlege møtepunkt.
	R12	Formalisert og godt plansamarbeid i samband med satsinga på dei 3 byregionane i Sogn og Fjordane.	R12.1	Tal leiande kommunar i byregionsatsinga som er med i plansamarbeidet.	R12.1-1	Alle dei tre leiande kommunane er med i samarbeidet.
			R12.2	Tal kringliggjande kommunar som er med i plansamarbeidet.	R12.2-1	Minst 50% av dei kringliggjande kommunane er med i samarbeidet.
			R12.3	Tal årlege møtepunkt i plansamarbeidet.	R12.3-1	Minst 3 årlege møtepunkt.
	R13	Kommunane har god og oppdatert kunnskap om viktige fakt. for eiga utv.	R13.1	Etablert eit felles statistikk- og indikatorsystem for berekraftig samf. utv. i kommunane.	R13.1-1	Alle kommunar som deltek i samarbeidet har implementert systemet.
			R13.2	Samanfatte eit «samfunnsbarometer» for heile fylket.	R13.2-1	Årleg presentasjon av utviklinga.
	R14	Sterke regionale samfunnsbyggjande organisasjonar.	R14.1	Forpliktande samarbeidsavtalar mellom einskildorganisasjonar og fylkeskommunen innanfor satsingsområda.	R14.1-1	Minst 2 samarbeidsavtalar innanfor kvart satsingsområde.
			R14.2	Etablert dialog for evaluering og vidareutvikling av samarbeid.	R14.2-1	Gjennomføre dialogmøte på leiarnivå 2 gonger i året.
Samferdsle	R15	Forfallet på tunnelar blir redusert.	R15.1	Tal tunnelar som vert mørklagde eller stengde i løpet av året.	R15.1-1	Ingen stengde.
					R15.1-2	
	R16	Godt tilrettelagt ruteproduksjon.	R16.1	Tal passasjerkilometer med buss og båt (ekskl. skuleskyss) jf. registrerte data.	R16.1-1	Positiv utvikling over tid.

Tannhelse	R17	Kjennskap til tannhelsemessige utfordringar i fylket.	R17.1	Plandokument er oppdatert i forhold til konkrete utfordringar på tannhelse-området.	R17.1-1	Vurdere kvart år om plandokumentet må oppdaterast på fokusområde.
	R18	Utvikle godt samarbeid med kommunane og andre organisasjonar.	R18.1	Inngå forpliktande samarbeidsavtalar med kommunar og helseføretak på tannhelse-relaterte område for eksempel folkehelsearbeid.	R18.1-1	Avtale med alle kommunar og helseføretak.
MEDARBEIDAR OG ORGANISASJON						
Alle	M1	Medarbeidarar opplever arbeidet som utfordrande og meningsfullt.	M1.1	Medarbeidarundersøking: Opplevd kvalitet.	M1.1-1	Minst 86 poeng i gjennomsnitt av 100 oppnåelege.
	M2	Medarbeidarar opplever at arbeidet stimulerer til læring.	M2.1	Medarbeidarundersøking: Opplevd eigen- og leiarvurdering.	M2.1-1	Minst 56 poeng i gjennomsnitt av 100 oppnåelege.
	M3	Sjukefråveret i Sogn og Fjordane fylkeskommune er lågt og stabilt. Nærvere som alternativt omgrep.	M3.1	Registrerte data.	M3.1-1	Sjukefråvere på maksimalt 5% i gjennomsnitt. Fråveret er sett lik stabiliseringsmålet i den «Inkluderande arbeidslivsavtalen» med NAV.
	M4	Medarbeidarar opplever leiarane som støttande, motiverande, utviklande og rettferdige.	M4.1	Medarbeidarundersøking: Opplevd kvalitet.	M4.1-1	Minst 78 poeng i gjennomsnitt av 100 oppnåelege. Behov for fleire indikatorar/ambisjonar?
	M5	Fylkeskommunen har som arbeidsgjevar godt omdøme og trekker til seg sterke søkarar.	M5.1	Registrert søknadsinngang.	M5.1-1	Positiv utvikling over tid.

ÅRSHJULET

Eit årshjul visualiserer dei årlege og periodiske arbeidsprosessane som einingane i ein organisasjon gjennomfører. Føremålet med å utarbeide årshjul er å sikre at prosessar og aktivitetar vert sett i samanheng og gjennomførte i ei logisk og tenleg rekkefølge. Ved å utarbeide eit overordna årshjul vil alle ha eit sams bilete av kvar i planleggingsprosessane vi til ei kvar tid står, samt kva som er forventa planlagt og gjennomført til ulike tidspunkt.

Årshjulet viser innplasseringa av dei mest sentrale prosessane og aktivitetane som involverer både politisk nivå, administrativt nivå og verksemdsnivået.

Overordna årshjul for Sogn og Fjordane fylkeskommune inkluderer følgjande hovudelement:

Sogn og Fjordane fylkeskommune: Element i årshjulet				
Prosessar og aktivitetar		Politisk nivå	Administrativt nivå	Verksemdsnivå
Planlegging	Budsjett/Økonomiplan	X	X	X
	Handlingsprogram (regionale planar)	X	X	X
	Regional planstrategi	X	X	X
	Nye regionale planar	X	X	X
Oppfølging	Tertialrapport 1 og 2	X	X	
	Styringsdialogar (dialogmøte)		X	X
	Utviklingssamtalar		X	X
	Arbeidsmiljøkartlegging		X	X
Evaluering	Årsrekneskap	X	X	X
	Årsrapport	X	X	X
	KOSTRA-rapportering		X	X
	Undersøking(ar) retta mot regionale samarb.partar *	X	X	X
	Medarbeidarundersøking *		X	X

3. ØKONOMIPLAN

Budsjett- og økonomiplanarbeidet har vore og er framleis sterkt prega av den økonomiske situasjonen Sogn og Fjordane fylkeskommune er inne i. I denne situasjonen har fylkeskommunen funne det tenleg å dele budsjettarbeidet i åra framover i to prosessar; budsjettprosess om hausten og økonomiplanprosess om våren.

3.1 ØKONOMIPLAN 2017-20

Fylkestinget gjorde følgjande vedtak i sak 26/16 «Økonomiplan 2017-2020» i juni 2016:

1. Sogn og Fjordane fylkeskommune sin økonomiplan 2017-2020 vert vedteken slik det går fram av fylkesrådmannen si saksframstilling. Dette gjev følgjande sektorrammer:

Økonomiske rammer	B-2017	B-2018	B-2019	B-2020
Fellesinntekter/- utgifter - netto	-2 195,3	-2 177,1	-2 152,3	-2 078,6
Sektorrammer				
Politisk styring, plan og forvaltning	159,2	158,9	158,5	157,9
Opplæring	824,1	803,9	791,5	786,8
Tannhelsetenesta	81,5	76,4	76,4	76,4
Næring og kultur	155,2	148,3	147,9	147,9
Samferdsle	975,3	989,7	978,1	909,7
Sum sektorrammer	2 195,3	2 177,1	2 152,3	2 078,6

Desse rammene vert lagt til grunn for det vidare budsjett- og økonomiplanarbeidet.

2. Rammene til tannhelsetenesta vil ev. bli tilpassa fylkestinget sitt vedtak i høve den samtidige saka om «Tannhelsetenesta – ein framtidsretta klinikk- og tenestestruktur»
3. Økonomiplanen 2017-2020 har form av å vere eit endringsdokument i høve gjeldande budsjett 2016/økonomiplan 2016-19. Det inneber at berre endringar i høve nemnde budsjett/økonomiplan er kommenterte.
4. Tilrådde tiltak og tilpassingar må om naudsynt utgreiast og konkretiserast som ein del av arbeidet med budsjett 2017.
5. Dei uspesifiserte innsparingskrava innan opplæring og samferdsle må konkretiserast som ein del av budsjett-/økonomiplanprosessen i 2017.
6. Utgreiingar med seinare ferdigstillingsdato må handsamast som ein del av budsjett-/økonomiplanprosessen i 2017.
7. Samla investeringsrammer for økonomiplan 2017-2020 er førebels fastsett slik:
2017: 569,2 mill. kr,
2018: 233,1 mill. kr,
2019: 161,6 mill. kr,
2020: 130,0 mill. kr.
8. I første møte i finansutvalet vert det ein sekvens der ein får førelagt eit samla oversyn over nedskjæringstiltaka i dei ulike sektorane.

9. Fylkeskommunen bør ha som ambisjon å bidra med læreplansar i fylkeskommunal sektor i tråd med KS sine anbefalingar. Administrasjonen får i oppdrag å utgreie ei sak om korleis dette kan realiserast.

Fylkesrådmannen si saksframstilling i denne saka følgjer i vedlegg 2 til budsjettdokumentet. Saka hadde form av å vere eit endringsdokument i høve gjeldande økonomiplan, og det vart ikkje utarbeida nytt tekstdokument med grunnlag i vedtaket.

Økonomiplan 2017-20 har danna grunnlag for arbeidet med årsbudsjettet for 2017, og åra 2018-20 er berre endra i den grad nye føresetnader og endra rammer har gjort dette naudsynt. Dei gjennomgåande økonomiplandrøftingane er, i tråd med ny ordning, vist til økonomiplanarbeidet våren 2017.

Stortinget vedtok i juni 2016 at det frå 01.01.2020 skal vere om lag 10 folkevalde regionar i Noreg. Fylkeskommunane vart oppmoda om å starte nabosamtalane, noko vi har gjort med Hordaland og Rogaland. Denne «nabopraten» førte til ein intensjonsplan for ein framtidig Vestlandsregion. Korleis denne regionprosessen vil påvirke vårt økonomiplanarbeid framover er enno uvisst. Det er også varsla at det vil kome eit nytt inntektssystem frå 2020 i samband med regionreforma.

Føresette endringar i økonomiplanperioden er omtala under dei ulike sektoromtalane i dette budsjettdokumentet.

3.2 KOMANDE ØKONOMIPLAN (2018-21)

På nyåret startar arbeidet med økonomiplan 2018-21 – der hovudmålet er å dra dei meir langsiktige linene for den økonomiske utviklinga. Det vil vere økonomiplanarbeidet om våren som vert arena for å ta overordna grep på tvers av sektorane og å gjere eventuelle justeringar i rammene for den enkelte sektor.

VEDTEKNE UTGREIINGAR

Vedtekne utgreiingar med leveringsfrist våren 2016 (parantensen viser utgreiingsnummeret i hovudprosjektet SFJ 2019):

- Reinhaldartenestene (#56)
- Driftsrammer for Fagskulen i Sogn og Fjordane (#20)

Følgjande utgreiingar på opplæringssektoren vart lagt fram våren 2016, men hovudutval for opplæring vedtok i HO-sak 13/16, våren 2016, å realitetshandsame og vurdere desse ved eit seinare høve:

- Oppfølging av kostnadskrevjande tiltak i handlingsprogrammet (#9)
- Leiingsressurs ut over avtalefesta nivå (#10)
- Rekruttering og kompetanseutvikling for pedagogisk personale (#12)
- Omstillings- og seniortiltak for pedagogisk personale (#13), innsparing utover 2,9 mill. kr
- E-pedagogressurs ved dei vidaregåande skulane (#58)

VEDTEKNE INNSPARINGAR

Enkelte sektorar har uspesifiserte innsparingskrav i økonomiplanrammene som også må løysast. Vidare er det viktig framover å sikre at forventa/vedtekne innsparingar som er innarbeidd i økonomiplanrammene vert realiserte.

ØKONOMIPLANPROSESS VÅREN 2017

Det vert lagt opp til slik prosess og framdrift i arbeidet med økonomiplan 2018-21 våren 2017:

Tidsrom	Arbeidsoppgåver	Politisk nivå	Adm. Nivå
Mars 2017	Møte i finansutvalet. Oppstart av ny budsjettprosess. Ev. framlegging av utgreiingsrapportar.	FINU	
Mars - april	Innspel frå hovudutvala som sektorspesialistar. Alternativt vert dette medio mai.	HU	
Mai 2017	Møte i finansutvalet. Ev. framlegging av utgreiingsrapportar.	FINU	
Medio mai	Framlegging av kommuneproposisjonen 2018	KMD	FRM
Mai 2017	Utsending av fylkesrådmannen sitt framlegg til økonomiplan 2018-21		FRM
Mai 2017	Hovudutvala si handsaming	HU	
Mai 2017	Fylkesutvalet si handsaming	FU	
Juni 2017	Fylkestinget si slutthandsaming	FT	

Dei tillitsvalde vil bli informerte og inviterte til å kome med innspel/merknader til det administrative utgreiingsarbeidet. I samband med politisk handsaming av rapportane vert ev. innspel frå dei tillitsvalde, samt andre eksterne innspel, lagt ved og synleggjort overfor politisk side.

Det er etablert nokre køyrereglar som har vore og framleis må vere sentrale gjennom heile den omstillingsprosessen vi er inne i:

- 1. Innbyggjarane sitt beste må heile tida ha stor merksemd - det er dei vi er til for.*
- 2. Respekt for alle tilsette. FT, FU, FIN og Frm må, som overordna arbeidsgjevarorgan, handsame alle tilsette med respekt. Vi må framstå som ein god og ansvarleg arbeidsgjevar.*
- 3. Følgje gjeldande lover og forskrifter – i forhold til både innbyggjarar, brukarar og tilsette.*
- 4. Oppgåver kan vere lovpålagte – men sjeldan måten vi løyser dei på. Organisering og strukturar er til vanleg ikkje lovregulerte, desse må vi vere budde på å gjere noko med.*
- 5. Tilstreккеleg konsekvensutgreiing. Alle reduksjonsforslag må vere tilstrekkeleg konsekvensutgreidde før dei ev. vert vedtekne.*
- 6. Planlegge/budsjettere realistisk. Det må vere mogleg å gjennomføre alle vedtak om reduksjonar.*
- 7. Ostehøvelen er ikkje kraftig nok. Vi må vere villege til å stille spørsmål ved både oppgåver og tenester.*
- 8. Brems og framleis litt gass. Vi bør framleis prøve å ta vare på nokre vekstelement innafor våre samla prioriteringar.*
- 9. Sikre rett og nok kompetanse. Vi må i den fasen vi no går inn i sikre at vi har nok strategisk kompetanse på økonomisk, juridisk og organisatoriske side.*
- 10. Betring av eksterne rammevilkår. Vi må i fellesskap arbeide for å betre fylkeskommunen sine eksterne rammevilkår.*

I punkt 7 er det slege fast at ostehøvelen er ikkje kraftig nok. Vi må vere villege til å stille spørsmål ved både oppgåver og tenester.

Ostehøvelprinsippet ville ikkje utgjere eit tilstrekkeleg uttømmende grunnlag for å imøtekomme dei innsparingskrava vi møter dei komande åra. I budsjett 2015/økonomiplan 2016 (17-18) vart det skissert nokre grunnprinsipp som reiskap for å kunne gjere fruktbare og langsiktige prioriteringar:

1. Kvalitet i alle vidareførte oppgåver: Det bør vere høg kvalitet på dei tenestene fylkeskommunen prioriterer å vidareføre. Kvalitet bør vurderast opp mot kvantitet i alle ledd av prioriteringsarbeidet.
2. Tydeleg oppgåve- og ansvarsdeling: Vi bør ha ei aktiv haldning til fylkeskommunen si rolle innanfor fagområde der også kommunane har eit definert ansvar. Vi bør vurdere eigen ressursbruk opp mot faktisk fylkeskommunalt oppgåveansvar.
3. Funksjonelle bu- og arbeidsmarknadsregionar: Regional planstrategi tilseier at fylkeskommunen skal prioritere styrkinga av bu- og arbeidsmarknadsregionar med avgrensa interne reiseavstandar og felles arbeidsmarknader. Dette bør ligge til grunn for prioriteringane vi gjer i omstillingsarbeidet.
4. Tydeleg rolle i den regionale partnerskapen: Vi bør prioritere auka fokus på arenabygging og tilrettelegging, og mindre på direkte finansieringsbidrag. Leiarrolla i den regionale partnerskapen bør i større grad styrke samordninga og ein felles verkemiddelbruk i og for fylket.
5. Langsiktige avgjerder: Trendar og faktisk samfunnsutvikling bør i noko større grad vektleggjast. Vedtaka våre skal stå seg over tid, og dimensjonering og innretning av tenestene må tilpassast framtidige, langsiktige behov.
6. Alternative finansieringskjelder: Vi bør sjå etter område der vi gjennom samarbeid og partnerskap lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt kan generere eit breiare finansieringsgrunnlag.

---

4. TALDEL

Taldelen er oppdelt i ein driftsdel og ein investeringsdel.

Driftsdelen viser sist avlagte rekneskap (rekneskapstal for året 2015) endeleg budsjett for 2016, årsbudsjett for 2017 og økonomiplanen sine tal for åra 2018-20.

Årsbudsjettet for 2017 vert vedteke på programområdenivå. Talbudsjettet er fordelt på tenestenivå. Hovudutvala kan endre fordelinga på eigen sektor i tråd med fullmakter gjevne i budsjettreglementet.

Vidare er det teke inn ein tabell som viser fylkeskommunen sin aktivitet (brutto utgifter, inntekter og netto utgifter på sektornivå for sist avlagde rekneskapsår).

Investeringsdelen viser samla investeringsprogram i økonomiplanperioden og tilhøyrande finansieringsprogram.

4.1 DRIFTSDEL (I MILL KR)

	15-kr	16-kr	17-kr	17-kr	17-kr	17-kr
Programområde/tenesteniå	R-2015	B-2016	B-2017	B-2018	B-2019	B-2020
800 Skatt på inntekt og formue	-571,360	-602,000	-618,302	-613,302	-608,302	-603,302
Skatt på inntekt og formue	-571,360	-602,000	-618,302	-613,302	-608,302	-603,302
840 Statleg rammetilskot	-1738,050	-1753,533	-1706,993	-1666,437	-1631,136	-1569,819
Inntektsutjamning	-41,636	-43,000	-43,000	-43,000	-43,000	-43,000
Ranmetilskot	-1696,414	-1710,533	-1663,993	-1623,437	-1588,136	-1526,819
Sum frie inntekter	-2309,410	-2355,533	-2325,295	-2279,739	-2239,438	-2173,121
840 Andre generelle overføringer	-58,695	-48,144	-53,510	-53,510	-53,510	-53,510
Regionale utviklingsmidlar	-73,695	-73,930	-58,010	-58,010	-58,010	-58,010
Andre generelle statstilskot		0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Driftsmidlar til investering	15,000	25,786	4,500	4,500	4,500	4,500
710 Fylkeskommunal næringsverksemd	-95,524	-88,038	-60,000	-60,000	-60,000	-60,000
870 Renter/utbytte og lån (inn-/utlån)	145,326	190,118	172,690	162,890	141,590	141,890
Kapitalutgifter (renter og avdrag)	189,298	225,538	196,700	187,400	166,900	170,100
Renteinntekter, netto	-26,047	-21,140	-12,540	-12,540	-13,340	-16,740
Rentekompensasjon frå staten	-17,925	-14,280	-11,470	-11,970	-11,970	-11,470
Intern bruk/avsetting til fond	76,080	77,454	4,286	-14,585	-9,105	-3,785
Sluttsaldering - avsetting /bruk av fond	57,978	60,708	0,000	0,000	0,000	0,000
Innsparingskrav						
NETTO FELLE SINTEKTER	-2 184,245	-2 163,435	-2 261,829	-2 244,944	-2 220,463	-2 148,526
Politisk styring, plan og forvaltning	145,146	149,000	173,278	164,700	164,301	163,653
400 Politisk styring	21,896	23,297	45,191	45,196	45,797	45,149
4000 Utgifter til fylkesting, utval og ordførar	14,862	15,125	13,989	13,989	13,989	13,989
4003 Partistønad	4,481	4,171	4,667	4,667	4,667	4,667
4004 Diverse råd og utval	1,783	1,156	1,887	1,162	1,817	1,162
4005 Til disposisjon frå utvala	0,770	2,845	3,165	2,825	2,825	2,825
4006 Innsparingskrav på sektorane		0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
4009 Avsett til løns- og prisvekst		0,000	21,483	22,553	22,499	22,506
410 Kontrollutval	4,101	4,619	4,529	4,529	4,529	4,529
4100 Kontrollutvalet og revisjon	4,101	4,619	4,529	4,529	4,529	4,529
420 Administrasjon	74,975	77,878	79,791	77,157	77,157	77,157
4200 Administrasjon	42,167	42,541	43,324	39,785	40,485	40,485
4201 Personalretta tiltak	4,432	4,500	5,343	5,993	5,993	5,993
4204 Tillitsvalde og verneombod	3,769	3,869	3,907	3,907	3,907	3,907
4205 Interne støtteiningar	24,607	26,968	27,217	27,472	26,772	26,772
421 Forvaltningsutgifter eigedomsforvaltninga	7,910	9,532	9,419	9,605	9,605	9,605
4210 Bygg og eigedomsforvaltning	6,630	7,585	7,408	7,594	7,594	7,594
4211 Bygg- og bilforsikring	1,587	2,197	2,243	2,243	2,243	2,243
4212 Utleigebygg	-0,307	-0,250	-0,232	-0,232	-0,232	-0,232
430 Administrasjonslokale	5,693	6,119	5,980	5,980	5,980	5,980
4300 Administrasjonslokale	5,693	6,119	5,980	5,980	5,980	5,980
460 Tenester utanom ordnært FK ansvarsområde	1,031	0,775	0,675	0,525	0,525	0,525
4606 Diverse tilskot	1,031	0,775	0,675	0,525	0,525	0,525
480 Diverse fellesutgifter	17,510	10,651	10,875	6,875	5,875	5,875
4800 Juridisk honorar	10,260	3,300	6,350	2,350	1,350	1,350
4801 Personalforsikringar	2,224	1,800	2,167	2,167	2,167	2,167
4802 Folkehelsearbeid	5,026	5,551	2,358	2,358	2,358	2,358

	15-kr	16-kr	17-kr	17-kr	17-kr	17-kr
Programområde/tenestnivå	R-2015	B-2016	B-2017	B-2018	B-2019	B-2020
715 Lokal og regional utvikling	12,030	16,129	16,818	14,833	14,833	14,833
7151 Regionalt plan og utviklingsarbeid	1,821	2,050	3,320	1,320	1,320	1,320
7152 Lokalt plan og utviklingsarbeid	4,488	3,820	3,746	3,846	3,846	3,846
7153 Fellesfunksjonar og støttefunksjonar	0,390	0,438	0,238	0,238	0,238	0,238
7154 Utviklingsarbeid klima		1,450	1,250	1,250	1,250	1,250
7157 Internasjonalt arbeid	0,576	0,660	0,400	0,300	0,300	0,300
7159 Lokal og regional utvikling - Administrasjon	4,755	7,711	7,864	7,879	7,879	7,879
Ufordelt innsparingskrav		0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Ufordelt innsparingskrav		0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Ufordelt innsparingskrav plan		0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Opplæring	808,623	837,539	849,063	835,330	819,348	814,665
510 Skulelokale og internatbygningar	98,696	103,911	105,008	103,467	103,167	103,167
5100 Utgifter til lokale	60,535	62,203	62,353	61,112	61,112	61,112
5101 Vedlikehald og drift av skulebygg	38,161	41,708	42,655	42,355	42,055	42,055
515 Fellesutgifter og støttefunksjonar	60,273	60,901	61,656	60,160	60,943	60,943
5150 Forvaltning og fellesutgifter	47,640	45,144	41,493	45,571	49,681	49,681
5151 Fellesutgifter	9,098	12,385	16,785	11,211	7,884	7,884
5152 Eleveksamnen	2,595	2,475	2,477	2,477	2,477	2,477
5153 Elev, lærling- og mobbeombod	0,940	0,897	0,901	0,901	0,901	0,901
520 Pedagogisk leing/fellesutg. og gjesteevar	83,049	101,277	108,652	109,048	102,383	97,700
5200 Pedagogisk leing mv.	61,119	79,137	79,844	78,514	76,914	76,914
5201 Pedagogiske fellesutgifter	14,570	13,736	19,992	21,718	16,653	11,970
5202 Gjesteevar	5,305	5,876	6,235	6,235	6,235	6,235
5203 PC-ordninga	2,055	2,528	2,581	2,581	2,581	2,581
521 -532 Utdanningsprogramma	353,267	339,575	334,036	323,744	319,144	319,144
5210 Utdanningsprogramma	350,200	331,161	325,511	315,130	310,530	310,530
5211 Gratis læremiddel	0,155	5,822	5,927	6,016	6,016	6,016
5313 Jordbrukskulegardar	2,912	2,592	2,598	2,598	2,598	2,598
554 Fagskule	22,807	24,329	24,961	24,961	24,961	24,961
5540 Fagskuleutdanning	22,807	24,329	24,961	24,961	24,961	24,961
559 Landslinjer	5,218	5,016	5,067	5,067	5,067	5,067
5590 Landslinjer	5,218	5,016	5,067	5,067	5,067	5,067
561 Oppflg.tenesta og ped./psyk. teneste	17,603	19,580	20,208	20,208	20,208	20,208
5611 PP-tenesta	11,581	12,893	13,465	13,465	13,465	13,465
5613 Oppfølgings-tenesta	6,022	6,687	6,743	6,743	6,743	6,743
562 Tilpassa opplæring	62,215	67,054	67,796	67,796	67,796	67,796
5620 Tilpassa opplæring	62,215	67,054	67,796	67,796	67,796	67,796
570 Fagopplæring i arbeidslivet	92,871	98,370	101,319	101,319	101,319	101,319
5700 Fagopplæringsnemnda	0,138	0,225	0,227	0,227	0,227	0,227
5701 Opplæring i bedrift	81,654	86,331	88,871	88,871	88,871	88,871
5702 Fagprøver	11,079	11,814	12,221	12,221	12,221	12,221
581 Vaksenopplæring etter opplæringslova	3,290	7,228	10,945	10,945	10,945	10,945
5810 Vaksenopplæring	3,290	7,228	10,945	10,945	10,945	10,945
590 Andre føremål	9,334	10,298	9,415	9,415	9,415	9,415
5900 Opplæring i sos-/med.institusjonar	7,458	6,460	6,541	6,541	6,541	6,541
5901 Privatisteksamen	2,115	3,365	2,686	2,686	2,686	2,686
5902 Tilskot til elevorganisasjonar	0,014	0,040	0,040	0,040	0,040	0,040
5903 Karriererettleing	0,381	0,433	0,148	0,148	0,148	0,148
5904 Opplæring - andre områder	-0,634					
Ufordelt innsparingskrav		0,000	0,000	-0,800	-6,000	-6,000
Ufordelt innsparingskrav		0,000	0,000	-0,800	-6,000	-6,000

	15-kr	16-kr	17-kr	17-kr	17-kr	17-kr
Programområde/tenestnivå	R-2015	B-2016	B-2017	B-2018	B-2019	B-2020
Tannhelsetenesta	81,749	83,202	81,531	78,786	78,786	78,786
660 Tannhelsetenesta fellesfunksjonar	18,660	18,171	17,200	17,200	17,200	17,200
6600 Fellesfunksjonar	18,660	18,171	17,200	17,200	17,200	17,200
665 Tannhelsetenesta - pasientbehandling	63,089	65,031	64,331	64,331	64,331	64,331
6650 Pasientbehandling	63,089	65,031	64,331	64,331	64,331	64,331
Ufordelt innsparingskrav		0,000	0,000	-2,745	-2,745	-2,745
Ufordelt innsparingskrav		0,000	0,000	-2,745	-2,745	-2,745
Næring og kultur	159,405	157,561	151,369	144,309	143,909	143,909
701 Tilrettel., støttefunkt., fin.bistand for næringslivet	81,710	81,638	83,217	77,112	76,712	76,712
7010 Bedriftsretta satsingar	26,337	31,000	29,900	29,600	29,600	29,600
7011 Kommunikasjonsteknologi	1,000	1,140	8,277	2,140	2,140	2,140
7012 Bransjeretta satsingar	11,629	9,830	8,530	8,410	8,490	8,570
7015 Nyskaping	23,754	21,000	20,499	20,919	20,839	20,759
7018 Kunnskap	5,845	5,825	3,393	3,393	3,393	3,393
7019 Andre næringsområde	3,090	2,842	2,977	2,977	2,977	2,977
7099 Tilrettel. og støttefunksjon for næringslivet - Admin	10,055	10,001	9,641	9,673	9,273	9,273
716 Friluftsliv, vassregionstyresmakt og forvaltning av vilt	6,096	1,922	1,962	1,962	1,962	1,962
7164 Klima	1,897	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
7164 Friluft, natur og vassforvaltning	1,438	1,100	1,100	1,100	1,100	1,100
7169 Friluftsliv, vassregion etc - administrasjon	2,761	0,822	0,862	0,862	0,862	0,862
740 Bibliotek	6,500	6,043	5,779	5,579	5,579	5,579
7400 Bibliotek	6,500	6,043	5,779	5,579	5,579	5,579
750 Kulturminnevern	13,491	14,410	12,090	12,090	12,090	12,090
7500 Kulturminnevern	13,491	14,410	12,090	12,090	12,090	12,090
760 Museum	16,244	17,454	15,469	15,369	15,369	15,369
7600 Muséer	16,244	17,454	15,469	15,369	15,369	15,369
771 Kunstformidling	10,251	10,092	9,912	10,212	10,212	10,212
7710 Kunstformidling	10,251	10,092	9,912	10,212	10,212	10,212
772 Kunstproduksjon	11,494	11,605	11,952	10,952	10,952	10,952
7720 Kunstproduksjon	11,494	11,605	11,952	10,952	10,952	10,952
775 Idrett	2,526	3,316	2,756	2,756	2,756	2,756
7750 Idrett	2,526	3,316	2,756	2,756	2,756	2,756
790 Andre kulturaktivitetar	11,093	11,081	8,232	8,277	8,277	8,277
7900 Andre kulturaktivitetar	11,093	11,081	8,232	8,277	8,277	8,277
Ufordelt innsparings tiltak		0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Ufordelt innsparingskrav næring		0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Ufordelt innsparingskrav kultur		0,000	0,000	0,000	0,000	0,000

	15-kr	16-kr	17-kr	17-kr	17-kr	17-kr
Programområde/tenestenivå	R-2015	B-2016	B-2017	B-2018	B-2019	B-2020
Samferdsle	989,322	956,133	1011,588	1026,819	1019,119	952,513
722 Fylkesvegar, miljø og trafiktryggingstiltak	497,294	472,948	536,585	564,074	561,553	498,264
7220 Renter for vegforskoteringar	3,000	1,750	0,000	0,000	0,000	0,000
7221 Driftsmidler overført til investering	49,658	11,845	14,400	14,400	11,400	11,400
7222 Fylkesvegar - drift og vedlikehald (netto)	436,127	434,843	496,325	523,814	524,293	461,004
7223 Fylkesvegar - uforutsette hendingar	0,600	15,000	15,000	15,000	15,000	15,000
7224 FTU - administrasjon og tiltaksmidlar	0,827	1,200	1,200	1,200	1,200	1,200
7225 FTU - trafiktryggingstiltak i kommunane	3,719	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000
7229 Fv., miljø og trafiktr.tiltak - administrasjon	3,363	3,310	4,660	4,660	4,660	4,660
730 Bilruter	263,309	254,262	239,829	233,595	229,545	229,545
7300 Buss - kjøp av teneste	184,792	188,550	199,569	202,239	198,189	198,189
7301 Buss - skuleskyss undertransportørar/ div. grunnsk	31,586	25,930	7,073	0,513	0,513	0,513
7302 Buss - skuleskyss vidaregåande skule	22,359	16,600	5,126	1,526	1,526	1,526
7303 Ungdomstilbod	6,254	4,800	3,588	4,088	4,088	4,088
7306 Diverse kollektiv	10,487	9,116	14,659	14,659	14,659	14,659
7309 Bilruter - administrasjon	7,831	9,266	9,814	10,570	10,570	10,570
731 Fylkesvegferjer	105,612	111,465	129,949	125,925	139,096	135,779
7310 Fylkesvegferjer	105,612	111,465	129,949	125,925	139,096	135,779
732 Båtruter	114,157	107,159	94,719	92,719	92,719	92,719
7321 Båt - skuleskyss/vegause grender	5,044	4,831	5,125	5,125	5,125	5,125
7322 Båt - ekspress- og lokalruter	102,823	96,114	83,554	81,554	81,554	81,554
7323 Båt - diverse	4,790	4,700	5,023	5,023	5,023	5,023
7329 Båtruter - administrasjon	1,500	1,514	1,017	1,017	1,017	1,017
733 Tilrettelagd transport	8,950	10,299	10,506	10,506	10,506	10,506
7331 Tilrettelagd transport	8,950	10,299	10,506	10,506	10,506	10,506
Ufordelt innsparingsiltak		0,000	0,000	0,000	-14,300	-14,300
Ufordelt innsparingskrav		0,000	0,000	0,000	-14,300	-14,300
NETTO SEKTORRAMMER *)	2 184,245	2 183,435	2 266,829	2 249,944	2 225,463	2 153,526
Ufordelte fellespostar		-20,000	-5,000	-5,000	-5,000	-5,000
BALANSE	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000

Sektor	Rekneskap 2015		
	Brutto utgift	Sektor inntekt	Netto utgift
Forvaltning	171 542	-38 425	133 117
Opplæring	1 011 898	-201 771	810 127
Tannhelse	113 586	-30 382	83 204
Plan og næring	377 064	-277 227	99 837
Kultur	216 422	-144 825	71 597
Samferdsle	1 136 413	-147 091	989 322
SUM	3 026 925	-839 721	2 187 204

4.2 INVESTERINGSPROGRAM FYLKESVEG

SKREDSIKRING

Investerings- og finansieringsprogrammet til skredsikring i økonomiplanperioden er spesifisert slik:

INVESTERINGSPROGRAM (faste 2017-kr)	SUM I PERIODEN	2017	2018	2019	2020
Fv. 337 Bjødnabakken	8,700	8,700			
Fv. 633 Kleiva - tunnel	72,800	61,500	11,300		
Fv. 242 Skjerdalsberget	5,100	5,100			
Fv. 53 Eldegardsbergi	7,200	7,200			
Fv. 615 Reddassvora (Bukollesvora)	2,100	2,100			
Fv. 241 Nautgrovi	12,300	12,300			
Fv. 609 Sikring Eikeneskrysset	2,900	2,900			
Fv. 722 Flovegen - prosjektering	3,100	3,100			
Prosjektering mindre rassikringstiltak	1,000	1,000			
Mindre skredsikringstiltak - utfordelt	30,900		10,300	10,300	10,300
Til disposisjon	50,200	50,200			
SUM INVESTERING	196,300	154,100	21,600	10,300	10,300

FINANSIERINGSPROGRAM	SUM I PERIODEN	2017	2018	2019	2020
Mva-kompensasjon	34,100	26,000	4,100	2,000	2,000
Statleg tilskot	162,200	128,100	17,500	8,300	8,300
SUM FINANSIERING	196,300	154,100	21,600	10,300	10,300

Det er lagt opp til samla investeringar på 196,3 mill. kr i økonomiplanperioden 2017-20. Det er lagt opp til at investeringane vert fullfinansiert av statlege midlar og mva. kompensasjon.

Det er staten sin handlingsplan for rassikring i perioden 2014-2017 som legg rammer for det statlege tilskotet. Ut frå tildelt ramme i perioden har vi framleis til disposisjon om lag 50 mill. kr. Dette beløpet er lagt inn i 2017. Løyvinga til rassikring frå 2018 vil først vere kjent når ny handlingsplan for perioden 2018-2021 vert lagt fram.

FYLKESVEGAR EKSL. SKREDSIKRING

Investerings- og finansieringsprogrammet for fylkesvegnettet ekskl. skredsikring er i økonomiplanperioden spesifisert i følgjande tabell:

INVESTERINGSPROGRAM (faste 2017-kr)	SUM I PERIODEN	2017	2018	2019	2020
Store prosjekt	336,400	172,900	108,100	27,700	27,700
Fv. 60 Olden - Innvik, parsell Uglå - Skarstein	195,100	152,700	42,400		
Avviksfond Uglå - Skarstein	38,000		38,000		
Førdepakken	101,200	18,100	27,700	27,700	27,700
Fv. 609 Dalsfjordsambandet (sluttføring)	2,100	2,100			
Mindre utbetringar	47,200	36,300	4,100	3,400	3,400
Fv. 31 Daløy ferejekai - utbetring	4,400	4,400			
Fv. 121 Vange bru - Seljestokken	5,100	5,100			
Fv. 53 Ny brøyttestasjon Holsbru	5,100	5,100			
Fv. 614/fv. 577 Myklebust	13,200	13,200			
Fv. 622 Nordfjordeid- Torheim, Hundeidbrua	8,500	8,500			
Ufordelt - mindre utbetringar	10,900		4,100	3,400	3,400
Gang- og sykkelveg	5,200	1,300	1,300	1,300	1,300
Fv. 546 Brandsøyvegen	5,200	1,300	1,300	1,300	1,300
Trafikktryggingstiltak	33,600	8,400	8,400	8,400	8,400
Planlegging og prosjektering	6,300	3,900	0,800	0,800	0,800
Grunnerverv m.v for avslutta prosjekt	6,200	6,200			
SUM INVESTERING	434,900	229,000	122,700	41,600	41,600

FINANSIERINGPROGRAM	SUM I PERIODEN	2017	2018	2019	2020
Mva-kompensasjon	56,700	35,800	15,900	2,500	2,500
Driftsmidlar	51,600	14,400	14,400	11,400	11,400
Div ubundne fond	22,500	22,500			
Tilskot frå Årdal kommune	0,500	0,500			
Førdepakken - bompengar	14,500	14,500			
Førdepakken - mva. kompensasjon	3,600	3,600			
Lånemidlar	202,400	137,700	64,700		
Førdepakken (lånemidlar)	83,100		27,700	27,700	27,700
SUM FINANSIERING	434,900	229,000	122,700	41,600	41,600

Det er lagt opp til samla investeringar på 434,9 mill. kr i økonomiplanperioden 2017-20. Gjennomføring av investeringsprogrammet inneber tilsaman 285,5 mill. kr i nye låneopptak.

For Førdepakken er fylkeskommunen sine prosjekt lagt inn i investeringsprogrammet for 2017. Det er enno for tidleg å gjere ei ytterlegare årsfordeling av dei fylkeskommunale investeringane i Førdepakken. Løyvingane i økonomiplanperioden i 2018-2020 gjeld difor fylkeskommunen si delfinansiering på 27,7 mill. kr årleg. Delfinansieringa av Førdepakken er på samla 166,2 mill. 2017-kr, og er føresett fordelt på åra 2018-2023.

I FT-sak 54/15, Plan for rehabilitering av tunnelar på fylkesvegnettet, vart det i punkt 3 vedteke eit ynskje om å prioritere fv. 613 Blaksetunnelen og fv. 303 Seimsdalstunnelen i investeringsprogrammet i perioden 2018-2021. Framdrift for prosjekta vert fastlagt ved rullering av regional transportplan.

For nærare omtale av investeringsprosjekta vert det vist til kapittel 12 Prosjektomtalar.

4.3 INVESTERINGSPROGRAM BYGG

Investerings- og finansieringsprogrammet for bygg i økonomiplanperioden er spesifisert i følgjande tabell:

INVESTERINGSPROGRAM (faste 2017-kr)	SUM I PERIODEN	2017	2018	2019	2020
Forvaltning	42,000	12,000	12,000	12,000	6,000
IT001 IKT-investeringar	16,000	4,000	4,000	4,000	4,000
O2M01 "Miljøprosjekt" - ufordelt	18,000	6,000	6,000	6,000	
EK001 Eigenkapitalinnskot KLP	8,000	2,000	2,000	2,000	2,000
Opplæring	401,842	141,411	104,151	109,700	46,580
OR200 Ombygging/rehabilitering/Sikring/Brann	81,000	21,000	20,000	20,000	20,000
IU200 Utstyr	52,000	13,000	13,000	13,000	13,000
PC002 PC-ordninga	25,600	6,400	6,400	6,400	6,400
NY001 Konsekvensar av skulebruksplanen - ufordelt	103,300	28,200	29,400	45,700	
NY224 Sogndal vgs - byggesteg II	49,040	42,720	6,320		
NY226 - SJH - ekstraordinært vedlikehald	13,970	13,970			
NY227 Måløy vgs - rehab. av blokk B og C	66,630	7,180	27,670	24,600	7,180
NY228 Eid vgs - tilbygg	7,000	7,000			
NY232 Mo og Øyrane - vassforsyning MO	1,361		1,361		
NY233 Måløy gangveg	1,941	1,941			
Tannhelse	17,500	5,500	4,000	4,000	4,000
TA300 Oppgradering av tannklinikkar	17,500	5,500	4,000	4,000	4,000
Samferdsle	4,700	4,700	0,000	0,000	0,000
SA001 Elektronisk billettering	4,700	4,700			
Kultur	88,800	1,300	20,000	37,500	30,000
KU002 Fellesmagasin for musea	88,800	1,300	20,000	37,500	30,000
SUM INVESTERING	554,842	164,911	140,151	163,200	86,580

FINANSIERINGSPROGRAM	SUM I PERIODEN	2017	2018	2019	2020
Mva-kompensasjon	109,342	32,611	27,651	32,200	16,880
Driftsmidler	18,000	4,500	4,500	4,500	4,500
Aktivitetsfond investeringar	0,000				
Div ubundne fond	7,200		7,200		
Andre tilskot	11,600	2,900	2,900	2,900	2,900
Lånemidler	408,700	124,900	97,900	123,600	62,300
SUM FINANSIERING	554,842	164,911	140,151	163,200	86,580

Det er lagt opp til samla investeringar på 554,8 mill. kr i økonomiplanperioden 2017-20. Gjennomføring av investeringsprogrammet inneberer tilsaman 408,7 mill. kr i nye låneopptak.

For nærare omtale av investeringsprosjekta vert det vist til kapittel 12 Prosjektomtalar.

5. FELLE SINNTEKTER OG -UTGIFTER

Som fellesinntekter og -utgifter reknar ein alle inntekter og utgifter som ikkje er budsjetterte på sektornivå.

Fellesinntektene skal finansiere fylkeskommunen sine eigne driftsutgifter på sektornivå (netto driftsutgifter), renteutgifter, avdragsutgifter, avsetning til fond og underskotsinndekning (fellesutgifter).

Alle tal i planperioden (17-20) er i faste 2017-kroner. Der det er teke med tal frå tidlegare år er desse i løpande kroner.

5.1 SKATT OG RAMMETILSKOT

I dette avsnittet vert det gjort kort greie for opplegget for 2017 samanlikna med tidlegare år. Fylkeskommunane fekk nytt inntektssystem frå 2015. Som følgje av det nye inntektssystemet fekk Sogn og Fjordane fylkeskommune redusert sine overføringer frå staten med 278,8 mill. kr.

SKATT OG RAMMETILSKOT

Grunnlaget for fylkeskommunane sine frie inntekter er Stortinget sitt rammevedtak i statsbudsjettet. Dette er delt i to deler – skatt på inntekt og formue og overføringer gjennom inntektssystemet (rammetilskot).

For Sogn og Fjordane fylkeskommune inneheld økonomiplanen slike frie inntekter:

Mill. kr	R-2015	B-2016	B-2017	B-2018	B-2019	B-2020
Fylkesskatt og inntektsutj	613,0	635,0	661,3	656,3	651,3	646,3
Rammetilskot	1 661,9	1 702,8	1 664,0	1 600,9	1 543,1	1 481,8
Opptrapping av tapskompensasjon				22,5	45,0	45,0
Sum frie inntekter	2 274,9	2 337,8	2 325,3	2 278,7	2 239,4	2 173,1

Det er budsjettert med 2 325,3 mill. kr i samla frie inntekter for 2017. Av dette utgjær fylkesskatt m/inntektsutjamning 661,3 mill. kr og rammetilskotet 1 664 mill. kr.

Fylkesskatten vert berekna med grunnlag i folketalet 1. januar i budsjettåret. Per 1. januar 2017 er folketalet stipulert til 110,100 i Sogn og Fjordane og til 5.260.000 i landet. Nytt skatteanslag i statsbudsjettet gjev grunnlag for å auke vår skatteprognose til samla 661,3 mill. kr. Dette utgjær ein nominell auke frå budsjettert nivå i 2016 på 4,1 %.

INNTÆKTSSYSTEM FOR 2017

Inntektssystemet består av tre hovudkomponentar:

- Inntektsutjamning
- Innbyggartilskot og utgiftsutjamning
- Overgangsordning

Inntektsutjamning

Føremålet med inntektsutjamninga er å utjamne skilnader i fylkeskommunane sin skatteinngang. Utjamningsgraden er sett til 87,5 %.

Innbyggartilskot og utgiftsutjamning

Innbyggartilskotet er ein lik sum per innbyggjar. Summen av tilskotet vert berekna ut frå folketalet i kvart fylke. Innbyggartilskotet for 2017 er sett til 5 553 kr per innbyggjar. For Sogn og Fjordane vert innbyggartilskotet då 610,340 mill.kr.

Utgiftsutjamninga er ei omfordelingsordning der midlar vert omfordelt frå fylkeskommunar med lågt berekna utgiftsbehov til fylkeskommunar med høgt berekna utgiftsbehov. Målet er at fylkeskommunane skal settast i stand til å yte likeverdige tilbod til innbyggjarane. Utgiftsbehovet vert berekna ut ifrå ein kostnadsnøkkel, samansett av delkostnadsnøklar for samferdsle, vidaregåande opplæring og tannhelse.

Sogn og Fjordane fylkeskommune sitt utgiftsbehov er etter det nye inntektssystemet berekna til å vere om lag 48,5 % høgare enn landsgjennomsnittet. Dette er ein reduksjon frå 2016 der utgiftsbehovet vårt var berekna til 49,7 % over landsgjennomsnittet. For Sogn og Fjordane fylkeskommune utgjer utgiftsutjamninga 607,523 mill. kr.

Inkludert i rammetilskotet er saker med ei *særskilt fordeling*. Dei siste åra har vi hatt store overføringer i høve samferdsleområdet knytt til forvaltningsreforma. Nokre av sakene er fasa ut, mens andre er tekne inn i utgiftsutjamninga. For 2017 får vi ei samla overføring på 221,674 mill. kr knytt til saker med særskilt fordeling. Dette gjeld midlar til tunnelvedlikehald, opprusting og fornyinga av fylkesvegane, ferjeavløysingsmidlar og tilskot til fagskulen.

Overgangsordninga inkl. tapskompensasjon

Overgangsordninga i samband med nytt inntektssystem gjev i 2017 ein kompensasjon på 2/5-delar og utgjer 116,034 mill. kr. I særskilt tapskompensasjon får vi i 2017 80,423 mill.kr., som er det samme nominelle beløp som vi fekk i 2016. D.v.s. at den særskilte tapskompensasjonen ikkje er prisregulert i 2017 og den er heller ikkje opptappa (som forutsett i vår økonomiplan). Samla utgjer overgangsordninga inkl. den særskilte tapskompensasjonen 196,457 mill. kr for vår fylkeskommune.

Skjønsmessige tilskot

Det skjønsmessige tilskotet i 2017 er på 28,0 mill.kr. – 1,1 mill.kr. mindre enn 2016.

Samla rammetilskot for 2017 kan oppsummerast slik:

	Mill.kr
Innbyggartilskot utan utgiftsutjamning	610,340
Utgiftsutjamning	607,523
Saker med særskilt fordeling	221,674
Overgangsordning inkl. tapskompensasjon	196,457
Skjønstilskot	28,000
Sum rammetilskot 2017	1 663,994

PLANPERIODEN 2018-20

Det er lagt til grunn ei mindre nedjustering av skattenivået for åra 2018-20. Det er føresett at folketalet i fylket aukar mindre enn auken i folketalet for landet. Årleg reduksjon frå 2018 er på 5 mill. kr akkumulert til 15 mill. kr i 2020.

Inntektsreduksjonen i rammetilskotet i åra 2018-2019 er i samsvar med verknadane av nytt inntektssystem. Inntektene vert redusert årleg med 58,1 mill. kr., akkumulert årleg fram til full verknad av inntektssystemet i 2019. I tillegg er det gjort vurderingar på utviklinga innanfor sentrale utgiftskriteria, basert på framskrivingar frå SSB. Vår relative nedgang i høve landet på folketal- og elevtalskriteria er innarbeidd i prognosane for planperioden.

Vi har lagt inn auka særskilt tapskompensasjon med 22,5 mil.kr. årleg frå 2018 auka til 45,0 mill kr. i 2019. Samla har vi då i 2019 125,4 mill.kr i særskilt tapskompensasjon. I økonomiplanen er desse vidareført i 2020. For 2020 er det uvisse knytt til resultatet av den pågåande regionreform med effekt frå 2020 og det nye inntektssystemet som er varsla frå same dato. De er ikkje mogeleg å ta stilling til dette på det noverande tidspunkt.

5.2 REGIONALE UTVIKLINGSMIDLAR FRÅ KMD

Tilskotet frå KMD til regionale utviklingsmidlar er budsjettert med 58 mill. kr i 2017. Dette er ein reduksjon på 12,9 mill. kr i høve 2016. KMD-midlane er i budsjettet for 2017 disponert av næring og kultur og er fullt ut nytta til finansiering av aktivitetar.

Endeleg fordeling av KMD-midlane vil ikkje vere kjent før i januar 2017.

5.3 LOKALE INNTEKTER

Lokale inntekter omfattar utbytte frå Fjord1/F1 Holding AS og SFE samt sal av konsesjonskraft. Det er lagt opp til å avgrense bruk av dei lokale inntektene til ordinære driftsføremål til 60 mill. kr årleg for alle åra i planperioden 2017-2020. Vidare er ein vesentleg del av dei lokale inntektene førebels nytta til oppbygging av fond, jf. intensjonsplan for Vestlandsregionen.

Det budsjetterte nivået på lokale inntekter vert fastsett med grunnlag i prognosar per 2. tertial året før første budsjettår. Dette gjev følgjande samanheng mellom prognosar på lokale inntekter (pr. september 2016) og bruk/avsetjing fond :

Lokale inntekter	2017	2018	2019	2020
Sum prognostiserte lokale inntekter	106	86	390	416
Disponert til driftsføremål	60	60	60	60
Avsett til fond	46	26	330	356

Prognosane på lokale inntekter tek utgangspunkt i følgjande element:

- Vedteken risikostrategi for omsetjing av konsesjonskraft.
- Utbytte frå F1-Holding er ein kombinasjon av ordinært utbytte og ekstraordinært utbytte (salsinntekter frå Fjord1-salet). Ordinært utbytte første år i planperioden vert sett lik realisert utbytte frå Fjord1 året før, resten av åra vert prognostisert utbytte lagt til grunn. Ekstraordinært utbytte er i høve fastsett oppgjersplan mellom F1 Holding AS og Havilafjord AS. Utbytte frå F1 Holding AS i budsjett/økonomiplanperioden er førebels avsett til fond, jf FT sak 30/16.
- Utbytte frå SFE legg til grunn selskapet sitt langtidsbudsjett kombinert med gjeldande utbyttestrategi.

Det ekstraordinære utbyttet frå F1 Holding AS vert for fylkeskommunen ei kapitalinntekt då den vert definert som ei «ikkje-løpande» inntekt. I budsjett/økonomiplan ligg dei ekstraordinære utbytta med tilhøyrande fondsavsetjingar førebels i driftsbudsjettet.

BUFFERFONDET

«Handlingsreglar» for bufferfondet:

- Minimumsnivået på bufferfondet er sett til 70 mill. kr og skal vere ei sikring mot framtidige endringar i rammeføresetnader.
- Eventuelt overskytande kapital på bufferfondet første år i planperioden kan disponerast til tiltak i heile planperioden.
- Disponering av overskytande kapital på bufferfondet skal avsetjast til høvesvis aktivitetsfond - drift og aktivitetsfond - investeringar.

Det er lagt opp til ein aktiv bruk av bufferfondet for å fordele "overskot" i høve dei ordinære driftsrammene. Dette inneber i praksis at overskot i samband med rekneskap og tertialrapport er tilført fondet. I tillegg er lokale inntekter over/under «taket» på 60 mill. kr årleg til driftsføremål saldert mot fondet.

I budsjett 2013/økonomiplan 2013-2016 vart det vedteke at berre prognostisert «overskotskapital» første år i planperioden skal disponerast, men at beløpet kan nyttast til å finansiere tiltak i heile planperioden.

Nivået på lokale inntekter første år i planperioden er relativt sikkert. Med risikostrategien for omsetjing av konsesjonskraft og vedtak om å sette utbytte frå F1 Holding i planåret lik utbytte frå Fjord1 året før, vil dei lokale inntektene langt på veg vere kjende ved inngangen til budsjettåret. Det vil framleis knytte seg noko uvisse til utbytte frå SFE og den usikra delen av konsesjonskrafta, men dette vil vere mindre beløp og eventuelle avvik her kan takast omsyn til i påfølgjande budsjettprosessar.

Budsjettert utvikling på bufferfondet i planperioden:

Bufferfond	Beløp
IB pr 1.1.2016	208,9
2016-transaksjonar	
Lokale inntekter til driftføremål over 65/60 mill. kr	17,0
Sluttsaldering B.2016/øk.plan 2016-2019	60,7
FT-sak 19/16 - Avsett rekneskapoverskot 2015	58,0
FT-sak 21/16 - Løyving til Måløyraidsenteret	-0,8
FT-sak 21/16 - Løyving til Dans Utan Grenser	-0,2
FT-sak 37/16 - Avsetting i T2/16	44,8
FT-sak Endringar i budsjettet for 2016 - Avsetting av refusjon frå Torghatten ASA	10,6
FT-sak - Avsetting av overskot - Endringar i budsjett 2016	19,2
Red. kapitaluttak frå fondet i 2016 (v 65 mill til drift) - tilbakeføring frå akt.fond drift	12,5
Avstemming av akt.fond drift - tilbakeføring av kapital	4,6
UB pr 31.12.2016	435,3
B-2017	
Vedteke minimumsnivå på bufferfondet	-70,0
Vedteke kapitaluttak i planperioden 2017-2020	-45,0
Reservert i høve framtidige utfordringar i samband med omstillinga	320,3

Tilgjengeleg overskotskapital på bufferfondet, 320,3 mill. kr i 2017, vert reservert i høve framtidige driftsutfordringar i samband med iverksetjing av langsiktige innsparingstiltak.

AKTIVITETSFOND – DRIFT OG INVESTERINGAR

Summane til eingongstiltak fordeler seg slik:

Tiltak - investeringar	2017	2018	2019	2020
IB pr 1.1	22,5	0,0	0,0	0,0
Kapitaltilførsle frå bufferfond				
Disposisjonar				
B-2014 - tilrådingar				
Fylkesveginvesteringar	-22,5			
UB pr 31.12	0,0	0,0	0,0	0,0

Tiltak - driftsføremål	2017	2018	2019	2020
IB pr 1.1	0,0	41,0	30,0	11,0
Kapitaltilførsle				
B-2017				
Kapitaltilførsle frå bufferfondet - (60 mill. kr i drift i 2018)	11,0			
Kapitaltilførsle frå bufferfondet - (60 mill. kr i drift i 2019)	19,0			
Kapitaltilførsle frå bufferfondet - (60 mill. kr i drift i 2020)	11,0			
Juridisk bistand	4,0			
Disposisjonar				
B-2017- tilrådingar				
Kapitaluttak (60 mill. kr i drift i 2018)		-11,0		
Kapitaluttak (60 mill. kr i drift i 2019)			-19,0	
Kapitaluttak (60 mill. kr i drift i 2020)				-11,0
Juridisk bistand	-4,0			
UB pr. 31.12	41,0	30,0	11,0	0,0

5.4 RENTER OG AVDRAG**RENTEFØRESETNADER**

Følgjande renteføresetnader er lagt til grunn i budsjett 2017/økonomiplan 2017-20:

	2017	2018	2019	2020
Lånerente	2,30 %	2,15 %	2,10 %	2,15 %
Innskotsrente/rentekompensasjonsordningar	1,50 %	1,50 %	1,60 %	2,00 %

Endringar i marknadsrentene vil påverke både renteinntekter og -utgifter. I oppfølginga av budsjettet vert dette å sjå i samanheng. Eventuelle nettoendringar knytt til renter vert justert mot ekstraordinære avdrag, jf. budsjettreglementet pkt. 2.6.10.

RENTEINTEKTER OG RENTEKOMPENSASJONSORDNINGAR Renteinntekter:

Renteinntektene er avhengig av fylkeskommunen sin likviditet og rentenivået på innskot i året. Likviditeten vert påverka av fylkeskommunen sitt driftsresultat, fondsmidlar og kor mykje lånemidlar som til ei kvar tid står på konto. Renteinntektene vert berekna med grunnlag i forventa fylkeskommunal likviditet. For 2017-2020 er gjennomsnittleg bankinnskot sett til:

2017 – 1 mrd. kr
2018 – 1 mrd. kr
2019 – 1 mrd. kr
2020 – 1 mrd. kr

I budsjett/økonomiplanperioden er det teke omsyn til at ulike fond/tilskotsordningar har krav om å få tilført renteinntekter på unytta kapital. Dei fond/tilskotsordningar dette gjeld for er blant anna:

- KMD-midlane
- Midlar til INU og breiband (kap. 551 post 61)
- Den kulturelle skulesekken
- Kulturminnevern
- Marint verdiskapingsfond
- ENØK-fondet

Rentekompensasjon - investeringar i skuleanlegg:

I statsbudsjettet for 2002 vart det lagt inn ei finansieringsordning der kommunar og fylkeskommunar fekk kompensert renteutgifter knytt til investeringar i opplæringssektoren. Kommunar og fylkeskommunar fekk tildelt kvar sin del av ei totalramme på 15 mrd. kr. Sogn og Fjordane fylkeskommune sin del var på 85,4 mill. kr. I løpet av 2006 vart det sendt inn og godkjent prosjekt som dekker heile ramma.

I statsbudsjettet for 2009 vart det lagt inn ei ny rentekompensasjonsordning med same føremålet. Den nye ordninga har også ei samla investeringsramme på 15 mrd. kr. I løpet av 2009 vart det sendt inn og godkjent prosjekt som dekker heile ramma til fylkeskommunen. Ordningane vert forvalta av Husbanken som fastset nærare vilkår, utrekningsreglar og utbetalar kompensasjonen.

Dei første 5 åra er det føresett at låna er avdragsfrie og kompensasjonsgrunnlaget vert som følgje av dette uendra. Deretter vert kompensasjonsgrunnlaget redusert med 1/15-del årleg framover. Rentesatsane vert fastsett av Husbanken og er tilpassa marknadsrenta.

Rentekompensasjon for transporttiltak i fylkeskommunane:

I statsbudsjettet for 2010 vart det lagt inn ei rentekompensasjonsordning der fylkeskommunane fekk kompensert renteutgifter knytt til tiltak på fylkesvegnettet og kollektivtransporttiltak. Intensjonen med ordninga var at rentekompensasjonen saman med løyvinga over rammetilskotet ville føra til auka aktivitet gjennom reduserte framtidige finanskostnader. Den årlege investeringsramma for landet vart auka frå 2-3 mrd kr i 2015, og er vidareført på same nivå i 2016 og 2017. Sogn og Fjordane fylkeskommune sin del av ramma er sett til 116,7 mill. kr.

I budsjett/økonomiplanperioden er det føresett rentekompensasjon utifrå storleiken på dei årlege investeringsrammene. Investeringsrammene som ligg til grunn for åra 2017-18 legg opp til at vi tek ut maksimal rentekompensasjon for desse åra.

Kompensasjonen utgjer renter berekna på grunnlag av serielån i Husbanken med 20 års løpetid, inklusiv 5 års avdragsfri periode, og med den til ein kvar tid gjeldande flytande rente. Vidare er det teke høgde for at det er ein halvårsverknad av rentekompensasjonen første året.

Renteinntekter/-kompensasjon samla:

Med dei renteføresetnadane som er lagt til grunn er renteinntekter og rentekompensasjon berekna som vist i tabellen nedanfor:

	R-2015	B-2016	B-2017	B-2018	B-2019	B-2020
Renteinntekter	21,782	21,140	12,540	12,540	13,340	16,740
Rentekompensasjon for skulebygg	3,211	2,270	1,870	1,770	1,570	1,370
Rentekompensasjon for transportiltak	14,714	12,010	9,600	10,200	10,400	10,100
Sum	39,707	35,420	24,010	24,510	25,310	28,210

KAPITALUTGIFTER

Budsjetterte kapitalutgifter omfattar både rente- og avdragsutgifter, samt avsetning til ekstraordinær nedbetaling av gjeld.

Årlege avdrag er berekna ut frå ei avdragstid på 17 og 30 år for høvesvis bygg- og veginvesteringar. Renta er berekna utifrå ei gjennomsnittleg rente for heile gjeldsporteføljen inkl. rentesikringar og bankane sine marginar på utlån. Det er vidare teke omsyn til Norges Bank sine forventingar til styringsrenta, marknaden sine forventingar til 3 mnd. Nibor framover og forfall på våre rentesikringar.

Ein del av dei lokale inntektene skal nyttast til ekstraordinær nedbetaling av gjeld, jf. budsjettreglementet pkt. 2.6. I tillegg skal eit eventuelt «overskot» på renter og avdrag nyttast til nedbetaling av gjeld. Det er knytt stor uvisse til storleiken på den ekstraordinære nedbetalinga då den vert påverka av endringar i rentenivå og prognosar knytt til lokale inntekter.

Med desse føresetnadane er kapitalutgiftene berekna som vist i tabellen nedanfor:

	R-2015	B-2016	B-2017	B-2018	B-2019	B-2020
Årlege renter og avdrag	189,811	159,500	157,900	159,100	162,000	165,200
Ekstraordinær nedbet. av gjeld		66,038	38,800	28,300	4,900	4,900
Sum	189,811	225,538	196,700	187,400	166,900	170,100

Ved budsjettoppfølging det enkelte år må det takast omsyn til fastsett avdragstid, kommunelova § 50 nr 7 som omhandlar avdrag, samt faktiske renteutgifter på låneporteføljen. I finansreglementet er det fastsett at minimum 1/3 av netto renteberande gjeld skal ha flytande rente (rentebinding kortare enn eit år), minimum 1/3 skal ha fast rente, medan 1/3 vert vurdert ut frå marknadssituasjonen. Ved låneopptak i 2017 og i forvaltninga av fylkeskommunen sin låneportefølje vert rentevilkår vurdert og tilpassa slik at bindingar er innafor rammene i finansreglementet. Ein status på dette vert gitt per tertial i rapporten på fylkeskommunen sin finansportefølje.

Med utgangspunkt i ei avdragstid på 17 år for investeringar på bygg og 30 år for veginvesteringar får vi følgjande estimat på utviklinga av lånegjelda i økonomiplanperioden:

	Lånegjeld 1.1	Nye lån	Avdrag	Lånegjeld 31.12
2017	2 178,3	262,6	100,4	2 340,5
2018	2 340,5	190,3	107,3	2 423,5
2019	2 423,5	151,3	110,9	2 463,9
2020	2 463,9	90,0	113,6	2 440,3

Tabellen viser at fylkeskommunen har ei lånegjeld på om lag 2,2 mrd. kr ved inngangen til 2017. Ved utgangen av økonomiplanperioden er lånegjelda estimert til over 2,4 mrd. kr.

I budsjett-/økonomiplanen er det lagt opp til ekstraordinær nedbetaling av gjeld på om lag 76,9 mill. kr i åra 2017-20. Den samla låneporteføljen vil ved utgangen av 2020 vere i underkant av 2,4 mrd. kr viss den ekstraordinære nedbetalinga vert gjennomført som føreset.

5.5 DRIFTSMIDLAR TIL INVESTERING

Det er i budsjett/økonomiplanperioden budsjettert med overføring av driftsmidlar til investering med følgjande beløp:

	2017	2018	2019	2020
Driftsmidlar til investering	4,500	4,500	4,500	4,500

5.6 FOND – BRUK OG AVSETJING

For 2017 er det budsjettert med ei avsetjing til diverse fond til driftsføremål med 50,3 mill. kr.

Fylkeskommunen har følgjande frie fond som det er eller kan vedtakast bruk av:

Omstillingsfond

Omstillingsfondet vart oppretta i 2009. Midlane skal nyttast til omstillingsarbeidet i fylkeskommunen. Fylkesutvalet har fullmakt til å disponere midlane, jf. budsjettreglementet pkt. 2.3.3. Fondet vert nytta til å saldere budsjett og økonomiplanen. Tilgjengelege midlar på fondet pr. 31.12.16 er om lag 61 mill. kr. Det er budsjettert med ei avsetjing i 2017 med om lag 13,5 mill. kr samt bruk av fondet på lag 27,5 mill. kr for å 2018-2020. Disponible midlar i 2017 vert etter dette om lag 47 mill. kr.

Bufferfond for lokale inntekter

Bufferfond for lokale inntekter er pr. 31.12.16 opparbeidd med 435,3 mill. kr. Pårekna avsetjing og bruk av fondet på aktivitetsfond for høvesvis drift og investeringar går fram i punkt 5.3.

Kapital- og investeringsfond

Kapital- og investeringsfondet utgjer om lag 11 mill. kr. Midlane kan berre nyttast til investeringsføremål. Fondet vert i dag nytta til mindre salderingar av investeringsprosjekt.

Pensjonsfond

I 2014 vart unytta midlar til pensjonsutgifter avsett til pensjonsfondet for å møte framtidige pensjonsutgifter. Det har så langt ikkje vore ar naudsynt å nytte denne fondsavsetjinga. Disponible midlar på fondet pr. 31.12.16 er på om lag 12,4 mill. kr.

Vestlandsregion – fondsoppbygging

I intensjonsplanen for samanslåing av fylka Rogaland, Hordaland og Sogn og Fjordane til den nye Vestlandsregionen har Sogn og Fjordane fått aksept for ei fondsoppbygging på 1,5 mrd. kr. Det står vidare at heile beløpet frå salet av Fjord1 AS skal kunne inngå i eit slikt fond.

Men bakgrunn i denne føringa i intensjonsplanen har vi pr. 31.12.16 eit ubunde investeringsfond på 282 mill. kr som kan inngå i denne fondsoppbygginga. Vidare er det budsjettert med ei avsetjing i 2017 på 30 mill. kr til dette føremålet.

5.7 UFORDELTE FELLESPOSTAR

LØNS- OG PRISVEKST

Statsbudsjettet føreset ein kommunal deflator på 2,5 % fordelt med 2,7 % på løn, 2,1 % på kjøp av varer/tenester. I investeringsbudsjetta er aktuelle prosjekt kompensert med 2,5 %. I tråd med desse føresetnadane er det nytta 55,854 mill. kr til naudsynt løns- og priskompensasjon i vårt driftsbudsjett (frå 2016-kr til 2017-kr).

Lønnskompensasjon

Det er lagt til grunn 2,7 % i årslønsvekst etter kommunal deflator og dette vil utgjere om lag 26,949 mill. kr på vår lønnsmasse. Lønsoverhenget frå oppgjera i 2016 utgjer 5,466 mill. kr, og får heilårsverknad i budsjettet for 2017.

Det er avsett 21,5 mill. kr til å kompensere for verknaden av lønsoppgjera i 2017. Midlane vert fordelt når forhandlingane er avslutta.

Prisomrekning til 2017-kr

Budsjettet er samla kompensert med samla 28,905 mill. kr i prisomrekning til 2017-kr.

Ved prisjustering av sektornivået er det i utgangspunktet lagt til grunn 2,1 %, men for enkelte postar er det gjort særskilte vurderingar. Dette gjeld i hovudsak budsjettet til kollektiv, som er kompensert med faktisk prisauke med grunnlag i kontraktane med transportørane. Desse inneheld særskilte priskomponentar der mellom anna utviklinga i drivstoffprisar har stor vekt.

Kompensasjon av samferdelsebudsjettet utgjer om lag 19,1 mill. kr av kompensasjonen - knytt til prisvekst på drift og vedlikehald av fylkesvegane, ferjedrift og kollektiv. Budsjettet til opplæring inneheld mykje lønskostnadar som vert kompensert når lønsoppgjera er avslutta.

PENSJONSPREMIE OG PENSJONSKOSTNADER

Etter forskrift skal fylkeskommunen rekneskapsføre pensjonsutgiftene ut frå føresetnader om diskonteringsrenter, avkastning, lønsvekst og G-regulering.

Differansen mellom det som vert betalt (likviditet) og det som vert rekneskapsført (kostnad etter forskrift), også kalla "premieavviket" skal overførast til seinare år. Fylkeskommunen har vedteke å rekneskapsføre heile premieavviket i påfølgande år.

Pensjonskostnadane er i hovudsak budsjettet på sektornivå med høvesvis 21,5 % og 14,15 % for tilsette meldt inn i Kommunal Landspensjonskasse og Statens pensjonskasse (SPK).

Dei siste åra har pensjonsutgiftene teke ein større del av driftsbudsjetta enn tidlegare. Det er no forventningar om at kostnadane vil ligge på eit meir stabilt nivå i åra framover.

6. POLITISK STYRING, PLAN OG FORVALTNING

Sektoren er delt i følgjande programområde med slike nettoløyvingar:

Programområde	R-2015	B-2016	B-2017	B-2018	B-2019	B-2020
400 Politisk styring	21,896	23,297	45,191	45,196	45,797	45,149
410 Kontrollutval	4,101	4,619	4,529	4,529	4,529	4,529
420 Administrasjon	74,975	77,878	79,791	77,157	77,157	77,157
421 Forvaltn.utg i eigedomsforvaltninga	7,910	9,532	9,419	9,605	9,605	9,605
430 Administrasjonslokale	5,693	6,119	5,980	5,980	5,980	5,980
460 Tenester utanom ordinært fylkesk. ansvarsovr.	1,031	0,775	0,675	0,525	0,525	0,525
480 Diverse fellesutgifter	17,51	10,651	10,875	6,875	5,875	5,875
Ufordelt innsparingstiltak forvaltning	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
715 Lokal og regional utvikling	12,030	16,129	16,818	14,833	14,833	14,833
Sum	145,146	149,000	173,278	164,700	164,301	163,653

6.1 BUDSJETTPROFIL

Sektoren politisk styring, plan og forvaltning har ikkje eige hovudutval. Fylkesutval/fylkesting vedtek endringar på program- og tenestenivå. Fullmaktstruktur på sektoren går fram av budsjettreglementet sitt kapittel 2.

Som følgje av ny politisk organisering i valperioden 2015-2019 vart fagområdet plan, med tilhøyrande programområde, flytta til sektoren politisk styring, plan og forvaltning frå 2016. Året 2016 har vidare vore nytta til å avklare oppgåveportefølgje og organsiering for den enkelte sektor. Dette arbeidet har ført til at programområde 716 Friluftsliv, vassregion, forvaltning av vilt/innländsfisk er blitt flytta til sektoren næring og kultur med verknad frå 01.04.2016.

Programområde 480 og 715 er frå 2017 finansiert fult ut med eigne driftsmidlar. Tidlegare år har det vore nytta Kommunal- og regionaldepartementet (KMD) til å delfinansiere desse løyvignane. I 2017 er regionale utviklingsmidlar forbeholdt sektoren næring og kultur.

Sektoren har i samband med omstillingsprosjektet SFJ2019 redusert driftsrammene ytterlegare frå 2017 i høve 2016. Det er fleire utgreiingar som syner aktuelle tiltak og innsparingspotensiale. I tillegg er programområde 715 redusert ytterlegare som følgje av endringar i regionale utviklingsmidlar.

Sektoren politisk styring, plan og forvaltning er ein sektor med mange ulike oppgåver og formål. Programområda er ulike, det er både driftsrelaterte og utviklingsorienterte programområder. Å konkretisere felles satsingsområdar for sektoren samla vert såleis ikkje så føremålstenleg. Aktuelle mål og satsingsområde vert difor definert under omtalen av kvart programområde.

6.2 ÅRET 2017 – OMTALE AV PROGRAMOMRÅDE OG TENESTER

PROGRAMOMRÅDE 400 – POLITISK STYRING

Budsjettet er tilpassa den nye politiske organiseringa, jf FT-sak 39/14. Budsjettet er tilpassa følgjande politisk organisering:

- Fylkestinget har 31 medlemar
- Fylkesutvalet har 9 medlemar
- 3 hovudutval med 7 medlemar kvar
- Fylkesordførar og varaordførar ikkje er medlem i noko hovudutval
- Leiar i hovudutval er ikkje medlem i fylkesutvalet
- Kontrollutval med 5 medlemar. Leiar og nesteleiar frå fylkestinget.

Nettoløyvinga til programområdet er delt på tenestene slik:

Teneste	R-2015	B-2016	B-2017	B-2018	B-2019	B-2020
4000 Utgifter til fylkesting, utval og ordfører	14,862	15,125	13,989	13,989	13,989	13,989
4003 Partistønad	4,481	4,171	4,667	4,667	4,667	4,667
4004 Diverse råd og utval	1,783	1,156	1,887	1,162	1,817	1,162
4005 Til disposisjon for utvala	0,770	2,845	3,165	2,825	2,825	2,825
4009 Avsett til løns- og prisvekst			21,483	22,553	22,499	22,506
Sum	21,896	23,297	45,191	45,196	45,797	45,149

Teneste 4000 Utgifter til fylkestinget, utval og ordfører

Tenesta omfattar utgiftene til drift av sentrale organ som fylkestinget, fylkesutvalet og hovudutvala.

Det vert løyvd samla 13,989 mill. kr til dette føremålet i 2017 fordelt slik:

	2017
Fylkestinget, fylkesutvalet og fylkesordførar	11,214
Hovudutval for opplæring	0,925
Hovudutval for næring og kultur	0,925
Hovudutval for samferdsle	0,925
SUM	13,989

Samanlikna med løyvinga i 2016 er det innarbeidd ei innsparring i høve utgreiing #57, knytt til politisk sekretariat med 0,2 mill. kr, samt bortfall av ekstraordinære kostnader til politisk verksemd.

Teneste 4003 Partistønad

Tenesta omfattar fylkeskommunen sitt tilskot på 4,667 mill. kr til dei politiske partia sine fylkesorganisasjonar og gruppene i fylkestinget, jfr. fylkestingsak 29/06. Samanlikna med løyvinga i 2016 er løyvinga i 2017 auka med 0,4 mill. kr. Dette var eit kortsiktig innsparringstiltak i 2016.

Teneste 4004 Diverse råd og utval

Tenesta har ei samla løyving på 1,887 mill. kr med slik fordeling:

	2017
Fylkesrådet for menneske med nedsett funksjonsevne	0,531
Fylkesråd for eldre	0,161
Vestlandsrådet	0,500
Nasjonale rassikringsgruppe	0,040
Distriktsvalstyre	0,655
SUM	1,887

Av løyvinga til Fylkesrådet for menneske med nedsett funksjonsevne er 0,300 mill. kr øyremarka som tilskot til Funksjonshemmedes fellesorganisasjon (FFO). For 2017 er det lagt inn kr 0,070 mill. kr i samband med at dei tre vestlandsfylka står som arrangør av landskonferansen i 2017.

Løyvinga til Vestlandsrådet gjeld Sogn og Fjordane sin del av føresette driftsutgifter - kontingent-, jf. Vestlandsrådet sine vedtekter § 11 pkt. c. Vidare er 0,250 mill. kr inkludert i løyvinga for å finansiere Sogn og Fjordane sin del av stilling som sekretariatsleiar.

Løyvinga til nasjonale rassikringsgruppe er vår andel av kontingent/tilskot til nasjonal rassikringsgruppe. I 2017 er 9 fylkeskommunar medlem i rassikringsgruppa. For tida har Sogn og Fjordane fylkeskommune leiaren i gruppa og vi fører også rekneskapet.

Teneste 4005 Til disposisjon for utvala

Tenesta har ei løyving på 3,165 mill. kr i 2017. Fordeling mellom utvala er slik:

	2017
Fylkesutvalet til disposisjon	0,730
Hovudutval for opplæring	0,410
Hovudutval for næring og kultur	1,850
Hovudutval for samferdsle	0,175
SUM	3,165

Løyvinga totalt er auka med 0,290 mill. kr i høve 2016 i hovudsak grunna omdisponering av eigendelsmidlar til FU til disp. Med omsyn til løyvinga på 1,850 mill. kr til hovudutval næring og kultur kjem 1,675 mill. kr frå løyving til tidlegare hovudutval for kultur og 0,175 mill.kr. frå løyving til hovudutval for plan og næring.

Teneste 4009 Avsett til løns- og prisvekst

Det er sett av 21,483 mill. kr til lønsforhandlingane i 2017. Denne «anslagsløyvinga» vert fordelt på sektornivå når resultatet av lønsoppgjera er kjende, jf. omtale i kap. 5.

PROGRAMOMRÅDE 410 – KONTROLLUTVAL

Nettoløyvinga til programområdet er:

Teneste	R-2015	B-2016	B-2017	B-2018	B-2019	B-2020
4100 Kontrollutvalet og revisjon	4,101	4,619	4,529	4,529	4,529	4,529
Sum	4,101	4,619	4,529	4,529	4,529	4,529

Etter forskrift om kontrollutval § 18 skal kontrollutvalet utarbeide forslag til budsjett for kontroll- og tilsynsarbeidet i fylkeskommunen. Det vert elles vist til budsjettreglementet sitt kapittel 2.

Budsjett for kontrollorgana i 2017 er fordelt slik:

	2017
Kontrollutvalet	0,834
Sekretariat for kontrollutvalet	1,156
Kjøp av revisjonstenester	2,539
SUM	4,529

PROGRAMOMRÅDE 420 – ADMINISTRASJON

Nettoløyvinga til programområde er fordelt på tenester slik:

Teneste	R-2015	B-2016	B-2017	B-2018	B-2019	B-2020
4200 Administrasjon	42,167	42,541	43,324	39,785	40,485	40,485
4201 Personalretta tiltak	4,432	4,500	5,343	5,993	5,993	5,993
4204 Tillitsvalde og verneombod	3,769	3,869	3,907	3,907	3,907	3,907
4205 Interne støtteiningar	24,607	26,968	27,217	27,472	26,772	26,772
Sum	74,975	77,878	79,791	77,157	77,157	77,157

Teneste 4200 Administrasjon

Denne tenesta omfattar løns- og driftsutgifter til avdelingar/stab i sentraladministrasjonen.

Tenesta har ei samla løyving på 43,324 mill.kr med slik fordeling:

	2017
Fylkesrådmannen sin stab	20,775
Driftstenesta	6,002
Opplæringsavdelinga	7,480
Kulturavdelinga	1,314
Informasjonsverksemd	0,570
Kontingentar	3,210
Fellesutgifter sentraladministrasjonen	3,053
Leigebilar	0,920
SUM	43,324

I høve 2016 er det lagt inn fylgjande endringar:

I budsjett 2014/økonomiplan 2014-17 vart det vedteke ein reduksjon på høvesvis 2, 4 og 7 mill. kr for åra 2015, 2016 og 2017 for heile sentraladministrasjonen. Dette vert løyst ved at 10 heile stillingar vert dregne inn frå og med 2015/2016. Denne innsparinga er i omstillingarbeidet blitt innarbeidd i utgreiing #57 Sentraladministrasjonen – roller og storleik .

Det er også lagt inn ein stillingsreduksjon knytt til kulturminnevern frå 2017 på 0,7 mill. kr. Denne reduksjonen er også ein del av utgreiing #57 Sentraladministrasjonen – roller og storleik.

Spesielle satsingar i administrasjonen:

Omstillingsprosjektet sfj 2019: Det nye inntektssystemet frå 2015 gjev vesentlege rammereduksjonar for Sogn og Fjordane fylkeskommune. Omstillingsprosjektet sfj 2019 vart sett i gang hausten 2014 og har ei sentral rolle i omstillingsarbeidet til fylkeskommunen.

Regional Planstrategi 2016-2020 vart vedteken av FT i juni 2016. Hovudtyngda av regionalt planarbeid i 2017 vil vere knytt til strategisk plan for kysten og regional plan for klimaomstilling.

Andre satsingar i administrasjonen vert komentert under dei einiskilde fagområda nedanfor.

Kontingentar

Kontingentar med ei ramme på 3,210 mill. kr er fordelt til følgjande kontingentar:

	2017
Ordinær KS-kontingent	2,420
FOU-kontingent KS	0,490
Samarbeidande Kraftfylke	0,200
Diverse kontingentar	0,100
SUM	3,210

Fellesutgifter sentraladministrasjon

Fellesutgifter sentraladministrasjon har ei netto ramme på 3,053 mill. kr. Ramma skal mellom anna dekke utgifter til telefon, porto, kopiavtalar, datautgifter, kontorrekvisita, samt inventar og utstyr for heile sentraladministrasjonen.

Leigebilar

Leigebilar har ei ramme på 0,920 mill. kr. Ramma skal dekke leasing og drift av bilar på Fylkeshuset og Storehagen Atrium.

Teneste 4201 Personalretta tiltak

Tenesta har ei samla løyving på 5,343 mill. kr i 2017. Ramma skal dekke utgifter til sentrale opplærings- og utviklingstiltak, bedriftshelseteneste, traineeordning og auka løyving til lærlingar frå 2017. Løyvinga er fordelt slik på dei 4 hovudområda:

	2017
Opplæring og utvikling	2,663
Bedriftshelseteneste	1,020
Trainee	0,960
Lærlingar	0,700
SUM	5,343

Opplærings- og utviklingstiltak

Det er budsjettert med 2,663 mill. kr (netto) til opplærings- og utviklingsmidlar som felles sentral løyving. Dei viktigaste tiltaka er:

- OU-kontingent KS netto 0,800 mill.kr. (kontingent 1,200 mill. kr, til fråtrekk kjem eigenandel frå dei tilsette – 0,400 mill.kr)
- Rekruttering og stabilisering: 0,500 mill. kr
- Leiarutvikling: 0,400 mill. kr
- Kompetansekartlegging (KOS): 0,050 mill. kr
- Hospitering: 0,200 mill. kr
- Seniorar: 0,500 mill. kr
- Helse, miljø og tryggleik: 0,050 mill. kr

Bedriftshelseteneste

Det er budsjettert med 1,020 mill. kr knytt til bedriftshelsetenesta.

Trainee

Det er budsjettert 0,960 mill. kr til 2 traineestillingar.

Lærlingar

Frå 2017 er det og løyvd 0,7 mill.kr. til auka satsing på lærlingar jf. FT – sak 35/16. Satsinga legg opp til at tal lærlingplassar i Sogn og Fjordane fylkeskommunen skal aukast med 9 plassar til 22 plassar frå skuleåret 2017. Årsverknaden er 1,35 mill.kr.

Teneste 4204 Tillitsvalde og verneombod

Tenesta har ei ramme på 3,907 mill kr. Ramma skal dekke løn og driftsutgifter til dei fylkeshovudtillitsvalde (ca. 4 årsverk) og fylkeshovudverneombod (60 % stilling) som er frikjøpt frå stillinga si i fylkeskommunen. Hovudavtalen for KS-område og fylkeskommunen sine tilpassingsavtaler til hovudavtalen med arbeidstakarorganisasjonane regulerer dette.

Teneste 4205 Interne støtteiningar

Tenesta har ei samla nettoløyving på 27,217 mill. kr i 2017 med slik fordeling:

	2017
IKT-tenesta	18,995
Løn- og rekneskapstenesta	6,637
Innkjøpststenesta	1,585
SUM	27,217

IKT-tenesta

Løyvinga er på netto 18,995 mill. kr. Ramma skal dekke løns- og driftsutgifter for IKT-tenesta, og felles fylkeskommunale IKT-utgifter som kommunikasjonsutgifter, felles programvare, nettverkkomponentar, felles IKT-utstyr og drift av desse. I tillegg skal ramma dekkje IKT-utgifter i sentraladministrasjonen.

Overordna føringar og strategiar:

Sogn og Fjordane fylkeskommune nyttar informasjonsteknologi som ein viktig basis for produksjon og støttefunksjon i heile den fylkeskommunale forvaltninga. IKT er eit viktig verktøy for å nå hovudmåla som er sett for fylkeskommunen. Målsettinga er å gje gode IKT-tenester, slik at fylkeskommunen kan nå desse måla. Samstundes skal tenesta vere ein pådrivar for utvikling innan IKT-området, både innan den fylkeskommunale forvaltninga og i fylket elles. I tillegg skal IKT-tenesta vere innovativ og tilby tenester til andre offentlege etatar og kommunar.

Viktige tiltak i 2017:

- Pilotprosjekt IKT - Organisering av IKT-ressursen i Sogn og Fjordane fylkeskommune
- Utbetre og fornye nettverket på institusjonane og i det fylkeskommunale nettet
- Forbetre tryggleiksløysingane og forenkla tilgang til applikasjonar når ein jobbar utanfor det fylkeskommunale nettet
- Auke kapasiteten i datasenteret og på lagring og backup
- Ta i bruk verktøy for systemovervaking og proaktiv drift
- Utvikle IKT-samarbeidet med kommunane og ikt samarbeidet elles i fylket gjennom «IT-forum Sogn og Fjordane»
- Utvikle IKT-samarbeidet nasjonalt gjennom KS og fylkeskommunane

Løn- og rekneskapstenesta

Løyvinga er på netto 6,637 mill kr i 2017. Ramma skal dekke løns- og driftsutgifter til denne tenesta. Inkludert i dette ligg kostnader med årlege lisensar og vedlikehald av løns- økonomi og personalsystemet VISMA.

Overordna føringar og strategiar:

Det vert arbeida kontinuerleg med å levere gode og korrekte tenester innan løn og rekneskap, både til rett tid og med rett ressursbruk.

Viktige tiltak i 2017 er å følgje opp prosjekt #54 Løns og rekneskapstenestene, dette inneberer blant anna å:

- Auke del elektroniske fakturaer (omlegging av tannhelsa medfører stor auke i manuelle fakturaer)
- Bistå innkjøpstenesta i arbeidet med at e-handel vert teke i bruk i heile fylkeskommunen
- Rulle ut/ta i bruk modular med elektronisk saksgang
  - Timeløn
  - Personalmeldingar
- Gjennomføre ein CM-analyse med mål om å effektivisera våre betalingsrutinar.
- Tettare oppfølging av ytre einingar – både ved bruk av fagsystem og ved oppdatering av regelverk

Innkjøpstenesta

Løyvinga er på netto 1,585 mill. kr. Sal av tenester er budsjettert med 1,606 mill. kr. Ramma skal dekke løns- og driftsutgifter til innkjøpstenesta. Tenesta har fagansvaret for:

- drift og utvikling av innkjøp
- felles elektronisk bestillingsløysing for fylkeskommunen (e-handel)
- samarbeidsordninga Sogn og Fjordane Felles Innkjøp (SFFI).

Gjennom SFFI tilbyr fylkeskommunen det offentlege forvaltningsapparatet i Sogn og Fjordane eit innkjøpssamarbeid mot godtgjersle. Pr. oktober 2015 er følgjande organ omfatta av innkjøpssamarbeidet: Fylkeskommunen, Fylkesmannen, 25 kommunar, Høgskulen i Sogn og

Fjordane, Sogn og Fjordane Energi AS og Direktoratet for forvaltning og IKT (DIFI). Samarbeidet medfører at partane kan gjennomføra meir rasjonelle innkjøp.

Hovudoppgåva for tenesta er å:

- organisere innkjøpsordninga i fylkeskommunen
- inngå kjøps-/rammeavtalar for varer og tenester på vegne av fylkeskommunen og SFFI
- følgje opp felles rammeavtaler med leverandørane
- gje faglege råd til fylkeskommunen sine einingar og samarbeidspartar i SFFI
- drive opplæring i innkjøp
- utvikle krav/mål og oppfølgingssystem for innkjøpsfunksjonen i fylkeskommunen
- innarbeide nasjonale reglar knytt til offentlege anskaffingar
- innarbeide EØS reglar knytt til offentlege anskaffingar
- utarbeide og holde oppdatert bestillingsrutinar i heile organisasjonen

Overordna føringar og strategiar:

Gjeldande innkjøpsstrategi for fylkeskommunen, jf. FT-sak 47/12.

Viktige tiltak i 2017:

- Gjennomføre planlagde konkurransar
- Arbeide vidare med å konkretisere og implementere vedteken innkjøpsstrategi
- Vurdere å lage ny innkjøpsstrategi
- Arbeide vidare med å innføre e-handel i fylkeskommunen og samarbeidskommunar.
- Arbeide vidare med å forbetre og kommunisere vedtekne planar, fastsette rutinar, prosedyrar og ansvar kring innkjøp i fylkeskommunen
- Anskaffe og innføre eit elektronisk konkurransegjennomføringsverktøy for betre kontroll og effektivisering av anskaffingsprosessen

PROGRAMOMRÅDE 421 - FORVALTNINGSUTGIFTER I EIGEDOMSFORVALTNINGA

Nettoløyvinga på programområdet er fordelt på tenester slik:

Teneste	R-2015	B-2016	B-2017	B-2018	B-2019	B-2020
4210 Bygg og eigedomsforvaltning	6,630	7,585	7,408	7,594	7,594	7,594
4211 Bygg- og bilforsikring	1,587	2,197	2,243	2,243	2,243	2,243
4212 Utleigebygg	-0,307	-0,250	-0,232	-0,232	-0,232	-0,232
Sum	7,910	9,532	9,419	9,605	9,605	9,605

Bygge- og eigedomstenesta er leverandør av tenester knytt til eigarfunksjonen. Dette omfattar forvaltning, drift, vedlikehald, utvikling og service samt skaffe naudsynte bygg og eigedommar til fylkeskommunen sine aktivitetar.

Overordna mål for den fylkeskommunale eigedomsforvaltninga er at verdien av eigedomsmassen ikkje skal forringast, eigedommane skal være tilpassa behovet brukarane har og ressursinnsatsen ved forvaltninga skal ikkje vere større enn det som må til for å nå desse primære målsettingane. I tillegg vil sentrale område som miljø/klima, energibruk og tilgjenge/universell utforming være viktige.

Teneste 4210 Bygg og eigedomsforvaltning

Løyving er på netto 7,408 mill. kr i 2017. Tenesta har ansvar for/arbeider med:

- Eigedomsforvaltning, teknisk drift og vedlikehald samt prosjektleiing av nye investeringsprosjekt
- Naudsynte arealtilpassingar som følgje av vedteken skulebruksplan.
- Forvaltning av areal knytt til tannhelsetenesta med rullering, fornying, avvikling av eksisterande leigeavtalar samt planlegging og oppfølging av ev. nye klinikkar.

- Utføre ulike oppgaver knytt til musea i fylket. Dette gjeld mellom anna rådgjeving, prosjektarbeid med nyinvesteringar og teknisk drift av kunstmuseet i Førde.

I tillegg kan tenesta disponere inntil 0,500 mill. kr av kapitalfondet til planlegging. Midlane skal nyttast til utgreiing av prosjekt som ikkje er komne så langt at dei er med i investeringsbudsjettet, eller til førebuande utgreiingar, skisser, takstar, tilstandsrapportar, anbodsmateriale mv.

Viktige tiltak i 2017 er m.a.

- Gjennomføring av vedtekne investeringsprosjekt, inklusiv tiltak i skulebruksplan
- Implementering av nytt FDV system.
- Videreføre arbeidet med miljø- og energisparende tiltak
- Vidareføre arbeidet med tiltak knytt til universell utforming

Teneste 4211 Bygg- og bilforsikring

Det er budsjettert med 2,243 mill. kr til bygg- og bilforsikringar. Posten omfattar i hovudsak utgifter til premie og eigenandelar ved skade.

Teneste 4212 Utleigebygg

Tenesta er budsjettert med ei nettoinntekt på kr 0,232 mill. kr.

PROGRAMOMRÅDE 430 – ADMINISTRASJONSLOKALE

Nettoløyvinga på programområdet er fordelt på tenester slik:

Teneste	R-2015	B-2016	B-2017	B-2018	B-2019	B-2020
4300 Administrasjonslokale	5,693	6,119	5,980	5,980	5,980	5,980
Sum	5,693	6,119	5,980	5,980	5,980	5,980

Teneste 4300 Administrasjonslokale

Tenesteområdet har ei samla netto løyving på 5,980 mill kr i med slik fordeling:

	2017
Administrasjonsbygningar Leikanger	1,290
Administrasjonsbygningar Førde og Florø	4,690
SUM	5,980

Løyvinga skal dekke kostnader til drift og vedlikehald av fylkeshuset på Leikanger, leige av kontorlokale i Florø og leige av 3. og del av 4. etg. i Storehagen Atrium i Førde.

PROGRAMOMRÅDE 460 TENESTER UTANOM ORDINÆRT FYLKESKOMMUNALT ANSVARSOMRÅDE

Nettoløyvinga på programområdet er fordelt på tenester slik:

Teneste	R-2015	B-2016	B-2017	B-2018	B-2019	B-2020
4600 Oppgåver utanfor ord. ansvarsområde	0,206					
4606 Diverse tilskot	0,825	0,775	0,675	0,525	0,525	0,525
Sum	1,031	0,775	0,675	0,525	0,525	0,525

Det er sett av 0,675 mill. kr til tilskot innanfor samferdsleområde, jf tekstleg omtale i kap 10.

Opplæringskontoret for offentleg sektor

Kontoret har ikkje direkte fylkeskommunal løyving. Utgiftene vert dekkja ved tilskot pr. lærling, medlemskontingent og overførde midlar.

PROGRAMOMRÅDE 480 - DIVERSE FELLESUTGIFTER

Nettoløyvinga på programområdet er fordelt på tenester slik:

Teneste	R-2015	B-2016	B-2017	B-2018	B-2019	B-2020
4800 Juridisk honorar	10,260	3,300	6,350	2,350	1,350	1,350
4801 Personalforsikringar	2,224	1,800	2,167	2,167	2,167	2,167
4802 Folkehelsearbeid	5,026	5,551	2,358	2,358	2,358	2,358
4809 Diverse fellesutgifter						
Sum	17,510	10,651	10,875	6,875	5,875	5,875

Teneste 4800 Juridisk honorar og andre konsulentutgifter

Løyvinga er på 6,350 mill. kr i 2017. Av løyvinga er 4 mill. kr ei tilleggsloyving som skal dekke kostnader i samband med arbeidet for å vurdere korleis verdiane som ligg i den fylkeskommunale eigarskapen i SFE- konsernet kan bli verande i Sogn og Fjordane, jf. FU-sak 102/16. Resten av midlane vert stilt til rådvelde for fylkesrådmannen til kjøp av slike tenester.

Teneste 4801 Personalforsikringar

Løyvinga til personalforsikring er 2,167 mill. kr i 2017.

Teneste 4802 Folkehelsearbeid

Tenesteområdet har ei samla netto løyving på 2,358 mill. kr med slik fordeling:

	2017
Folkehelse – drift av partnerskapen	0,100
Satsingsområde og helseovervaking	1,432
Folkehelse – Administrasjon	0,826
SUM	2,358

Tenesta vert disponert av sektoren næring og kultur. Viser til omtale i kapittel. 9.

PROGRAMOMRÅDE 715 - LOKAL OG REGIONAL UTVIKLING

Nettoløyvinga på programområdet er fordelt på tenester slik:

Teneste	R-2015	B-2016	B-2017	B-2018	B-2019	B-2020
7151 Regionalt plan og utviklingsarbeid	1,821	2,050	3,320	1,320	1,320	1,320
7152 Lokalt plan og utviklingsarbeid	4,488	3,820	3,746	3,846	3,846	3,846
7153 Fellesfunksjonar og støttefunksjonar	0,390	0,438	0,238	0,238	0,238	0,238
7154 Utviklingsarbeid klima*		1,450	1,250	1,250	1,250	1,250
7157 Internasjonalt arbeid	0,576	0,660	0,400	0,300	0,300	0,300
7159 Lokal og regional utvikling - Administrasjon	4,755	7,711	7,864	7,879	7,879	7,879
Sum	12,030	16,129	16,818	14,833	14,833	14,833

* I 2015 var klima på teneste 7163

Programområdet omfattar i hovudsak regional planlegging og lokale og regionale utviklingsprosjekt inklusiv utviklingsarbeid innan klima. I tillegg arbeider vi med rådgjeving og uttalar i samband med kommunal og privat planlegging og utbyggingsverksemd. Fylkeskommunen sitt internasjonale arbeid, som ikkje er knytt opp til spesifikke prosjekt eller program, er også ein del av dette programområdet.

Satsingsområda for programområdet er:

- Regional planlegging

- Styrke samanheng mellom regionalt og lokalt plan- og utviklingsarbeid
- Styrke dei regionale planleggingsarenaene for å betre samhandlinga
- Skape felles retning for utviklinga av fylket og utnytte fylkeskommunale verkemiddel for å bevege oss i ynskt retning
- Kommunane
  - Styrke kommunane i arbeidet med langsiktig strategisk samfunnsutvikling og arealplanlegging
- Organisasjonar/Regionale samfunnsbyggjande organisasjonar
  - Styrke organisasjonar si rolle i høve langsiktig strategisk utvikling
  - Bidra til å utvikle robuste samfunnsbyggjande organisasjonar i fylket

Tenesteområde 7151 – Regionalt plan og utviklingsarbeid

Løyvinga er på 3,320 mill. kr i 2017.

Regionale planar

Hovudkostnadane knytt til regionale planar vert dekkja innan det einskilde tenesteområde. Utgifter til ekstern bistand, samordning, utgreiingar m.m. knytt til alle planane, ligg inne i posten med 0,500 mill. kr. Det er ein føresetnad at desse midlane skal kunne nyttast av alle sektorar. Som del av regionalt planarbeid ligg og utgifter til vidareutvikling av Fylkespegelen og anna analysearbeid som grunnlag både for regionalt og lokalt plan og utviklingsarbeid.

Hovudtyngda av regionalt planarbeid i 2017 vil ligge på arbeidet med strategisk plan for kysten, regional plan for klimaomstilling og ein strategi for senterstruktur og tettstadsutvikling i fylket. I tillegg skal vi arbeide med revisjon av regional transportplan, regional plan for vassforvaltning og regional plan for kultur samt følgje opp Verdskapsplanen og Folkehelseplanen.

Det er sett av 2 mill kr til arbeidet med strategisk plan for kysten i 2017. Løyvinga skal nyttast til kjøp av tenester, t.d prosjektleiar og ulike utgreiingar.

Regionalt utviklingsarbeid

Det vil i 2017 bli lagt vekt på å styrke arbeidet med tverrsektorielle utviklingsprosjekt og sikre at fylkeskommunen har ei framoverlent haldning til å skape effektar i fylket ut frå dei verkemidla og den rolla vi kan ha i den regionale partnerskapen.

Området vi vil prioritere utviklingsarbeid innfor er:

- utvikling av sterkare bu-, service- og arbeidsmarknadsområde
- utviklingsprosjekt for å konkretisere og handle innfor ramma av det grønne skifte
- utvikling av tenester der fylket har særlege kvalitetar og fortrinn.

Fylkeskommunen har ei rolle i å stimulere til prosjekt og systematisk utviklingsarbeid på tvers av kommune og regionrådsgrenser. Dette omfattar også prosjekt som kan gje kunnskap og forståing for arbeidsformer og utviklingarbeid i kommunane, hjå næringslivet og frivillige organisasjonar.

Døme på dette kan vere:

- Kartlegging av sjø og sjøbotn - som grunnlag for kommunale arealplanar i sjø
- Kartlegging og verdsetjing av friluftsområde i kommunane
- Styrke kunnskapen om vilkår for lokal klimaomstilling og utvikle nye metodar (jf. utviklingsprosjektet «Samhandling for grønt skifte»)
- Generell kunnskapsinnhenting som grunnlag for regionale og kommunale planstrategiar

Tenesteområde 7152 – Lokalt plan og utviklingsarbeid

Tenesteområdet har ei samla netto løyving på 3,746 mill. kr med slik fordeling:

	2017
Tettstadutvikling	1,746
Regionvise utviklingsprogram	2,000
SUM	3,746

Tenesteområdet omhandlar både faste oppgaver knytt til plan- og utviklingsarbeid og program- og prosjektretta satsingar.

Samarbeidet med kommunane er eit prioritert område og vi legg vekt på å få til ei heilskapleg tilnærming og ein strategisk dialog med kommunane.

Det er ikkje eit skarpt skilje mellom utviklingsprosjekt og satsingane innafor tenesteområda 7151 og 7152.

Lokal planlegging

Lokal planlegging handlar om å rettleie kommunane i planlegging etter plan- og bygningslova. Viktige arenaer er Planforum, regionale plannettverk og plansamlingar. Det er eit samarbeid med miljøvernavingdelinga hos fylkesmannen om rettleiing i kommunal planlegging.

Fylkeskommunen har eit ansvar for å følgje opp kommunal planlegging innan våre fagområder og å koordinere fråsegner frå dei ulike fagområda i fylkeskommunen. Planstaben nyttar mest ressursar på overordna kommunale planar (planstrategi, samfunnsdel og arealdel), og planar for sentrumsutvikling (særleg områdereguleringar).

Utviklingsarbeid

Tettstadutvikling - Tettstadane og utviklinga av dei, er ein viktig del av den regionale utviklinga i fylket. Fylkeskommunen legg til grunn at attraktive og miljøvennlige tettstader er viktige for identitet, trivsel, bulyst og virke. Det er sett av 1,746 mill. kr til tettstadutvikling i 2017.

Regionvise utviklingsprogram - Fylkeskommunen har utviklingsavtalar med dei einssilde regionråda for å stimulere til felles satsingar og langsiktig utviklingsarbeid i regionen. Utviklingsavtalane skal og vere eit verkemiddel for å sikre gjennomføring av vedtekne regionale og kommunale strategiar. Det er sett av 2,000 mill. kr til regionvise utviklingsprogram i 2017.

Tenesteområde 7153 – Fellesfunksjonar og støtrefunksjonar

Tenesteområdet har ei samla netto løyving på 0,238 mill. kr med slik fordeling:

	2016
GIS	0,138
Panda/analyse	0,100
SUM	0,238

Fylkeskommunen har etablert Fylkesspegelen, som ein samla nettstad for statistikk og analyse, for å styrke lokal og regional kunnskap i plan og utviklingsarbeid. Det er og gjennomført konkrete samarbeid med einskildkommunar for å styrke kunnskap om utviklarrolla til kommunane, og korleis fylkeskommunen best kan støtte dette utviklingsarbeidet. Alle tiltaka vi skal vidareføre er lagt inn i dei aktuelle tenesteområda. Dei store midla knytt til analyse og statistikk vert dekkja gjennom bruk av midlar frå tenesteområda 7151 og 7152.

Geografisk informasjonssystem – GIS

Fylkeskommunen nyttar GIS som støtte til arbeid med statistikk og analysar, m.a. til presentasjonar i fylkesspegelen og ved konkrete førespurnadar frå samarbeidspartane i fylket. GIS

vert nytta til å illustrere og synleggjere relasjonar, mønster og trendar i form av kart, globusar, rapportar og diagram.

GIS blir brukt innafor alle fylkeskommunale sektorar og i samarbeid med kommunar og andre aktørar. Det er sett av 0,138 mill. kr til GIS i 2017.

Panda/analyse

Panda er eit analyse- og simuleringsverktøy til bruk i regional og kommunal planlegging. I 2017 vil arbeidet med kommunale planstrategiar og arbeidet med spesifikke regionale planar og utviklingsprosjekt bli prioritert. Fylkeskommunen er forplikta på ein årleg kostnad på om lag kr. 0,07 mill. kr til medlemskap i PANDA. I tillegg vil det kome kostnader til ei ny statistikkøysing (SPSS) som vi skal prøve ut. Det er sett av 0,100 mill. kr til Panda/analyse i 2017.

Tenestemråde 7154 Utviklingsarbeid klima

Løyvinga er på 1,250 mill. kr i 2017.

Regional plan for klima og tilhøyrande handlingsprogram er førande for arbeidet. Handlingsprogrammet vart revidert hausten 2015 for å legge nye føringar utover i planperioden. Kjerneoppgåver innafor klima og miljø er å:

- 1) Redusere utslepp frå aktivitet i fylkeskommunal verksemd
- 2) Samarbeide om tiltak for utsleppsreduksjon og klimaomstilling med kommunar, frivillige lag og organisasjonar og med næringslivet i fylket
- 3) Styrke kunnskapsgrunnlag og forskning rundt utslippsreduksjon og klimatilpassing på regionalt og lokalt nivå

Fylkeskommunen er ein aktør som kan påverke, både i vår rolle som samfunnsutviklar, men òg som arbeidsgjevar, utbygger, eigar av ulike selskap og innkjøpar av varer og tenester. I omstillinga til eit meir berekraftig samfunn er det difor strategisk viktig at fylkeskommunen brukar midlar på å redusere utslepp og miljøkostnader frå eiga verksemd. Ein annan viktig strategi framover er å styrke det tverrfaglege klima- og miljøsam arbeidet, både internt i fylkeskommunen og med andre aktørar. I 2017 vil vi difor vidareutvikle samarbeidet med frivillige lag og organisasjonar, næringslivet og kommunane - mellom anna gjennom satsinga på forskning innan lokal klimaomstilling, støtte opp om hydrogensatsinga i fylket, legge til rette for nullutslepp innan transport, avfall som ressurs og miljøvenlege bygg.

I tillegg vil vi jobbe med å greie ut miljøvenlege teknologialternativ når det gjeld buss og ferje.

Tenestemråde 7157 – Internasjonalt arbeid

Løyvinga er på 0,400 mill. kr i 2017. Arbeidet vert styrt av *Internasjonal strategi 2014-2017*. Internasjonal strategi legg til grunn at det er dei overordna måla for fylkeskommunen som også skal vere førande for det internasjonale engasjementet. Dette legg mykje av ansvaret for aktiv internasjonal deltaking på dei ulike fagavdelingane. Budsjettposten til internasjonalt arbeid er knytt til medlemskontingent i dei viktigaste formelle fora fylkeskommunen er engasjert i.

Teneste 7159 – Lokal og regional utvikling – administrasjon

Løyvinga på 7,864 mill. kr dekkjer løns- og administrasjonskostnader knytt til programområde 715.

6.3 ØKONOMIPLANPERIODEN 2018-20

Programområde	R-2015	B-2016	B-2017	B-2018	B-2019	B-2020
400 Politisk styring	21,896	23,297	45,191	45,196	45,797	45,149
410 Kontrollutval	4,101	4,619	4,529	4,529	4,529	4,529
420 Administrasjon	74,975	77,878	79,791	77,157	77,157	77,157
421 Forvaltn.utg i eigedomsforvaltninga	7,910	9,532	9,419	9,605	9,605	9,605
430 Administrasjonslokale	5,693	6,119	5,980	5,980	5,980	5,980
460 Tenester utanom ordinært fylkesk. ansvarsmr.	1,031	0,775	0,675	0,525	0,525	0,525
480 Diverse fellesutgifter	17,51	10,651	10,875	6,875	5,875	5,875
Ufordelt innsparingstiltak forvaltning	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
715 Lokal og regional utvikling	12,030	16,129	16,818	14,833	14,833	14,833
Sum	145,146	149,000	173,278	164,700	164,301	163,653

I samband med omstillingsprosjektet sfj 2019 er det fleire utgreiingar som er knytt til sektoren. Alle tilrådde innsparingar vart samla i utgreiing #57 Sentraladministrasjonen – roller og storleik. Vedtekne innsparingar på 18,8 mill. kr i 2017/2018 aukande til 20,2 mill kr frå 2019 er innarbeidd i budsjetttrammene.

Utfordringa framover vert å sikre at forventav/vedtekne innsparingar som er innarbeidd i økonomiplantrammene vert realiserte.

POLITISK STYRING Programområde 400, teneste 4004 Diverse råd og utval:

Det er løyvd 0,655 mill. kr til valstyre i 2017 og 2019 til gjennomføring av høvesvis stortingsval og kommune-/fylkestingsval.

Programområde 400, teneste 4005 Til disposisjon for utvala:

Løyvinga vert redusert med 0,340 mill. kr frå 2018. Dette skuldast i hovudsak at løyving i 2017 til styrking av toppidrettssatsinga vert fasa ut.

FORVALTNINGProgramområde 420, teneste 4201 Personalretta tiltak:

Løyvinga til lærlingar i fylkeskommunen er auka til 1,35 mill. kr frå 2018 (heilårseffekt).

Programområde 460, teneste 4606 Diverse tilskot:

Løyvinga vert redusert med 0,150 mill. kr. Tilskot til sykkelbyavtale i Førde vert avslutta i 2017.

Programområde 480, teneste 4800 Juridisk honorar:

Den tidsavgrensa styrkinga på 1 mill. kr i 2018 vert vert fasa ut frå 2019. I tillegg vert ei eingongsløyving på 4 mill. kr i 2017, ikkje vidareført i økonomiplanperioden.

PLAN

Løyvinga til kystplanen, 2 mill. kr, er ikkje vidareført i økonomiplanperioden.

7. OPPLÆRING

Sektoren er delt i følgjande programområde – med slike nettoløyvingar:

Programområde	R-2015	B-2016	B-2017	B-2018	B-2019	B-2020
510 Skulelokale og internatbygningar	98,696	103,911	105,008	103,467	103,167	103,167
515 Fellesutg./støttefunksjonar VGS	60,273	60,901	61,656	60,160	60,943	60,943
520 Ped. leining/fellesutg. og gjesteelevar	83,049	101,277	108,652	109,048	102,383	97,700
521-532 Utdanningsprogramma	353,267	339,575	334,036	323,744	319,144	319,144
554 Fagskule	22,807	24,329	24,961	24,961	24,961	24,961
559 Landsliner	5,218	5,016	5,067	5,067	5,067	5,067
561 Oppfølgingstenesta og ped. psyk teneste	17,603	19,580	20,208	20,208	20,208	20,208
562 Tilpassa opplæring	62,215	67,054	67,796	67,796	67,796	67,796
570 Fagopplæring i arbeidslivet	92,871	98,370	101,319	101,319	101,319	101,319
581 Vaksenoppl. etter opplæringslova	3,290	7,228	10,945	10,945	10,945	10,945
590 Andre føremål	9,334	10,298	9,415	9,415	9,415	9,415
Ufordelt innsparingstiltak	0,000	0,000	0,000	-0,800	-6,000	-6,000
800 Resultatoverføring	1,503	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Sum	810,126	837,539	849,063	835,330	819,348	814,665

7.1 BUDSJETTPROFIL

Det vert vist til kapittel 2 i budsjettreglementet for fullmaktene til hovudutval for opplæring.

Fylkestinget vedtok i 2012 *Mål- og strategidokument for vidaregåande opplæring i Sogn og Fjordane 2012 – 2015 God-betre-best!* Mål- og strategidokumentet styrer det overordna utviklingsarbeidet i opplæringssektoren, og dannar bakgrunn for eit handlingsprogram. Fylkesutvalet vedtok i sak 18/15 at *God-betre-best!* vart forlenga med to år. Hovudutval for opplæring vedtok i sak 37/16 *Handlingsprogram for vidaregåande opplæring for perioden 2016-2017*. Handlingsprogrammet er basert på forlenga mål- og strategidokument, med tilpassing opp mot prioriterte område i målekartet for opplæringssektoren.

Løyvinga til opplæringstilbodet skuleåret 2017-2018 er styrka med 6 grupper til om lag 220 grupper samanlikna med økonomiplan 2016-2019. Dette inneber ei vidareføring på same nivå som skuleåret 2016-2017. Frå hausten 2018 svarar budsjettet for opplæringstilbodet til om lag 214 grupper.

For å tilpasse drifta til reduserte sektorrammer i økonomiplanperioden, er løyvinga til opplæringstilbodet frå hausten 2017 redusert med 12 mill. kr årleg som følgje av innsparingstiltaket oppbygging av faga i arbeidsåret.

Sentral løyving på 0,230 mill. kr til oppfølgingstenesta (OT) er teken bort frå hausten 2016, som følgje av at skulane dekkar alle kostnader knytt til nettverkssamarbeid og kompetanseutvikling i OT.

Det er frå 2016 budsjettert med ein årleg buffer som skal nyttast til å dekke eventuelle meirkostnader knytt til anslagsløyvingar i sektoren, jf. nærare omtale under teneste 5210 Utdanningsprogramma.

Kommunane si busetting av flyktningar vil påverke behovet for tenester innanfor tilpassa opplæring, vaksenopplæring og på sikt elevtalsutviklinga.

Frå 2018 er det budsjettert med eit uspesifisert innsparingskrav på 0,800 mill. kr, aukande til 6,000 mill. kr årleg frå 2019. Det uspesifiserte innsparingskravet skal konkretiserast som ein del av

arbeidet med økonomiplan 2018 - 2021. Det er lagt til grunn at det her vert gjort ei heilskapleg vurdering av moglege innsparingstiltak og konsekvensar av desse.

7.2 ÅRET 2017 – OMTALE AV PROGRAMOMRÅDE OG TENESTER

SEKTOREN SINE LØYVINGAR UNDER ANDRE PROGRAMOMRÅDE

Programområde 400 Politisk styring

På teneste 4005 Til disposisjon for utvala er det sett av 0,410 mill. kr til spissa idrettstilbod i vidaregåande opplæring for potensielle toppidrettsutøvarar for våren 2017. Frå hausten 2017 er tilbodet budsjettert på teneste 5210 Utdanningsprogramma.

PROGRAMOMRÅDE 510 - SKULELOKALE OG INTERNATBYGNINGAR

Nettoløyvinga til programområdet er fordelt på tenester slik:

Teneste	R-2015	B-2016	B-2017	B-2018	B-2019	B-2020
5100 Utgifter til lokale	60,535	62,203	62,353	61,112	61,112	61,112
5101 Vedlikehald og drift av skulebygg	38,161	41,708	42,655	42,355	42,055	42,055
Sum	98,696	103,911	105,008	103,467	103,167	103,167

Teneste 5100 Utgifter til lokale:

Tenesta inneheld i hovudsak driftsmidlar knytt til husleige, avgifter og reinhald. Løyvinga vert ikkje påverka av endringar i opplæringstilbodet med mindre skulen sitt areal vert endra. Midlane vert tildelt skulane gjennom ansvarsbrev.

Det er i 2017 sett av 6,500 mill. kr til leige av areal i Trivselshagen.

I vedtak om skulebruksplanen (FT-sak 16/13) var det føresett ei innsparing frå 2017 på teneste 5100 skulelokale knytt til driftsteknikar- og reinhaldartenestene. Utgreiing av driftsteknikartenestene våren 2016 synte at det ikkje var grunnlag for denne innsparinga ut i frå dagens ressursar og vedlikehaldsbehov. Samanlikna med løyvingsnivået i økonomiplan 2016-2019 er tenesta auka med 1,200 mill. kr årleg frå hausten 2017, som følgje av at forventa innsparing på driftsteknikartenestene er reversert.

Eit eventuell innsparingspotensiale i utgreiinga om reinhaldartenestene (ikkje ferdigstilt), vert sett i samanheng med innarbeidd reduksjon etter vedtaket i saka om skulebruksplanen frå hausten 2017.

Samanlikna med økonomiplan 2016-19 er den økonomiske ramma for tenesta er auka med 1,000 mill. kr finansiert ved omdisponering i sektoren.

Teneste 5101 Vedlikehald og drift av skulebygg

Tenesta omfattar midlar til energi, driftsvedlikehald og dei tekniske driftsavdelingane.

Det er slike føringar for bruken av løyvinga:

Energi skulane	14,275 mill. kr
Vedlikehald og teknisk drift av skulebygg	14,076 mill. kr
Driftsavdeling Sogn, Sunnfjord og Nordfjord	14,378 mill. kr

Løyvinga til vedlikehald av skulebygg inneheld 3,000 mill. kr til uføresett vedlikehald/investeringskostnadar for å dekke akutte tiltak (miljø, inn klima og andre tiltak). Løyvinga vert å sjå i samanheng med vedlikehaldskostnadane og justert etter korleis tiltaka vert klassifisert som vedlikehald eller nykostnad.

PROGRAMOMRÅDE 515 - FELLESUTGIFTER OG STØTTEFUNKSJONAR KNYTT TIL VIDAREGÅANDE OPPLÆRING

Nettoløyvinga til programområdet er fordelt på tenester slik:

Teneste	R-2015	B-2016	B-2017	B-2018	B-2019	B-2020
5150 Forvaltning og fellesutgifter	47,640	45,144	41,493	45,571	49,681	49,681
5151 Fellesutgifter	9,098	12,385	16,785	11,211	7,884	7,884
5152 Eleveksamen	2,595	2,475	2,477	2,477	2,477	2,477
5153 Elev, lærling- og mobbeombod	0,940	0,897	0,901	0,901	0,901	0,901
Sum	60,273	60,901	61,656	60,160	60,943	60,943

Teneste 5150 Forvaltning og fellesutgifter

Tenesta omfattar i hovudsak driftsmidlar til dei vidaregåande skulane m.a. knytt til kontorpersonale, miljøkoordinator og bibliotekar. Midlar til ekskursjonar, velferdstiltak, boksamlingar, service/driftsavtalar, ymse driftsutgifter etc. vert tildelt skulane etter fastlagde normer og satsar. Midlane vert tildelt skulane gjennom ansvarsbrev.

Samanlikna med løyvningsnivået i økonomiplan 2016-2019 er den økonomiske ramma for tenesta i 2017 redusert med 9,3 mill. kr. Reduksjonen har samanheng med omdisponering i sektoren som følgje av eit to-årig IKT-prosjekt, forsering av innsparing som følgje av skulebruksplanen og at det generelle løyvningsnivået på tenesta var for høgt.

Løyvinga til arbeidslivskontakt er frå 2017 flytta frå teneste 5200 Pedagogisk leiing m.v., som ei tilpassing til rett føring etter KOSTRA. Budsjettet for teneste 5150 Forvaltning og fellesutgifter er som følgje av dette auka med 2,660 mill. kr.

Teneste 5151 Fellesutgifter

Tenesta omfattar midlar til drift og utvikling på følgjande område:

- fellesutgifter til skulane
- administrasjon inntak
- system- og informasjonskostnadar
- tillitsvalde i opplæringssektoren
- kommunikasjonsutgifter IKT skulane

Fellesutgifter til skulane dekker utgifter med ulike fellesavtalar for skulane.

Administrasjon inntak inngår i kontorbudsjettet for opplæringsavdelinga.

System- og informasjonskostnadar gjeld kostnadar ved fylkeskommunen sine datasystem og informasjonsarbeid knytt til inntak og formidling.

Tillitsvalde i opplæringssektoren omfattar refusjon av utgifter knytt til tillitsvaldordninga i opplæringssektoren.

Kommunikasjonsutgifter IKT skulane omfattar utgifter til internett og datalinjenettet mellom skulane i fylket. I tillegg kjem midlar øyremerka to-årig IKT-prosjekt.

Samanlikna med løyvningsnivået i økonomiplan 2016-2019 er den økonomiske ramma for tenesta auka med 6,300 mill. kr årleg frå 2017. Auken har samanheng med arbeidet med innføring av nytt skuleadministrativt system (Visma flyt skule), omdisponering i sektoren som følgje av IKT-prosjektet og ein reduksjon av budsjettet tilpassa rekneskapsresultatet for 2015.

Teneste 5152 Eleveksamen

Tenesta omfattar midlar til administrasjon og gjennomføring av eleveksamen.

Den økonomiske ramma for tenesta er redusert med 0,400 mill. kr. Dette som følgje av reduserte utgifter etter omlegging og utvida samarbeid om eksamensavviklinga mellom fylkeskommunane.

Administrasjon eleveksamen inngår i kontorbudsjettet for opplæringsavdelinga.

Teneste 5153 Elev-, lærling- og mobbeombod

Tenesta omfattar midlar til ordninga med elev-, lærling- og mobbeombod. Fylkesrådmannen har fullmakt til å disponere løyvinga. Løyvinga er vidareført på same nivå som i 2016.

PROGRAMOMRÅDE 520 - PEDAGOGISK LEIING, PEDAGOGISKE FELLESUTGIFTER OG GJESTEELEVOPPGJER

Nettoløyvinga til programområdet er fordelt på tenester slik:

Teneste	R-2015	B-2016	B-2017	B-2018	B-2019	B-2020
5200 Pedagogisk leiing mv.	61,119	79,137	79,844	78,514	76,914	76,914
5201 Pedagogiske fellesutgifter	14,570	13,736	19,992	21,718	16,653	11,970
5202 Gjesteelevar	5,305	5,876	6,235	6,235	6,235	6,235
5203 PC-ordninga	2,055	2,528	2,581	2,581	2,581	2,581
Sum	83,049	101,277	108,652	109,048	102,383	97,700

Teneste 5200 Pedagogisk leiing mv.

Tenesta inneheld driftsmidlar til skuleleiing og andre kostnader ved den pedagogiske verksemda som ikkje let seg knyte direkte til dei einsskildede utdanningsprogramma. Midlane vert tildelt skulane gjennom ansvarsbrev.

Samanlikna med løyvingsnivået i økonomiplan 2016-2019 er den økonomiske ramma for tenesta i 2017 auka med 2,930 mill. kr. Auken har samanheng med omdisponering i sektoren som følgje av IKT-prosjektet.

Budsjettet for tenesta er redusert med 2,660 mill. kr som følgje av at løyvinga til arbeidslivskontakt frå 2017, er flytta til teneste 5150 Forvaltning og fellesutgifter.

Teneste 5201 Pedagogiske fellesutgifter

Tenesta omfattar midlar til drift og utvikling på følgjande område:

- administrasjon kvalitet og utvikling
- omstillingstiltak for pedagogisk personale
- organisasjon og personalutvikling
- rekruttering og kompetanseutvikling pedagogisk personale

Administrasjon kvalitet og utvikling inngår i kontorbudsjettet for opplæringsavdelinga.

Omstillingstiltak for pedagogisk personale går i hovudsak med til å dekke lønsutgifter i overtalssituasjonar, retrettstillingar for skuleleiarar og andre utgifter knytt til omstilling.

Løyvinga til omstillingstiltak for pedagogisk personale er i 2017 redusert med 15,000 mill. kr i høve løyvingsnivået i økonomiplan 2016-2019. Reduksjonen kjem som følgje av at elevtalsutviklinga har vorte meir positiv enn forventa på budsjetteringstidspunktet og at ein i stor grad har funne løysing på utfordringane med overtal, m.a. ved bruk av statlege kompetanseutviklingsmidlar.

Organisasjons- og personalutvikling for sektoren har i 2017 ei samla budsjетtramme på 2,825 mill. kr. 1,600 mill. kr av desse er som tidlegare år fordelt i budsjетtrammene til skulane. Dei resterande midlane er føresett nytta slik:

- folkehelsearbeidet ved skulane	0,200 mill. kr
- fagnettverk	0,200 mill. kr
- gjennomføring av årlege lærlingsamlingar	0,045 mill. kr
- oppfølging av vedteke handlingsprogram	0,780 mill. kr

Rekruttering og kompetanseutvikling pedagogisk personale inneheld midlar til oppfølging av vedteken plan for kompetanseutvikling for vidaregåande opplæring i Sogn og Fjordane.

Realisering av kompetanseutviklingstiltak må også vurderast opp mot løyvinga til felles opplærings- og utviklingstiltak i fylkeskommunen (programområde 420 Administrasjon, teneste 4201 Personalretta tiltak).

Det vert årleg utarbeidd plan for kompetanseutvikling der ulike satsingsområde vert prioriterte både når det gjeld etter- og vidareutdanning. I denne prosessen vert skulane sine behov høyrde, og ein tek høgde for nasjonale satsingar.

Teneste 5202 Gjesteelevar

Tenesta omfattar kjøp og sal av elevplassar.

Stortinget vedtok ny lov om endringar i opplæringslova (friare skuleval over fylkesgrenser, praksisbrevordninga m.m. LOV-2016-06-17-67), gjeldande frå 01.08.2016. Dette inneber at fylkeskommunane, frå skuleåret 2017-2018, har plikt til å handsame søkjarar frå andre fylke, ved ledig kapasitet. Lovendringa vil truleg medføre monaleg auke i kostnader for Sogn og Fjordane fylkeskommune. Som følge av stor uvisse knytt til korleis lovendringa vil slå ut, er den økonomiske ramma for gjesteelevar ikkje endra. Fylkeskommunen må nytte det komande året til å skaffe seg røynsle med ordninga.

5203 PC- ordninga

Tenesta inneheld midlar til ordninga med berbare datamaskiner for elevar. Løyvinga er vidareført på same nivå som tidlegare.

PROGRAMOMRÅDE 521-533 UTDANNINGSPROGRAMMA

Nettoløyvinga til programområdet er fordelt på tenester slik:

Teneste	R-2015	B-2016	B-2017	B-2018	B-2019	B-2020
5210 Utdanningsprogramma	350,200	331,161	325,511	315,130	310,530	310,530
5211 Gratis læremiddel	0,155	5,822	5,927	6,016	6,016	6,016
5313 Jordbruksskulegardar	2,912	2,592	2,598	2,598	2,598	2,598
Sum	353,267	339,575	334,036	323,744	319,144	319,144

Teneste 5210 Utdanningsprogramma

Tenesta inneheld driftsmidlar til utdanningsprogramma som t.d. løn til lærarar, ressursar til kontaktlærarar, midlar til materiell og utstyr og tilskot til praksisopplæring. Midlane vert i hovudsak tildelt skulane etter fastlagde normer og satsar som følge av opplæringstilbodet, som vert vedteke hovudutval for opplæring. Midlane vert tildelt skulane gjennom ansvarsbrev.

Det er føresett at ein innanfor ramma til vidaregåande opplæring skal dekke behovet for opplæring til alle rettselevar.

Budsjettet for våren 2017 er tilpassa ei vidareføring av opplæringstilbodet hausten 2016 (inntekne elevar med og utan ungdomsrett) som pr. 10.10.16 er slik:

Skule	Grupper	Plassar	Inntekne	Ledige	Oppfylling
Årdal vidaregåande skule	12	225	193	32	86 %
Sogndal vidaregåande skule	44	807	748	59	93 %
Høyanger vidaregåande skule	8	154	142	12	92 %
Dale vidaregåande skule	7	173	162	11	94 %
Hafstad vidaregåande skule	18	529	470	59	89 %
Flora vidaregåande skule	28	562	540	22	96 %
Måløy vidaregåande skule	20	330	328	2	99 %
Firda vidaregåande skule	12	325	298	27	92 %
Eid vidaregåande skule	20	380	377	3	99 %
Stryn vidaregåande skule	13	283	263	20	93 %
Mo og Øyrane vidaregåande skule	38	498	502	-4	101 %
Sum	220	4 266	4 023	243	94 %

Tal grupper skuleåret 2016-2017 er 220. Dette er ein reduksjon på 6 grupper i høve skuleåret 2015-2016.

Tal elevplassar for skuleåret 2016-2017 er redusert med 26 i høvet året før. Tal inntekne elevar syner ein reduksjon på 46. Tal ledige plassar er auka med 20. Ved skulestart hausten 2016 stod det igjen 6 søkjarar utan tilbod om skuleplass. Dette er 2 færre enn året før.

Som det går fram av tabellen over, er samla oppfyllingsgrad for dei vidaregåande skulane 94%. På Vg1-nivået er det pr. 10.10.16 ei oppfylling på 97%. Dette inkluderer også elevar som har fått tilbod på programområde dei ikkje har søkt på. Ut frå opplæringslova har søkjarane rett til tilbod på eitt av tre søkte programområde.

Samanlikna med økonomiplan 2016-2019 er løyvinga til opplæringstilbodet skuleåret 2017-2018 styrka tilsvarande 6 grupper, til om lag 220 grupper. Dette inneber ei vidareføring på same nivå som skuleåret 2016-2017.

I tillegg kjem løyving til ei gruppe for dei med rett til påbygging etter oppnådd fagbrev.

Frå hausten 2018 svarar budsjettet for opplæringstilbodet til om lag 214 grupper.

Samanlikna med løyvingsnivået i økonomiplan 2016-2019 er den økonomiske ramma i 2017 redusert med 1,750 mill. kr. Dette som følgje av rekneskapsresultat 2015 og unyttta midlar til ordninga med rett til tilbod etter oppnådd fagbrev våren 2017.

For å tilpasse drifta til redusert sektorramme er løyvinga til opplæringstilbodet frå hausten 2017 redusert med 12,000 mill. kr årleg, som følgje av iverksetting av innsparingstiltaket oppbygging av faga i arbeidsåret. Innsparingsstiltaket inneber at ein i samband med oppbygginga av faga i arbeidsåret tek omsyn til at skulen har planlagde aktivitetar der det ikkje vert gjennomført lærarstyrt undervisning. Dette påverkar ikkje årstimetalet til elevane.

Det er frå hausten 2017 sett av 0,750 mill. kr årleg til spissa idrettstilbod i vidaregåande opplæring for potensielle toppidrettsutøvarar.

I FT- sak 46/14 vedtok fylkestinget at IB- linja skal lysast ut som eit prøveprosjekt over 3 år til ein samla kostnad for fylkeskommunen på 0,440 mill. kr. Prøveprosjektet vert finansiert innanfor den økonomiske ramma for opplæringstilbodet.

Det er frå 2016 budsjettet med ein årleg buffer som skal nyttast til å dekke eventuelle meirkostnader knytt til anslagsløyvingar på tenestene 5200 Pedagogisk leining mv,5202

Gjestelevar, 5210 Utdanningsprogramma, 5620 Tilpassa opplæring, 5701 Opplæring i bedrift og 5702 Fagprøver. Dette som følgje av at anslagsløyvingane er reduserte til eit minimum. Frå 2017 er det sett av 4,500 mill. kr til føremålet. Dette er ein auke på 1,500 mill. kr i høve 2016 finansiert ved omdisponering innan sektoren.

Teneste 5211 Gratis læremiddel

Fylkeskommunen har ansvar for at elevane får naudsynte trykte og digitale læremiddel. Tenesta inneheld midlar til ordninga med gratis læremiddel for elevar i vidaregåande opplæring.

For å tilpasse drifta til redusert sektorramme er løyvinga til gratis læremiddel for 2017 redusert med 1,300 mill. kr i høve nivået i 2016.

Teneste 5313 Jordbruksskulegardar

Tenesta inneheld driftsmidlar knytt til gardsdrifta ved Mo og Øyrane vidaregåande skule.

I samband med tertialrapport 1/16 vart ufordelt løyving til jordbruksskulegarden redusert med 0,100 mill. kr som følgje av rekneskapsresultatet året før. Reduksjonen er vidareført som ei varig ordning.

PROGRAMOMRÅDE 554 - FAGSKULE

Nettoløyvinga til programområdet er fordelt på tenester slik:

Teneste	R-2015	B-2016	B-2017	B-2018	B-2019	B-2020
5540 Fagskuleutdanning	22,807	24,329	24,961	24,961	24,961	24,461
Sum	22,807	24,329	24,961	24,961	24,961	24,961

Teneste 5540 Fagskuleutdanning

Det statlege tilskotet til fagskuleutdanning er i 2017 14,512 mill. kr. Dette baserer seg på studenttal for hausten 2015. Tilskotet i 2017 er nominelt auka med 2,832 mill. kr i høve nivået i 2016.

Det fylkeskommunale tilskotet til Fagskulen i Sogn og Fjordane er redusert tilsvarende auken i det statlege tilskotet, med fråtrekk for prisomrekning til 2017-kroner. Dette gir eit fylkeskommunalt tilskot i 2017 på 10,449 mill. kr. Samla tilskot vert såleis ei vidareføring av 2016-nivået justert for løns- og prisvekst.

Samla tilskot til Fagskulen i Sogn og Fjordane i 2017 vert 24,961 mill. kr.

Som ein del av omstillingsarbeidet i fylkeskommunen skal styret for Fagskulen i Sogn og Fjordane utgreie korleis ein kan drifte skulen med ein reduksjon i den økonomiske ramma på 2,0 og 4,0 mill. kr. Utgreiinga skal handsamast som ein del av økonomiplan 2018-2021 i juni 2018.

Fagskuleutdanning i helse- og sosialfag

Fylkeskommunen har ansvar for å forvalte ordninga med statleg tilskot til dekking av driftsutgifter for fagskuleutdanning i helse- og sosialfag for tilbydarar av slik utdanning. I 2016 fekk Sogn og Fjordane fylkeskommune tildelt 1,598 mill. kr til føremålet.

PROGRAMOMRÅDE 559 – LANDSLINER

Nettoløyvinga til programområdet er fordelt på tenester slik:

Teneste	R-2015	B-2016	B-2017	B-2018	B-2019	B-2020
5590 Landsliner	5,218	5,016	5,067	5,067	5,067	5,067
Sum	5,218	5,016	5,067	5,067	5,067	5,067

Teneste 5590 Landsliner

Tenesta omfattar fylkeskommunal løyving til landslinene på til saman 5,067 mill. kr i 2017.

Den fylkeskommunale løyvinga knytt til ordinær drift av landslinetilbodet ved Sogn jord- og hagebruksskule er vidareført på same nivå som i 2016. Fylkeskommunal løyving til skulen i 2017 er 3,264 mill. kr.

Den fylkeskommunale løyvinga til landslinetilbodet ved Sogndal vidaregåande skule er i 2017 1,803 mill. kr. Dette er ei vidareføring på same nivå som i 2016.

Den fylkeskommunale løyvinga til landslinetilboda skal dekke differansen mellom det statlege tilskotet og budsjetterte kostnader ved landslinene.

PROGRAMOMRÅDE 561 – OPPFØLGINGSTENESTA OG PEDAGOGISK PSYKOLOGISK TENESTE

Nettoløyvinga til programområdet er fordelt på tenester slik:

Teneste	R-2015	B-2016	B-2017	B-2018	B-2019	B-2020
5611 PP-tenesta	11,581	12,893	13,465	13,465	13,465	13,465
5613 Oppfølgingstenesta	6,022	6,687	6,743	6,743	6,743	6,743
Sum	17,603	19,580	20,208	20,208	20,208	20,208

PP-tenesta er sakkunnig instans i høve elevar og lærlingar sine rettar til spesialundervisning og utvida tilrettelagd opplæring. PP-tenesta arbeidar tett inn i mot både enkeltelevar/lærlingar og dei vidaregåande skulane. Tenesta inneheld midlar til drift av eige kontor og kjøp av tenester ved andre kontor etter avtale med kommunane.

Samanlikna med løyvingsnivået i budsjett og økonomiplan 2016- 2019 er løyvinga til PP-tenesta redusert med 0,400 mill. kr frå 2017, som følgje av auka inntekter for det fylkeskommunale PP-kontoret.

Teneste 5613 Oppfølgingstenesta

Tenesta omfatta i hovudsak midlar til løn for OT – koordinatarar ved 10 vidaregåande skular og tiltak for ungdom knytt til oppfølgingstenesta. Midlane til tiltak vert brukt ved at ungdomane får tilbod om opplæring, arbeid/praksisplass eller annan aktivitet. Midlane til tenesta vert tildelt skulane gjennom ansvarsbrev.

Sentral løyving på 0,230 mill. kr til oppfølgingstenesta er teken bort frå hausten 2016, som følgje av at skulane dekker alle kostnader knytt til nettverkssamarbeid og kompetanseutvikling i OT.

PROGRAMOMRÅDE 562 – TILPASSA OPPLÆRING

Nettoløyvinga til programområdet er fordelt på tenester slik:

Teneste	R-2015	B-2016	B-2017	B-2018	B-2019	B-2020
5620 Tilpassa opplæring	62,215	67,054	67,796	67,796	67,796	67,796
Sum	62,215	67,054	67,796	67,796	67,796	67,796

Teneste 5620 Tilpassa opplæring

Tenesta omfattar midlar til tilpassa opplæring og spesialundervisning for elevar ved eigne vidaregåande skular, tilpassa opplæring i bedrift, minoritetsspråklege elevar, innføringsgrupper/eksamensretta grunnskulefag (EGF), kjøp av tilpassa opplæring utanfor eigne institusjonar og administrasjon av tilpassa opplæring.

Skulane får tildelt midlar til tilpassa opplæring som ei rammeløyving med bakgrunn i elevinntaket. Midlane vert tildelt skulane gjennom ansvarsbrev. For skuleåret 2016-2017 er det gjennom ansvarsbrev tildelt om lag 47,7 mill. kr. I tillegg er det tildelt om lag 4 mill. kr til særskild

språkopplæring for elevar frå språklege minoritetar, med rettar etter opplæringslova §3-12. Fylkesrådmannen disponerer ei mindre løyving til fordeling ved endringar i løpet av skuleåret når det gjeld elevinntak, flytting og klagehandsaming.

Rektor gjer enkeltvedtak om spesialundervisning og legg til rette for tilpassa opplæring med utgangspunkt i sakkunnige tilrådingar og den einskilde elev sine evner og føresetnader.

Dei vidaregåande skulane har gjennom god planlegging i hovudsak klart å tilby pedagogisk tilfredstillande løysingar for elevar med behov for tilpassa opplæring.

For skuleåret 2016-2017 er det sett av om lag 2 mill. kr til tilpassa opplæring i bedrift.

Hovudutval for opplæring handsama våren 2016 sak 10/16 Innføringsgrupper og eksamensretta grunnskulefag (EGF) for minoritetsspråklege elevar. Det er for skuleåret 2016-2017 sett i gang ei innføringsgruppe for minoritetsspråklege og fire grupper for eksamensretta grunnskulefag. Kostnaden ved tilboda vert dekkja innanfor budsjettet for tilpassa opplæring. Det er stor uvisse knytt til omfanget av opplæringstilbod for målgruppa i åra framover. Det må difor gjerast ei løpande vurdering av behovet for slike opplæringstilbod og dei økonomiske konsekvensane av dette.

Frå og med 2017 er det ikkje sett av eige øyremerkt tilskot i tillegg til midlane til særskilt språkopplæring for elevar etter §3-12 i opplæringslova. Det øyremerka tilskotet har omfatta både elevar og lærlingar, medan §3-12 berre gir ein rett til særskild språkopplæring for elevar. Utdanningsdirektoratet har ei eiga tilskotsordning for lærlingar og lære kandidatlar med særskilte behov. Dette omfattar også særskilt språkopplæring.

Det er i budsjettet sett av midlar til kjøp av tilpassa opplæringstilbod i kommunar, fylkeskommunar, folkehøgskular og private vidaregåande skular. Det er vanskeleg å føresjå omfanget av kjøp, då dette varierer frå år til år ut i frå samansetnad av elevmassen. For skuleåret 2016- 2017 er det budsjettert med om lag 10 mill. kr til føremålet.

Samanlikna med løyvningsnivået i budsjett og økonomiplan 16-19 er budsjettramma på tilpassa opplæring redusert med 4,000 mill. kr. Dette som følgje av rekneskapsresultatet i 2015 og tilpassing av budsjettet ved at anslagsløyvingane vart reduserte til eit minimum. Samstundes vart det oppretta ein buffer som kan nyttast til å dekke uføresette utgifter på postane med anslagsløyvingar.

Tilbodet om sommarskule er i 2017 vidareført på same nivå som tidlegare, finansiert av ramma til tilpassa opplæring.

Administrasjon tilpassa opplæring inngår i kontorbudsjettet for opplæringsavdelinga.

PROGRAMOMRÅDE 570 - FAGOPPLÆRING I ARBEIDSLIVET

Nettoløyvinga til programområdet er fordelt på tenester slik:

Teneste	R-2015	B-2016	B-2017	B-2018	B-2019	B-2020
5700 Fagopplæringsnemnda	0,138	0,225	0,227	0,227	0,227	0,227
5701 Opplæring i bedrift	81,654	86,331	88,871	88,871	88,871	88,871
5702 Fagprøvar	11,079	11,814	12,221	12,221	12,221	12,221
Sum	92,871	98,370	101,319	101,319	101,319	101,319

Teneste 5700 Fagopplæringsnemnda

Tenesta inneheld driftsmidlar til fagopplæringsnemnda.

Teneste 5701 Opplæring i bedrift

Tenesta inneheld midlar til administrasjon fagopplæring, utbetaling av tilskot til lærebedrifter, instruktør opplæring, restteori for lærlingar og lære kandidatlar, stimuleringstiltak i fag- og yrkesopplæringa (ekstramidlar fagopplæring) og tilpassa opplæring i bedrift.

Administrasjon fagopplæring inngår i kontorbudsjettet for opplæringsavdelinga.

Samanlikna med løyvingsnivået i økonomiplan 2016-2019 er tenesta auka med 1,989 mill. kr årleg som følgje av auke i satsane for tilskot til lærebedrifter.

Samanlikna med løyvingsnivået i økonomiplan 2016-2019 er budsjettet for tenesta redusert med 3,055 mill. kr. Reduksjonen har samanheng med innsparing på stimuleringstiltak i fag- og yrkesopplæringa og at behovet for midlar til å dekke restteori for lærlingar og lærekandidatar er avgrensa og kan finansierast over løyvinga til stimuleringstiltak i fag- og yrkesopplæringa.

Teneste 5702 Fagprøvar

Tenesta omfattar midlar til fagprøvar for lærlingar og kompetanseprøvar for lærekandidatar.

Av løyvinga til fagprøver er 0,200 mill. kr øyremarka opplæring av prøvenemnder.

Tenesta er auka med 0,700 mill. kr årleg samanlikna med løyvingsnivået i økonomiplan 2016-2019 som følgje av auka satsar for honorar til leiarar og medlem i prøvenemndene.

PROGRAMOMRÅDE 581 - VAKSENOPPLÆRING ETTER OPPLÆRINGSLOVA

Nettoløyvinga til programområdet er fordelt på tenester slik:

Teneste	R-2015	B-2016	B-2017	B-2018	B-2019	B-2020
5810 Vaksenopplæring	3,290	7,228	10,945	10,945	10,945	10,945
Sum	3,290	7,228	10,945	10,945	10,945	10,945

Teneste 5810 Vaksenopplæring

Tenesta omfattar midlar til administrasjon og tiltak.

Samanlikna med løyvingsnivået i budsjett og økonomiplan 2016-2019 er løyvinga til vaksenopplæring auka med 3,600 mill. kr frå 2017. Dette som følgje av etablering av ei førebuande gruppe for minoritetsspråklege vaksne i kvar av regionane Sogn, Sunnfjord og Nordfjord, for å kunne gje eit kvalitativt godt tilbod til desse søkjarane. Auken er ei varig ordning. Det er uvisse knytt til omfanget av vaksenopplæring for denne gruppa i åra framover.

Løyvinga til utdanning for innvandrarar vart i statsbudsjettet auka med 1,437 mill. kr frå 2017. Den økonomiske ramma for tenesta er auka tilsvarande.

Administrasjon vaksenopplæring inngår i kontorbudsjettet for opplæringsavdelinga.

PROGRAMOMRÅDE 590 - ANDRE FØREMÅL

Nettoløyvinga til programområdet er fordelt på tenester slik:

Teneste	R-2015	B-2016	B-2017	B-2018	B-2019	B-2020
5900 Opplæring i sos-/med.institusjonar	7,458	6,460	6,541	6,541	6,541	6,541
5901 Privatisteksamen	2,115	3,365	2,686	2,686	2,686	2,686
5902 Tilskot til elevorganisasjonar	0,014	0,040	0,040	0,040	0,040	0,040
5903 Karriererettleiing	0,381	0,433	0,148	0,148	0,148	0,148
5904 Opplæring - andre områder	-0,634					
Sum	9,334	10,298	9,415	9,415	9,415	9,415

Teneste 5900 Opplæring i sosiale- og medisinske institusjonar

Tenesta inneheld driftsmidlar til opplæring for elevar i sosiale og medisinske institusjonar.

Teneste 5901 Privatisteksamen

Tenesta omfattar midlar til administrasjon og gjennomføring av privatisteksamen.

Budsjettet for privatisteksamen er frå 2017 redusert med netto 0,700 mill. kr årleg som følge av auka inntekts- og utgiftsnivå.

Administrasjon privatisteksamen inngår i kontorbudsjettet for opplæringsavdelinga.

Teneste 5902 Tilskot til elevorganisasjonar

Tenesta inneheld midlar til tilskot til elevorganisasjonen.

Teneste 5903 Karriererettleiing

Karriererettleiingstenesta skal tilby alle innbyggjarane i Sogn og Fjordane over 19 år hjelp til å ta val når det gjeld utdanning, opplæring og arbeid. Tenesta er finansiert over statlege midlar. I 2016 fekk fylkeskommunen 1,891 mill. kr i statlege midlar til føremålet.

Fylkesrådmannen har fullmakt til å organisere karriererettleiingstenesta i samarbeid med partnerskapen innanfor ramma av det statlege tilskotet og eventuelle bidrag frå partnerskapen.

Teneste 5904 Andre område

Program for betre gjennomføring i vidaregåande opplæring held fram, men satsinga er no del av eit statleg finansiert forskingsoppdrag. Sogn og Fylkeskommune får om lag 0,800 mill. kr for å vere med på denne satsinga/forskinga.

7.3 ØKONOMIPLAN 2017-2019

Programområde	R-2015	B-2016	B-2017	B-2018	B-2019	B-2020
510 Skulelokale og internatbygningar	98,696	103,911	105,008	103,467	103,167	103,167
515 Fellesutg./støttefunksjonar VGS	60,273	60,901	61,656	60,160	60,943	60,943
520 Ped. leiing/fellesutg. og gjesteelevar	83,049	101,277	108,652	109,048	102,383	97,700
521-532 Utdanningsprogramma	353,267	339,575	334,036	323,744	319,144	319,144
554 Fagskule	22,807	24,329	24,961	24,961	24,961	24,961
559 Landsliner	5,218	5,016	5,067	5,067	5,067	5,067
561 Oppfølgingstenesta og ped. psyk teneste	17,603	19,580	20,208	20,208	20,208	20,208
562 Tilpassa opplæring	62,215	67,054	67,796	67,796	67,796	67,796
570 Fagopplæring i arbeidslivet	92,871	98,370	101,319	101,319	101,319	101,319
581 Vaksenoppl. etter opplæringslova	3,290	7,228	10,945	10,945	10,945	10,945
590 Andre føremål	9,334	10,298	9,415	9,415	9,415	9,415
Ufordelt innsparringstiltak	0,000	0,000	0,000	-0,800	-6,000	-6,000
800 Resultatoverføring	1,503	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Sum	810,126	837,539	849,063	835,330	819,348	814,665

Programområde 515, teneste 5150 Forvaltning og fellesutgifter

Samanlikna med løyvingsnivået i økonomiplan 2016-2019 er den økonomiske ramma for tenesta i 2018 redusert med 5,0 mill. kr. Frå 2019 er ramma årleg redusert med 0,9 mill. kr. Reduksjonen har samanheng med forsering av innsparring som følge av skulebruksplanen, omdisponering i sektoren som følge av eit to-årig IKT-prosjekt og at det generelle løyvingsnivået låg for høgt.

Programområde 515, teneste 5151 Fellesutgifter

Samanlikna med løyvingsnivået i økonomiplan 2016-2019 er den økonomiske ramma for tenesta auka med 0,9 mill. kr i 2018, som følgje av arbeidet med innføring av nytt skuleadministrativt system (Visma flyt skule).

Samanlikna med løyvingsnivået i økonomiplan 2016-2019 er den økonomiske ramma for tenesta i 2018 auka med 2,5 mill. kr. Auken har samband med omdisponering i sektoren som følgje av IKT-prosjektet.

Programområde 520, teneste 5200 Pedagogisk leing mv

Samanlikna med løyvingsnivået i økonomiplan 2016-2019 er den økonomiske ramma for tenesta i 2018 auka med 1,6 mill. kr. Auken har samband med omdisponering i sektoren som følgje av IKT-prosjektet.

Programområde 520, teneste 5201 Pedagogiske fellesutgifter

For å tilpasse drifta til reduserte sektorrammer er løyvinga til omstillingstiltak og seniortiltak for pedagogisk personale, frå hausten 2018, redusert med 2,9 mill. kr årleg.

Programområde 5211 Gratis læremiddel

For å tilpasse drifta til reduserte sektorrammer er den årlege løyvinga til gratis læremiddel frå 2018 redusert med 1 mill. kr i høve løyvingsnivået i 2017.

Programområde 521-532, teneste 5210 Utdanningsprogramma

Frå hausten 2018 svarar budsjettet for opplæringstilbodet til om lag 214 grupper. Dette inneber ein reduksjon i løyvingsnivået tilsvarande 6 grupper i høve skuleåret 2016-2017.

Programområde 570, teneste 5701 Opplæring i bedrift

For å tilpasse drifta til reduserte sektorrammer er løyvinga til stimuleringstiltak i fag- og yrkesopplæringa, frå 2018, redusert med 2,4 mill. kr årleg.

Uspesifisert innsparingskrav

Frå 2018 er det budsjettert med eit uspesifisert innsparingskrav på 0,8 mill. kr, aukande til 6 mill. kr årleg frå 2019. Det uspesifiserte innsparingskravet skal konkretiserast som ein del av arbeidet med økonomiplan 2018 - 2021. Det er lagt til grunn at det her vert gjort ei heilskapleg vurdering av moglege innsparingstiltak og konsekvensar av desse.

8. TANNHELSETENESTA

Sektoren er delt i følgjande programområde med slike nettoløyvingar:

Programområde	R-2015	B-2016	B-2017	B-2018	B-2019	B-2020
660 Tannhelsa - fellesfunksjonar	18,660	18,171	17,200	17,200	17,200	17,200
665 Tannhelsa - pasientbehandling	63,089	65,031	64,331	64,331	64,331	64,331
Ufordelt innsparingstiltak	0,000	0,000	0,000	-2,745	-2,745	-2,745
800 Resultatoverføring	1,455	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Sum	83,204	83,202	81,531	78,786	78,786	78,786

8.1 BUDSJETTPROFIL

Tannhelsetenesta har ikkje eige hovudutval. Saker som har budsjettmessig konsekvens utover administrativ fullmakt, vert vedtekne av fylkesutval/fylkesting. Det vert vist til kapittel 2 om budsjettreglement for fullmakter til fylkesutvalet.

Følgjande satsingsområde er i samsvar med strategisk plan for den offentlege tannhelsetenesta, vedteken i FT-sak 50/13:

- Tett oppfølging av pasientgruppene – Utarbeide prosedyrar for førebyggjande tiltak og behandling av pasientar i tannhelsetenesta.
- Førebygge utvikling av svak tannhelse for risikogrupper – Rutinar for melding til Barnevern, identifisering av risikogrupper.
- Rekruttere og stabilisere tannhelsepersonale – Spesiell vekt på tannlegar.
- Informasjon og service til brukarane – Styrke kommunikasjon og informasjon til brukarane, styrke samarbeid med private tannklinikkar.
- Folkehelsearbeid – Samarbeid med kommunar
- Kvalitetsutvikling
- Målretta kompetanseutvikling

Rammene for 2017 er redusert med 2,535 mill. kr i høve 2016. Elles er nivået på sektoren kompensert med løns- og prisvekst.

Fylkestinget vedtok ny klinikk og tenestestruktur i sak 25/16. Saka synte samla innsparingar på 10,6 mill. kr frå 2018. Tannhelsetenesta vil i 2017 arbeide med oppfølginga av dette vedtaket.

8.2 ÅRET 2017 – OMTALE AV PROGRAMOMRÅDE OG TENESTER

Tannhelsetenesta har to programområde, 660 – Fellesfunksjonar og 665 – Pasientbehandling. Programområde 660 og 665 har berre eit tenestemråde kvar. Dette er høvevis teneste 6600 Fellesfunksjonar og 6650 Pasientbehandling.

Teneste 6600 Fellesfunksjonar

Teneste	R-2015	B-2016	B-2017	B-2018	B-2019	B-2020
6600 Fellesfunksjonar	18,660	18,171	17,200	17,200	17,200	17,200
Sum	18,660	18,171	17,200	17,200	17,200	17,200

Tenesta er knytt til fellesfunksjonar og administrasjon for tannhelsetenesta. Dette inkluderer service og drift av elektronisk pasientjournal (EPJ), databaseutgifter, medlemsavgift i Norsk HelseNett (NHN), personalutvikling, husleige og reinhald på tannklinikane.

Ramma er redusert som følgje av innsparing på administrasjon og fellesutgifter frå 2016 til 2017.

Teneste 6650 Pasientbehandling

Teneste	R-2015	B-2016	B-2017	B-2018	B-2019	B-2020
6650 Pasientbehandling	63,089	65,031	64,331	64,331	64,331	64,331
Sum	63,089	65,031	64,331	64,331	64,331	64,331

Tenesta omfattar utgifter til drift av tannklinikkar. Tannhelsetenesta leiger tenester frå bygg- og eigedomstenesta til service og vedlikehald på teknisk utstyr på tannklinikane.

Det er føresett at løyvinga går til å yte naudsynt vederlagsfri tannhelsehjelp til prioriterte pasientar jf. Lov om tannhelsetjenesten av 1983. Naudsynt tannhelsehjelp er førebyggjning og behandling av sjukdomar i munnhola. Den offentlege tannhelsetenesta skal ikkje dekke kostnader med tannregulering. Følgjande grupper er prioriterte:

- Gruppe A: barn og ungdom frå fødsel til og med det året dei fyller 18 år
- Gruppe B: psykisk utviklingshemma i og utanfor institusjon
- Gruppe C: grupper av eldre, langtidssjuka og uføre i institusjon og heimesjukepleie
- Gruppe D: ungdom frå og med 19 år til og med det året dei fyller 20 år (75 % rabatt)
- Gruppe E: andre grupper som det er fatta vedtak om i godkjent plan (ingen i Sogn og Fjordane)

I tillegg blir det utført tannbehandling på innsatte i fengsel og enkelte grupper av pasientar med rusproblem. Desse gruppene har rettar gjennom rundskriv, ikkje lov.

Den offentlege tannhelsetenesta kan ved ledig kapasitet også yte tenester til vaksne betalende pasienter. Føresetnaden er at denne typen behandling er sjølvfinansierande og ikkje går utover behandling av prioriterte pasientar.

Ut i frå den vedtekte planen i FT-sak 25/16 vil vi følge skissa for framtidig personalsamasetning i tannhelsetenesta.

8.3 ØKONOMIPLANPERIODEN 2018-20

Programområde	R-2015	B-2016	B-2017	B-2018	B-2019	B-2020
660 Tannhelse - fellesfunksjonar	18,660	18,171	17,200	17,200	17,200	17,200
665 Tannhelse - pasientbehandling	63,089	65,031	64,331	64,331	64,331	64,331
Ufordelt innsparingskrav	0,000	0,000	0,000	-2,745	-2,745	-2,745
800 Resultatoverføring	1,455	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Sum	83,204	83,202	81,531	78,786	78,786	78,786

Innsparingstiltaka som vart sett i verk i løpet av 2015 og 2016, og dei nye innsparingstiltaka for 2017 er vidareført i økonomiplanperioden 2018-2020. Det ufordelte innsparingskravet frå 2018 vert løyst som ein del av økonomiplanprosessen våren 2017.

9. NÆRING OG KULTUR

Sektoren er delt i følgjande programområde – med slike nettøløyvingar:

Programområde	R-2015	B-2016	B-2017	B-2018	B-2019	B-2020
701 Tilrettel./støttef./finansieringsbistand for næringslivet	81,710	81,638	83,217	77,112	76,712	76,712
716 Friluftsliv, vassreg., forvaltn. vilt/innlandsfisk	6,096	1,922	1,962	1,962	1,962	1,962
740 Bibliotek	6,500	6,043	5,779	5,579	5,579	5,579
750 Kulturminnevern	13,491	14,410	12,090	12,090	12,090	12,090
760 Museum	16,244	17,454	15,469	15,369	15,369	15,369
771 Kunstformidling	10,251	10,092	9,912	10,212	10,212	10,212
772 Kunstproduksjon	11,494	11,605	11,952	10,952	10,952	10,952
775 Idrett	2,526	3,316	2,756	2,756	2,756	2,756
790 Andre kulturaktivitetar	11,093	11,081	8,232	8,277	8,277	8,277
Sum	159,405	157,561	151,369	144,309	143,909	143,909

9.1 BUDSJETTPROFIL

Nærings- og kulturavdelinga har som mål å ha ei leiarrolle i den regionale utviklinga.

Næring og kultur er kvar for seg viktige element i samfunnsbygginga. Fylkeskommunen si næringsssatsing betyr å legge til rette for at bedriftene våre utviklar seg, at ny næring og nye bedrifter oppstår, og slik skape grunnlag for arbeidsplassar og folkesetnad. Gjennom kulturpolitikken skal fylkeskommunen bidra til å ta vare på kulturminna, dei materielle så vel som dei immaterielle. Fylkeskommunen skal også legge til rette for ei kvalitativ utvikling av kunst og kultur, og arbeide for at alle får tilgang til dei gode opplevingane. Frivillig sektor er ein viktig del av kulturlivet i fylket, og fylkeskommunen ønskjer å stimulere deltaking og aktivitet i frivillig arbeid.

Det vert vist til kapittel 2 i budsjettreglementet for fullmaktene til hovudutvalet for næring og kultur.

NÆRINGSUTVIKLING

Næringsutvikling inneber å legge til rette for ei berekraftig og allsidig utvikling i næringslivet. Ei positiv næringsutvikling kan føre til auka tilfang av verksemdar, betre konkurransevne i eksisterande føretak, eller vekst i etablerte føretak. Dette kan igjen bidra til sysselsettingsvekst, auka verdiskaping og positive ringverknader.

Fylkeskommunen skal skape arenaer for næringsutvikling, og er først og fremst ein støttespelar for kommunane, Innovasjon Norge og for initiativ som vanskeleg kan støttast av verkemiddelapparatet elles. Typiske døme er forskingsinnsats eller prosjekt der det er vanskeleg å skaffe privat kapital.

Verdiskapingsplanen legg premissane for arbeidet framover, både for dei økonomiske disponeringane, men også for korleis vi innrettar dei administrative ressursane. Innsatsområde der det er sett av små eller ingen økonomiske ressursar, kan krevje store rådgjevarressursar. Les meir om verdiskapingsplanen på www.verdiskapingsplanen.no.

Næring disponerer driftsmidlar som fylkeskommunen set av, og regionale utviklingsmidlar frå Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD). I budsjettsamanheng er det i praksis lite som skil desse finansieringskjeldene. KMD-midlane er overførbare frå det eine året til det andre, og vi må følgje eit eige regelverk og rapporteringssystem. KMD sine retningslinjer set grenser for korleis utviklingsmidlane kan nyttast, og næring er derfor avhengig av driftsmidlane som fylkeskommunen

set av for å kunne gjennomføre viktige tiltak på satsingsområda i Verdiskapingsplanen. I 2017 disponerer næring om lag 16,323 mill. kr i fylkeskommunale driftsmidlar. Midlane vert blant anna nytta til breibandsatsinga, reisemålselskapa i Sogn og Fjordane, grunnstønad til Vestlandsforskning, tiltak innan nyskaping og oppfølging av satsingar.

Satsingane i verdiskapingsplanen er prioriterte område:

Næringsnøytrale satsingar

- Nyskaping
- Kunnskap

Bransjeorienterte satsingar

- Sjømatnæringane
- Fornybar energi
- Olje & gass
- Reiseliv
- Landbruk
- Industristrategi

Vedtekne satsingsområde i planen vil ikkje berre påverke dette budsjettet, men også arbeid utført av andre aktørar og gjennomføring av oppgåver der fylkeskommunen har ei bestillarrolle. Dette gjeld mellom anna Innovasjon Norge. Det er viktig med ein god balanse mellom tilretteleggande satsingar og bedriftsretta satsingar.

Til og med 2016 fekk fylkeskommunen midlar gjennom Statsbudsjettet Kap. 551, post 61, kompensasjonsordninga for differensiert arbeidsgjevaravgift. Midlane har vore sentrale og avgjerande for den samla satsinga på næringsutvikling, men frå og med 2017 vert ordninga avvikla. Som ein konsekvens av avviklinga har vi i budsjettet for 2017 måtta funne rom til Inkubatorsatsinga til Kunnskapsparken Sogn og Fjordane som tidlegare vart finansiert gjennom kompensasjonsordninga. I tillegg har vi styrka satsinga på infrastrukturtiltak for reiseliv, som før også vart finansiert av mellom anna kompensasjonsordninga.

KULTURUTVIKLING

Kulturen er grunnsteinen i vår identitet. Den opprettheld og skapar vanar, normer, reglar og framferd. Vår felles historie og felles forståing av denne er kultur. Kulturen vår vert styrkt gjennom felles språk, verdiar, musikk og kunst. Kultur gir grunnlag for demokrati, sosiale fellesskap og utgjør stor økonomisk verdiskaping. Samla kan vi seie at:

- Kulturaktivitetar og kulturopplevingar er ein viktig verdi i seg sjølv
- Kultursatsingar bidreg til samfunnsutvikling

Kunst og kultur har ein eigenverdi som ligg i botnen. Kultur er ein stadig viktigare del i ei moderne samfunnsutvikling. Kultur skal difor vera ein naturleg del i heilskapleg samfunnsplanlegging og -utvikling. Kunstnarar og kulturarbeidarar gir viktige bidrag til verdiskapinga i samfunnet. At det offentlege satsar på kultur bidreg til ei positiv utvikling av enkeltmenneske og samfunn. Ei god kultursatsing vil betre omdømmet vårt. Aktiviteten som føregår innan det utvida kulturomgrepet skapar stor økonomisk verdiskaping, direkte og indirekte. Både frivillig, offentlig og privat aktivitet bidreg til dette. Omfanget av den samla verdiskapinga er ikkje kjent. Det kan difor vere interessant å få gjennomført eit studie som greier ut verdiskapinga av all kulturaktivitet i fylket, inkludert fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv.

Det er fylkeskommunen si rolle å utvikle, utfordre og støtte opp om skapande krefter på kulturfeltet i Sogn og Fjordane. Kultursatsingane skal bidra til kulturell, sosial og økonomisk verdiskaping i fylket. I tillegg skal vi bidra til ei god forvaltning der vi har eit definert ansvar. Utviklarrolla vil gå føre forvaltnings- og tenesteytarrolla. Den kompetansen sektoren representerer vil i større grad vere den ressursen som vert sett inn for å løyse prioriterte oppgåver; internt så vel som eksternt.

Fylkeskommunen sitt styringsreiskap for å nå visjonar og mål innan kulturutvikling er Kulturstrategi 2015-2018. Denne skal stimulere til utvikling av kulturfeltet i heile fylket, legge rammene for eit samarbeid med ulike partnarar og gi føreseielege vilkår for kommunane og regionale samanslutningar innan kulturfeltet. Satsingsområda er:

- Frivillig sektor – bygge samfunnet frå botnen av
- Kulturarv – for samfunnsutvikling, trivsel og identitet
- Kunst og kultur – skapande og byggjande krefter

Fylkeskommunen sine kultursatsingar gir også nokre inntekter. Nettobudsjettet til kultursatsingane for 2017 er 65,8 mill. kr. Drifta av fylkeskommunen sine kulturtenester gir venta inntekter på om lag 8 mill. kr i 2017. Desse inntektene vert nytta til å drive eigne tenester som til dømes kommunearkivordninga (5,0 mill. kr) og oppdragsregistrering (2,3 mill. kr.)

I tillegg forvaltar fylkeskommunen om lag 69 mill. kr frå staten til ulike kultursatsingar. Forventa tilskot i 2017 er:

Forventa tilskot til ulike kultursatsingar i 2017	Sum
Desentralisert ordning for tilskot til kulturbygg	2,0
Tilskot til anlegg for idrett og fysisk aktivitet	50,0
Den kulturelle skulesekken	7,7
Tilskot frå Kulturtanken til skulekonsertar, barnehagekonsertar	1,7
Tilskot til kulturminne (freda bygg, verdsarv, m.m.)	7,3
Sum	68,7

Samla forvaltar fylkeskommunen såleis om lag 135 mill. kroner i 2017 til kulturføremål.

Hovudinnsatsen vil i 2017 vere knytt til:

- Regional plan for kultur, jf. vedtak i FT-sak 23/16.
- Rådgjeving, kunnskapsutvikling, rettleiingsarbeid til kommunar, institusjonar og frivillig sektor
- Avslutte det prosjektretta arbeidet med «Lokale kulturminneplaner», og implementere oppfølgingsarbeidet i dagleg arbeid
- Etablere samarbeid mellom kultur og reiseliv for å auke opplevingsnæringane i fylket
- Utvikle ein festivalstrategi (jf. omleggingane nasjonalt)
- Digitalisering og formidling, å gjere kultur tilgjengeleg for fleire

9.2 ÅRET 2017 – OMTALE PÅ PROGRAMOMRÅDE OG TENESTER

SEKTOREN SINE LØYVINGAR UNDER ANDRE PROGRAMOMRÅDE

Programområde 400 Politisk styring

Hovudutval for næring og kultur (HNK) disponerer midlar på teneste 4005 Til disposisjon for utvalet. Midlane ligg teknisk på sektoren forvaltning og programområde 400, altså ikkje innanfor sektordelen til næring og kultur. Dei blir flytta til aktuelle programområde ved vedtak.

Det er sett av 1,850 mill. kr som HNK kan disponere i 2017. Dette gjeld ubundne midlar som vert fordelt av hovudutvalet for næring og kultur, og midlane skal ikkje nyttast til varige tiltak.

Programområde 480 – Diverse fellesutgifter (folkehelse)

Teneste 4802 omfattar løn og driftsutgifter knytt til folkehelsearbeidet, drift av partnerskapen, satsingsområde i høve vedteken folkehelseplan og helseovervaking. Regional plan for folkehelse 2015 – 2018 styrer arbeidet. Iverksetting av tiltak og gjennomføring av handlingsprogram er prioritert.

Teneste 4802	R-2015	B-2016	B-2017	B-2018	B-2019	B-2020
Folkehelse - drift av partnerskapen	3,996	3,350	0,100	0,100	0,100	0,100
Folkehelseprogrammet	0,236	1,375	1,432	1,432	1,432	1,432
Folkehelse - kontorbudsjett	0,794	0,826	0,826	0,826	0,826	0,826
Sum	5,026	5,551	2,358	2,358	2,358	2,358

Endra fokus og innretning på folkehelsearbeidet ved avslutning av partnerskapsavtale med kommunane etter 2016 inneber m.a. avvikling av tilskotsordninga retta mot folkehelsekoordinator i 22 kommunar i fylket.

Føremålet med tenesta er å fremje gode levekår og livskvalitet for innbyggjarane i fylket. Tenesta omfattar lovpålagde oppgåver i folkehelseleva og fylkeskommunale satsingar.

Hovudområda for arbeidet er knytt til partnerskapsarbeid og helseovervaking. Satsingsområda på området er:

- Lærande organisasjonar i plan og lokalsamfunnsutvikling
- Gode bu- og nærmiljø
- Helsefremjande oppvekstmiljø i heim, barnehage og skule
- Trivselsfremjande fritid
- Helsefremjande arbeidsliv

PROGRAMOMRÅDE 701 – TILRETTELEGGING, STØTTEFUNKSJONAR OG FINANSIERINGSBISTAND FOR NÆRINGSLEVET

Nettoløyvinga til programområdet er fordelt på tenester slik:

Teneste	R-2015	B-2016	B-2017	B-2018	B-2019	B-2020
7010 Bedriftsretta satsingar	26,337	31,000	29,900	29,600	29,600	29,600
7011 Kommunikasjonsteknologi	1,000	1,140	8,277	2,140	2,140	2,140
7012 Bransjeretta satsingar	11,629	9,830	8,530	8,410	8,490	8,570
7015 Nyskaping	23,754	21,000	20,499	20,919	20,839	20,759
7018 Kunnskap	5,845	5,825	3,393	3,393	3,393	3,393
7019 Andre næringsområde	3,090	2,842	2,977	2,977	2,977	2,977
7099 Tilrettel./støttefunksjonar for næringslivet	10,055	10,001	9,641	9,673	9,273	9,273
Sum	81,710	81,638	83,217	77,112	76,712	76,712

Tenesteområde 7010 – Bedriftsretta satsingar

Teneste 7010	R-2015	B-2016	B-2017	B-2018	B-2019	B-2020
Rammeløyving til Innovasjon Norge	26,337	31,000	29,900	29,600	29,600	29,600
Sum	26,337	31,000	29,900	29,600	29,600	29,600

Rammeløyving Innovasjon Norge

Når fylkeskommunen disponerer utviklingsmidlane må vi finne ein god balanse mellom den tilretteleggande aktiviteten som fylkeskommunen sjølv tek seg av, og dei bedriftsretta tiltaka gjennom Innovasjon Norge. Fylkeskommunen ønskjer at Innovasjon Norge i det bedriftsretta arbeidet tek ei aktiv rolle på dei næringsretta satsingsområda i dette budsjettet. Som grunnlag for arbeidet ligg målsetjingane om fleire gode gründerar, fleire vekstkraftige bedrifter og fleire innovative bedriftsmiljø.

Innovasjon Norge skal prioritere innsats som utløyser næringsmessige moglegheiter og lønnsam næringsutvikling i regionen. I dette ligg det å prioritere innsatsen mot levedyktige næringsklynger og større bu- og arbeidsmarknadsområde, men samstundes ta tak i dei verkeleg gode initiativa uavhengig av geografi. Ei samling av hovudinnsatsen i tyngre satsingsområde vil gje meir kraft. Vi treng fleire nyskaping og framtidssretta arbeidsplassar i fylket. Talet på arbeidsplassar i kunnskapsintensive og kreative tenesteytande næringar må aukast og vi ber Innovasjon Norge ta ei aktiv rolle i dette arbeidet.

Dei overordna føringane for arbeidet i 2017 vert lagt i dette budsjettet, og utdjupa i eige oppdragsbrev vedteke av hovudutval for næring og kultur. Verdiskapingsplanen er førande også for Innovasjon Norge.

Innovasjon Norge vert tildelt 29,900 mill. kr i 2017. Dette er ein nedgang på 1,100 mill. kr frå 2016.

Tidlegare har Innovasjon Norge også fått tildelt midlar til bedriftsretta satsingar gjennom Kap. 551, post 61, kompensasjonsordninga for differensiert arbeidsgjevaravgift. I 2016 var beløpet 1,250 mill. kr. Kompensasjonsordninga vert avvikla frå og med 2017.

Fjord Invest Såkorn AS

Fylkestinget har gjennom eigarmeldinga vedteke at fylkeskommunen kan bruke eigarrolla si til aktivt å bidra til næringsutvikling i fylket.

Gjennom aksjemajoritet i Fjord Invest Såkorn AS skal selskapet vere ein del av fylkeskommunen sitt verkemiddelapparat i slike saker. Selskapet skal ha ein høgare risikoprofil enn ordinære ventureselskap. Fylkeskommunen kan ikkje påverke kva for verksemder Fjord Invest Såkorn AS tek opp i si portefølje.

Preså Kornfond

Det vert etablert eit preså kornfond som skal gå inn med risikovillig eigenkapital i bedrifter som er i ein tidleg fase. Det er Kunnskapsparken i Sogn og Fjordane som forvaltar dette fondet, og er eigar saman med Sparebanken Sogn og Fjordane og Sogn og Fjordane fylkeskommune.

Tenestemråde 7011 – Kommunikasjonsteknologi

Teneste 7011	R-2015	B-2016	B-2017	B-2018	B-2019	B-2020
Breiband og mobil	0,500	0,640	7,777	1,640	1,640	1,640
IT-forum	0,500	0,500	0,500	0,500	0,500	0,500
Sum	1,000	1,140	8,277	2,140	2,140	2,140

Fylkeskommunen har ei sentral rolle i arbeidet med å skaffe innbyggjarar og verksemder god infrastruktur for digital kommunikasjon. Fylkeskommunen har saman med IT-forum Breiband ei sentral og koordinerande rolle i fylket. Hovudinnsatsen i 2017 vert å utarbeide fram nye og gode fylkessøknadar til den nasjonale støtteordninga for breibandutbygging, arrangere kurs og rettleie kommunane gjennom anbudsprosessen, prosjektgjennomføring, skape møteplassar og kunnskapsdeling.

Breiband er i dag å sjå på som basis infrastruktur på line med straum, veg, vatn og avløp, samtidig er det også sentral infrastruktur for å nå målsetjinga om arbeidsplassvekst og meir kunnskapsretta arbeidsplassar.

Fylkestinget vedtok i april 2016 [ny strategi for breiband i Sogn og Fjordane 2016-2020](#).

Hovudmålet er at alle bedrifter og innbyggjarar i Sogn og Fjordane skal ha tilgang til eller prosjekt i gang for å etablere neste generasjon breiband innan 2020. Dette er eit ambisiøst mål som krev delfinansiering frå staten.

Ved utarbeiding av budsjettet for 2013 vart breibandsinnsatsen styrka. Denne auken vart i samband med budsjett 2014 teken vekk for åra 2014, 2015 og 2016, og dei aktuelle midlane er lagt inn att frå år 2017 i økonomiplanen.

Fylkeskommunen har i budsjettet for 2017 sett av 8,277 mill. kr til kommunikasjonsteknologi. Det er sett av 0,500 mill. kr til IT-forum Sogn og Fjordane sitt arbeid, 7,277 mill. kr til å følgje opp breibandstrategien og til å løyse ut nasjonale tilskot, og 0,500 mill. kr til å finansiere stillinga innan rådgjeving til kommunane, nettverksarbeid og kompetanseheving.

Tenestekområde 7012 – Bransjeretta satsingar

Teneste 7012	R-2015	B-2016	B-2017	B-2018	B-2019	B-2020
Reiseliv	6,544	6,250	6,680	6,560	6,640	6,720
Sjømatnæringar	4,106	0,950	0,950	0,950	0,950	0,950
Energi	0,379	1,680	0,400	0,400	0,400	0,400
Industri	0,300	0,650	0,300	0,300	0,300	0,300
Landbruk	0,300	0,300	0,200	0,200	0,200	0,200
Sum	11,629	9,830	8,530	8,410	8,490	8,570

Sjømatnæringar: 2015 var siste året med løyving Kalvøya fiskerihamn (2,7 mill. kr).

Reiseliv

Reiselivsplanen, vedteken i fylkestinget i juni 2010, er gjeldande for 2010-2025 (no teken inn i verdiskapingsplanen), og set mål om auka trafikk og auka verdiskaping på ein berekraftig måte. Fylkeskommunen engasjerer seg fordi reiseliv gir gode overrisslingsinntekter, det er mange næringar som treng koordinering, og fordi reiselivsverksemd sikrar eit godt lokalt sørvistilbod heile året.

Det er oppretta eit overordna styringsnivå, og det er sett i gang tre fylkesdekkande målretta utviklingsprogram; aktørprogrammet, berekraftprogrammet og infrastrukturprogrammet, som kvar har ansvar for ulike delar av oppfølginga av planen. Dette vert leia høvesvis av Innovasjon Norge, fylkesmannen og fylkeskommunen. Eit tett samarbeid med destinasjonsselskapa gjennom langsiktige avtalar er viktig for å sikre betre og meir effektive fellesskapstenester for reiselivsnæringa.

Satsing på reiseliv er ein tverrsektoriell innsats. Reiseliv er lagt under sektordelen til næring og kultur, men må sjåast i samanheng med samferdsletilbodet, og innsats gjennom andre sektorar som til dømes arbeid i verdsarvsområdet.

Vestlandet og fjordane tapte i åra 2008-2010 marknadsandelar i den internasjonale marknaden. Difor vart det sett av ei årleg rammestyrking (prosjektet Explore Fjord Norway) til Fjord Norge for kvart av åra 2011 til og med 2014. I 2015 reduserte vi den ekstraordinære innsatsen noko, men auka løyvingane frå nivået frå før 2011. Det er utarbeidd ein løpande avtale med Fjord Norge, der løyvinga for 2017 er på nivå med 2016-løyvinga justert for konsumprisindeks.

Fylkeskommunen har eit pågåande forskingsprogram med Høgskulen i Sogn og Fjordane, Vestlandsforskning, Innovasjon Norge og ei rekkje private aktørar. Målet med forskingsprogrammet er å etablere og sikre ei langsiktig satsing på styrka innovasjon og verdiskaping i reiselivet.

Reiseliv er ei av satsingane som tidlegare også vart finansiert av INU-FSF, kompensasjonsordninga for differensiert arbeidsgjevaravgift. Budsjettet innan reiseliv har vorte kraftig redusert siste åra, og avviking av kompensasjonsordninga frå og med 2017 gjer at vi må setje av midlar i budsjettet for å følgje opp gode tiltak som stør vandresatsinga i fylket og som styrkar sektoren.

Det vert samla sett av 6,680 mill. kr til reiseliv i 2017, fordelt slik:

- 3,080 mill. kr til Fjord Norge
- 0,350 mill. kr til NCE Tourism Fjord Norway
- 0,150 mill. kr til adm. reiselivsplanen
- 2,200 mill. kr til avtalar med destinasjonsselskapa
- 0,900 mill. kr til vandresatsinga og styrking av sektoren (infrastrukturmidlar)

Fylkesrådmannen får fullmakt til å disponere inntil 1,050 mill. kr av midlar avsett til satsinga reiseliv i budsjett 2017.

Sjømatnæringane

Sjømatnæringane har eit stort vekstpotensial og er ei prioritert satsing i verdiskapingsplanen. Fylkeskommunen har både ei forvaltar- og ei utviklarrolle og vi vil jobbe for at fylket skal nytte sitt verdiskapingspotensiale endå betre. Lokalt eigarskap er eit element som vi her i fylket ser betyr

mykje for eit positivt omdømme for næringa. Vidare er auka rekruttering til sjømatnæringa viktig for vidare vekst. For å fremje vidare utvikling i næringa, vil forskning og utvikling (FoU) vere reiskap vi må nytte endå meir i utviklingsprosessen.

I Verdiskapingsplanen skal vi gjennomføre to utviklingsprogram som gjeld sjømatnæringane. «Innovasjon og nyskaping i sjømatnæringane», som tidlegare var eit eget program, skal no følgjast opp gjennom dei årlege tildelingsbrev til Innovasjon Norge. I tillegg vil vi i «Arbeidsprogram for heilskapleg akvakulturforvaltning» (AHA!) følgje opp og fullføre initiativ og sette i gong aktivitetar i skjeringsfeltet mellom villaksinteressene og havbruksnæringa.

Desse programsatsingane i Verdiskapingsplanen vil bli følgd opp i 2017:

- Program Arealplanlegging
- Program Rekruttering og kompetanse i sjømatnæringane

Fylkeskommunen vil vidare følgje opp «Vestlandssamarbeidet Marin satsing» (VestMarin), det marine samarbeidet som starta i 2007 mellom dei fire Vestlandsfylka. I 2017 er det Sogn og Fjordane som har leiarskapen i dette arbeidet.

Fylkeskommunen har eit internasjonalt engasjement gjennom deltaking i Nordsjøkommisjonen si marine ressursgruppe.

Fylkeskommunen sitt største økonomiske engasjement retta mot fiskerisektoren er i hovudsak kanalisert gjennom Innovasjon Norge, men fiskeri er også ein stor og viktig del av arbeidet på programområda i Verdiskapingsplanen. Fylkeskommunen vil ta ei rolle innan arenabygging og kompetanseheving i marin sektor, og i budsjett for 2017 vert det sett av midlar til Nor-Fishing 2018 og Miljøseminaret i Florø.

Det er sett av til saman 0,950 mill. kr til arbeidet med sektoren sjømatnæringane:

- 0,200 mill. kr til AHA! og nedtrapping av programmet
- 0,350 mill. kr til Nor-Fishing 2018 - fylkesstand
- 0,050 mill. kr til Miljøseminar
- 0,120 mill. kr til arealplanlegging
- 0,230 mill. kr til rekrutteringsleir

Fylkesrådmannen får fullmakt til å disponere inntil 0,950 mill. kr av midlar avsett til satsinga sjømatnæringane i budsjett 2017.

Energi

Området utanfor kysten av Sogn Fjordane er framleis ein attraktiv olje- og gassprovins på norsk sokkel. Fylket har ein stor del av dei u-utbygde vasskraftressursane i landet. Både fornybar energi og olje/gass er satsingar i verdiskapingsplanen. Mykje av satsinga er også bedriftsretta og vert dekkja gjennom Innovasjon Norge sine verkemiddel.

Fylkeskommunen har vore med å danna «Forum for grøn energi». Forumet skal ta opp i seg all satsing på fornybar energi, og kan på sikt bli ein del av klyngeutviklingsprosjekta til Innovasjon Norge. Vi vil arbeide med politiske problemstillingar innan fornybar energi, og samstundes ha midlar disponible til utviklingstiltak.

Fylkeskommunen har saman med andre aktørar ein innsats innan olje og gass. Petroleumsrådet har koordinerande ansvar for innsatsen i verdiskapingsplanen. Fylkeskommunen har hovudansvar for koordinering gjennom petroleumsrådet, og ansvar for politisk påverknadsarbeid. Aktiv oppfølging av Statoil og andre feltoperatørar og lisenshavarar utanfor fylket vert viktig også i 2017.

I 2016 fekk fylkeskommunen ei ekstraløyving frå Kommunal- og moderniseringsdepartementet, noko av denne løyvinga gjekk til Hydrogenprosjektet, som no er finansiert og blir sett i gang hausten 2016.

Det vert sett av 0,400 mill. kr til energi i 2017. Fylkesrådmannen får fullmakt til å nytte midlane sett av under dette området.

Industri

Fylkeskommunen nyttar Innovasjon Norge (IN) som operatør for dei bedriftsretta verkemidla, og ein stor del av denne innsatsen rettar seg mot oppfølging innan industri. Vi har store utfordringar i å nå fram i ein større marknad. For å lukkast må vi ha produkt som er gode globalt. Satsing på industridesign og innovasjonar vert viktige verkemiddel framover.

I 2015 vart det vedteke ein industristrategi. I oppfølginga er det ikkje behov for store summar til tilretteleggande satsingar innan industri, men det er naudsynt med noko handlingsrom knytt til faglege møteplassar, og kjøp av tenester på området.

Fylkeskommunen har lagt til rette for utvinning av rutil frå Engebø-fjellet gjennom lovnad om opprusting av vegen til Engebø. Fylkeskommunen vil også bidra med råd og rettleiing i samband med den næringsverksemda som kan verte etablert rundt gruvedrifta, m.a. knoppskytingsverksemd. Økonomisk støtte kan også vere aktuell i samband med gode einskildprosjekt når desse ligg føre, under føresetnad at dei økonomiske rammene tillèt ei slik satsing.

Det vert sett av 0,300 mill. kr til industri i 2017. Dette skal gå til gode industriprosjekt, arenabygging og oppfølging av industristrategien. Fylkesrådmannen får fullmakt til å nytte midlane sett av under dette området.

Landbruk

Fylkeskommunen sin innsats innan landbruk dreiar seg om å påverke den sentrale landbrukspolitikken for landbruket i fylket og arbeide med rekruttering og kompetanseheving i landbruket. Arbeidet må vere godt koordinert med Fylkesmannen sin innsats på feltet.

Landbruks- og matdepartementet tildeler fylkeskommunane midlar til innsats innan rekruttering og kompetanseheving i etterkant av det årlege jordbruksoppgjeret. Tidlegare har dette vore 1,600 mill. kr. Vi forventar same nivå i 2017. Tala er ikkje innarbeidd i dette budsjettet.

Det vert i tillegg sett av 0,200 mill. kr til landbruket gjennom dette budsjettet. Fylkesrådmannen får fullmakt til å nytte midlane sett av under dette området.

Tenesteområde 7015 – Nyskaping

Teneste 7015	R-2015	B-2016	B-2017	B-2018	B-2019	B-2020
Tiltak nyskaping/kommuneretta næringsutvikling	2,524	3,100	3,799	3,799	3,799	3,799
Omstillingsarbeid i kommunane	9,000	6,000	4,800	4,800	4,800	4,800
Kommunale næringsfond	11,330	11,000	11,000	11,420	11,340	11,260
Ungt Entreprenørskap	0,900	0,900	0,900	0,900	0,900	0,900
Sum	23,754	21,000	20,499	20,919	20,839	20,759

Kommuneretta næringsutvikling og tiltak for nyskaping

Verdiskapingsplanen sitt tema nyskaping femnar om ei rekkje område der fellesnemnaren er å styrkje det offentlege si evne som tilretteleggar, arenabyggjar og den gode hjelpar slik at gode tiltak får den hjelpa dei treng.

Vi skal vidareutvikle næringsapparatet, slik at det vert arbeidd meir oppsøkande og at ein er betre rusta til å hjelpe fram nye næringar. God koordinering og satsing på kompetanseheving er sentralt for å få til dette. Vi arrangerer etablerarkurs for gründerar, kurs og samlingar for tilsette i næringsapparatet i kommunane for å styrke arbeidet med gründerar og småbedrifter.

Fylkeskommunen si viktigaste oppgåve er å arbeide for å styrke næringsapparatet sin kompetanse og gjennomføringsevne, og bygge gode treffpunkt/arenaer som fremmar denne innsatsen. I tillegg

må det jobbast målretta med å styrke tilgangen til risikovillig eigenkapital, der vi i større grad må kople kapitaleigarar med etablerarar/mindre bedrifter.

Inkubatorsatsinga til Kunnskapsparken i Sogn og Fjordane (KPSF) vart tidlegare finansiert gjennom kompensasjonsordninga for differensiert arbeidsgjevaravgift. Som følgje av avviklinga av ordninga frå og med 2017, har vi auka budsjettet på tiltak innan nyskaping noko for å ta høgde for finansiering av inkubatorsatsinga til KPSF i 2017.

Det er sett av 3,799 mill. kr til kommuneretta næringsutvikling og tiltak innan nyskaping i 2017. Fylkesrådmannen får fullmakt til å disponere inntil 1,300 mill. kr av midlar avsett til nyskaping/kommuneretta næringsutvikling i budsjett 2017.

Omstillingsarbeid i kommunane

Askvoll og Lærdal har omstillingsstatus i 2016. Askvoll er ved utgangen av 2016 ferdig med sitt 6-årige omstillingsløp. Lærdal har omstillingsstatus ut 2018. Det kan i 2017 vere aktuelt å gjennomføre konsekvensanalysar og eventuelt gje startløyvingar for nye område.

Det er sett av 4,800 mill. kr til omstillingsarbeid i 2017.

Kommunale næringsfond

Kommunale næringsfond skal bidra til å utvikle kommunane til å verte betre støttespelarar for entreprenørar og lokalt næringsliv. Fylkeskommunen har eit stort ansvar og ei viktig rolle i dette arbeidet.

Vi ønskjer ei tett oppfølging av kommunane. Dette går både på kontrollfunksjonen som er lagt til fylkeskommunen, men ikkje minst kurs og kompetanseheving. Fordeling av rammeløyvinga til kommunale næringsfond vert gjort i mars 2017 og på bakgrunn av retningslinjer og rapport frå kommunane. Det er sett av 11,000 mill. kr til kommunale næringsfond i 2017, dette er same nivå som i 2016. Mykje av arbeidet innan nyskaping går føre seg i nært samarbeid med kommunane.

Entreprenørskap

Entreprenørskapsatsing er ei gjennomgåande satsing som er viktig for dei bransjeretta satsingane.

Ungt Entreprenørskap (UE) har ei sentral rolle når det gjeld entreprenørskap i utdanning, og opplæring i entreprenørskap i skulen er viktig ikkje berre med omsyn til det reinte næringsmessige aspektet. Fylkeskommunen har ein toårig avtale med Ungt Entreprenørskap om årleg støtte på 0,900 mill. kr som gjeld ut 2016. Det vert no arbeidd med ein ny avtale for 2017 og 2018. Hovudutval for næring og kultur får fullmakt til å godkjenne avtalen innanfor ei årleg ramme på 0,900 mill. kr.

Det vert sett av 0,900 mill. kr til avtalen med UE i 2017.

Tenestemråde 7018 – Kunnskap

Teneste 7018	R-2015	B-2016	B-2017	B-2018	B-2019	B-2020
Satsinga på kunnskap	3,150	3,150	2,593	2,593	2,593	2,593
Grunnstønad Vestlandsforskning	0,800	0,800	0,800	0,800	0,800	0,800
VRI	0,870	0,850				
Næringshagane	1,025	1,025				
Sum	5,845	5,825	3,393	3,393	3,393	3,393

Satsing på kunnskap

Kunnskap er ein viktig drivar for større verdiskaping, auka sysselsetting og styrka folketalsvekst i Sogn og Fjordane.

FoU inngår i satsinga på kunnskap og er ein sentral del i satsinga i verdiskapingsplanen. FoU vil i tida framover vere avgjerande for å ta ut potensial for fornying av næringslivet, og for etablering av framtidens arbeidsplassar. Det vert sett av 0,800 mill. kr til grunnstønning til Vestlandsforskning.

Med reduserte løyvingar frå staten og med signal om at fylkeskommunane ikkje er pålagt eigendel i program opererte av forskingsrådet og SIVA, treng fylkeskommunen fridom til å vurdere korleis avsette midlar på i alt kr 2,593 mill. kr vert brukte. Vi treng vurdere kva bruk av midlar som gir pårekeleg størst effekt.

Det er venta at SIVA lyser ut midlar til eit «katapultprogram» i 2017 og det er venta ei utlysing frå forskingsrådet for eit «forsklingsløft» (pilar 2 i forskingsrådet si regionale satsing).

Fylkeskommunen har tidlegare nytta midlar til utviklingsavtale mellom Vestlandsforskning, Høgskulen i Sogn og Fjordane og fylkeskommunen. Med redusert løyving frå staten må ambisjonen vurderast i 2017.

I industristrategien er det føresett utvikling av «teknologicampus Sogn og Fjordane». Økonomisk innsats vert føresett dekt av midlar sett av til oppfølging av verdiskapingsplanen.

Offentlege midlar til næringshagane er føresett finansierte av SIVA i samsvar med signala i statsbudsjettet.

Fylkesrådmannen får fullmakt til å disponere inntil 0,700 mill. kr av midlar avsett til satsinga kunnskap i budsjett 2017.

Tenesteområde 7019 – Andre næringsområde

Teneste 7019	R-2015	B-2016	B-2017	B-2018	B-2019	B-2020
Verdiskapingsplanen	1,675	1,587	1,722	1,722	1,722	1,722
Oppfølging av satsingar	1,415	1,255	1,255	1,255	1,255	1,255
Sum	3,090	2,842	2,977	2,977	2,977	2,977

Verdiskapingsplanen

Verdiskapingsplanen vart vedteken i juni 2014 og iverksetjing av planen starta i 2015. Midlane som er sett av til verdiskapingsplanen under tenesteområde 7019 vert å disponere når trong for midlar kjem tydelegare fram. Vi føreset at det er konkurranse mellom prosjekt og at midlane på den måten vert brukt mest mogleg effektivt.

Fylkesrådmannen får fullmakt til å disponere midlar til mindre tiltak innanfor ei samla ramme på 0,700 mill. kr.

Oppfølging av andre område

I tillegg må vi ha noko midlar for å gjennomføre satsingane, bestille analysar, evaluere og liknande. Fylkesrådmannen får fullmakt til å nytte midlane sett av under dette området. Det er sett av 1,255 mill. kr fordelt slik:

Teneste 7019	B-2017
Næringsbarometer	0,100
Kontingentar	0,035
Oppfølgingsarbeid i samband med satsingar	0,050
Tenestekjøp m.m	0,120
Gjennomføringskostnader (KMD-midlar)	0,250
Kostnader knytt til utadretta verksemd	0,100
Evaluering og resultatvurdering	0,050
Administrativ fullmakt knytt til programområde 701	0,300
Administrasjon Petroleumsrådet	0,250
Sum	1,255

Tenesteområde 7099 Tilrettel./støttefunksj. for næringslivet – admin.

Løyvinga på 9,641 mill. kr dekkjer løns- og administrasjonskostandar knytt til programområde 701.

PROGRAMOMRÅDE 716 – FRILUFTSLIV, VASSREG., FORVALTN. AV VILT/INNLANDSFISK

Nettoløyvinga på programområdet er fordelt på tenester slik:

Teneste	R-2015	B-2016	B-2017	B-2018	B-2019	B-2020
7163 Klima og miljø*	1,897					
7164 Friluft, natur og vassforvaltning	1,438	1,100	1,100	1,100	1,100	1,100
7169 Friluft, vassregion etc - administrasjon	2,761	0,822	0,862	0,862	0,862	0,862
Sum	6,096	1,922	1,962	1,962	1,962	1,962

* Frå 2016 er Klima på teneste 7154

Programområdet omfattar i hovudsak utviklingsarbeid innanfor friluftsliv, forvaltning av vassressursane og forvaltning av haustbare, ikkje-truga artar av vilt og innlandsfisk.

Tenesteområde 7164 – Friluftsliv, natur og vassforvaltning

Tenesteområdet har ei samla nettoløyving på 1,100 mill. kr med slik fordeling:

Teneste 7164	B-2017
Vilt- og fiskeforvaltning	0,200
Vassforvaltning	0,300
Friluftsliv	0,600
Sum	1,100

På fleire av desse satsingsområda administrerer fylkeskommunen i tillegg statlege løyvingar. Dei statlege midlane vert disponert til finansiering av søknader frå frivillige lag og organisasjonar. Oppfølging av *Regional plan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv* og *Regional plan for vassforvaltning* er knytt til tenesteområdet.

Verdsarv, natur- og kulturparkar

Fylkeskommunen er vertsfylke for eit verdsarvområde og med som stiftar av Nærøyfjorden Verdsarvpark. Fylkeskommunen har i dag ingen økonomisk forplikting på drift av stiftinga. Det er ikkje sett av eigne midlar til å støtte arbeidet i verdsarvområdet eller til drift av natur- og kulturparkar i budsjettet for 2017.

Vilt- og fiskeforvaltning

Ein strategi for vilt- og fiskeforvaltning, vedteken i 2012, legg føringar for arbeidet. I tillegg kjem formelt forvaltningsansvar etter ulike lov- og forskriftsverk. Målet for arbeidet er at vilt- og fiskeressursane skal vere grunnlag for eit variert jakt- og fisketilbod og for utvikling av næringsverksemd. Fylkeskommunen jobbar etter tre strategiar for å fremje målet:

- Styrking av kunnskapsnivået, om vilt og innlandsfisk, i fylket
- Betre organisering av vilt- og innlandsfiskeforvaltning på grunneigarsida.
- Utvikling av effektive forvaltningsmidlar for innlandsfisk og vilt.

Det er sett av 0,200 mill. kr til vilt- og fiskeforvaltning i 2017.

Vassforvaltning

Fylkeskommunen er regionstyresmakt for vassregion Sogn og Fjordane, med ansvar for å utarbeide ein regional plan for vassforvaltning med eit tilhøyrande tiltaksprogram og handlingsprogram. Arbeidet er delvis finansiert med statlege midlar.

Det er sett av 0,300 mill. kr til vassforvaltning i 2017.

Friluftsliv

På friluftsområdet skal fylkeskommunen bidra til å fremje ålmenta sine interesser og legge til rette for friluftsliv. Under denne tenesta forvaltar fylkeskommunen også statlege tilskotsordningar til friluftsføremål.

Regional plan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv 2016-2019 med vedteke handlingsprogram styrer fylkeskommunen sin innsats på feltet, og samarbeidet med andre offentlege aktørar og frivillig sektor. Midlane vert nytta til basisfinansiering av frivillige organisasjonar, gjennom utviklingsavtalar, og til gjennomføring av tiltak i regionale planar.

Det er sett av 0,600 mill. kr til friluftsliv i 2017.

Fylkesrådmannen får fullmakt til å nytte midlane sett av under teneste 7164, også statlege midlar som fylkeskommunen vert tilført innan dette området.

PROGRAMOMRÅDE 740 – BIBLIOTEK

Tenesta inneheld løns- og driftskostnadar knytt til fylkesbiblioteket sin aktivitet, inkludert utviklingsarbeid

Teneste 7400	R-2015	B-2016	B-2017	B-2018	B-2019	B-2020
Bibliotek	6,500	6,043	5,779	5,579	5,579	5,579
Sum	6,500	6,043	5,779	5,579	5,579	5,579

Eit sentralt mål for fylkesbiblioteket er å styrkje dei regionale biblioteksamarbeida i fylket for å utnytte felles ressursar og skape sterkare fagmiljø. Fylkesbiblioteket sørgjer for grunnleggjande infrastruktur som felles katalogsøk og transportordning mellom biblioteka, organiserer eit fylkesdekkande samarbeid om e-bokutlån og tilbyr utlån av klassesett til skulane. Innsamling og kvalitetssikring av bibliotekstatestikk er ei fylkeskommunal oppgåve som fylkesbiblioteket utfører.

Gjennom året arrangerer fylkesbiblioteket ei rekkje kurs og faglege samlingar for bibliotektilsette.

Formidling av den nynorske litteraturen, særleg til barn og unge, er ei hovudoppgåve. I samarbeid med Nasjonalt senter for nynorsk i opplæringa (Nynorsksenteret) har vi ei ordning med nynorske «lesegedarar», formidlarar av barne- og ungdomslitteratur. Målgrupper er elevar og foreldre, lærarar og bibliotekarar.

Prosjektet «Lesarhistoria – ny veg til lesaren», har som mål å styrke litteraturformidlinga, og er eit samarbeid med bibliotek, skular og barnehagar i fylket, samt Høgskolen i Oslo og Akershus. Fylkesbiblioteket arbeider for ei sterkare nasjonal satsing på lesing av nynorsk barne- og ungdomslitteratur i eit felles initiativ med Foreningen !les, Nynorsksenteret, Ivar Aasentunet/Nynorsk kultursentrum, Landssamanslutninga av nynorsk kommunar (LNK) og dei andre fylkesbiblioteka på Vestlandet.

Prosjektet «Lettare litteraturnett» som vert gjennomført i samarbeid med Nordland fylkesbibliotek, har utvikla ein mal for digitale forfattarportalar basert på open kjeldekode. Nettstaden «Forfattarar frå Sogn og Fjordane» vil vere klar til lansering i haust. Fylkesbiblioteket har innleidd samarbeid med Nasjonalbiblioteket om digitalisering av lokalhistorisk litteratur.

PROGRAMOMRÅDE 750 – ARKIV OG KULTURMINNEFORMÅL

Programområde 750 inneheld lønns- og driftskostnader knytt til fylkesarkivet og fylkeskommunen sitt forvaltings-, drifts- og utviklingsarbeid innan kulturminnevern. Reduksjonane i budsjettet frå 2016 til 2017 vil gi redusert aktivitet både for Fylkesarkivet sin del (musikkdelen) og for det lovpålagte forvaltningsarbeidet innan arkeologi. Inntektene på oppdragsregistreringa er anslag og kan endre seg i løpet av året.

Teneste 7500 Kulturminnevern	R-2015	B-2016	B-2017	B-2018	B-2019	B-2020
Fylkesarkivet	7,118	8,257	7,265	7,265	7,265	7,265
Oppdragsregistrering		-0,872	-0,903	-0,903	-0,903	-0,903
Fartøyvern		0,300				
Kulturminneutvikling	0,549	0,300				
Kulturminnevern - kontorbudsjett	5,824	6,425	5,728	5,728	5,728	5,728
Sum	13,491	14,410	12,090	12,090	12,090	12,090

Fylkesarkivet

Fylkesarkivet arbeider for å etterkomme dokumentasjonsbehovet, retten til innsyn i forvaltninga og for å sikre at naudsynt dokumentasjon av fortida er tilgjengeleg, jf. Meld. St. 7 2012-2013. Fylkesarkivet tek vare på ein samla samfunnsdokumentasjon frå Sogn og Fjordane og syter for at denne dokumentasjonen er tilgjengeleg for alle til ein kvar tid.

Webtenestene gir tilgang til fotodatabasar, digitale arkivdokument, stadnamn på kart, folkemusikk og kulturhistorisk leksikon.

Fylkesarkivet yter tenester til kommunane og fylkeskommunen slik at dei oppfyller lovkrava gjennom medlemskapen i kommunearkivordninga. Gjennom dette samarbeidet får alle 26 kommunar og fylkeskommunen tilgang til arkivfaglege rådgjevingstenester og depotplass for deira arkiv. Ordninga er sjølvfinansierande.

Fylkesarkivet tek imot og handsamar foto- og privatarkiv i Sogn og Fjordane. Arkivering av stadnamn og musikktradisjonar er andre oppgåver.

Fylkesarkivet jobbar utviklings- og prosjektretta, noko som gir gode utslag på tildelingar av nasjonale prosjektmidlar, m.a. til prosjektet «Skulen min», «Semantisk teknologi og tenesteutvikling», «Snøkløkke», m.m.

Fylkessoge

Fylkessoga for Sogn og Fjordane kjem på marknaden i 2017. Bak arbeidet med denne ligg ein FOU-avtale mellom fylkeskommunen og Høgskulen i Sogn og Fjordane.

Kulturminne – forvaltning og utvikling

Fylkeskommunen har ei sentral rolle som forvaltar av kulturminne. Fylkeskommunen har delegert statleg mynde for kulturminne som er automatisk freda og for freda bygg, jf. «Forskrift om fagleg ansvarsdeling etter kulturminnelova». Arbeidet er i stor grad knytt til rettleiing til kommunar og private, og uttale til kommunale arealplaner.

Fylkeskommunen gjennomfører også årleg arkeologiske registreringar av kulturminne knytt til kommunane sine arealplaner, vegplaner, private tiltak, m.m. Dette arbeidet er sjølvfinansierande. Omfanget varierer frå år til år. I 2015 var omsetninga for dette arbeidet om lag 2 mill. kr.

Fylkeskommunen sine prioriterte satsingar på kulturminnefeltet er forankra i det nasjonale kunnskapsløftet på kulturminneområdet, jf. «Stortingsmelding nr. 35, 2012-2013: Framtid med Fotfeste, i den regionale satsinga på natur og kulturarven som grunnlag for lokal samfunnsutvikling og verdiskaping», jf. HPN-sak 71/13, og i «Kulturstrategi 2015-2018».

Fartøyvern

Det er ikkje sett av fylkeskommunale midlar til fartøyvern i 2017.

Lokale kulturminneplanar

Kulturminna er ein ressurs for verdiskaping og oppleving i lokalsamfunnet. Gjennom vår eiga satsing på lokale kulturminneplanar vil fokuset på kulturminna lokalt auke. Det er eit mål at kulturminneplanane vert eit nyttig og viktig verkøy for kommunane både med tanke på

kompetanseheving og på lokal samfunnsutvikling. Arbeidet er eit viktig bidrag til det nasjonale kunnskapsløftet på kulturminnefeltet. Fylkeskommunen sitt prosjektarbeid er planlagt avslutta i 2017. Deretter må arbeidet følgjast opp gjennom ordinær innsats.

Verdiskapingsprosjekt

Sogn og Fjordane fylkeskommune vil i 2017 delta i verdiskapingsprosjekt «Kystpilegrimsleia Rogaland – Nidaros». Dette er samarbeidsprosjekt med fem fylkeskommunar og fire bispedøme. Prosjektet vil gå i heile 2017 og deler av 2018. Kystpilegrimsleia har fylkeskommunal finansiering over infrastrukturmidlar knytt til oppfølging av reiselivsplanen.

Freda bygg og verdsarv

Fylkeskommunen har forvaltningsansvar for, og fordeler midlar frå Riksantikvaren til restaurering av freda bygningar, anlegg og miljø i privat eige. I tillegg kjem tiltak i verdsarvområdet. Deler av løyvinga frå Riksantikvaren vert nytta til fagleg oppfølging via eigen fast tilsett restaureringsleiar.

PROGRAMOMRÅDE 760 – MUSEUM

Denne tenesta inneheld fylkeskommunen sine løyvingar til Musea i Sogn og Fjordane og til drifta av Gulatinget. Staten sitt tilskot til musea kan utgjere inntil 60% av det offentlege tilskotet. Resten, om lag 40%, må finansierast lokalt/regionalt.

Teneste 7600	R-2015	B-2016	B-2017	B-2018	B-2019	B-2020
Musea i Sogn og Fjordane	15,179	15,589	14,385	14,285	14,285	14,285
Gulatinget	1,065	1,065	1,084	1,084	1,084	1,084
Måløyraidsenteret		0,800				
Sum	16,244	17,454	15,469	15,369	15,369	15,369

Musea i Sogn og Fjordane

Musea i Sogn og Fjordane har ansvar for drifta av dei regionale kulturhistoriske musea med sine underavdelingar, kunstmuseet med sine underavdelingar og Norsk Kvernsteinsenter. Dei forvaltar 192 kulturhistoriske bygg med ei grunnflate på over 14 000 m², tre flytande farkostar, 140 båtar som ligg på land og 120 000 gjenstandar (kulturhistoriske, naturhistoriske og kunsthistoriske).

Ny finansieringsavtale mellom Musea i Sogn og Fjordane og kommunane er til handsaming i kommunane hausten 2016 med tanke på iverksetjing i 2017. Det er føresett at avtalen gir auke i driftstilskota frå kommunane.

Det statleg tilskot for 2017 er foreslått til 35,510 mill. kr. Dette er ein auke på 0,610 mill. kr, eller 1,75% frå 2016 til 2017. Det fylkeskommunale tilskotet er prisjustert med 0,296 mill. kroner; tilsvarande 2,1%.

Fylkestinget forventar at Musea i Sogn og Fjordane tek del i prioriterte satsingar som fylkeskommunen initierer. I tilskotsbrevet til Musea i Sogn og Fjordane vil fylkeskommunen mellom anna be om at det vert lagt vekt på følgjande:

- Arbeidet med samlingsforvaltning og digital formidling vert forventa vidareført som eit viktig satsingsområde i 2017
- Som del av ein aktiv formidlingsstrategi vert det forventa at Musea i Sogn og Fjordane har dialog med reisemålsselskapa og andre aktørar om marknadsføring av tilbod, arrangement og aktivitetar gjennom året. Resultata kan målast i auka besøkstal
- Fylkeskommunen ventar at Musea i Sogn og Fjordane skapar tilbod knytt til kulturarv i Den kulturelle skulesekken, slik som det planlagde tilbodet for formidling på musea i 2017/2018, og gjennom tilbod som kan turnere i Den kulturelle skulesekken
- Musea i Sogn og Fjordane skapar attraktive publikumstilbod til innbyggjarane
- I oppfølging av kommunane sitt arbeid med lokale kulturminneplaner vert det forventa at Musea i Sogn og Fjordane kan bidra overfor kommunane med informasjon, kunnskap og råd knytt til lokalhistoriske tema.

Vidare arbeid med fellesmagasin/»Kløften»

I tråd med fylkestinget sitt vedtak i sak 68/15 vert det no utarbeidd eit forprosjekt for eit nedskalert «Kløften». Forprosjektet skal vere grunnlag for ev. søknad til staten 01.03.17 om tilskot til investering og drift. Musea i Sogn og Fjordane arbeider med løysingar også for andre magasinbehov gjennom kjøp av Ramstad Eskefabrikk i Angedalen. Forprosjektet for «Kløften» vil avklare omfanget av nybygget, og dermed også arbeidsdelinga mellom desse magasinane.

Tusenårsstaden Gulatinget

Fylkeskommunen sitt tilskot til drift og utvikling av tusenårsstaden Gulatinget er budsjettert med 1,084 mill. kr. Fylkeskommunen svarar for 70 % av tilskotet til drifta, medan Gulen kommune svarar for 30 %. Eigen strategi for vidare utvikling av tusenårsstaden vart vedteken i FT-sak 57/15, og arbeidet er retta inn mot fagleg utvikling, formidling, lokal næringsutvikling og nasjonalt og internasjonalt nettverksarbeid.

PROGRAMOMRÅDE 771 – KUNSTFORMIDLING

Føremålet med programområdet er å stimulere til eit mangfald av kulturaktivitet, der innbyggjarane kan delta i kulturaktivitet og oppleve profesjonell kunst og kultur. Dei ulike tenestene skal bygge opp under målet om at kunst og kultur skal vere tilgjengeleg for alle. Teneste 7710 omfattar lønn og driftskostnader til administrasjon av Den kulturelle skulesekken, Digital kulturformidling, kultur og helse, distriktsmusikarordninga og fylkesmusikarordninga.

Teneste 7710 Kunstformidling	R-2015	B-2016	B-2017	B-2018	B-2019	B-2020
Den kulturelle skulesekken	0,353	0,366	0,271	0,171	0,171	0,171
Digital kulturformidling	0,151	0,162	0,165	0,165	0,165	0,165
Kultur og helse	0,033	-0,103	-0,105	-0,105	-0,105	-0,105
Barnehagekonsertar	0,135	0,100	0,102	0,102	0,102	0,102
Distriktsmusikarane	2,489	2,420	2,485	2,485	2,485	2,485
Den kulturelle spaserstokken	0,988	1,015	1,036	1,036	1,036	1,036
Fylkesmusikarordninga	1,009	0,990	0,801	1,201	1,201	1,201
Kunstformidling - kontorbudsjett	5,094	5,142	5,157	5,157	5,157	5,157
Sum	10,251	10,092	9,912	10,212	10,212	10,212

Den kulturelle skulesekken

Den kulturelle skulesekken er ei nasjonal satsing på kultur for barn og unge. I Sogn og Fjordane når den alle born i grunnskulen og den vidaregåande skulen med fire profesjonelle kulturopplevingar kvart år innan dei ulike kulturuttrykka (musikk, scenekunst, visuell kunst, litteratur, film, kulturarv). Rikskonsertane vert frå 2017 Kulturtanken, og har fått nytt og utvida mandat som nasjonal eining for alle kunstuttrykka i Den kulturelle skulesekken. I dette ligg også at fylkeskommunen får overført fleire oppgåver knytt til musikkdelen av tilbodet.

Det er eit mål å utvikle fleire tilbod frå institusjonane i fylket, bruke fleire kunstnarar frå eige fylke, og auke tilgangen på gode nynorskproduksjonar i heile DKS-systemet. Fylkeskommunen sitt tilbod kjem i tillegg til det kommunane/skulane sjølve planlegg og gjennomfører som del av del lokale skulesekken.

I barnehagekonsertordninga deler Kulturtanken og fylkeskommunen kostnadene likt. Vi når born heilt ned i 3-års alderen.

Musikk

Fylkeskommunen har som mål å legge til rette for at musikk av høg kvalitet skal gjerast tilgjengeleg for flest mogleg i fylket, slik at ein kan styrke omfanget og kvaliteten på formidlinga, stimulere til utvikling av tverrfaglege og fleirkulturelle produksjonar, legge til rette for stor sjangerbreidde og samarbeid mellom amatørar og profesjonelle, gjerne på tvers av sjangrane.

Distriktsmusikarordninga

Løyvinga til distriktsmusikarordninga er fylkeskommunen sin del av lønskostnadane (25%) knytt til 15 stillingar som distriktsmusikarar i Førde og Gloppen kommunar og i Sogn (Leikanger, Luster og Sogndal kommunar). Stillingane bidreg til at fylket har profesjonelle musikarar på høgt nivå, som også underviser også i kulturskulane. Distriktsmusikarane turnerer også med skule- og barnehagekonsertar i heile fylket, og deltek i ulike prosjektretta musikksatsingar i heile fylket.

Fylkesmusikarordninga

Ordninga er vedteke vidareført ved etablering av distriktsmusikarstillingar. Dette vedtaket har vorte utsett i påvente av økonomiske avklaringar i samband med dei reduksjonane fylkeskommunen no er inne i. Med dei løyvingane som no ligg i økonomiplanen vil vi kunne gå vidare med denne omlegginga med tanke på iverksetjing i 2018, og førebuing av dette er i gang. Føresetnaden for å lukkast med denne modellen er at kommunane blir med på iverksetjinga. Deler av løyvinga vil i 2017 verte nytta til å prøve ut alternative modellar som kan vere nyttige for den vidare satsinga uavhengig av permanent ordning.

Digital kulturformidling

Målet er at digital formidling skal vere ein integrert og naturleg del av kunst- og kulturformidlinga i Sogn og Fjordane. Publikum ventar at formidling av kultur er tydeleg og lett tilgjengeleg gjennom digitale verktøy. Utvikling, nyskaping og kreativitet i kulturformidlinga er difor essensielt. Digital kompetanse og formidling er prioritert i Kulturstrategi 2015-2018.

Kultur og helse

For å bidra til at alle skal kunne ta del i ulike kulturopplevingar jobbar fylkeskommunen utviklingsretta og heilskapleg. Gjennomgåande tema i kulturstrategien er kulturtilbod for alle. Dette inneber satsing på universell tilgang for alle, integrering og betre samhandling mellom kultur- og helsesektor. Det er viktig å fokusere på mangfald i deltakinga og i enkelte tilfelle målrette aktivitets- og opplevingstilbod til dei som treng det mest, som innvandrarar og flyktingar eller dei som brukar kulturtilboda lite i dag. Det er tett samarbeid med forskingsmiljø, kommunar, institusjonar og frivillige i fylket. Kompetanseheving gjennom kurs og konferansar, samt nettverksarbeid og rettleiing er viktig arbeidsform. Undervisning og studentpraksis gjennom utdanningsinstitusjonar, årleg kulturfestival for utviklingshemma i fylket, tiltak for eldre og integreringsarbeid med flyktingar, er tiltak som fremjar og legg til rette for eit breitt spekter av kulturverksemd og tilgjenge for i alle.

Den kulturelle spaserstokken

Kommunane kan søkje om midlar som skal leggje til rette for auka samarbeid mellom kultursektoren og omsorgssektoren, slik at gode kunst- og kulturprosjekt for eldre lokalt, kan bli utvikla innanfor eit mangfald av sjangrar og uttrykk.

PROGRAMOMRÅDE 772 – KUNSTPRODUKSJON

Tenesta inneheld fylkeskommunen sine avtalebaserte løyvingar til kulturinstitusjonane. Føremålet er å bidra til profesjonell kunst- og kulturproduksjon i Sogn og Fjordane. Frå 2018 er det sett opp ein ufordelt reduksjon på 1,000 mill. kr. Fordelinga av desse reduksjonane må skje som ein del av budsjettprosessen fram mot budsjett 2018.

Teneste 7720	R-2015	B-2016	B-2017	B-2018	B-2019	B-2020
Førdefestivalen	3,279	3,319	3,410	3,410	3,410	3,410
Norsk Countrytreff	0,877	0,852	0,910	0,910	0,910	0,910
Opera Nordfjord	1,448	1,436	1,505	1,505	1,505	1,505
Sogn og Fjordane teater	5,890	5,998	6,127	6,127	6,127	6,127
Ufordelt innsparingskrav kulturinstitusjonar		0,000	0,000	-1,000	-1,000	-1,000
Sum	11,494	11,605	11,952	10,952	10,952	10,952

Institusjonane er svært viktige for regionen for å gi gode og mangfaldige kulturopplevingar. Dei er også viktige for å gi profesjonelle aktørarar som arrangørar og utøvande kunstnarar ein arbeidsplass. Dei bidreg også i stor grad til å marknadsføre fylket vårt. Dei fylkeskommunale løyvingane genererer statlege og kommunale tilskot på om lag 35 mill. kr til dei fire institusjonane.

Staten har avvikla knutepunktordninga og overført ansvaret til Norsk kulturråd. I 2017 kan dei tidlegare knutepunktinstitusjonane, Norsk countrytreff (NCT) og Førdefestivalen, forvente tilskot på same nivå som 2016. Finansieringsavtalen med 60/30/10 fordeling mellom stat/fylke/kommune er sagt opp av staten, med verknad frå 01.07.17. Ny festivalordning vert vedteken av Norsk Kulturråd i løpet av hausten 2016, gjort gjeldande frå 2018. For å møte den sentrale omlegginga, vil det vere trong for å utvikle ein festivalstrategi for fylket i 2017.

Regionale kulturinstitusjonar

Fylkeskommunen er ein engasjert og interessert eigar/medstiftar og økonomisk bidragsytar. Innanfor samfunnsoppdraget til institusjonane skal desse utvikle sin eigen form og måte å produsere og formidle god kunst og kultur til innbyggjarane. Samstundes peikar fylkeskommunen også på område der vi utfordrar institusjonane på å ha klare strategiar og mål for sin aktivitet. Dette vil m.a. vere:

- Strategiar for å nå barn og unge
- Vere synlege og til stades i store deler av/heile fylket
- Kompetansebase for andre aktørar
- Samarbeid mellom institusjonane og deltaking i å utvikle det regionale kulturlivet
- Delta i arbeid med å styrke opplevingsnæringane i fylket
- Publikumsarbeid

Førde internasjonale folkemusikkfestival (Førdefestivalen)

Festivalen arbeider kontinuerleg med kunstnarleg utvikling og nyskaping, og har vore ein del av knutepunktordninga, der dei også skal vere ressurs for andre festivalar. Dei driv også aktivt publikumsarbeid. Førdefestivalen vart evaluert av Kulturdepartementet i 2014. Festivalen fekk svært gode tilbakemeldingar på alle knutepunktkriteria frå alle som deltok i evalueringa.

Sogn og Fjordane Teater

Sogn og Fjordane Teater driv kontinuerleg utvikling av den regionale teatersatsinga. Teateret kom fagleg godt ut av evalueringa departementet gjennomførte i 2011/12. Svakheitene med manglande overordna strategi og eit meir aktivt publikumsarbeid er følgt opp av styret. Sogn og Fjordane teater har eit tett samarbeid med dei andre nynorsk-teatera i landet, noko dei vil utvikle vidare. Teateret feirar 40-års jubileum i 2017.

Opera Nordfjord

Opera Nordfjord har ambisjonar om å stadig nå ut til nye målgrupper med sine produksjonar og vil satse på aktivitetar året rundt.

Norsk Countrytreff

Norsk Countrytreff fekk knutepunktstatus i 2012. Festivalen har som oppgåve å planlegge og gjennomføre ein countryfestival kvart år på Breim. Norsk Countrytreff vart evaluert av Kulturdepartementet i 2014.

PROGRAMOMRÅDE 775 – FYSISK AKTIVITET

Føremålet med tenesta er å gi alle høve til å vere tilstrekkeleg fysisk aktive og spreie kunnskap om fysisk aktivitet. Dette er stadfesta i regional plan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv 2016-2019. Teneste 7750 idrett inneheld tilskot til Sogn og Fjordane idrettskrins, driftstilskot til fylkesidrettsanlegg og lønn- og driftskostnadar til administrasjon av idretts- og utviklingsarbeid.

Teneste 7750	R-2015	B-2016	B-2017	B-2018	B-2019	B-2020
Idrett, tilskot	1,450	2,105	1,537	1,537	1,537	1,537
Idrett - kontorbudsjett	1,076	1,211	1,219	1,219	1,219	1,219
Sum	2,526	3,316	2,756	2,756	2,756	2,756

Tilskot til idrettsorganisasjon

Fylkeskommunen støttar fylket sin største frivillige organisasjon, Sogn og Fjordane idrettskrins med 1,25 mill. kr. Løyvinga har vore stabil i mange år. Forventingar til bruken av midlane vert drøfta og formulert i samband med reforhandling av utviklingsavtale mellom fylkeskommunen og idrettskrinsen.

Drift idrettsanlegg

Fire langrennsanlegg er peika ut til å få fylkeskommunalt driftstilskot i perioden med til saman 0,200 mill. kr. Føresetnaden er at kommunane som har anlegga gir same sum i tilskot til drifta.

Spelemidlar

Fylkeskommunen har forvaltningsansvar for dei statlege spelemidlane til idrett-, nærmiljø- og friluftslivanlegg. «Regional plan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv» legg føringar som vrir større del av løyvingane inn mot nærmiljøanlegg, friluftslivsanlegg og turveggar/løyper i nærmiljøet. Spelemidlane til anlegg for idrett, friluftsliv og kulturbygg utgjer i 2017 om lag 50 mill. kr. Dette aleine skapar ein omsetnad i byggenæringane på over 150 mill. kr.

Regional plan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv

Regional plan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv vart vedteken av fylkestinget i desember 2013, og er styrande for denne satsinga. Handlingsprogrammet vart rullert av fylkestinget i desember 2015. Ein tydeleg regional plan med omfattande og gode handlingsprogram har komme godt i gong og syner til no gode resultat. Ein rekke tiltak er sett i verk og omfanget av spelemidlar til fylket har auka betydeleg. På aktivitetssida er tiltak knytt til tilrettelegging, tilgang og kunnskap, og syner tiltak som vert gjennomført av partnerskapen. Det er viktig å halde fram med fokuset på fysisk aktivitet for alle.

PROGRAMOMRÅDE 790 – ANDRE KULTURAKTIVITETAR

Føremålet med tenesta er delt i to:

- Barne og ungdomssatsingar, der ein legg vekt på kreativ eigenaktivitet og demokratibygging og kunnskapsheving i det å delta i demokratiet og politiske prosessar
- Frivillig sektor, etablering partnerskap gjennom utviklingsavtaler, økonomisk støtte til drift og utvikling gjennom tilskot til organisasjonar, aktivitetar, utviklingstiltak, festivalar, stipend og fylkeskulturpris.

Teneste 7900 inneheld lønn- og driftskostnadar, gjennomføring av ungdomspolitisk utval og UKM (Ung Kultur Møtest), tilskot til lag og organisasjonar og utviklingsmidlar for kultur.

Teneste 7900	R-2015	B-2016	B-2017	B-2018	B-2019	B-2020
Ungdomspolitisk utval	0,181	0,169	0,173	0,173	0,173	0,173
Fylkesting for ungdom	0,030	0,032	0,034	0,034	0,034	0,034
Ungdommens kulturmønstring	0,659	0,756	0,773	0,773	0,773	0,773
Kulturmidlar festivalar og arrangement	3,866	4,214	3,973	3,973	3,973	3,973
Utviklingsmidlar Kultur	3,746	2,600	0,000	0,000	0,000	0,000
Andre kulturaktivitetar - kontorbudsjett	2,611	3,310	3,279	3,324	3,324	3,324
Sum	11,093	11,081	8,232	8,277	8,277	8,277

Ungdomspolitisk utval og Fylkesting for ungdom

Tenesta inneheld driftskostnadar til drift av ungdomspolitisk utval og gjennomføring av nettverkssamlingar for ungdomsråd i fylket, samt det årlege Fylkesting for ungdom. Dette er viktige demokratiske organisasjonar for både deltaking i, og læring av, demokratiske prosessar.

Ung Kultur Møtest (UKM, tidlegare ungdommens kulturmønstring)

UKM bidreg til lokal aktivitet, og lærer dei unge kreativitet, det å skape og det å delta på store kulturarrangement. UKM er innarbeidd som den viktigaste visningsarena for barn og unge. Fylkeskommunen utviklar UKM både i kommunane og på fylkesnivå, særleg gjennom regional ungdomsressursgruppe (URG).

Frivillig sektor

Frivillig sektor er viktig i Sogn og Fjordane. På sikt er det eit mål å auke støtta til desse, men slik økonomien er no er det ikkje rom for dette.

Reduksjonen i det samla tilskotet til frivillig sektor har så langt råka dei organisasjonane og dei tiltaka som får sine tilskot frå dette programområdet, medan tilskota til idrett og anlegg ikkje har blitt redusert.

I samband med økonomiplanarbeidet i 2017 vil vi sjå nærare på den samla fordelinga av tilskot til frivillig sektor, og om denne bør justerast.

Fylkeskommunen, saman med kommunane Førde, Sogndal, Gloppen og Florø har hatt avtale med Bergen Filharmoniske Orkester (BFO) om speling i Sogn og Fjordane i perioden 2014-2017. Hovudutval for kultur sa i sitt vedtak i HK-sak 18/15 m.a. at denne samarbeidsavtalen ikkje skulle vidareførast etter 2017. Det er enno ikkje avklara om kommunane går vidare med samarbeidet med BFO når fylkeskommunen no går ut av samarbeidet.

Omlagging av tilskotsordningane til frivillig sektor

Fylkesdirektøren har gjennomført eit utviklingsarbeid for å samordne, forenkle og spisse tilskotsordningane til frivillig sektor. Endringane vert implementert frå 1.1.2017. Dette inneber m.a. avsetting direkte i budsjettet til regionale organisasjonar og regionale samarbeidstiltak. Fylkesdirektøren vil komme tilbake med oversikt over kva organisasjonar og tiltak dette kan vere aktuelt for i samband med tildeling i 2017. Dei resterande midlane vert fordelt etter søknad til samla søkjarmasse.

Det nynorske språket

Språket vårt handlar om identitet vår, som menneske og fylke. Nynorsk skal vera eit eige satsingsområde i den regionale politikken og kultursatsinga. Det er ikkje sett av eigne midlar til ei slik satsing, forutan dei midlane som vert gitt som tilskot. Nynorsksatsinga inngår elles som ein integreert del i alt arbeid vi gjer innan kultur.

9.3 ØKONOMIPLANPERIODEN 2018-2020

Programområde	R-2015	B-2016	B-2017	B-2018	B-2019	B-2020
701 Tilrettel./støttef./finansieringsbistand for næringslivet	81,710	81,638	83,217	77,112	76,712	76,712
716 Friluftsliv, vassreg., forvaltn. vilt/innlandsfisk	6,096	1,922	1,962	1,962	1,962	1,962
Ufordelt innsparingskrav næring	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
740 Bibliotek	6,500	6,043	5,779	5,579	5,579	5,579
750 Kulturminnevern	13,491	14,410	12,090	12,090	12,090	12,090
760 Museum	16,244	17,454	15,469	15,369	15,369	15,369
771 Kunstformidling	10,251	10,092	9,912	10,212	10,212	10,212
772 Kunstproduksjon	11,494	11,605	11,952	10,952	10,952	10,952
775 Idrett	2,526	3,316	2,756	2,756	2,756	2,756
790 Andre kulturaktivitetar	11,093	11,081	8,232	8,277	8,277	8,277
Ufordelt innsparingskrav kultur	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Sum	159,405	157,561	151,369	144,309	143,909	143,909

Økonomiske rammer

Den nye sektoren næring og kultur har tilpassa seg dei innsparingskrava som ligg føre i 2017.

Aktivitetane innanfor dei ulike satsingsområde vert tilpassa dei økonomiske rammene. I tillegg til fylkeskommunale midlar disponerer mange tenesteområde også statlege midlar øyremerka til konkrete satsingsområde.

Ramma endrar seg og i takt med endringane i vedtekne eksterne tilskot, jf. dei faste bindingane i neste avsnitt.

Kulturstrategi for Sogn og Fjordane fylkeskommune 2015-18

Kulturstrategi for Sogn og Fjordane fylkeskommune er førande for kultursatsingane i planperioden 2015 -18. Strategien set fokus på å fremje kulturarv, profesjonell kunst og kultur og frivillig sektor. Tilgjenge, barn og unge som målgruppe og nynorsk språk er tema som skal gjennomsyre dei ulike satsingane.

10. SAMFERDSLE

Sektoren er delt i følgjande programområde med slike nettoløyvingar:

Programområde	R-2015	B-2016	B-2017	B-2018	B-2019	B-2020
722 Fylkesveggar, miljø og trafikktryggingstiltak	497,294	472,948	536,585	564,074	561,553	498,264
730 Bilruter	263,309	254,262	239,829	233,595	229,545	229,545
731 Fylkesvegferjer	105,612	111,465	129,949	125,925	139,096	135,779
732 Båtruter	114,157	107,159	94,719	92,719	92,719	92,719
733 Tilrettelagd transport	8,950	10,299	10,506	10,506	10,506	10,506
Ufordelt innsparingstiltak	0,000	0,000	0,000	0,000	-14,300	-14,300
Sum	989,322	956,133	1011,588	1026,819	1019,119	952,513

10.1 BUDSJETTPROFIL

Det vert vist til kapittel 2 i budsjettreglement for fullmaktene til hovudutvalet for samferdsle.

Regional transportplan 2014-2017 har sett opp følgjande målbilete for samferdslektoren i Sogn og Fjordane:

- Det er trygt og enkelt å ferdast på vegen
- Det er utvikla robuste bu-, arbeid- og serviceområde (BAS)
- Fleire reiser kollektivt
- Det er tilrettelagt for aktiv transport
- Samferdsle-infrastrukturen er tilgjengeleg for alle.

Fylkeskommunen er ein viktig samfunnsutviklar i Sogn og Fjordane. I budsjettet for 2017 er det sett av 1 011,6 mill. kr til samferdsle. Midlane skal dekkje drift og vedlikehald av fylkesvegnettet, drift av fylkesvegferjene og kjøp av kollektivtenester m.m. I tillegg skal midlane dekkje deler av investeringar på fylkesvegnettet, jf. investeringsbudsjettet.

Regional transportplan 2014-2017 legg opp til følgjande profil/satsingsområde for prioritering av midlane:

- Lovpålagde oppgåver og kontraktsfesta bindingar
- Vedlikehald av fylkesvegnettet
- Mindre investeringstiltak
- Utvida kollektivtilbod
- Utgreiingsarbeid
- Store investeringsprosjekt.

Fordeling av midlane i budsjettet for 2017 er gjort med grunnlag i denne prioriteringa.

For å skape eit attraktivt fylke er det viktig med eit godt transportsystem, så vel for gåande og syklende som for kollektivreisende og bilistar. Kollektivtilbodet er viktig også når det gjeld satsingar på reiseliv og for å støtte opp under større arbeids- og bustadområde.

Hovudprioriteringane i samferdslebudsjettet for 2017:

- Halde driftsstandard på fylkesvegnettet
- Auka satsing på vegvedlikehald, særleg innanfor tunnelvedlikehald
- I hovudsak vidareføre nivået på kjøp av ferje, buss- og båtrutenestener, med mindre rutejusteringar for å møte innsparingskrav
- Vidareføre etablerte ungdomstiltak og tilrettelagt transport
- Halde fram arbeidet med anbod på busstenester
- Gjennomføre investeringsprosjektet fv. 60 Ugla-Skarstein

- Oppstart av skredsikringsprosjektet fv 633 Tunnel Kleiva, samt fleire mindre skredsikringsprosjekt

I budsjett for 2017 er det ei særskilt satsing på tunnelrehabilitering med ei løyving på 207,3 mill. kr. Samla sett er løyvinga til drift og vedlikehald av fylkesvegnettet på eit nivå der det skal vere mogleg å redusere forfallet på fylkesvegnettet.

Det vert lagt opp til å vidareføre nivået på kjøp av ferje, buss- og båtrutetenester på om lag same nivå som i 2016.

19. juni 2017 er det oppstart av drift av anbodspakken som omfattar bussrutene i sju kommunar i indre Sogn. Tide Buss AS er operatør i denne anbodskontrakten. Etter dette er alle dei fylkeskommunale rutene i Sogn og Fjordane anbudsutsett.

Fylkesveginvesteringar

Sogn og Fjordane fylkeskommune følgjer opp satstinga på investeringar. I 2017 er det lagt opp til ordinære investeringar på fylkesvegnettet på 229 mill. kr. Hovuddelen av investeringane er knytt til fv. 60 Ugla – Skarstein med 152,7 mill. kr.

Trafikktryggingstiltak er ei prioritert satsing i heile økonomiplanperioden med årlege løyvingar på 8,4 mill. kr.

Skredsikring er også eit prioritert område med investeringar på tilsaman 103,8 mill. kr i 2017. Det er m.a. løyvd 61,5 mill. kr til prosjektet fv. 633 Tunnel Kleiva.

10.2 ÅRET 2017 – OMTALE AV PROGRAMOMRÅDE OG TENESTER

LØYVINGAR UNDER ANDRE PROGRAMOMRÅDE

Programområde 400 Politisk styring

Det er sett av 0,175 mill. kr i utviklingsmidlar på teneste 4005 Til disposisjon for utvala. Midlane vert fordelte av hovudutvalet for samferdsle. Det er ein føresetnad at midlane skal nyttast til å bygge opp under prioriteringane i det samla budsjettet, og at midlane ikkje skal nyttast til varige tiltak.

Programområde 460 Tenester utanom ordinært fylkeskommunalt ansvarsområde

Det er sett av 0,675 mill. kr på teneste 4606 Diverse tilskot. Løyvinga skal dekkje følgjande tiltak:

- 0,525 mill. kr i tilskot fjellvegen mellom Årdal og Luster jf. avtale med AL Fjellvegen Årdal – Luster.
- 0,150 mill. kr i tilskot til prosjektet med sykkelbyavtale i Førde kommune.

PROGRAMOMRÅDE 722 – FYLKESVEGAR, MILJØ OG TRAFIKKTRYGGINGSTILTAK

Nettoløyvinga på programområdet er fordelt på tenester slik:

Teneste	R-2015	B-2016	B-2017	B-2018	B-2019	B-2020
7220 Renter for vegforskotteringar	3,000	1,750	0,000	0,000	0,000	0,000
7221 Driftsmidlar overført til investering	49,658	11,845	14,400	14,400	11,400	11,400
7222 Fylkesvegar - drift og vedlikehald (netto)	436,127	434,843	496,325	523,814	524,293	461,004
7223 Fylkesvegar - uforutsette hendingar	0,600	15,000	15,000	15,000	15,000	15,000
7224 FTU - administrasjon og tiltaksmidlar	0,827	1,200	1,200	1,200	1,200	1,200
7224 FTU - trafikktryggingstiltak i kommunane	3,719	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000
7229 Fv. , miljø og trafikktiltak - adm.	3,363	3,310	4,660	4,660	4,660	4,660
Sum	497,294	472,948	536,585	564,074	561,553	498,264

Teneste 7221 Driftsmidler overført til investering

Det er sett av 14,4 mill. kr i driftsmidler til investering, jf. investeringsprogram for fylkesveg.

Teneste 7222 Fylkesvegar – drift og vedlikehald (netto)

Statens vegvesen står for den operative oppfølginga av vegnettet på oppdrag frå fylkeskommunen. I dette ligg gjennomføring av anbudsprosessar, kontraktsinngåing og oppfølging av kontraktar for drift og vedlikehald, ferjedrift og investeringsprosjekt.

Oppdraget og løyvingane blir fastsette i den årlege leveranseavtalen mellom fylkeskommunen og Statens vegvesen. Leveranseavtalen skal sikre gjennomføring av budsjettføresetnadane innanfor fastlagde rammer i forhold til kostnad, framdrift og kvalitet.

Innanfor budsjetttrammene vil det bli prioritert å auke satsinga på vegvedlikehald og særleg vedlikehald i tunnellar. Fylkestinget har lagt til grunn ei ramme på 1,4 mrd. kroner i perioden 2016-2024 til rehabilitering av tunnelane på fylkesvegnettet for å oppfylle krav i tunnelsikkerheitsforskrifta, jf. FT-sak 54/15.

Drift og vedlikehaldsoppgåvene vert utførte av entreprenørar etter konkurranse. Det er sett av 496,3 mill. kr (netto) til drift og vedlikehald av fylkesvegnettet i 2017. Det er budsjettert med 120 mill. kr i refusjon av meirverdiavgift. Samla gir dette ei bruttoløyving til drift og vedlikehald på 616,3 mill. kr i 2017, jf. tabellen under.

Løyvinga fordeler seg på følgjande tiltak:

Tiltak	mill. kr
Drift	
Driftskontraktar (driftskontrakt, elektrokontrakt, refusjon kommunar, generell drift)	224,300
Andre faste driftsutgifter (straum, tilskot veglys og andre bundne kostnader)	7,600
Vedlikehald	
Høyangertunnelen	37,700
Tunnel	169,600
Bru/ferjekai - drift og vedlikehald	31,500
Dekkelegging/førsterking/vegmerking	79,625
Vegutstyr, miljø og andre tiltak (rekkverk, murar, grøfthing, reparasjon m.m.)	66,000
Brutto drift og vedlikehald	616,325
Føresettt mva. refusjon	120,000
Netto drift og vedlikehald	496,325

Fordelinga på drift og vedlikehaldstiltak er førebels. Fylkeskommunen vil i samarbeid med Statens vegvesen gjere endeleg fordeling i samband med utarbeiding av leveranseavtalen for 2017.

Skadefond for fylkesvegnettet

Erfaringane frå perioden frå 2010, dvs etter forvaltningsreforma, og fram til i dag syner at det er behov for å ha midlar til å dekkje uføresette hendingar på fylkesvegnettet. Midlane er aktuelle både til ekstraordinære drifts- og vedlikehaldstiltak, til investeringar som følgje av skade og til båtskyss ved vegstengingar.

Det er i 2017 løyvd 15 mill. kr til styrking av skadefondet. Fondet vil gi fylkeskommunen noko større sikkerheit til å kunne møte uføresette hendingar utan at dette går ut over andre prioriterte tiltak.

Følgjande retningslinjer for disponering av midlar til uføresette hendingar på fylkesvegnettet er lagt til grunn:

Føremål

Føremålet er å reservere midlar til å møte finansiering av uføresette hendingar på fylkesvegnettet.

Økonomisk ramme

Det vert lagt opp til ei årleg løyving til formålet. Storleiken på løyvinga vert vurdert i dei årlege budsjettprosessane. Ubrukte midlar ved årets slutt vert overført til eit eige skadefond for fylkesvegnettet.

Om skadefondet overstig 30 mill. kr, kan overskytande kapital kanalisert mot ordinære drifts- og vedlikehaldsoppgåver.

Utgifter som kan dekkjast

Løyvinga/skadefondet kan disponerast til ekstraordinære utgifter i samband med ekstremvær, ras, flaum til:

- Vedlikehald/investeringar som følgje av ekstraordinær skade på infrastruktur
- Alternativ transport ved uføresette vegstengingar.

Fullmakt til disponering

Hovudutvalet for samferdsle får fullmakt til å disponere midlane i tråd med retningslinene.

Fylkesrådmannen får fullmakt til å disponere midlane til å dekkje utgifter til naudsynt alternativ transport når vegar blir stengde på grunn av ras eller skade.

I høve sluttsaldering av kostnader knytt til brannen i Skatestraumtunnelen har fylkesrådmannen fullmakt til å saldere avrekning av tildelt skjønstilskot frå KMD og eventuell erstatning frå eigar av vogntoget si ansvarsforsikring mot skadefondet for fylkesvegnettet, jf. FT-sak 68/15.

Teneste 7224 FTU – administrasjon og tiltaksmidlar

Det er sett av 1,2 mill. kr. Posten dekkjer driftsutgifter for FTU (Trafikktryggingutvalet) samt tilskot og aktivitetar i regi av FTU.

Teneste 7225 FTU – Trafikktryggingstiltak i kommunane

Det er sett av 5 mill. kr til trafikktryggingstiltak. Midlane vert fordelte av FTU innanfor rammene av ordninga.

Teneste 7229 Fv., miljø og trafikktiltak - adm.

Løyvinga på 4,7 mill. kr dekkjer løns- og administrasjonskostnader på fylkesvegområdet.

PROGRAMOMRÅDE 730 – BILRUTER

Nettoløyvinga på programområdet er fordelt på tenester slik:

Teneste	R-2015	B-2016	B-2017	B-2018	B-2019	B-2020
7300 Buss - kjøp av teneste	184,792	188,550	199,569	202,239	198,189	198,189
7301 Buss - skuleskyss u.transp./div. grunnskulen	31,586	25,930	7,073	0,513	0,513	0,513
7302 Buss - skuleskyss vidaregåande skule	22,359	16,600	5,126	1,526	1,526	1,526
7303 Ungdomstilbod	6,254	4,800	3,588	4,088	4,088	4,088
7306 Diverse kollektiv	10,487	9,116	14,659	14,659	14,659	14,659
7309 Bilruter - kontorbudsjett	7,831	9,266	9,814	10,570	10,570	10,570
Sum	263,309	254,262	239,829	233,595	229,545	229,545

Teneste 7300 Buss – Kjøp av teneste

Det fylkeskommunale kjøpet av busstenester skjer delvis gjennom avtaler med busselskapa og delvis gjennom anbudskontraktar. Ruteområdet som omfattar sju kommunar i indre Sogn går over frå avtale med busselskapet til anbudskontrakt frå og med 19. juni 2017. Etter dette er alle dei fylkeskommunale rutene i Sogn og Fjordane anbudsutsett.

Fylkeskommunen skal kjøpe tenester frå selskapa for 199,6 mill. kr. I denne summen inngår fylkeskommunale bussruter inkl. det meste av skuleskyss til grunnskule og vidaregåande skule samt tilskot til skuleskyssen mellom Aurland og Sogndal.

For 2017 blir det i hovudsak lagt opp til ei vidareføring av rutetilbodet i 2016.

Teneste 7301 Buss – Skuleskyss Undertransportørar/ div.grunnskulen

Noko av skuleskyssen i fylket vert køyrd av undertransportørar. For avtalen som omfattar kommunane i indre Sogn første halvår, er kostnaden til undertransportørar skilt ut og budsjettert på denne tenesta. Etter dette er utgifter knytt til undertransportørar inkludert i bussanboda og budsjettert på teneste 7300.

Det er sett av 7,1 mill. kr til dette i 2017. Dette inkluderer også 0,5 mill. kr. til mellombels skyss ved skade/sjukdom.

Teneste 7302 Buss – Skuleskyss vidaregåande skule

For 2017 er det sett av 4 mill. kr til busstransport for elevar i vidaregåande skule.

Fram til anbudsoppstart 19. juni 2017 er kostnaden til skyss for vidaregåande elevar i Sogn skilt ut og budsjettert på denne tenesta. Etter dette er skuleskyss vidaregåande skule i fylket inkludert i bussanboda og budsjettert på teneste 7300.

I tillegg kjem diverse skyss, m.a. skyss ved skade/sjukdom, privat skyss, skyss i andre fylke og utplassering. Det er sett av 1,1 mill. kr til dette i 2017.

Teneste 7303 Ungdomstilbod

Ungdomskort

Ungdomskortet bidreg til at ungdommar innarbeider gode vanar med å reise kollektivt, og fylkeskommunen vurderer derfor tiltaket som positivt. Ungdomskortet gjev ungdom mellom 16 og 19 år rett til å reise fritt med kollektivtilbodet i Sogn og Fjordane og kostar i 2017 390 kr. pr månad.

Det er sett av totalt 2,5 mill. kr til ungdomskort i 2017, fordelt med 1,1 mill. kr på buss og 1,4 mill. kr på teneste 7323 Båt – diverse. Budsjettert kostnad til ungdomskort på buss er kraftig redusert i løpet av dei siste åra. Dette skuldast i stor grad at inntektsbortfallet som busselskapa har fått kompensert for i dei gamle avtalane inngår i billettinntektene som fylkeskommunen har overtatt ansvaret for etter innføring av bussanbod. Reduksjonen i kostnad til ungdomskort buss på denne tenesta har difor ein motpost i lågare billettinntekter i bussanboda. I tillegg har bruken av ungdomskort gått nedover dei siste åra.

"Trygt heim for ein 50-lapp"

«Trygt heim for ein 50-lapp» er eit tilbod om skyss heim natt til søndag. Det er budsjettert med 1,5 mill. kr til dette i 2017.

Lokale transporttilbod for ungdom (LTU)

Kommunane kan søke om midlar til fleksible skyssløysingar til/frå fritidsaktivitetar på ettermiddag og kveldstid. Målgruppa er ungdom mellom 13 og 19 år. I 2016 var det 16 kommunar som søkte og fekk midlar. Det er sett av 1,0 mill. kr til dette tilbodet i 2017.

Teneste 7306 Diverse kollektiv*Ruteinformasjon/marknadsføring*

Ein konsekvens av anbudsutsetjinga på buss og båt er at fylkeskommunen overtek inntektsansvaret og dermed òg ansvar for marknadsføring av kollektivtilbodet. Det er sett av 2,6 mill. kr til marknads- og informasjonsaktiviteter.

Drift av Ruteopplysinga 177 har ein samla kostnad på 0,8 mill. kr.

Passasjerterminalar

Tenesta omfattar leigekostnad til terminalar/venterom i fylket. Det er sett av 5,8 mill. kr til føremålet.

Elektronisk billettering

Det er sett av 3,6 mill. kr til kostnader til leige av betalingsterminalar og drift av billettsystemet.

Diverse

Fylkeskommunen har avtale om at kommersielle ekspressbussruter skal nytte fylkeskommunale takstar og tilby plassgaranti på reiser innanfor fylket. Selskapa får ein delvis kostnadskompensasjon og dette har ein forventa kostnad på totalt 1,0 mill. kr i 2017.

Det er sett av 0,9 mill. kr. til uføresette kostnader.

Teneste 7309 Bilruter - kontorbudsjett

Løyvinga på 9,8 mill. kr dekkjer løns- og administrasjonskostnader knytt til bilruter.

PROGRAMOMRÅDE 731 – FYLKESVEGFERJER

Nettoløyvinga på programområdet er fordelt på tenester slik:

Teneste	R-2015	B-2016	B-2017	B-2018	B-2019	B-2020
7310 Fylkesvegferjer	105,612	111,465	129,949	125,925	139,096	135,779
Sum	105,612	111,465	129,949	125,925	139,096	135,779

Teneste 7310 Fylkesvegferjer

Drift av fylkesvegferjesambanda er knytt opp mot kontraktar etter anbudsutlysing. Det er sett av 129,9 mill. kr til drift av fylkesvegferjer i 2017.

PROGRAMOMRÅDE 732 – BÅTRUTER

Nettoløyvinga på programområdet er fordelt på tenester slik:

Teneste	R-2015	B-2016	B-2017	B-2018	B-2019	B-2020
7321 Båt - skuleskyss/veglause grender	5,044	4,831	5,125	5,125	5,125	5,125
7322 Båt - ekspress- og lokalruter	102,823	96,114	83,554	81,554	81,554	81,554
7323 Båt - diverse	4,790	4,700	5,023	5,023	5,023	5,023
7329 Båtruter - administrasjon	1,500	1,514	1,017	1,017	1,017	1,017
Sum	114,157	107,159	94,719	92,719	92,719	92,719

Teneste 7321 Båt – Skuleskyss/veglause grender

I denne tenesta ligg mindre, lokale avtalar om båttransport. Fleire av desse har relativt kort tidshorisont og vert justerte etter behov. Dei kommunale rutene i Luster og Selje ligg òg på denne tenesta. Det er budsjettert med 5,1 mill. kr til dette i 2017.

Teneste 7322 Båt – Ekspress- og lokalruter

Dei fire store anbudskontraktane på båt er budsjettert på denne tenesta. Dette omfattar Norled si avtale om ekspressbåtruter til og frå Bergen og Fjord1 sine lokalbåtavtaler i indre Sogn, ytre Sogn og Florabassenget inkl. Kystvegekspresen og lokalbåt i Vågsøy.

For 2017 er det lagt opp til ei vidareføring av dagens nivå. Det er sett av 83,5 mill. kr til ekspress- og lokalbåtruter i 2017.

Teneste 7323 Båt - Diverse*Godsruta*

Det er sett av 3,5 mill. kr til godsbåtrute frå Bergen til Solund og Askvoll.

Diverse

Det er sett av 1,4 mill. kr til ungdomskort på båt i 2017. I tillegg er det sett av 0,1 mill. kr til driftsutgifter til elektronisk billettering på båt.

Teneste 7329 Båtruter - administrasjon

Løyvinga på 1 mill. kr dekkjer løns- og administrasjonskostnader knytt til båtruter.

PROGRAMOMRÅDE 733 – TILRETTELAGT TRANSPORT

Nettoløyvinga på programområdet er fordelt på tenester slik:

Teneste	R-2015	B-2016	B-2017	B-2018	B-2019	B-2020
7331 Tilrettelagd transport	8,950	10,299	10,506	10,506	10,506	10,506
Sum	8,950	10,299	10,506	10,506	10,506	10,506

Teneste 7331 Tilrettelagt transport*Tilrettelagt transport*

Det er sett av 6,1 mill. kr til ordninga med tilrettelagt transport.

Fylkeskommunen samarbeider med alle kommunane i fylket, og kommunane får tildelt midlar etter folketal.

Serviceskyss

I 2016 har 19 kommunar tilbod om serviceskyss, der kvar kommune har utarbeidd tilbod for sin kommune. Det er sett av 4,4 mill. kr til serviceskyss i 2017. Tilbodet vert vidareført om lag på same nivå som i 2016.

10.3 ØKONOMIPLANPERIODEN 2018-20

Programområde	R-2015	B-2016	B-2017	B-2018	B-2019	B-2020
722 Fylkesvegar, miljø og trafikktryggingstiltak	497,294	472,948	536,585	564,074	561,553	498,264
730 Bilruter	263,309	254,262	239,829	233,595	229,545	229,545
731 Fylkesvegferjer	105,612	111,465	129,949	125,925	139,096	135,779
732 Båtruter	114,157	107,159	94,719	92,719	92,719	92,719
733 Tilrettelagd transport	8,950	10,299	10,506	10,506	10,506	10,506
Ufordelt innsparingstiltak	0,000	0,000	0,000	0,000	-14,300	-14,300
Sum	989,322	956,133	1011,588	1026,819	1019,119	952,513

Samferdslesektoren har tilpassa seg dei innsparingskrava som ligg på sektoren i 2017 og 2018. For økonomiplanperioden 2019-2020 har sektoren eit ufordelt innsparingskrav på 14,3 mill. kr. Dette innsparingskravet må løysast som ein del av økonomiplanarbeidet våren 2017/2018.

Innsparingstiltak i høve utgreiing #45 Driftsstandard for fylkesvegnettet vert førebels ikkje sett i verk.

11. INVESTERINGS-/FINANSIERINGSPROGRAM 2017-20

Det er utarbeida to fylkeskommunale investeringsplanar for komande planperiode; ein for investeringar knytt til fylkesvegnettet inkl. skredsikring, og ein for bygg. Løyvingane er inklusive meirverdiavgift, og føresett meirverdiavgiftsrefusjon på investeringane vert nytta som ei finansieringskjelde. Begge investeringsprogramma er presenterte i faste 2017-kroner.

Ved prisjustering til faste 2017-kroner vert ikkje løyvingar for tidlegare år prisjusterte. Ved igangsette prosjekt er det såleis berre løyvingar i budsjett/økonomiplanperioden som gir grunnlag for prisjustering, og ikkje heile kostnadsoverslaget. Grunnen til dette er at nytta løyvingar tidlegare år ikkje har behov for prisvekst.

11.1 INVESTERINGSPROGRAM FYLKESVEG

Investeringsprogrammet er delt i to, der skredsikringsprosjekt er presentert i ein eigen tabell. For nærare omtale av prosjekta vert det vist til kap. 12 og Regional transportplan for Sogn og Fjordane 2014-2023, Handlingsprogram 2014-2017 (23).

Skredsikring

Investerings- og finansieringsprogrammet til skredsikring i økonomiplanperioden er spesifisert slik:

INVESTERINGSPROGRAM (faste 2017-kr)	SUM I PERIODEN	2017	2018	2019	2020
Fv. 337 Bjødnebakken	8,700	8,700			
Fv. 633 Kleiva - tunnel	72,800	61,500	11,300		
Fv. 242 Skjerdalsberget	5,100	5,100			
Fv. 53 Eldegardsbergi	7,200	7,200			
Fv. 615 Reddassvora (Bukollesvora)	2,100	2,100			
Fv. 241 Nautgrovi	12,300	12,300			
Fv. 609 Sikring Eikeneskrysset	2,900	2,900			
Fv. 722 Flovegen - prosjektering	3,100	3,100			
Prosjektering mindre rassikringstiltak	1,000	1,000			
Mindre skredsikringstiltak - utfordelt	30,900		10,300	10,300	10,300
Til disposisjon	50,200	50,200			
SUM INVESTERING	196,300	154,100	21,600	10,300	10,300

FINANSIERINGSPROGRAM	SUM I PERIODEN	2017	2018	2019	2020
Mva-kompensasjon	34,100	26,000	4,100	2,000	2,000
Statleg tilskot	162,200	128,100	17,500	8,300	8,300
SUM FINANSIERING	196,300	154,100	21,600	10,300	10,300

Det er lagt opp til samla investeringar på **196,3 mill. kr** i økonomiplanperioden 2017-20. Det er lagt opp til at investeringane vert fullfinansiert av statlege midlar og mva. kompensasjon.

Det er staten sin handlingsplan for rassikring i perioden 2014-2017 som legg rammer for det statlege tilskotet. Ut frå tildelt ramme i perioden har vi framleis til disposisjon om lag 50 mill. kr. Dette beløpet er lagt inn i 2017. Løyvinga til rassikring frå 2018 vil først vere kjent når ny handlingsplan for perioden 2018-2021 vert lagt fram.

Investerings- og finansieringsprogrammet for fylkesvegnettet ekskl. skredsikring er i økonomiplanperioden spesifisert i følgjande tabell:

INVESTERINGSPROGRAM (faste 2017-kr)	SUM I PERIODEN	2017	2018	2019	2020
Store prosjekt	336,400	172,900	108,100	27,700	27,700
Fv. 60 Olden - Innvik, parsell Uгла - Skarstein	195,100	152,700	42,400		
Avviksfond Uгла - Skarstein	38,000		38,000		
Førdepakken	101,200	18,100	27,700	27,700	27,700
Fv. 609 Dalsfjordsambandet (sluttføring)	2,100	2,100			
Mindre utbetringar	47,200	36,300	4,100	3,400	3,400
Fv. 31 Daløy ferejekai - utbetring	4,400	4,400			
Fv. 121 Vange bru - Seljestokken	5,100	5,100			
Fv. 53 Ny brøytestasjon Holsbru	5,100	5,100			
Fv. 614/fv. 577 Myklebust	13,200	13,200			
Fv. 622 Nordfjordeid- Torheim, Hundeidbrua	8,500	8,500			
Ufordelt - mindre utbetringar	10,900		4,100	3,400	3,400
Gang- og sykkelveg	5,200	1,300	1,300	1,300	1,300
Fv. 546 Brandsøyvegen	5,200	1,300	1,300	1,300	1,300
Trafikktryggingstiltak	33,600	8,400	8,400	8,400	8,400
Planlegging og prosjektering	6,300	3,900	0,800	0,800	0,800
Grunnerverv m.v for avslutta prosjekt	6,200	6,200			
SUM INVESTERING	434,900	229,000	122,700	41,600	41,600

FINANSIERINGPROGRAM	SUM I PERIODEN	2017	2018	2019	2020
Mva-kompensasjon	56,700	35,800	15,900	2,500	2,500
Driftsmidler	51,600	14,400	14,400	11,400	11,400
Div ubundne fond	22,500	22,500			
Tilskot frå Årdal kommune	0,500	0,500			
Førdepakken - bompengar	14,500	14,500			
Førdepakken - mva. kompensasjon	3,600	3,600			
Lånemidler	202,400	137,700	64,700		
Førdepakken (lånemidler)	83,100		27,700	27,700	27,700
SUM FINANSIERING	434,900	229,000	122,700	41,600	41,600

Det er lagt opp til samla investeringar på 434,9 mill. kr i økonomiplanperioden 2017-20. Gjennomføring av investeringsprogrammet inneber tilsaman 285,5 mill. kr i nye låneopptak.

For Førdepakken er fylkeskommunen sine prosjekt lagt inn i investeringsprogrammet for 2017. Det er enno for tidleg å gjere ei ytterlegare årsfordeling av dei fylkeskommunale investeringane i Førdepakken. Løyvingane i økonomiplanperioden i 2018-2020 gjeld difor fylkeskommunen si

delfinansiering på 27,7 mill. kr årleg. Delfinansieringa av Førdepakken er på samla 166,2 mill. 2017-kr, og er føresett fordelt på åra 2018-2023.

I FT-sak 54/15, Plan for rehabilitering av tunnelar på fylkesvegnettet, vart det i punkt 3 vedteke eit ynskje om å prioritere fv. 613 Blaksettunnelen og fv. 303 Seimsdalstunnelen i investeringsprogrammet i perioden 2018-2021. Framdrift for prosjekta vert fastlagt ved rullering av regional transportplan.

11.2 INVESTERINGSPROGRAM BYGG

Investerings- og finansieringsprogrammet for bygg i økonomiplanperioden er spesifisert i følgjande tabell:

INVESTERINGSPROGRAM (faste 2017-kr)	SUM I PERIODEN	2017	2018	2019	2020
Forvaltning	42,000	12,000	12,000	12,000	6,000
IT001 IKT-investeringar	16,000	4,000	4,000	4,000	4,000
O2M01 "Miljøprosjekt" - ufordelt	18,000	6,000	6,000	6,000	
EK001 Eigenkapitalinnskot KLP	8,000	2,000	2,000	2,000	2,000
Opplæring	401,842	141,411	104,151	109,700	46,580
OR200 Ombygging/rehabilitering/Sikring/Brann	81,000	21,000	20,000	20,000	20,000
IU200 Utstyr	52,000	13,000	13,000	13,000	13,000
PC002 PC-ordninga	25,600	6,400	6,400	6,400	6,400
NY001 Konsekvensar av skulebruksplanen - ufordelt	103,300	28,200	29,400	45,700	
NY224 Sogndal vgs - byggesteg II	49,040	42,720	6,320		
NY226 - SJH - ekstraordinært vedlikehald	13,970	13,970			
NY227 Måløy vgs - rehab. av blokk B og C	66,630	7,180	27,670	24,600	7,180
NY228 Eid vgs - tilbygg	7,000	7,000			
NY232 Mo og Øyrane - vassforsyning MO	1,361		1,361		
NY233 Måløy gangveg	1,941	1,941			
Tannhelse	17,500	5,500	4,000	4,000	4,000
TA300 Oppgradering av tannklinikkar	17,500	5,500	4,000	4,000	4,000
Samferdsle	4,700	4,700	0,000	0,000	0,000
SA001 Elektronisk billettering	4,700	4,700			
Kultur	88,800	1,300	20,000	37,500	30,000
KU002 Fellesmagasin for musea	88,800	1,300	20,000	37,500	30,000
SUM INVESTERING	554,842	164,911	140,151	163,200	86,580

FINANSIERINGSPROGRAM	SUM I PERIODEN	2017	2018	2019	2020
Mva-kompensasjon	109,342	32,611	27,651	32,200	16,880
Driftsmidler	18,000	4,500	4,500	4,500	4,500
Aktivitetsfond investeringar	0,000				
Div ubundne fond	7,200		7,200		
Andre tilskot	11,600	2,900	2,900	2,900	2,900
Lånemidler	408,700	124,900	97,900	123,600	62,300
SUM FINANSIERING	554,842	164,911	140,151	163,200	86,580

Det er lagt opp til samla investeringar på 554,8 mill. kr i økonomiplanperioden 2017-20. Gjennomføring av investeringsprogrammet inneberer tilsaman 408,7 mill. kr i nye låneopptak.

For nærare omtale av investeringsprosjekta vert det vist til kapittel 12 Prosjektomtalar.

12. PROSJEKTMOTALAR

12.1 FYLKESVEG

Det er utarbeidd prosjektomtaler for kvart enkelt prosjekt i kategorien «store prosjekt». Vidare er det for dei andre kategoriene utarbeid ein felles prosjektomtale. Omtalane følgjer fortløpande. For nærare omtale av prosjekta vert det vist til:

- Regional transportplan Sogn og Fjordane 2014-2023, Handlingsprogram for fylkesvegnettet 2014-17 (23).

STORE PROSJEKT

Fv. 60 Olden-Innvik, parsell Ugla-Skarstein

Olden - Innvik, parsell Ugla-Skarstein	
Prosjektnr: Fv. 105	Prosjektbasert
Oppstart: 2013	Ferdigstilling: 2018
BUDSJETTÅR	KAPITALBEHOV
2013	5,900
2014	1,300
2015	5,000
2016	169,600
2017	152,700
2018	42,400
2019	
SUM	376,900

Fylkestinget vedtok i april 2015 investeringsprosjektet fv. 60 Ugla – Skarstein, jf. FT-sak 5/15. Prosjektet har eit kostnadsoverslag på 382,4 mill. 2017-kr og omfattar bygging av:

- Vangberg tunnelen på om lag 1,2 km med tunnelprofil 9,5 meter
- Veg i dagen, mellom Ugla – Vangberg tunnelen vest og Vangberg tunnelen aust til Skarstein, totalt om lag 4,1 km

Det er i tillegg sett av 37,9 mill. kr til avviksfond for Ugla-Skarstein.

Framdrift

Gjennomslag tunnel i løpet av 2016. Arbeid i 2017 vil vere vidare arbeid med tunnel og veg i dagen. Ferdigstilling vert første halvår 2018.

Førdepakken

Førdepakken	
Prosjektnr:	Prosjektbasert
Oppstart: 2016	Ferdigstilling: 2023
BUDSJETTÅR	KAPITALBEHOV
2016	15,200
2017-2020	101,200
2021-2023	443,600
SUM	560,000

Førdepakken er ein bompengepakke med ei samla investeringsramme på 1,5 mrd. 2012-kr omrekna til 1,65 mrd. 2015-kr. Måsetjinga med Førdepakken er å sikre ein meir miljøvennleg og stabil trafikksituasjon i Førde sentrum. Fleire av prosjekta har som mål å legge betre til rette for gåande og syklistar. Dette gjeld m.a. strekninga mellom Angedalsvegen og Hafstadvegen. Førdepakken vil bidra til å løyse kapasitetsproblem i Førde sentrum, gjere det sikrare for mjuke trafikantar samt gjere det enklare og smidigare for bilar å ta seg fram.

Innanfor kostnadsramma er det planlagt å realisere 20 prosjekt gjennom Førdepakken. Førdepakken vil utløyse investeringar på 500-600 mill. kr til

nødvendige tiltak på fylkesvegnettet i Førde. Fylkeskommunen sin delfinansiering i prosjektet er 27,7 mill. 2017-kr årleg i perioden 2018-2023. Resten skal finansierast med bompengar og merverdiavgiftskompensasjon.

Framdrift

Stortinget handsama i juni 2015 Prop. 137 S (2014-2015) «Utbygging og finansiering av Førdepakken i Sogn og Fjordane». Der vart delvis bompengefinansiering av utbygginga vedteke. Investeringsperioden er sett til 8 år med byggestart i 2016. Bompengeinkrevjinga starta 3. oktober

2016. Førrebels er det berre investeringane i 2017 som er lagt inn i investeringsprogrammet. Det er for tidleg å gjere ei årsfordeling av dei fylkeskommunale investeringane i Førdepakken i økonomiplanperioden. Løyvinga i økonomiplanperioden i 2018-2020 gjeld fylkeskommunen si delfinansiering på 27,7 mill. kr årleg.

Fv. 609/57 Dalsfjordsambandet

Dalsfjordsambandet	
Prosjektnr: Fv.609	Prosjektbasert
Oppstart: 2010	Ferdigstilling: 2017
BUDSJETTÅR	KAPITALBEHOV
2017	2,100
SUM	2,100

Dalsfjordsambandet omfatta bygging av hengebru, veg og tunnelar frå Eikenes i Askvoll kommune til Dale og Sætenes i Fjaler kommune i Sogn og Fjordane. Total hovudveg lengde er ca. 10,1 km fordelt på veg med 5,9 km, tunnel 4,2 km og 0,5 km hengebru. Sambandet har erstatta ferja på strekninga Dale - Eikenes.

Prognose for samla kostnad i prosjektet er lag 1 404 mill. 2016-kr. Prosjektet blir finansiert med statlege rassikringsmidlar (fv. 57 Nishammaren i Fjaler) og fylkeskommunale midlar.

Framdrift

Løyvinga på 2 mill. kr i 2017 skal dekkje avsluttande arbeid på prosjektet.

MINDRE UTBETRINGER

Mindre utbetringar	
Prosjektnr:	Årsbasert
Oppstart: 2017	Ferdigstilling: 2020
BUDSJETTÅR	KAPITALBEHOV
2017	36,300
2018	4,100
2019	3,400
2020	3,400
SUM	47,200

Løyvinga på totalt 36,3 mill. kr i 2017 er fordelt slik:

- Fv. 31 Daløy ferejekai – utbetring - 4,4 mill.kr
- Fv. 121 Vange bru – Seljestokken - 5,1 mill.kr
- Fv. 53 Ny brøytestasjon Holsbru - 5,1 mill. kr
- Fv. 614 x fv. 577 Myklebust - 13,2 mill. kr
- Fv. 622 Nordfjoreid – Torheim - 8,5 mill. kr

GANG OG SYKKELVEGAR

Gang- og sykkelveg	
Prosjektnr:	Årsbasert
Oppstart: 2017	Ferdigstilling: 2020
BUDSJETTÅR	KAPITALBEHOV
2017	1,300
2018	1,300
2019	1,300
2020	1,300
SUM	5,200

Løyvinga til gang- og sykkelveg gjeld prosjektet Fv. 548 Brandsøyvegen.

Fylkestinget har gjort følgjande vedtak i FT-sak 46/13 Regional transportplan for Sogn og Fjordane 2014-2023:

«Med tilvising til SFE Nett AS sin søknad av 15.11.13 vert det tilbydd 13 mill. kr til delfinansiering av attståande prosjekt ved Fv 548 Brandsøyvegen i Flora kommune. Ein føresetnad for løyvinga er at Flora kommune løyver eit tilsvarande beløp til vegdelen av prosjektet. Fylkeskommunen aksepterer SFE Nett sitt tilbod om forskotering og vil betale SFE Nett 1,3 mill. kr pr. år i 10 år – med 2015 som første år. Ein vidare føresetnad er at SFE Nett AS tek ansvaret for

gjennomføringa av prosjektet og likeeins dekkjer ei ev. kostnadsoverskriding. Fylkesrådmannen får fullmakt til å underteikne nødvendig avtale med SFE Nett AS.».

Prosjektet har ei løyving på 1,3 mill. kr årleg i perioden 2015 – 2024.

ANDRE PROSJEKT

Andre prosjekt	
Prosjektnr:	Prosjektbasert
Oppstart: 2017	Ferdigstilling: 2020
BUDSJETTÅR	KAPITALBEHOV
2017	18,500
2018	9,200
2019	9,200
2020	9,200
SUM	46,100

Løyvinga på totalt 18,5 mill. kr i 2017 er fordelt slik:

- Trafikktryggingstryggingstiltak – 8,4 mill. kr
- Planlegging og prosjektering – 3,9 mill. kr
- Grunnerverv m.m. for avsluttaprojekt – 6,2 mill. kr

SKREDSIKRING

Skredsikring	
Prosjektnr:	Årsbasert
Oppstart: 2017	Ferdigstilling: 2020
BUDSJETTÅR	KAPITALBEHOV
2017	154,100
2018	21,600
2019	10,300
2020	10,300
SUM	196,300

Skredsikringsmidlane i økonomiplanperioden 2017-2020 gjeld tre store prosjekt samt nokre mindre prosjekt.

Fv. 337 Bjørnabakken og Lindeskreda

Skredsikring av Bjørnabakkane og Lindeskreda på Veitastrondsvegen omfattar bygging av 0,33 km veg og 1,57 km tunnel, samt fylling i Veitastrondsvatnet ved Lindeskreda. Sikring av Lindeskreda omfattar utlegging av lausmassar og tunnelmassar i ein fangvoll for å sikre vegen mot tørrsnøskred, og flytting av eksisterande veg ut på fyllmassar frå Bjørnabakkane i 550 meters lengde.

Opphavelag kostnadsoverslag er 262,8 mill. 2017-kr. Prognose er no rekna til 255 mill. kr. Resterande løyvinga er 8,7 mill. kr i 2017. Prosjektet blir finansiert med statlege skredsikringsmidlar.

Framdrift

Prosjektet er venta å opne i slutten av 2016, og det er sett opp sluttfinansiering i 2017.

Fv. 633 Tunnel Kleiva

Prosjektet omfattar bygging av ein kort tunnel som rassikringstiltak til ein kostnad på mellom 70-100 mill. 2015-kr.

I prosjektet skal det utarbeidast reguleringsplan samtidig med byggeplan. Bygginga kan ikkje starte før reguleringsplanen er vedteke. Bygginga er planlagt starta opp i 2017, med ferdigstilling våren 2018. Bygginga vil ta om lag eit år. Det er då føresett at vi finn deponiområde i nærleiken av tunnelen.

I investeringsprogrammet er det lagt inn ein totalkostnad på 73 mill. 2017-kr, basert på byggherrekalkylen som vart utført i samband med forprosjektet. Det er ikkje gjort anslag.

Fv. 722 Flovegen

Rassikring av Flovegen er det neste store prioriterte prosjektet. I 2017 er det løyvd 3 mill. kr til prosjektering av prosjektet.

Vidare er det sett av mildar til følgjande mindre skredsikringsprosjekt:

- Fv. 242 Skjerdalsberget 5,1 mill. kr
- Fv. 53 Eldegardsbergi – 7,2 mill. kr
- Fv. 615 Reddasvora (Bukollesvora) – 2,0 mill. kr
- Fv. 241 Nautgrovi - 12,3 mill. kr
- Fv. 609 Sikring over Eikeneskrysset – 2,9 mill. kr
- Prosjektering mindre rassikringstiltak – 1 mill. kr

12.2 BYGG OG ANLEGG

Det er utarbeidd prosjektomtalar for kvart enkelt prosjekt i investeringsprogrammet for perioden 2017-20. Omtalane følgjer fortløpande.

Fellesføremål

IKT- investeringar	
Prosjektnr: IT001	Årsbasert
Oppstart: 2017	Ferdigstilling: 2020
BUDSJETTÅR	KAPITALBEHOV
2017	4,000
2018	4,000
2019	4,000
2020	4,000
SUM	16,000

I 2017 er løyvinga sett til 4 mill. kr. Midlane er planlagt nytta slik:

- Lagringsystem/backup 0,5 mill. kr
- Felles programvare 0,7 mill. kr
- Sikringstiltak/brannmurar 1,2 mill. kr
- Nettverkskomponentar 1,1 mill. kr
- Svakstrømskabling 0,5 mill. kr

Lagringsystem/backup

Midlane skal nyttast til å auke kapasiteten i lagringsystem og til backupsystem. Fylkeskommunen har store mengder digitale data. Dei digitale data aukar monaleg mellom anna som følgje av auka

digitalisering. Det er mellom anna ein stor auke i mengda av data på dei vidaregåande skulane. Dette grunna meir bruk av digitale undervisningsformar.

Felles programvare

Midlane skal nyttast til kjøp av ulike felles programvare.

Nettverkskomponentar

Midlane skal i all hovudsak nyttast i det felles fylkeskommunale nettet. Netteverkskomponentane i det felles fylkeskommunale nettet må fornyast for å auke kapasiteten. I tillegg skal midlane nyttast til suppleringskjøp av nettverkskomponentar i dei fylkeskommunale institusjonane.

Sikringstiltak/brannmurar

Midlane skal nyttast til å auke kapasiteten og skifte ut deler av våre brannmurar. I tillegg skal dei nyttast til andre sikringstiltak i det fylkeskommunale nettet.

Svakstrømskabling

Midlane skal nyttast til utbetring av eksisterande kabelnett i fylkeskommunale bygg.

Fellesføremål

"Miljøprosjekt" - ufordelt	
Prosjektnr: O2M01	Årsbasert
Oppstart: 2015	Ferdigstilling: 2019
BUDSJETTÅR	KAPITALBEHOV
2014	2,407
2015	3,674
2016	2,919
2017	6,000
2018	6,000
2019	6,000
SUM	27,000

Løyvinga skal nyttast til å fylgje opp målsettingar sette i klimaplanen om 20 % reduksjon av energiforbruk, og eit gjennomsnittforbruk på 130kWh/m² for den fylkeskommunale bygningsmassen.

Fellesføremål

Eigenkapitalinnskott KLP	
Prosjektnr: EK001	Årsbasert
Oppstart: 2017	Ferdigstilling: 2020
BUDSJETTÅR	KAPITALBEHOV
2017	2,000
2018	2,000
2019	2,000
2020	2,000
SUM	8,000

Som medeigar i Kommunal Landspensjonskasse (KLP) må fylkeskommunen bidra med eit årleg eigenkapitaltilskott. Dette eigenkapitalinnskottet vert handsama på same måte som kjøp av aksjar og er såleis ei investering for fylkeskommunen. Dei årlege eigenkapitalinnskotta har dei siste åra vore mellom 1,5 – 2,3 mill. kr.

Opplæring

Ombygg./rehab./sikring/brann	
Prosjektnr: OR200	Årsbasert
Oppstart: 2017	Ferdigstilling: 2020
BUDSJETTÅR	KAPITALBEHOV
2017	21,000
2018	20,000
2019	20,000
2020	20,000
SUM	81,000

Her er mindre prosjekt for brannvern, sikringstiltak, ombygging, rehabilitering samla i ein post. Dette gjev fleksibilitet både i planleggings- og utførelsesfasen, og ein kan prioritere tiltak i samråd med sektorane i eit lengre perspektiv. Det vert utarbeida årlege planar for disponeringa av midlane. Planane vert prioritert etter innspel frå brukarane samt ut frå faglege og tekniske vurderingar i høve føremålet. Posten skal dekke årlege tiltak i storleiksorden inntil 2-3 mill. kr. Større prosjekt skal fremjast gjennom eigne investeringsprosjekt.

Brannvern

Brannvern er ei lovpålagd oppgåve for alle byggeigarar. Aldring og føresegner knytt til

brannverntiltak i bygningane, medfører eit kontinuerleg behov for tiltak for sikring mot brann. Generell oppgradering av tekniske installasjonar er viktig for brannsikringa.

Sikringstiltak

Sikring av bygningane er eit behov knytt til auka hæververk og innbrot i fylkeskommunale bygg. Sikringsarbeidet knyter seg mellom anna til adgangskontroll, overvaking og tjuverialarmar ved skulebygga.

Ombygging/rehabilitering

Tilgjenge, utnytting og mindre tilpassingar/ombyggingar av eksisterande skular er eit kontinuerleg og prioritert område. Fleksibilitet er stikkord for bruken av skulebygga, og dette er spesielt utfordrande for eksisterande skulebygg.

Energi- og miljøtiltak

Det er kontinuerleg utfordringar med å effektivisere bygningsmassen, og det ligg føre mange mindre tiltak for oppfylgging på dette feltet. Også oppfylgging av vedteken miljø- og klimaplan vil stå sentralt innafor dette området.

Universell utforming

Det er i hovudsak godt tilrettelagt for tilgjenge til dei vidaregåande skulane i fylket, men det er og mange felt innafor universell utforming som kan betrast. Det er såleis eit kontinuerleg behov for tiltak på dette området. Det er i 2014/2015 føreteke ei kartlegging av tilstanden, som danner bakgrunn for prioritering og iverksetting i planperioden.

Opplæring

Utstyr	
Prosjektnr: IU200	Årsbasert
Oppstart: 2017	Ferdigstilling: 2020
BUDSJETTÅR	KAPITALBEHOV
2017	13,000
2018	13,000
2019	13,000
2020	13,000
SUM	52,000

I 2017 er 1,6 mill. kr av den lånefinansierte utstyrløyvinga stilt til disposisjon for IKT-tenesta. Løyvinga skal nyttast til oppgradering av lokale nettverk, kjøp av nettverkselektronikk, administrasjons- og undervisningsservarar, vidareutvikling av backup og lagring av data ved dei vidaregåande skulane.

Vidare er ytterlegare 3,063 mill. kr av løyvinga stilt til disposisjon for IKT-tenesta i samsvar med ny ansvarsdeling, og skal nyttast til kjøp av personleg ikt-utstyr til vgs-tilsette og kjøp av multifunksjonsmaskiner.

Resterande midlar skal nyttast/reserverast til komplettering av undervisningsutstyr i samband med læreplanane og utskifting av gammalt og nedslite utstyr på dei vidaregåande skulane.

Fylkesrådmannen har fullmakt til å disponere midlane.

Opplæring

PC-ordninga	
Prosjektnr: PC002	Årsbasert
Oppstart: 2017	Ferdigstilling: 2020
BUDSJETTÅR	KAPITALBEHOV
2017	6,400
2018	6,400
2019	6,400
2020	6,400
SUM	25,600

Løyvinga skal nyttast til kjøp av berbare PC-ar for elevar på Vg1. Løyvinga er finansiert ved låneopptak, mva-refusjon, og eigenbetaling frå elevane.

Som ei tilpassing av drifta til redusert sektorramme frå hausten 2016, finansierer ikkje fylkeskommunen forsikring på datamaskiner kjøpt gjennom den fylkeskommunale PC-ordninga.

Opplæring

Konsekvens skulebruksplan - ufordelt	
Prosjektnr: NY001	Prosjektbasert
Oppstart: 2014	Ferdigstilling: 2019
BUDSJETTÅR	KAPITALBEHOV
2014	3,684
2015	8,233
2016	24,923
2017	28,200
2018	29,400
2019	45,700
2020	
SUM	140,140

Konsekvensane av vedtaket om skulebruksplanen er tidlegare kostnadsrekna etter gjennomgang med dei respektive skulane der arealbruk og moglege løysingar vart skissert.

I FT sak 32/14 og 46/14 er nokre av prosjekta utsett i påvente av nytt vedtak i skule- og tilbodsstruktur. Øvrige prosjekt går som planlagt.

For skulane i Førde pågår ei vurdering omkring ei ev samlokalisering. Utfallet av m.a. det arbeidet vil påverke framtidige løyvingar i dette prosjektet.

Prosjektet er frå 2018 auka med løyvingar for nytt verkstadbygg på Mo, jf arb. dokument 4/16.

Prosjektløyvingane er grove rammeberekningar som endrar seg i takt med utviklinga i prosjektet. Midlar som tidlegare vart redusert i prosjektet vil såleis heilt eller delvis komme inn att seinare.

Opplæring

Mo og Øyrane vgs - vassforsyning Mo	
Prosjektnr: NY232	Prosjektbasert
Oppstart: 2013	Ferdigstilling: 2018
BUDSJETTÅR	KAPITALBEHOV
2013	0,978
2014	0,209
2015	
2016	
2017	
2018	1,361
SUM	2,548

Mo og Øyrane vidaregåande skule, avdeling Mo, har i dag privat anlegg for vatn og avløp. Å halde desse anlegga oppdaterte er ressurskrevjande, så det er ei målsetting å kople seg til det offentlege nettet.

Arbeidet med å få fram offentleg vatn/kloakk til skuleanlegget på Mo er under planlegging i Førde kommune. Løyvinga skal nyttast til dei tiltak som er naudsynt å planlegge/endre/tilpasse det tekniske anlegget på den fylkeskommunale eigedommen for å få kopl seg på det kommunale vatn- og kloakknnett.

Opplæring

Måløy gangveg	
Prosjektnr: NY233	Prosjektbasert
Oppstart: 2014	Ferdigstilling: 2017
BUDSJETTÅR	KAPITALBEHOV
2014	0,104
2015	
2016	
2017	1,941
2018	
SUM	2,045

Ved utbygging av den nye maritime avdelinga på Tennebø la Vågsøy kommune inn eit krav om at det skulle byggast gangveg mellom noverande skule og den nye avdelinga. Det har vore arbeidd med fleire alternative løysingar i samarbeid med fleire aktørar. Prosjektet er under arbeid i samarbeid med Vågsøy kommune.

Opplæring

Sogndal vgs - Byggesteg II	
Prosjektnr: NY224	Prosjektbasert
Oppstart: 2014	Ferdigstilling: 2018
BUDSJETTÅR	KAPITALBEHOV
2014	1,582
2015	31,141
2016	101,387
2017	42,720
2018	6,320
2019	
SUM	183,150

restaurant- og matfag.

Entreprenør er kontrahert og prosjektet er i produksjonsfasen. Målsettinga er å ferdigstille prosjektet våren 2017 for å ta nybygget i bruk til skulestart same haust.

Sidan 2002 har det vore eit overordna mål å samle Sogndal vgs på ein stad – på nordsida av Fosshaugane Campus. Sogndal vgs – byggesteg I med fellesfunksjonar og den yrkesfagelde delen er gjennomført. Ideskissa og tomte dispenseringa på Fosshaugane Campus har teke høgde for eit byggesteg II. Det er også avklart at Statbygg skal overta «almennfagbygget» i august 2017, jf FU-sak 6/14.

I FT-sak 39/13 Sogndal vidaregåande skule (byggetrinn II) er det vedteke å investere i eit nybygg som skal erstatte det eksisterande «almennfagbygget» samt nødvendige tilpassingar som følgje av skulebruksplanen. Prosjektet omfattar også bygningsmessige endringar og tekniske oppgraderingar av Sogndal idrettshall samt areal til

Opplæring

SJH - ekstraordinært vedlikehald	
Prosjektnr: NY226	Prosjektbasert
Oppstart: 2015	Ferdigstilling: 2017
BUDSJETTÅR	KAPITALBEHOV
2015	2,153
2016	21,722
2017	13,970
2018	
SUM	37,845

Fylkestinget har i FT-sak 48/14 og FT-sak 22/15 vedteke prosjektet ekstraordinært vedlikehald på Sogn jord- og hagebruksskule. Prosjektet er finansiert med tilskot frå Aurland kommune (5 mill. kr) og staten (5 mill. kr) Den samla prosjektfinansieringa er 37,5 mill inkl mva i 2015-kr.

Arbeidet er planlagt og prosjektert i samsvar med forprosjektrapport datert 27.04.15 med nokre mindre tilpassingar. Funksjonar i undervisningsbygg og internat har prioritet i oppgraderingsarbeidet. Prosjektet er i produksjonsfasen og skal ferdigstillast til skulestart hausten 2017.

Opplæring

Måløy vgs. - rehab. Av blokk B og C	
Prosjektnr: NY227	Prosjektbasert
Oppstart: 2017	Ferdigstilling: 2020
BUDSJETTÅR	KAPITALBEHOV
2017	7,180
2018	27,670
2019	24,600
2020	7,180
2021	
SUM	66,630

Det er gjennomført eit skisseprosjekt for planlagt rehabilitering av eksisterande bygningsmasse ved Måløy vgs. Bygningsmassen treng rehabilitering ut over normalt vedlikehald og planmessige endringar for å betre tilkomst, funksjonalitet og universell utforming.

Kalkyle for prosjektet er førebels sett til om lag 65 mill. kr i 2016-kr. Det er framleis knytt uvisse til kalkylen då dette er i ein tidleg fase i prosjektet. Erfaring syner at store rehabiliteringsprosjekt er kompliserte og vanskeleg å kalkulere. Prosjektet er og krevjande med omsyn til skuledrifta, då ein i byggeperioden må flytte undervisninga til andre lokalitetar.

Opplæring

Eid vgs - tilbygg	
Prosjektnr: NY228	Prosjektbasert
Oppstart: 2017	Ferdigstilling: 2017
BUDSJETTÅR	KAPITALBEHOV
2017	7,000
2018	
SUM	7,000

Prosjektet gjeld eit mindre tilbygg (220m²) til Eid vgs som er kome fram etter eit behov frå Eid kommune for undervisningsareal til nykomne flyktningar. Det er eit kommunalt og fylkeskommunalt ynskje at undervisninga vert lagt til Eid vgs slik at det er høve til samarbeid om det pedagogiske opplegget og ha ei god integrering. Eid vgs har pr i dag ikkje arealkapasitet til fleire grupper og skulen må derfor utvidast.

Det er ein føreseetnad for realisering av prosjektet at Eid kommune bind seg til ei langsiktig leigeavtale (minimum 10 år) for eit tilsvarande areal i skulen. Semje og avtale om dette må være på plass før

arbeidet kan ta til.

Tannhelsetenesta

Oppgradering av tannklinikker	
Prosjektnr: TA300	Årsbasert
Oppstart: 2017	Ferdigstilling: 2020
BUDSJETTÅR	KAPITALBEHOV
2017	5,500
2018	4,000
2019	4,000
2020	4,000
SUM	17,500

For 2017 er det sett av 5,5 mill. kr. Midlane vil bli nytta til naudsynte utskiftingar av teknisk utstyr og inventar, samt oppgradering av tannklinikkar i samband med ny struktur for tannhelsetenesta.

Samferdsle

Elektronisk billettering	
Prosjektnr: SA001	Årsbasert
Oppstart: 2016	Ferdigstilling: 2017
BUDSJETTÅR	KAPITALBEHOV
2016	9,400
2017	4,700
SUM	14,100

Som ein konsekvens av anbudsutsettinga av busstenestene er det naudsynt å investere i nye billettmaskiner til bussane. Billettmaskinene blir kjøpt inn i det året drifta av anbudsområdet startar opp. Investeringane omfattar ca. 50 billettmaskiner i Sogn i 2017.

Kultur

Fellesmagasin for musea	
Prosjektnr: KU002	Prosjektbasert
Oppstart: 2012	Ferdigstilling: 2020
BUDSJETTÅR	KAPITALBEHOV
2012	0,780
2013	0,570
2014	
2015	
2016	2,100
2017	1,300
2018	20,000
2019	37,500
2020	30,000
SUM	92,250

Det er utarbeida skisseprosjekt («Kløften»), for fellesmagasinet jf. FT-sak 60/12, og prosjektet har vore gjennom ein prosess med kostnadsreducerande tiltak. Det reviderte prosjektet vart lagt fram for fylkesutvalet i sak 57/13.

Ramma til Fellesmagasinet var då sett til 220 mill. kr inkl. mva (176 mill. kr eks. mva.). Den skisserte kostnadsdelinga mellom stat, fylkeskommune og kommune er:

- Statleg finansiering: 1/3
- Regionalt nivå 2/3, der fylkeskommunen

finansierer 60% og kommunane 40%.

Gjennom arbeidet med budsjett 2015 vart Musea i Sogn og Fjordane bedne om å kartlegge alternative og rimelegare måtar å løyse magasinutfordringa på. Dette utgreiingsarbeidet har vist at det vert for store faglege og økonomiske utfordringar med dei alternative løysingane.

Det er under utarbeiding eit forenkla forprosjekt med grunnlag i det nedskalerte prosjektet «Kløften». Dette skal danne grunnlag for søknad om statleg medfinansiering våren 2017. Kalkylane/kostnadsnivået som ligg til grunn i prosjektet er i 2012-kroner. Justering av kostnadsramme til dagens prisnivå vert ein del av forprosjektarbeidet.

Vidare føreset fylkeskommunal medverknad i prosjektet følgjande:

- Det må lagast ein avtale mellom partane som regulerer ansvarsfordelinga for finansiering og drift
- Fylkeskommunen vert eigar av del delen av bygget/eigedommen fylkeskommunen finansierer.

Vedlegg 1

Budsjettskjema 1A - drift

1 A (tal i mill. kr)	Budsjett 2017	Revidert budsjett 2016	Rekneskap 2015
Skatt på inntekt og formue	618,302	602,000	571,360
Ordinært rammetilskot	1706,993	1753,533	1738,050
Skatt på eigedom	0,000	0,000	0,000
Andre direkte eller indirekte skattar	0,000	0,000	0,000
Andre generelle statstilskot	69,480	89,710	91,620
Sum frie disponible inntekter	2394,775	2445,243	2401,030
Renteinntekter og utbytte	82,540	79,678	63,330
Gevinst finansielle instrument (omløpsmidlar)	0,000	0,000	0,000
Renteutg.,provisjonar og andre fin.utg.	55,000	51,000	55,417
Tap finansielle instrument (omløpsmidlar)	0,000	0,000	0,102
Avdrag på lån	141,700	174,538	133,779
Netto finansinnt./utg.	-114,160	-145,860	-125,967
Til dekking av tidligere regnsk.m. meirforbruk	0,000	0,000	0,000
Til ubundne avsettingar	59,626	237,860	139,744
Til bundne avsettingar	0,000	0,000	4,106
Bruk av tidlegare regnks.m. mindreforbruk	0,000	57,978	43,535
Bruk av ubundne avsettingar	9,340	26,720	18,440
Bruk av bundne avsettingar	0,000	0,000	0,000
Netto avsettingar	-50,286	-153,162	-81,874
Overført til investeringsbudsjettet	18,900	25,786	15,000
Til fordeling drift	2211,429	2120,434	2178,188
Sum fordelt til drift (frå skjema 1B)	2211,429	2120,434	2120,210
Meir/mindreforbruk	0,000	0,000	57,978

Budsjettskjema 1B - drift

1B (tal i mill. kr)				
	PROGRAMOMRÅDE*	Budsjett 2017	Revidert budsjett 2016	Rekneskap 2015
400	POLITISK STYRING	45,191	22,187	21,896
410	KONTROLL OG REVISJON	4,529	4,619	4,101
420	ADMINISTRASJON	79,791	78,902	74,975
421	FORVALTNINGSUTG. I EIGEDOMSFORV.	9,419	9,532	7,910
430	ADMINISTRASJONSLOKALE	5,980	6,119	5,693
460	TENESTE UTANOM ORD. FK. ANSVARSOMRÅDE	0,675	0,875	1,031
480	DIVERSE FELLESUTGIFTER	10,875	10,651	17,510
715	LOKAL OG REGIONAL UTVIKLING	16,818	18,728	12,030
	SUM FORVALTNING	173,278	151,613	145,147
510	SKULELOKALE OG INTERNATBYGNINGAR	105,008	103,911	98,697
515	FELLESUTG./STØTTEFUNKSJONAR VGS	61,656	60,285	60,273
520	PED. LEIING/FELLESUTG., GJESTEELEVAR	108,652	100,482	83,049
521-				
532	UTDANNINGSPROGRAMMA	334,036	339,507	353,267
554	FAGSKULE	24,961	24,329	22,807
559	LANDSLINER	5,067	5,084	5,218
561	OPPFLG. TENESTA OG PED./PSYK TENESTE	20,208	19,58	17,602
562	TILPASSA OPPLÆRING	67,796	65,103	62,215
570	FAGOPPLÆRING I ARBEIDSLIVET	101,319	98,588	92,871
581	VAKSENOPPL. ETTER OPPLÆRINGSLOVA	10,945	7,181	3,290
590	ANDRE FØREMÅL	9,415	11,593	9,334
	resultatoverføring opplæring			1,503
	SUM OPPLÆRING	849,063	835,643	810,126
660	TANNHELSETENESTA - FELLESFUNKSJONAR	17,200	18,171	18,660
665	TANNHELSETENESTA - PASIENTBEHANDLING	64,331	65,031	63,089
	resultatoverføring tannhelse			1,455
	SUM TANNHELSE	81,531	83,202	83,204
701	TILRETTEL./STØTTEF./FIN. BISTAND FOR NÆRINGSLIVET	83,217	81,638	81,710
716	FRILUFTSLIV OG MILJØ	1,962	1,923	6,096
740	BIBLIOTEK	5,779	6,043	6,500
750	KULTURMINNEVERN	12,090	14,410	13,491
760	MUSEUM	15,469	17,454	16,244
771	KUNSTFORMIDLING	9,912	10,527	10,251
772	KUNSTPRODUKSJON	11,952	11,605	11,494
775	IDRETT	2,756	3,316	2,526
790	ANDRE KULTURAKTIVITETAR	8,232	11,656	11,093
	SUM NÆRING og KULTUR	151,369	158,572	159,403
722	FYLKESVEGAR, MILJØ- OG TRAFIKKTRYGGINGSTILTAK	536,585	472,909	497,294
730	BILRUTER	239,829	254,690	263,309
731	FYLKESVEGFERJER	129,949	111,472	105,612
732	BÅTRUTER	94,719	107,033	114,157
733	TILRETTELAGD TRANSPORT	10,506	10,300	8,950
	SUM SAMFERDSLE	1011,588	956,404	989,322
	Korreksjon utg/innt ført ansvar 900:930	-55,400	-65,000	-66,993
	TIL FORDELING DRIFT - FRÅ SKJEMA 1A	2211,429	2120,434	2120,210

* Oppsettert er tilpassa politisk organisering i 2017 for alle åra.

Budsjettskjema 2A - investering

2A, tal i mill. kr	Budsjett 2017	Revidert budsjett 2016	Rekneskap 2015
Investeringar i anleggsmidlar	546,011	715,266	250,853
Utlån og forskoteringar	0,000	0,000	0,000
Kjøp av aksjar og andelar	2,000	10,400	1,805
Avdrag på lån	0,000	6,302	19,345
Dekking av tidlegare år udekka	0,000	0,000	0,000
Avsettingar	0,000	282,000	4,318
Finansieringsbehov innværande år	548,011	1013,968	276,321
Finansiert slik:			
Bruk av lånemidlar	262,600	305,627	52,028
Inntekter frå sal av anleggsmidlar	0,000	7,080	16,451
Tilskot til investeringar	128,100	221,395	64,091
Kompensasjon for meirverdiavgift	98,011	108,555	41,589
Mottekne avdrag på utlån og refusjonar	17,900	21,520	5,296
Andre inntekter	0,000	282,000	4,180
Sum ekstern finansiering	506,611	946,177	183,636
Overført frå driftsbudsjettet	18,900	40,631	67,658
Bruk av udisponert frå tidlegare år	0,000	0,000	0,000
Bruk av avsetningar	22,500	27,160	25,027
Sum finansiering	548,011	1013,968	276,321
Udekka / udisponert	0,000	0,000	0,000

Budsjettskjema 2B - investering

2B, tal i mill. kr	Budsjett 2017	Revidert budsjett 2016	Rekneskap 2015
Forvaltning og fellesutgifter	10,000	9,247	9,571
Opplæring	141,411	204,927	86,423
Tannhelse	5,500	2,500	1,938
Samferdsle	387,800	496,592	157,238
Kultur	1,300	2,100	0,000
Næring - aksjekjøp	0,000	8,000	0,000
Felles inntekter/utgifter	2,000	8,602	21,151
Sal av Fjord 1 - avsetting til fond	0,000	282,000	0,000
Sum fordelt - frå 2A	548,011	1013,968	276,321

Saksframlegg

Saksbehandlar: Astrid Lernes, Fylkesrådmannen
 Sak nr.: 16/296-11

Økonomiplan 2017-2020

::: Sett inn innstillingen under denne linja ↓

Fylkesrådmannen rår hovudutvalet til å gje slik tilråding:

Hovudutvalet rår fylkesutvalet til å gje slik tilråding:

Fylkesutvalet rår fylkestinget til å gjere slikt vedtak:

1. Sogn og Fjordane fylkeskommune sin økonomiplan 2017-2020 vert vedteken slik det går fram av fylkesrådmannen si saksframstilling. Dette gjev følgjande sektorrammer:

Økonomiske rammer	B-2017	B-2018	B-2019	B-2020
Fellesinntekter/- utgifter - netto	-2 194,5	-2 177,1	-2 152,3	-2 078,6
Sektorrammer				
Politisk styring, plan og forvaltning	159,2	158,9	158,5	157,9
Opplæring	824,1	803,9	791,5	786,8
Tannhelsetenesta	81,5	76,4	76,4	76,4
Næring og kultur	154,4	148,3	147,9	147,9
Samferdsle	975,3	989,7	978,1	909,7
Sum sektorrammer	2 194,5	2 177,1	2 152,3	2 078,6

Desse rammene vert lagt til grunn for det vidare budsjett- og økonomiplanarbeidet.

2. Rammene til tannhelsetenesta vil ev. bli tilpassa fylkestinget sitt vedtak i høve den samtidige saka om «Tannhelsetenesta – ein framtidsretta klinikk- og tenestestruktur»
3. Økonomiplanen 2017-2020 har form av å vere eit endringsdokument i høve gjeldande budsjett 2016/økonomiplan 2016-19. Det inneber at berre endringar i høve nemnde budsjett/økonomiplan er kommenterte.
4. Tilrådde tiltak og tilpassingar må om naudsynt utgreiast og konkretiserast som ein del av arbeidet med budsjett 2017.
5. Dei uspesifiserte innsparingskrava innan opplæring og samferdsle må konkretiserast som ein del av budsjett-/økonomiplanprosessen i 2017.
6. Utgreiingar med seinare ferdigstillingsdato må handsamast som ein del av budsjett-/økonomiplanprosessen i 2017.
7. Samla investeringsrammer for økonomiplan 2017-2020 er førebels fastsett slik:
 2017: 569,2 mill. kr,
 2018: 233,1 mill. kr,
 2019: 161,6 mill. kr,
 2020: 130,0 mill. kr.

::: Sett inn innstillingen over denne linja ↑

... Sett inn saksutredningen under denne linja ↓

Vedlegg:

1. Ferdigstilte utgreiingar
2. Hovudutvala sine saksprotokollar frå møta 12. mai 2016
3. Fråsegn frå Delta og Parat, datert 20 mai 2016
4. Innspel frå Utdanningsforbundet, datert 20 mai 2016
5. Uttale frå fylkesrådet for menneske med nedsett funksjonsevne
6. Uttale frå fylkesrådet for eldre
7. Uttale frå ungdomspolitisk utval

Andre dokument som ikkje ligg ved:

Arbeidsdokument 1/16 – 3/16.

SAKSFRAMSTILLING

1. Innleiing

1.1 Bakgrunn for saka

I budsjett 2016/økonomiplan 2016-2019, vedteken i FT-sak 68/15, står det i føreordet at økonomiplanen gjev rammer for budsjetta 2017-19. Vidare står det i kapittel 3 Økonomiplan følgjande:

«Budsjett- og økonomiplanarbeidet har vore og er framleis sterkt prega av den økonomiske situasjonen Sogn og Fjordane fylkeskommune er inne i. I den situasjonen har fylkeskommunen funne det tenleg å dele budsjettarbeidet i åra framover i to prosessar; budsjettprosess om hausten og økonomiplanprosess om våren.»

Gjennom denne saka fremjar fylkesrådmannen si tilråding til rammer for åra 2017-2020. Tilrådinga baserar seg på:

- Tidlegare politisk avklarte tilnærmingar presenterte i arbeidsdokument 1/16 – 3/16.
- Fylkesrådmannen si tilråding i saka «Tannhelsetenesta - ein framtidretta klinikk- og tenestestruktur».
- Hovudutvala sine tilrådingar til prioriteringar innan eigen sektor.
- Hovudutvala sine tilrådingar knytt til utgreiing #51 Folkehelsearbeidet.
- Framlagde sektorovergripande utgreiingar.
- Gjeldande salderingsstrategiar.

I tillegg tilrår fylkesrådmannen å:

- Skissere korleis uspesifisert innsparingskrav knytt til planstaben sine oppgåver skal løysast.
- Reversere delar av uspesifisert innsparingskrav på sektorrammene.
- Saldere økonomiplanen ved avsetting til fond.

Hovudutvala sine tilrådingar til prioriteringar er basert på det utgreiingsmaterialet som vart lagt fram som ein del av arbeidsdokument 3/16, og gjennom hovudutvalssakene som vart handsama 12. mai 2016. Utgreiingsmaterialet og hovudutvala sine protokollar følgjer saka som vedlegg.

1.2 Rammer for økonomiplanen - eit endringsdokument

Finansutvalet har slutta seg til at økonomiplan 2017-2020 vert utarbeidd etter same mal som økonomiplan 2016-2019, jf. FT-sak 26-15. Det inneber at:

- Økonomiplanen vert eit endringsdokument i høve gjeldande budsjett 2016/økonomiplan 2016 -2019. Det betyr at berre endringar i høve nemnde budsjett/økonomiplan vert kommenterte.
- Økonomiplanvedtaket har som føremål å vere retningsgjevande for arbeidet med budsjett 2017/økonomiplan 2017-2020.

- Saksframstillinga får status som økonomiplan 2017-2020. Det vert ikkje utforma eit eige plandokument. Den tekstlege omtalen av økonomiplan 2017-2020, utover dette saksførelegget, vert lagt fram for politisk handsaming som ein del av budsjett 2017/økonomiplan 2017-2020 i desember 2016.

1.3 Oppbygging av den vidare saksframstillinga

Saksframstillinga består vidare av følgjande hovuddelar:

I punkt 2 – Vurderingar før saldering: gjer fylkesrådmannen nokre vurderingar som ikkje er direkte knytt til iverksetjing av salderingstiltak. Her vil m.a. konsekvensjusteringar som følgje av tilrådde endringar i tertialrapport 1/16 og endringar som følgje av kommuneproposisjonen bli omtala.

I punkt 3 – Salderingsstrategiar: viser fylkesrådmannen kva salderingsstrategiar som er nytta for å få samsvar mellom inntektsnivået og tilhøyrande sektorrammer. Desse strategiane vart nytta i arbeidet med budsjett 2016/økonomiplan 2016-2019 og fylkesrådmannen nyttar dei same strategiane i framlegget til økonomiplan 2017-2020.

I punkt 4 – Salderings-/innsparingstiltak: presenterer fylkesrådmannen nye salderings-/innsparingstiltak. På sektornivå følgjer tilrådinga hovudutvala sine prioriteringar på eigne sektorar. Når det gjeld nivået på framtidige innsparingskrav har vi ikkje hatt tilsvarende prioriteringar å byggje på.

I punkt 5 – Fråsegner/innspel: listar fylkesrådmannen opp dei innspela/merknadane som er kome i høve økonomiplanarbeidet.

I punkt 6 – Vidare utgreiingar: viser fylkesrådmannen kva utgreiingstiltak som ikkje er ferdigstilte samt andre innspel frå hovudutvala 12. mai 2016.

2. Vurderingar før saldering

	2017	2018	2019	2020
Ubalanse etter a.dok 3	-8,3	-12,8	-38,0	-57,3
Vurderingar i saksframlegg øk.plan 2017-20:				
<u>Verknader av T 1/16:</u>				
Reduksjon i rammetilskotet	3,8	3,8	3,8	3,8
Redusert avsetjing til omstillingsfond	-0,4	-0,4	-0,4	
Opplæring - auka løyving til lærlingstilskot	1,2	1,2	1,2	1,2
Opplæring - auka løyving til vaksenopplæring	3,6	3,6	3,6	3,6
Næring og kultur - auka løyving til kunstproduksjon (prisjust.)	0,02	0,02	0,02	0,02
Samferdsle - redusert løyving til vedlikehaldsetterslep	-2,9	-2,9	-2,9	-2,9
Samferdsle - redusert løyving - vegbruksavgift	-2,9	-2,9	-2,9	-2,9
Samferdsle - redusert løyving - mva-kompensasjon	-1,4	-1,4	-1,4	-1,4
Samferdsle - auka løyving - svovelavgift	0,2	0,2	0,2	0,2
<u>Kommuneproposisjonen:</u>				
Reduksjon i skatt og rammetilskot (frie inntekter)	2,6	2,6	2,6	2,6
Ubalanse før salderingstiltak	-4,3	-8,9	-34,1	-53,0

Tabellen over tek utgangspunkt i salderingsskissa som vart presentert i arbeidsdokument 3/16. Grunngevinga for denne ubalansen går fram av arbeidsdokument 1/16 – 3/16.

2.1 Verknader av tertialrapport 1/16

I tertialrapport 1/16, som går parallelt med denne saka, har fylkesrådmannen tilrådd endringar som vil påverke rammene for seinare år. Desse er lagt inn i tabellen over. For nærare grunngjeving av endringane vert det vist til tertialrapporten. Tala vert justert i samsvar med endeleg vedtak i tertialrapporten.

2.2 Kommuneproposisjonen

11. mai kom framlegg til kommuneproposisjon 2017. Denne skisserer det økonomiske opplegget kommunesektoren bør legge til grunn i sitt arbeid med budsjett 2017.

Skatt

I revidert nasjonalbudsjett 2016 er skatteinntektene for kommunesektoren oppjustert med 700 mill. kr, noko som er ei delvis vidareføring av den auka skatteinngangen kommunesektoren fekk 2. halvår 2015. Av dette er 125 millionar knytt til fylkeskommunane. Det nye skatteanslaget er i kommuneproposisjonen vidareført til 2017, noko som for oss betyr auka skatteinntekter med om lag 2,6 mill. kr.

Realvekst frie inntekter

Inntektsveksten som er varsla i kommuneproposisjonen 2017 er rekna frå det nye inntektsnivået i revidert nasjonalbudsjett 2016. Regjeringa presiserer at det er nivået på kommunesektoren sine inntekter i 2017 som vert fastsett. Det betyr at dersom inntektsnivået i 2016 skulle endre seg fram mot framlegg til statsbudsjettet 2017 i oktober, er det storleiken i veksten som vert endra.

Veksten i frie inntekter til fylkeskommunane er i kommuneproposisjonen 2017 sett til 300 mill. kr. Av dette er 120 mill. kr auka skatt og 180 mill. kr auka rammetilskot. Dette gjev oss om lag 9,1 mill. kr i realvekst i frie inntekter.

Endringar i kostnadsnøklar

I kommuneproposisjon 2017 varslar regjeringa at kriteriet «innbyggjarar busett spredt» vil bli oppdatert med sist tilgjengelege tal frå SSB. SSB har no publisert tal pr. 1.01.2015 og desse vert nytta i berekning av utgiftsutjamninga for 2017. Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) har tidlegare nytta tal pr. 1.01.2012. Oppdatering av kostnadsnøkkelen vil gje oss om lag 1,8 mill.kr i reduserte overføringar.

Når det gjeld ferjekriteriet har KMD kvalitetssikra/oppdatert tal ferjesamband. Tal samband som vert rekna inn i kriteriet vert redusert med seks for landet. Vi mister eit samband og vår del av kriteriet går ned. Endringa vil gje oss om lag 12,5 mill. kr i reduserte overføringar.

Samla gjev desse endringane reduserte overføringar/inntekter på om lag 14,3 mill. kr.

KMD har, etter at nytt inntektssystem vart presentert i kommuneproposisjonen 2015, fleire gonger varsla at det ville kome nye kostnadsnøklar knytt til båt og ferje. KMD seier no at dei har lyst ut eit prosjekt på dette for å få innspel frå eksterne fagmiljø. Departementet tek no sikte på å presentere prosjektet i kommuneproposisjonen for 2018.

Oppdatering av sektorvektene

Det vert vidare varsla at det kan bli endringar i vektinga av fleire av delnøkane for 2017. Dagens sektorvektar er i hovudsak basert på rekneskapstal 2010-12. Sektornøkane for 2017 vil byggje på endelege rekneskapstal 2013-2015. Endelege tal for 2015 er ikkje klare før i juni 2016. Førebelse tal tyder på at sektorvektene for delkostnadsnøkane for båt/ferje og buss/bane kan bli vekta opp, medan fylkesveg og tannhelse kan bli vekta ned. For vidaregåande opplæring blir det mindre endringar.

Sum endring frie inntekter (skatt/rammetilskot)

Dei økonomiske konsekvensane av kommuneproposisjon 2017, som er omtala over, vert som i tabellen nedanfor:

	2017	2018	2019	2020
Auka skattenivå 2016	2,6	2,6	2,6	2,6
Auka frie inntekter	9,1	9,1	9,1	9,1
Endra kostnadsnøklar	-14,3	-14,3	-14,3	-14,3
Sum endring frie inntekter	-2,6	-2,6	-2,6	-2,6

Reduksjonen i frie inntekter er innarbeidd i økonomiplanen.

2.3 Investeringsbudsjettet

Investeringsprogramma for både bygg og fylkesveg er ikkje endra i høve økonomiplan 2016-2019. Ved rullering av investeringsrammene til 2020 vart det for bygg lagt opp til å vidareføre sekkepost-løyvingane i tillegg til løyvingar på vedtekne prosjekt. For fylkesveg vart det lagt opp til å vidareføre investeringsnivået frå 2019. Vurderingar av ev. nye prosjekt vil fylkesrådmannen kome attende til i løpet av hausten 2016.

I tertialrapport 1/16 er det tilrådd endringar som aukar nedbetaling av gjeld og reduserer behovet for låneopptak. Desse endringane vil gje ein reduksjon i kapitalutgiftene årleg i økonomiplan 2017-20. Dette er det førebels ikkje teke omsyn til i økonomiplanen, men vert innarbeidd saman med oppdatering av renteføresetnader for kapitalutgiftene i løpet av hausten 2016.

Investeringsrammene ligg førebels slik for 2017-2020:

	2017	2018	2019	2020
Investeringsprogram bygg	134,0	103,4	111,0	79,4
Investeringsprogram veg	197,7	119,7	40,6	40,6
Investeringsprogram skredsikring	237,5	10,0	10,0	10,0
Sum investeringsrammer	569,2	233,1	161,6	130,0

Endeleg investerings- og finansieringsprogram for åra 2017-2020 vert fastsett i desember 2016.

3. Salderingsstrategi

I arbeidet med å tilpasse oss nye inntektsrammer er det etablert følgjande salderingsstrategiar:

1. Halde fram påverknadsarbeidet for å betre eksterne rammeføresetnader.
2. Arbeide for å redusere kapitalutgiftene gjennom auka lokale inntekter.
3. Gjennomføre netto utgiftsreducerande tiltak på sektornivå (all fk drift)
4. Bruke fondsmidlar til å få balanse på kort sikt.
5. Vidareføre kortsiktige tiltak på sektornivå til desse kan erstattast av varige tiltak.

Gjeldande økonomiplan baserer seg på desse strategiane, og fylkesrådmannen vil nytte seg av desse strategiane også ved saldering av denne økonomiplanen.

4. Salderingstiltak

4.1 Salderingsstrategi 1 - påverknadsarbeid

Kommuneproposisjon 2017, som vart lagt fram 11. mai 2016, inneheldt ingen opptrapping av tapskompensasjonen. Vi må difor sette vår lit til at opptrappinga vert innarbeidd under budsjett-handsaminga i Stortinget hausten-16. Fylkesrådmannen endrar ikkje budsjettføresetnadane no, slik at dette framlegget til økonomiplan 2017-2020 framleis bygger på ein føresetnad om at tapskompensasjonen vert trappa opp med nye 22,5 mill. kr kvart år for åra 2017-2019 – akkumulert til 67,5 mill. kr i 2019.

4.2 Salderingsstrategi 2 – reduserte kapitalutgifter

Ein av strategiane i omstillingsarbeidet er å nytte lokale inntekter utover 60 mill. kr til gjeldssanering. Dette er blitt følgt opp i denne økonomiplanen. Prognosane for lokale inntekter har i løpet av våren vorte redusert, og dette er det teke omsyn til i arbeidsdokument 3/16. Det budsjetterte beløpet til ekstraordinært avdrag er med bakgrunn i dette også blitt redusert.

Realisering av verdiar, for deretter å nytte salsinntektene til gjeldssanering, er eit anna grep for å redusere dei årlege kapitalutgiftene. Dette er ein strategi som vert følgt opp ved all avhending av fylkeskommunale eigendelar.

Dei økonomiske konsekvensane av det vedtekte nedsalet i F1 Holding/Fjord1 er så langt ikkje innarbeidd i økonomiplanen.

4.3 Salderingsstrategi 3 – tiltak på sektornivå

Utgreiingsramma på sektornivå var i utgangspunktet sett til 287,0 mill. kr. I budsjett 2016/økonomiplan 2017-2019 er det innarbeidd innsparingar på om lag 115 mill. kr i 2017 til 175 mill. kr i 2019, fordelt slik:

	2017	2018	2019	2020
Innsparingstiltak øk.plan 2017-2020				
Politisk styring, plan og forvaltning				
<i>Politisk styring og forvaltning</i>	-18,7	-18,7	-30,0	-30,0
Uspesifisert innsparingskrav	-0,1	-0,1	-10,0	-10,0
<i>Plan</i>	-1,7	-1,7	-1,7	-1,7
Plan og utviklingsarbeid	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5
Utviklingsmidlar klima	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5
Uspesifisert innsparingskrav plan	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8
Opplæring	-23,2	-35,0	-60,2	-60,2
Uspesifisert innsparingskrav		-4,5	-25,1	-20,4
Tannhelse	-5,5	-11,0	-11,0	-11,0
Uspesifisert innsparingskrav	-3,2	-8,7	-8,7	-8,7
Næring og Kultur	-16,4	-16,4	-16,4	-16,4
Uspesifisert innsparingskrav næring	-4,0	-4,0	-4,0	-4,0
Uspesifisert innsparingskrav kultur	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5
Samferdsle	-49,8	-39,3	-55,3	-55,3
Uspesifisert innsparingskrav	-0,8	-9,7	-16,8	-16,8
Sum innsparingar på sektor	-115,3	-122,1	-174,6	-174,6
Sum uspesifisert innsparingstiltak	-9,3	-28,2	-65,8	-61,1

Tabellen viser at av 174,6 mill. kr i 2019/2020 er over 60 mill. kr framleis uspesifisert. Fylkesrådmannen vil i denne saka vise korleis dette uspesifiserte kravet vert tilrådd løyst.

For sektorar med hovudutval har fylkesrådmannen følgt opp utvala sine prioriteringar på eigne sektorar. Det vert ikkje lagt opp til å kommentere desse tiltaka nærare i denne saka.

For tannhelsetenesta har fylkestinget, parallelt med denne saka, til handsaming ei eiga sak om ein framtidretta klinikk- og tenestestruktur. Tilrådinga syner eit innsparingspotensiale på 10,6 mill. kr. Dette beløpet er blitt innarbeidd i dette framlegget til økonomiplan. Sektoren står da igjen med eit uspesifisert innsparingskrav på 0,4 mill. kr. Tala vil ev. bli justert i samsvar med endeleg vedtak i nemnde sak.

Sektoren politisk styring, plan og forvaltning vert delt opp i to slik;

- Politisk styring og forvaltning
- Plan

Dette vert gjort av omsyn til historikken mellom gamal og ny organisering, på både politisk og administrativ side.

Sektorovergripande utgreiingar:

Vi har no lagt fram følgjande sektorovergripande utgreiingar:

- Folkehelsearbeidet
- IKT-tenestene
- Løn- og rekneskapstenestene
- Driftsteknikartenestene
- Sentraladministrasjonen – roller og storleik

For folkehelsearbeidet har alle hovudutvala akseptert den skisserte innsparinga på 3,3 mill. kr. Fylkesrådmannen vil difor tilrå å legge denne innsparinga inn i økonomiplanen.

Ev. innsparingar knytt til IKT-tenestene, løn- og rekneskapstenestene og driftsteknikartenestene er innarbeidd i utgreiinga om sentraladministrasjonen, roller og storleik. Denne utgreiinga syner ei samla innsparing på 18,8 mill. kr aukande til 20,2 mill. kr i 2019. Det er først ved handsaming av denne saka at desse fire sektorovergripande utgreiingane vert handsama politisk.

Fylkesrådmannen vil også nemne at i FT-sak 26/15 «Økonomiplan 2016-19» vart utgreiinga om internasjonalt arbeid lagt fram, og at det framleis vert arbeidd med ei utgreiing om reinhaldar-tenestene.

Sektortiltak

I tabellen under har fylkesrådmannen lista opp dei tiltaka han meiner vi må gå vidare med på sektornivå med sikte på å skape økonomisk balanse i drifta. Dei fleste av desse vart vedtekne i samband med budsjett 2016/økonomiplan 2016-2019. Lista er no oppdatert i høve tilrådingar i denne saka.

		2017	2018	2019	2020
Ref	Innsparingstiltak øk.plan 2017-2020				
	Politisk styring, plan og forvaltning				
	<i>Politisk styring og forvaltning</i>	-18,8	-18,8	-20,2	-20,2
#57	Vidareføring av kortsiktig innsparingstiltak	-10,5	-10,5	-11,5	-11,5
#57	Stillingar i sentraladministrasjonen	-7,0	-7,0	-7,0	-7,0
#57	Kontrollorgana: Innsparing i tråd med KU-sak 59/14	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4
#57	Kultur - kulturminnevern - stillingsreduksjon	-0,7	-0,7	-0,7	-0,7
#57	Plan og næring - stillingsreduksjon 0,5 årsverk næringsavdelinga			-0,4	-0,4
#57	Politisk sekretariat - redusert løyving	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
	Uspesifisert innsparingskravpolitisk styring og forvaltning				
	<i>Plan</i>	-1,7	-1,7	-1,7	-1,7
#60	Plan og utviklingsarbeid	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5
#59	Utviklingsmidlar klima	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5
	Fordelt innsparingskrav på tiltak, jf øk.plansak	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8
	Uspesifisert innsparingskrav plan				
	Opplæring	-23,2	-35,0	-47,4	-52,1
	Vidareføring av kortsiktig innsparingstiltak	-5,4	-5,3	-5,4	-5,4
#2	Oppfølgingstenesta	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4
#1	Arbeidslivskontakt	-1,5	-1,5	-1,5	-1,5
#5	Øk.rammer for drift av vg.skule	-11,6	-18,1	-18,1	-18,1
#15	Gratis læremiddel/PC-ordning	-2,5	-3,5	-3,5	-3,5
#21	Karriere rettleiing	-1,1	-1,1	-1,1	-1,1
#4	Lærarressurs - open skule	-0,7	-0,7	-0,7	-0,7
	Innsparingar i a-dok 3/16			-4,4	-9,1
#13	Omstillingstiltak og seniortiltak for ped.pers		-1,3	-2,9	-2,9
#17	Stimuleringstiltak i fag- og yrkesopplæringa		-2,4	-2,4	-2,4
	Uspesifisert innsparingskrav opplæring		-0,8	-7,0	-7,0
	Tannhelse	-5,5	-10,6	-10,6	-10,6
#22	Ein framtidsretta klinikk- og tenestestruktur	-5,5	-10,6	-10,6	-10,6
	Uspesifisert innsparingskrav tannhelse				
	Næring og Kultur	-16,6	-16,6	-16,6	-16,6
#51	Folkehelse	-3,3	-3,3	-3,3	-3,3
#34	Reisemålselskapa	-0,5	-1,0	-1,0	-1,0
#32	Oppfølging satsingar	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5

	Stillingsreduksjon 0,5 årsverk næringsavdelinga, jf forvaltning Kommunale næringsfond, jf HNK-sak 49/16	-0,5			
#50	Nedlegging av bokbåten	-1,3	-1,3	-1,3	-1,3
#47	Musea, -1,-2 og -3 mill. kr/år frå 2017	-2,5	-2,5	-2,5	-2,5
#50	Bibliotek	-0,3	-0,5	-0,5	-0,5
#47	Kulturminnevern - produksjon	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4
	Kulturminnevern - stilling, jf forvaltning				
#47	Museum	-0,2	-0,3	-0,3	-0,3
#50	Kunstformidling	-1,6	-1,3	-1,3	-1,3
#49	Kunstproduksjon	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0
	Fordelt innsparingskrav på tiltak, næring, HNK-sak 49/16	-4,0	-4,0	-4,0	-4,0
	Fordelt innsparingskrav på tiltak, kultur, HNK-sak 49/16	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5
	Uspesifisert innsparingskrav næring				
	Uspesifisert innsparingskrav kultur				
	Samferdsle	-49,8	-34,4	-53,5	-55,3
	Kortsiktig tiltak	-45,0			
#39	Sognebåten	-4,1	-4,1	-4,1	-4,1
#46	Vinterstenging av vegar		-3,0	-3,0	-3,0
#43	Terminalar og venterom		-0,2	-0,2	-0,2
#44	FTU-tiltak		-2,2	-2,2	-2,2
#40	Ungdomstilbod		-2,3	-2,3	-2,3
#38	Bilruter	-0,8	-10,2	-14,9	-14,9
#39	Kollektiv båt		-4,5	-6,7	-6,7
#41	Ferjesamband		-4,0	-6,0	-6,0
#45	Driftsstandard på fylkesvegnettet (nivå 1)		-1,8	-6,6	-9,1
	Uspesifisert innsparingskrav		-2,2	-7,6	-6,9
	Sum innsparingar på sektor	-115,5	-117,1	-149,9	-156,4
	Sum uspesifisert innsparingstiltak	0,0	-3,0	-14,6	-13,9

Politisk styring og forvaltning

Fylkesrådmannen vil tilrå å legge innsparingane i utgreiing #57 *Sentraladministrasjonen – roller og storleik* til grunn. Av samla innsparing på 20,2 mill. kr i 2019 er 0,2 mill. kr knytt til politisk sekretariat som ikkje allereie er innarbeidd i økonomiplanen. Det uspesifiserte innsparingskravet i 2017-2018 på 0,1 mill. kr vert tilrådd dekkja inn av dette innsparingstiltaket.

Frå 2019 er det eit uspesifisert innsparingskrav på 9,8 mill. kr. I utgreiinga står det følgjande:

«Eit vidare kutt opp mot 30 mill. kr vil gjere det uråd å oppretthalde tenestenivået og oppgaveporteføljen med eit tilstrekkeleg fagleg ambisjonsnivå. Fylkesrådmannen har likevel ei målsetjing om å ta ut noko meir enn det som til no er føreslått fram mot 2019. Dette vil bli konkretisert i løpet av 2017-2018.»

I tillegg er det innarbeidd i rammene ein reduksjon knytt til stillingar i sentraladministrasjonen på 3,6 mill. kr årleg frå 2017 som fylkesrådmannen må løyse. Ut frå dette vil fylkesrådmannen tilrå å reversere det uspesifiserte innsparingskravet knytt til politisk styring og forvaltning på 9,8 mill. kr frå og med 2019.

Plan

Uspesifisert innsparingskrav frå 2017 knytt til planstaben sine oppgåver er på 0,8 mill. kr årleg. Dette kravet oppsto som følgje av reduserte KMD-midlar i statsbudsjett 2016. Planstaben sine oppgåver er budsjettert på programområde 715 Lokal og regional utvikling, og naudsynt innsparing må takast innafor desse oppgåvene.

Fylkesrådmannen legg fram følgjande framlegg til reduksjonar for åra 2017-2020:

Teneste	Tekst	Endring	Nytt budsjett 2017 -2020
7152	Lokalt plan og utviklingsarbeid (Tettstadforming)	-0,140	2,546
7152	Lokalt plan og utviklingsarbeid (regionvise utv. program)	-0,200	2,000
7153	Ungdomstiltak	-0,200	0,000
7157	Internasjonalt arbeid	-0,260	0,400
SUM		-0,800	

På teneste 7152 *lokalt plan- og utviklingsarbeid* vert det tilrådd ein reduksjon på til saman 0,340 mill. kr. Dette vert løyst med reduksjon i løyvinga til tettstadforming med 0,140 mill. kr og ved å redusere tilskota til kvar av dei fire regionråda med 0,050 mill. kr, til saman 0,2 mill. kr.

På teneste 7153 *fellesfunksjonar og støttefunksjonar* er det budsjettert 0,2 mill. kr til ungdoms-tiltak. Det vert tilrådd å ta bort denne løyvinga, då medverknad frå ungdom kan finansierast innafor andre løyvingar på programområdet.

På teneste 7157 *internasjonalt arbeid* vert det tilrådd ein reduksjon på 0,260 mill. kr. Løyvinga som då står att vil vere tilstrekkeleg til å dekke kontingentar for noverande medlemskap i diverse internasjonale organisasjonar. Ev. reisekostnadar må dekkast innafor andre budsjettpostar. Fylkesrådmannen viser til utgreiing #52 *Internasjonalt arbeid* som vart lagt fram våren 2015.

Opplæring

På opplæringssektoren tilrår fylkesrådmannen at hovudutvalet si prioritering vert lagt til grunn. Dette gjeld innsparingar i utgreiing #17 *Stimuleringstiltak i fag og yrkesopplæringa* og utgreiing #13 *omstillingstiltak og seniortiltak for pedagogisk personale*. Samla gjev dette ei innsparing på 5,3 mill. kr som vert teke inn med heilårseffekt frå 2019. Innsparinga knytt til utgreiingsoppdrag #13 kan tidlegast iverksetjast frå hausten 2018.

I 2018 har sektoren etter dette eit uspesifisert innsparingskrav på 0,8 mill. kr. For 2019 og utover har fylkesrådmannen gjort ei vurdering av det attståande kravet til sektoren. Utifrå innsparingspotensialet i tiltaka som ligg att, meiner fylkesrådmannen det er urealistisk å løyse innsparingar på 15-20 mill. kr, i tillegg til tidlegare vedtekne innsparingar.

Utifrå innsparingspotensialet for dei utgreiingane som hovudutvalet så langt ikkje har teke stilling til, og utgreiing #20 *Driftsrammer for Fagskulen i Sogn og Fjordane* som ikkje er ferdig, tilrår fylkesrådmannen eit uspesifisert innsparingskrav årleg på totalt 7 mill. kr frå 2019. Det resterande kravet på 12,8 mill. kr i 2019 og 8,1 mill. kr i 2020 vert tilrådd reversert.

Det uspesifiserte innsparingskravet frå 2018 og vidare utover i planperioden må konkretiserast som ein del av arbeidet med økonomiplan 2018-2021. Fylkesrådmannen legg til grunn at det her vert gjort ei heilskapleg vurdering av moglege innsparingstiltak og konsekvensar av desse.

Tannhelse

Som tidlegare nemnt syner sak om «Tannhelsetenesta - ein framtidsretta klinikk- og tenestestruktur» eit innsparingspotensiale på 10,6 mill. kr. Sektoren står då att med eit uspesifisert innsparingskrav på 0,4 mill. kr. Då utgreiinga omfattar heile tannhelsetenesta er det ikkje fleire tiltak på sektoren som kan nyttast til å dekke inn dette innsparingskravet. Fylkesrådmannen vil tilrå å reversere det uspesifiserte innsparingskravet på 0,4 mill. kr.

Næring og kultur

På sektoren næring og kultur er det lagt opp til å følgje hovudutvalet sine prioriteringar. Sektoren hadde eit uspesifisert innsparingskrav på samla 4,5 mill. kr årleg, og hovudutvalet har kome med ei tilråding på kva for tenester som skal reduserast. Vidare har hovudutvalet gjort to omprioriteringar av alt vedtekne innsparingstiltak. Hovudutvalet hadde ingen sektorspesifikke utgreiingar til handsaming.

Oppfølging av folkehelsearbeidet er etter administrativ omorganisering blitt overført til sektoren næring og kultur. Alle hovudutvala ga si tilslutning til utgreiinga og fylkesrådmannen har følgd opp dette med å redusere løyvinga med ytterlegare 0,150 mill. kr til samla 3,3 mill. kr.

Etter HNK si handsaming har ikkje sektoren noko uspesifisert innsparingskrav i økonomiplanperioden.

Samferdsle

På samferdslesektoren har fylkesrådmannen følgd hovudutvalet sine prioriteringar. Det uspesifiserte innsparingskravet på 0,8 mill. kr i 2017 er lagt inn på teneste 7300 *Buss – kjøp av teneste* i heile økonomiplanperioden. Når det gjeld utgreiing #45 *Framlegg til driftsstandard på*

fylkesvegnettet, har fylkesrådmannen også her følgd hovudutvalet si nivåinndeling. Hovudutvalet tok atterhald om endringar i nivåinndelinga fram til møtet i hovudutvalet 31. mai.

På grunn av at tiltaka vert fasa inn i kontraktane på ulike tidspunkt, vil ikkje dei skisserte innsparingstiltaka dekke inn det uspesifiserte innsparingskravet som samferdsla har i rammene sine i 2018 og 2019. For åra 2020 og vidare utover syner utgreiinga eit innsparingspotensiale som overstig det uspesifiserte kravet på sektoren.

Fylkesrådmannen vil tilrå at det vert lagt inn ei innsparing tilsvarande det årlege innsparingspotensialet i høve utgreiing #45 for 2018 og 2019. Dette er noko mindre enn innsparingskravet på høvesvis 8,9 mill. kr og 16 mill. kr. For 2020 er det framleis eit innsparingskrav på 16 mill. kr

Fylkesrådmannen vil tilrå at tiltak i høve nivå 1 vert fasa inn i driftskontaktane framover. Nivå 1 vil på lang sikt løyse innsparingskravet på 16 mill. kr som sektoren har per i dag. Utgreiinga skisserer også eit mogleg handlingsrom innanfor gjeldande kontraktar på 15 % i kontraktsperioden. Fylkesrådmannen tilrår at ein mogleg reduksjon innanfor 15 %-intervallet i eksisterande kontraktar vert sett i samheng med tiltaka som ligg i nivå 1. Utifrå ei samla vurdering av dette handlingsrommet bør vi iverksette tiltak som får minst negative konsekvensar for driftsstandaren på fylkesvegnettet.

Etter å ha fasa inn nivå 1 vil samferdslesektoren framleis ha eit uspesifisert innsparingskrav på 2,2 mill. kr i 2018, 7,6 mill. kr i 2019 og 6,9 mill. kr i 2020. Det uspesifiserte innsparingskravet må konkretiserast som ein del av arbeidet med økonomiplan 2018-2021. Fylkesrådmannen legg til grunn at det her vert gjort ei heilskapleg vurdering av moglege innsparingstiltak og konsekvensar av desse. Det resterande kravet på 4,9 mill. kr i 2018 og 1,8 mill. kr i 2020 vert tilrådd reversert.

Når det gjeld bussanbod Sogn og ev. økonomiske konsekvensar i høve våre føresetnader, viser berekningane så langt ei innsparing på 2-3 mill. kr. Fylkesrådmannen vil gjere merksam på at dette enno er svært usikre tal, så det er ikkje tilrådd rammejusteringar som følgje av dette no. Viss det viser seg at anbodet gjev varige innsparingar, vil fylkesrådmannen kome attende til det på eit seinare tidspunkt.

4.4 Salderingsstrategi 4 og 5 - bruk av fondsmidlar og vidareføring av kortsiktige tiltak

I arbeidet med budsjett 2016/økonomiplan 2016-2019 vart dei fleste av dei kortsiktige tiltaka vidareførte fram til 2019. Det er ikkje gjort nokon konkret vurdering av desse tiltaka no. Tiltaka er i samband med rullering av økonomiplanrammene vidareførte til 2020 og viktige for å få budsjettet i balanse.

Når det gjeld bruk av fondsmidlar syner salderingsskissa eit overskot, jf. pkt. 4.5 nedanfor, slik at det no vert tilrådd ei avsetting til fond på til saman 52,6 mill. kr i planperioden.

4.5 Saldering av økonomiplan 2017-2020

Tabellen nedanfor syner den økonomiske ubalansen vi no har etter at vi har innarbeidd dei tilrådde sektortiltaka, jf. pkt. 4.3.

	2017	2018	2019	2020
Ubalanse før salderingstiltak	-4,3	-8,9	-34,1	-53,0
Forvaltning				
Auka innsparing - utgreiing #57	-0,1	-0,1		
Reversering av uspesifisert innsparingskrav			9,8	9,8
Opplæring				
Reversering av uspesifisert innsparingskrav			12,8	8,1
Tannhelse				
Reversering av uspesifisert innsparingskrav		0,4	0,4	0,4
Næring og Kultur				
Auka innsparing - utgreiing #51	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
Samferdsle				
Reversering av uspesifisert innsparingskrav		4,9	1,8	
Ubalanse etter salderingstiltak	-4,6	-3,8	-9,4	-34,8

Ubalansen syner at vi har eit «overskot» på 4,6 mill. kr i 2017 aukande til 34,8 mill. kr i 2020. Dette overskotet vert for alle år tilrådd avsett til bufferfondet.

I denne saka vert det lagt opp til å lette noko av presset på sektorrammene, ved at innsparingskrava vert reduserte. Dette er aktuelt for sektorane forvaltning, opplæring og samferdsle. Utifrå kva innsparingspotensiale som ligg att i utgreiingane på desse sektorane, har fylkesrådmannen vurdert det slik at det ikkje er realistisk å hente ut alt som har vore lagt til grunn. Samla reduksjon i uspesifiserte innsparingskrav fører til at overskotet i 2019 og 2020 har blitt redusert med høvesvis 24,6 mill. kr og 18,1 mill. kr.

Overskotet er basert på blant anna auka tapskompensasjon med 22,5 mill. kr årleg for åra 2017-2020, jf. pkt. 4.1. Samla tapskompensasjon vil, viss denne føresetnaden slår til, for oss bli på om lag 150 mill. kr i 2019. Dette nivået er i økonomiplanen vidareført til 2020.

KMD seier følgjande om tapskompensasjonen i kommuneproposisjonen 2017:

«Departementet foreslår at tapskompensasjonen som gis blir liggende fast på nominelt nivå fram til neste revisjon av inntektssystemet»

Det var ikkje lagt inn nokon auke i tapskompensasjonen for 2017, slik at det er nivået på kompensasjonen i 2016 KMD her syner til. Vidare er det lagt opp til at neste revisjon av inntektssystemet skal skje i 2020. På spørsmål frå KS om kva som vil skje med tapskompensasjonen etter 2020, skriv KMD følgjande:

«En rimelig tolkning er at vi snakker om neste hovedrevisjon av IS for fylkeskommunene. Skal det gjennomføres en regionreform må en slik hovedrevisjon skje til 2020 – teksten som er formulert gir en lovnad om at tapskompensasjonen videreføres til neste hovedrevisjon – hva som skjer etter det er det jo ikke sagt noe om, men det vil jo ikke være urimelig å tolke teksten slik at den faller bort fra og med 2020. Så vet vi jo lite om hvordan et nytt IS fra og med 2020 vil se ut.»

Fylkesrådmannen legg framleis til grunn at tapskompensasjonen for 2017 vert innarbeidd i Stortinget i løpet av hausten. Det er knytt stor uvisse til kva som skjer frå og med 2020. Ved ei ev. innføring av ei regionreform må heile inntektssystemet leggjast på nytt, og det er naturleg at tapskompensasjonen då vert vurdert. Resultatet av ei regionreform vert det ikkje teke stilling til på noverande tidspunkt, og fylkesrådmannen tilrår at økonomiplanen vert lagt på dei premissane som er mogleg å vurdere.

Dersom tapskompensasjonen ikkje vert trappa opp for åra 2017-2019, vil vi «miste» 22,5 mill.kr i 2017 aukande til 67,5 mill. kr i 2019 og 2020. Dette vil vere dramatisk og er ein vesentleg årsak til at fylkesrådmannen tilrår å framleis oppretthalde eit innsparingskrav på dei to største sektorane. I tillegg har vi innarbeidd nokre tiltak som vi førebels ikkje veit om vi greier å realisere. Det vil vere eit viktig arbeid framover å sikre at forventa innsparingar vert realiserte.

Fylkesrådmannen tilrår vidare at dei uspesifiserte innsparingskrava innan opplæring og samferdsle på samla 3 mill. kr i 2018, 14,6 mill. kr i 2019 og 13,9 mill. kr i 2020 må løysast som ein del av arbeidet med økonomiplan 2018-2021.

5. Fråsegner/innspele

Dei fylkeshovudtillitsvalde fekk frist til 20. mai 2016 med å kome med fråsegn/innspele til utgreiingane som vart lagt fram 4. mai (og presentert på politikardagen 12. mai). Ved utsending av denne saka har vi mottatt fråsegn/innspele frå Delta og Parat og Utdanningsforbundet. Uttalane følgjer som vedlegg til saka.

Vidare har vi fått innspele knytt til økonomiplan 2017-2020 frå:

- Fylkesrådet for menneske med nedsett funksjonsevne
- Fylkesrådet for eldre
- Ungdomspolitiutval

Desse innspela følgjer som vedlegg til saka.

6. Vidare utgreiingar

Av totalt 56 utgreiingsoppdrag er det no to utgreiingar som er under arbeid og som har leveringsfrist i 2017. Dette er:

- Reinhaldartenestene (#56)
- Driftsrammer for Fagskulen i Sogn og Fjordane (#20).

Fylkesrådmannen vil kome attende til desse utgreiingane.

I tillegg vil fylkesrådmannen nemne følgjande vedtak frå hovudutvala 12. mai:

Hovudutval for opplæring

«Hovudutval for opplæring viser til økonomiplanvedtak juni 2015 sak 26 – 2015.
«Fylkestinget vil vurdere utgreiingsrammene for sektoren i samband med dei årlege budsjettprosessane når delutgreiingane er klare og det er kjent om vi får opptrapping av tapskompensasjonen.»

Utvalet meiner at dersom ein vedtek ytterlegare kutt ut over dei som er sett her, vil det ikkje vere mogleg å oppretthalde den kvaliteten på opplæringa som er forsvarleg.»

Hovudutval for næring og kultur

Hovudutvalet vil gjere merksam på at ein reduksjon på 1 million på 7720 Kunstproduksjon vil få konsekvensar for statleg støtte til kulturinstitusjonane og knutepunktfestivalane. Utvalet har ikkje funne dekning for denne millionen i vår ramme.

[... Sett inn saksutredningen over denne linja ↑](#)

ØKONOMISKE BINDINGAR UT OVER GJELDANDE ØKONOMIPLANPERIODE

FT-vedtak:

8/16 Søknad om forskottering av midlar til fullføring av reguleringsplan for fv. 60 Tomasgard – Røyarhus bru i Hornindal kommune

- Hornindal kommune får løyve til å forskottere 2 mill. kr til fullføring av reguleringsplan for strekninga Tomasgard – Røyarhus bru på fv. 60.
- Refusjon av forskotteringsmidlane skjer ved oppstart av første delprosjekt på strekninga med inntil 2 mill. kr i høve til faktisk forbruk ekskl. mva. og utan kompensasjon for prisstigning og renter på eventuelle lån.
- Dersom prosjektet ikkje er starta opp innan 2026, vil forskotteringa ikkje bli tilbakebetalt.
- Kostnadene med refusjon på inntil 2 mill. kr skal dekkjast innanfor ramma til fylkesveg.
- Fylkesrådmannen får fullmakt til å inngå forskotteringsavtale med kommunane.

51/15 Utbetring av FV 57 Dale – Storehaugen, søknad om forskottering av planleggingsmidlar

- Gaular og Fjaler kommune får løyve til å forskottere ytterlegare 1,5 mill. kr til planarbeid på fv. 57.
- Refusjon av forskotteringsmidlane skjer ved oppstart av første delprosjekt på strekninga med inntil 1,5 mill. kr i høve til faktisk forbruk ekskl. mva. og utan kompensasjon for prisstigning og renter på eventuelle lån.
- Dersom prosjekt ikkje er starta opp innan 2025, vil forskotteringa ikkje bli tilbakebetalt.
- Kostnadene med refusjon på inntil 1,5 mill. kr skal dekkjast innanfor ramma til fylkesveg.
- Fylkesrådmannen får fullmakt til å inngå forskotteringsavtale med kommunane.

54/15 Plan for rehabilitering av tunnelar på fylkesvegnettet

- Ved rehabilitering av tunnelar på fylkesvegnettet blir nivå C i vedlegg 1 «Tiltak som må gjennomførast for å stette krava i tunnelsikkerheitsforskrifta, samt faglege tilrådingar», lagt til grunn.
- Det vert lagt til grunn ei ramme for tunnelvedlikehald i perioden 2016-2024 på 1,4 mrd. kr.
- Fylkestinget i Sogn og Fjordane ynskjer å prioritere fv. 613 Blaksettunnelen og fv. 303 Seimsdaltunnelen i investeringsprogrammet i perioden 2018-2021. Framdrift for prosjekta vert fastlagt ved rullering av regional transportplan.
- Framdrift i rehabiliteringa er avhengig av løyving i budsjettet kvart år.
- Prioriteringslista i vedlegg 1 skal vere førande for rekkjefølgja for gjennomføring av tunnelrehabiliteringa.

- Tunnelar som er omfatta av krava i tunnelsikkerheitsforskrifta skal vera ferdig utbetra før 2025
- Ved eventuelle overskridingar eller endra rammeføresetnader skal innsparingar knytt til rehabiliteringa for tunnelane i funksjonsklasse C og D vurderast.

49/14 Utbetring av FV 57 Dale – Storehaugen, søknad om forskottering av planleggingsmidlar

- Søknad frå Fjaler og Gaular kommune om forskotering av planmidlar til fv 57 Dale-Storehaug med bru over Svesundet, vert imøtekomen innanfor ei ramme på 2mill. kr. Refusjon av kostnadane vert innarbeidd i Sogn og Fjordane fylkeskommune sitt planleggingsprogram for neste RTP-periode 2018-2021.
- På grunn av lang tidshorisont på planlegging av eventuell bompengefinansiering vil utvalet gjere eit unntak frå retningslinene for forskotering.

43/13 Førdepakken – godkjenning av bompengesøknad

- 150 mill. 2013-kr som delfinansiering av Førdepakken. Løyvinga er fordelt med 25 mill. kr pr. år i 6 år, rekna frå 2018-2023. Løyvinga skal prisomreknast med kommunal deflator. Fylkestinget føreset av både Førde kommune og staten bidrar med tilsvarande løyvingar.
- Sogn og Fjordane fylkeskommune stiller fylkeskommunal sjølvskuldnargaranti for eit lån på 600 mill. kr som eit framtidig bompengeselskap tek opp til delfinansiering av Førdepakken slik denne er skildra i søknaden av 24.10.2013. Garantien skal gjelde til 31.desember 2027.

6/11 Revisjon av investeringsprogrammet på fylkesvegnettet

- Fylkestinget er innstilt på å løyve midlar til utbetring av fv. 611 Sæle – Engebø ved eit eventuelt vedtak om oppstart av gruvedrift på Engebø i Naustdal kommune, i tråd med avtale om anleggsbidrag.
- Avtalen inneheld ei plikt til å løyve minimum 55 mill. kr.

Saksprotokoll

Organ: Fylkestinget

Møtedato: 19.04.2016

Sak nr.: 16/1934-6

Internt l.nr. 13684/16

Sak: 8/16

Tittel: **Søknad om forskottering av midlar til fullføring av reguleringsplan for fv. 60 Tomasgard – Røyrhus bru i Hornindal kommune**

Behandling:

Dette gir følgjande endeleg vedtak:

- 1 Hornindal kommune får løyve til å forskottere 2 mill. kr til fullføring av reguleringsplan for strekninga Tomasgard – Røyrhus bru på fv. 60.
- 2 Refusjon av forskotteringsmidlane skjer ved oppstart av første delprosjekt på strekninga med inntil 2 mill. kr i høve til faktisk forbruk ekskl. mva. og utan kompensasjon for prisstigning og renter på eventuelle lån.
- 3 Dersom prosjektet ikkje er starta opp innan 2026, vil forskotteringa ikkje bli tilbakebetalt.
- 4 Kostnadene med refusjon på inntil 2 mill. kr skal dekkjast innanfor ramma til fylkesveg.
- 5 Fylkesrådmannen får fullmakt til å inngå forskotteringsavtale med kommunane.

Saksprotokoll

Organ: Fylkestinget

Møtedato: 08.12.2015

Sak nr.: 15/8192-8

Internt l.nr. 53424/15

Sak: 51/15

Tittel: **Utbetring av FV 57 Dale - Storehaugen, søknad om forskottering av planleggingsmidlar**

Behandling:

Dette gir følgjande endeleg vedtak:

1. Gaular og Fjaler kommune får løyve til å forskottere ytterlegare 1,5 mill. kr til planarbeid på fv. 57.
2. Refusjon av forskotteringsmidlane skjer ved oppstart av første delprosjekt på strekninga med inntil 1,5 mill. kr i høve til faktisk forbruk ekskl. mva. og utan kompensasjon for prisstigning og renter på eventuelle lån.
3. Dersom prosjekt ikkje er starta opp innan 2025, vil forskotteringa ikkje bli tilbakebetalt.
4. Kostnadene med refusjon på inntil 1,5 mill. kr skal dekkjast innanfor ramma til fylkesveg.
5. Fylkesrådmannen får fullmakt til å inngå forskotteringsavtale med kommunane.

Saksprotokoll

Organ: Fylkestinget

Møtedato: 08.12.2015

Sak nr.: 15/11543-4

Internt l.nr.: 53427/15

Sak: 54/15

Tittel: Plan for rehabilitering av tunnelar på fylkesvegnettet

Behandling:

Frå fylkesutvalet låg det føre slik tilråding til vedtak:

1. Ved rehabilitering av tunnelar på fylkesvegnettet blir nivå C i vedlegg 1 «Tiltak som må gjennomførast for å stette krava i tunnelsikkerheitsforskrifta, samt faglege tilrådingar», lagt til grunn.
2. Det vert lagt til grunn ei ramme for tunnelvedlikehald i perioden 2016-2024 på 1,4 mrd. kr.
3. Fv. 613 Blaksettunnelen skal prioriterast i investeringsprogrammet i perioden 2018-2021.
4. Fv. 303 Seimsdaltunnelen skal prioriterast i investeringsprogrammet i perioden 2021-2024.
5. Framdrift i rehabiliteringa er avhengig av løyving i budsjettet kvart år.
6. Prioriteringslista i vedlegg 1 skal vere førande for rekkjefølgja for gjennomføring av tunnelrehabiliteringa.
7. Tunnelar som er omfatta av krava i tunnelsikkerheitsforskrifta skal vera ferdig utbetra før 2025
8. Ved eventuelle overskridingar eller endra rammeføresetnader skal innsparingar knytt til rehabiliteringa for tunnelane i funksjonsklasse C og D vurderast.

Endringsframlegg:

Høgre, Senterpartiet, Venstre og Framstegspartiet sette fram slikt framlegg til nytt punkt 3 til erstatning for punkt 3 og 4 i tilrådinga frå fylkesutvalet:

3. Fylkestinget i Sogn og Fjordane ynskjer å prioritere fv. 613 Blaksettunnelen og fv. 303 Seimsdaltunnelen i investeringsprogrammet i perioden 2018-2021. Framdrift for prosjekta vert fastlagt ved rullering av regional transportplan.

Arbeidarpartiet sette fram slikt framlegg til pkt. 3 og 4 i vedtaket:

3. Fv. 303 Seimsdaltunnelen skal prioriterast i investeringsprogrammet i perioden 2018-2021.
4. Fv. 613 Blaksettunnelen skal prioriterast i investeringsprogrammet i perioden 2021-2024.

Avrøysting:

Framlegget frå Arbeidarpartiet fekk 9 røyster og framlegget fall.

Framlegget frå Høgre, Senterpartiet, Venstre og Framstegspartiet fekk 22 røyster og vart dermed vedteke.

Punkta 1,2 og 5 til 8 i tilrådinga frå fylkesutvalet vart samrøystes vedteke.

Dette gir følgjande endeleg vedtak:

1. Ved rehabilitering av tunnelar på fylkesvegnettet blir nivå C i vedlegg 1 «Tiltak som må gjennomførast for å stette krava i tunnelsikkerheitsforskrifta, samt faglege tilrådingar», lagt til grunn.
2. Det vert lagt til grunn ei ramme for tunnelvedlikehald i perioden 2016-2024 på 1,4 mrd. kr.
3. Fylkestinget i Sogn og Fjordane ynskjer å prioritere fv. 613 Blaksettunnelen og fv. 303 Seimsdaltunnelen i investeringsprogrammet i perioden 2018-2021. Framdrift for prosjekta vert fastlagt ved rullering av regional transportplan.
4. Framdrift i rehabiliteringa er avhengig av løyving i budsjettet kvart år.
5. Prioriteringslista i vedlegg 1 skal vere førande for rekkjefølgja for gjennomføring av tunnelrehabiliteringa.
6. Tunnelar som er omfatta av krava i tunnelsikkerheitsforskrifta skal vera ferdig utbetra før 2025
7. Ved eventuelle overskridingar eller endra rammeføresetnader skal innsparingar knytt til rehabiliteringa for tunnelane i funksjonsklasse C og D vurderast.

Saksprotokoll

Organ: Fylkestinget

Møtedato: 09.12.2014

Sak nr.: 11/6418-9

Internt l.nr.: 39947/14

Sak: 49/14

Tittel: **Utbetring av FV 57 Dale - Storehaugen, søknad om forskottering av planleggingsmidlar.**

Behandling:

Frå fylkesutvalet låg det føre slik tilråding til vedtak:

Søknad frå Fjaler og Gaular kommune om forskotering av planmidlar til fv 57 Dale-Storehaug med bru over Svesundet, vert imøtekomen innanfor ei ramme på 2mill. kr. Refusjon av kostnadane vert innarbeidd i Sogn og Fjordane fylkeskommune sitt planleggingsprogram for neste RTP-periode 2018-2021.

På grunn av lang tidshorisont på planlegging av eventuell bompengefinansiering vil utvalet gjere eit unntak frå retningslinene for forskotering.

Avrøysting:

Første avsnitt i tilrådinga frå fylkesutvalet vart samrøystes vedteken.

Andre avsnitt i tilrådinga frå fylkesutvalet fekk 36 røyster og var dermed vedteke. 3 røysta mot.

Dette gir følgjande endeleg vedtak:

Søknad frå Fjaler og Gaular kommune om forskotering av planmidlar til fv 57 Dale-Storehaug med bru over Svesundet, vert imøtekomen innanfor ei ramme på 2mill. kr. Refusjon av kostnadane vert innarbeidd i Sogn og Fjordane fylkeskommune sitt planleggingsprogram for neste RTP-periode 2018-2021.

På grunn av lang tidshorisont på planlegging av eventuell bompengefinansiering vil utvalet gjere eit unntak frå retningslinene for forskotering.

Saksprotokoll

Organ: Fylkestinget

Møtedato: 10.12.2013

Sak nr.: 13/6904-9

Internt l.nr. 40064/13

Sak: 43/13

Tittel: Førdepakken - godkjenning av bompengesøknad

Behandling:

Frå fylkesutvalet låg det føre slik tilråding til vedtak:

1. Fylkestinget i Sogn og Fjordane sluttar seg til Førde kommune sin søknad om bruk av bompengar til delfinansiering av ein Førdepakke
2. Sogn og Fjordane fylkeskommune løyver, i tråd med prioriteringane i Regional transportplan, 150 mill. 2013-kr som delfinansiering av Førdepakken. Løyvinga er fordelt med 25 mill. kr pr. år i 6 år, rekna frå 2018 til 2023. Løyvinga skal prisomreknast med kommunal deflator. Fylkestinget føreset at både Førde kommune og staten bidrar med tilsvarande løyvingar.
3. Sogn og Fjordane fylkeskommune skal tilbakeføre til det framtidige bompengeselskapet all refundert meirverdiavgift knytt til Førdepakken. Fylkestinget føreset at Førde kommune gjer det same.
4. Sogn og Fjordane fylkeskommune stiller fylkeskommunal sjølvskuldnargaranti for eit lån på 600 mill. kr som eit framtidig bompengeselskap tek opp til delfinansiering av Førdepakken slik denne er skildra i søknaden av 24.10.2013. Garantien skal gjelde til 31. desember 2027.
5. Garantien skal godkjennast av Kommunal- og regionaldepartementet, jf. kommunelova §51, 1 pkt.
6. Garantien skal sikrast med 1. prioritets pant i rett til å krevje inn bompengar. Denne retten skal tinglysast.
7. Garantien føreset at fylkeskommunen får to representantar i styret for det framtidige bompengeselskapet.
8. Fylkestinget ber om at det vert oppretta ei styringsgruppe for gjennomføring av Førdepakken med administrativ deltaking frå fylkeskommunen, Førde kommune og Statens vegvesen. Mandatet for styringsgruppa vert lagt fram for fylkesutvalet for godkjenning.
9. Fylkesutvalet får fullmakt til å avtale eigarskap til dei 3 prosjekta som førebels har uavklart eigarskap i Førdepakken.

Endringsframlegg:

Framstegspartiet sette fram slikt framlegg til vedtak:

1. Fylkestinget i Sogn og Fjordane støttar ikkje Førde kommune sin søknad om bruk av bompengar til delfinansiering av ein Førdepakke
2. Fylkestinget kan ikkje støtte bruk av bompengar så lenge dei prioriterte prosjekta i Førdepakken gjer svært liten regional effekt, og løyser nær ingen utfordringar knytt til

gjennomgangstrafikk på E39 og Rv5. Samstundes er det lagt opp til at gjennomgangstrafikken skal belastast med bompengar.

3. Fylkestinget ber om at dei lokale tiltaka i Førdepakken vert løyst i eit heilhetleg prosjekt i samband med opprusting/ending av E39 og RV5, slik at bilistane ikkje vert dobbelt belasta.
4. Fylkestinget oppfordrar Førde kommune til å gjennomføre ei folkerøysting om bompengefinansieringa, for å sikre lokal forankring for brukarfinansiering.

Avrøysting:

Fleirtalstilrådinga frå fylkesutvalet fekk 36 røyster og var dermed vedteken.

Framlegget frå Framstegspartiet fekk 3 røyster og var dermed forkasta.

Dette gir følgjande endeleg vedtak:

1. Fylkestinget i Sogn og Fjordane sluttar seg til Førde kommune sin søknad om bruk av bompengar til delfinansiering av ein Førdepakke
2. Sogn og Fjordane fylkeskommune løyver, i tråd med prioriteringane i Regional transportplan, 150 mill. 2013-kr som delfinansiering av Førdepakken. Løyvinga er fordelt med 25 mill. kr pr. år i 6 år, rekna frå 2018 til 2023. Løyvinga skal prisomreknast med kommunal deflator. Fylkestinget føreset at både Førde kommune og staten bidrar med tilsvarende løyvingar.
3. Sogn og Fjordane fylkeskommune skal tilbakeføre til det framtidige bompengeselskapet all refundert meirverdiavgift knytt til Førdepakken. Fylkestinget føreset at Førde kommune gjer det same.
4. Sogn og Fjordane fylkeskommune stiller fylkeskommunal sjølvskuldnargaranti for eit lån på 600 mill. kr som eit framtidig bompengeselskap tek opp til delfinansiering av Førdepakken slik denne er skildra i søknaden av 24.10.2013. Garantien skal gjelde til 31.desember 2027.
5. Garantien skal godkjennast av Kommunal- og regionaldepartementet, jf. kommunelova §51, 1 pkt.
6. Garantien skal sikrast med 1. prioritets pant i rett til å krevje inn bompengar. Denne retten skal tinglysast.
7. Garantien føreset at fylkeskommunen får to representantar i styret for det framtidige bompengeselskapet.
8. Fylkestinget ber om at det vert oppretta ei styringsgruppe for gjennomføring av Førdepakken med administrativ deltaking frå fylkeskommunen, Førde kommune og Statens vegvesen. Mandatet for styringsgruppa vert lagt fram for fylkesutvalet for godkjenning.
9. Fylkesutvalet får fullmakt til å avtale eigarskap til dei 3 prosjekta som førebels har uavklart eigarskap i Førdepakken.

Saksprotokoll

Organ: Fylkestinget

Møtedato: 06.04.2011

Sak nr.: 11/1469-5

Internt l.nr. 10884/11

Sak: 6/11

Tittel: Revisjon av investeringsprogrammet på fylkesvegnettet

Behandling:

Frå fylkesutvalet låg det føre slik tilråding til vedtak:

Fylkesutvalet rår fylkestinget til å gjere slikt vedtak:

- 1 Det vert løyvd 40 mill. kr til prosjektet fv. 391 Bygstad – Laukeland med ei fordeling på 34 mill. kr i 2011 og 6 mill. kr i 2012
- 2 Det vert løyvd 11 mill. kr til prosjektet fv. 365 Håkesundet (Pilestredet) bru i 2011.
- 3 Det vert løyvd 2 mill. kr til planlegging på fv. 611 Sæle – Engebø i 2012
- 4 Prosjekta i punkta 1 – 3 ovanfor vert finansierte med auka låneopptak på 45 mill. kr i 2011 og 8 mill. kr i 2012.
- 5 Det vert i prioritert rekkefølge løyvd midlar til fv. 545 Kinnvegen (inkl. Thor Solbergs veg), fv. 542 Osstrupen bru og fv 622 Torheimsvegen i 2012. Fylkestinget tek endeleg stilling til finansiering av prosjekta i budsjettet for 2012.
- 6 Fylkestinget gir fylkesrådmannen fullmakt til å inngå vedlagde avtale om anleggsbidrag med Nordic Mining ASA.
- 7 Fylkestinget er innstilt på å løyve midlar til utbetring av fv. 611 Sæle – Engebø ved eit eventuelt vedtak om oppstart av gruvedrift på Engebø i Naustdal kommune, i tråd med vedlagde avtale om anleggsbidrag.
- 8 Det vert løyvd 7,542 mill. kr til prosjektet fv. 55 Gullringen i 2011.
- 9 Ramma til Bremangersambandet vert utvida tilstrekkelig til at ein kan utbetre attståande parsellar på fv. 614 Leirgulen – Bortnen. Tiltaket vert finansiert med lån
- 10 Ut over dette står prioriteringane i Handlingsprogram for fylkesvegnettet 2010-2013 (19) fast. Ledige midlar, innanfor ramma av føresett låneopptak, skal prioriterast til fv. 60 Olden – Innvik.
- 11 Fylkestinget har som intensjon å bygge kystvegen Bergen - Ålesund

Endringsframlegg:

Senterpartiet sette fram slikt framlegg til vedtak:

Nytt punkt 10:

- 10 a Fylkestinget held fast på vedtekne prioriteringar i sak 73/09 både for små og store samband. Ledige midlar, innan for ramma av føresett låneopptak, skal prioriterast til Fv60 Olden – Innvik. Nye store prioriterte samband etter fv. 60 Olden – Innvik er:
- 1) Fv60 Hornindal – Møre Grense
  - 2) Fv57 med bru over Svesundet
  - 3) Ytre Steinsund
  - 4) Atløysambandet
- 10 b Under marginallista for store samband vert attståande parsellar i vårt fylke på kystvegen Ålesund – Bergen vurdert i samband med neste hovudrullering av investeringsprogrammet.

Nytt punkt :

Fylkestinget vil peike på dei store utfordringane Sogn og Fjordane har når det gjeld å få vegstandarden opp på eit akseptabelt nivå, og legg til grunn at statlege overføringar av midlar til samferdsle som eit minimum føl intensjonane i Nasjonal Transportplan.

Framstegspartiet sette fram slikt framlegg til punkt 7 i staden for punkt 7 i tilrådinga frå fylkesutvalet:

“7 Fylkestinget skal vurdere å løyve midlar til utbetring av fv. 611 Sæle – Engebø ved eit eventuelt vedtak om oppstart av gruvedrift på Engebø i Naustdal kommune, i tråd med vedlagde avtale om anleggsbidrag.”

Avrøysting:

Punkta 1-5 og 8-10 i tilrådinga frå fylkesutvalet vart samrøystes vedtekne.

Punkt 6 i tilrådinga frå fylkesutvalet fekk 29 røyster og var dermed vedteke.

9 røysta mot.

Framlegget frå Framstegspartiet til punkt 7 fekk 7 røyster og var dermed forkasta.

Punkt 7 i tilrådinga frå fylkesutvalet fekk 29 røyster og var dermed vedteke.

Senterpartiet sitt framlegg til 10a og 10b fekk 11 røyster ved prøverøysting og endeleg røysting og var dermed forkasta.

Senterpartiet sitt framlegg til nytt punkt fekk 35 røyster ved prøverøysting og 38 røyster ved endeleg røysting og var dermed vedteke.

Fylkesutvalet sitt framlegg til punkt 11 fekk 27 røyster og var dermed vedteke.

Dette gir følgjande endeleg vedtak:

- 1 Det vert løyvd 40 mill. kr til prosjektet fv. 391 Bygstad – Laukeland med ei fordeling på 34 mill. kr i 2011 og 6 mill. kr i 2012
- 2 Det vert løyvd 11 mill. kr til prosjektet fv. 365 Håkesundet (Pilestredet) bru i 2011.
- 3 Det vert løyvd 2 mill. kr til planlegging på fv. 611 Sæle – Engebø i 2012
- 4 Prosjekta i punkta 1 – 3 ovanfor vert finansierte med auka låneopptak på 45 mill. kr i 2011 og 8 mill. kr i 2012.
- 5 Det vert i prioritert rekkefølge løyvd midlar til fv. 545 Kinnvegen (inkl. Thor Solbergs veg), fv. 542 Osstrupen bru og fv 622 Torheimsvegen i 2012. Fylkestinget tek endeleg stilling til finansiering av prosjekta i budsjettet for 2012.
- 6 Fylkestinget gir fylkesrådmannen fullmakt til å inngå vedlagde avtale om anleggsbidrag med Nordic Mining ASA.
- 7 Fylkestinget er innstilt på å løyve midlar til utbetring av fv. 611 Sæle – Engebø ved eit eventuelt vedtak om oppstart av gruvedrift på Engebø i Naustdal kommune, i tråd med vedlagde avtale om anleggsbidrag.
- 8 Det vert løyvd 7,542 mill. kr til prosjektet fv. 55 Gullringen i 2011.

- 9 Ramma til Bremangersambandet vert utvida tilstrekkelig til at ein kan utbetre attståande parsellar på fv. 614 Leirgulen – Bortnen. Tiltaket vert finansiert med lån
- 10 Ut over dette står prioriteringane i Handlingsprogram for fylkesvegnettet 2010-2013 (19) fast. Ledige midlar, innanfor ramma av føresett låneopptak, skal prioriterast til fv. 60 Olden – Innvik.
- 11 Fylkeetinget har som intensjon å bygge kystvegen Bergen - Ålesund
- 12 Fylkeetinget vil peike på dei store utfordringane Sogn og Fjordane har når det gjeld å få vegstandarden opp på eit akseptabelt nivå, og legg til grunn at statlege overføringar av midlar til samferdsle som eit minimum føl intensjonane i Nasjonal Transportplan.

SOGN OG FJORDANE
FYLKESKOMMUNE

Fylkesrådmannen
Fylkeshuset
Askedalen 2, 6863 Leikanger
Telefon: 57 63 80 00
E-post: post@sfj.no
www.sfj.no

Foto framside: [Flickr.com/Chris-Håvard Berge](https://www.flickr.com/photos/Chris-Havard-Berge/)